T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ RESİM-İŞ ANABİLİM DALINDAKİ ÖĞRENCİLERİN RESİM UYGULAMALARINDA ÇEVRE SORUNLARININ DIŞA VURUMU

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
Tolga AKALIN

Ankara, Aralık
2011

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ RESİM-İŞ ANABİLİM DALINDAKİ ÖĞRENCİLERİN RESİM UYGULAMALARINDA ÇEVRE SORUNLARININ DIŞA VURUMU

DOKTORA TEZİ

Tolga AKALIN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Meltem KATIRANCI

Ankara, Aralık
2011

ÖZET

"GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ RESİM-İŞ ANABİLİM DALINDAKİ ÖĞRENCİLERİN RESİM UYGULAMALARINDA ÇEVRE SORUNLARININ DIŞA VURUMU "

AKALIN, Tolga
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. Meltem KATIRANCI DEMİRCİ

Aralık 2011

Bu araştırma ile Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Bölümü, Resim-İş Anabilim Dalında okuyan Ana Sanat Atölye 4. Sınıf öğrencilerinin küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliği hakkında, Ekspresyonizm sanat akımını kullanarak, duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

Araştırmada video kayıt ile gözlem, görüşme ve resim uygulaması yapılmıştır. Araştırmaya katılan dördüncü sınıf (60 resim ana sanat atölye) öğrencilerinin yaptığı resimler üç görsel sanat uzmanı tarafından incelenmiştir.

Anabilim Dalı Resim Ana sanat atölye öğrencilerinin tamamı yani 60 kişilik öğrenci grubu, yirmişer (20) kişiden oluşan 3 grup halinde araştırmaya dâhil edilmiştir. Her guruba bir sanat akımı ve çevre kirliliği hakkında konu anlatımı yapıldıktan sonra konuyla ilgili görsel materyaller gösterilmiştir. Daha sonra öğrencilere konuyla ilgili araştırma yaptırılarak, ilgili sanat akımına uygun resim yapmaları istenmiştir. Öğrencilerin yaptığı resimler, sanat uzmanları tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirmelerin sonucunda katılımcıların konuya uygun çalışmalar yaptıkları renk, biçim ve anlatım özellikleri bakımından kendilerine anlatılan sanat akımının özelliklerini taşıyan eserler ürettikleri görülmüştür. Yapılan bu resimlerin içerik bakımından çevre kirliliğini vurgular nitelikte olduğu ve insanların dikkatini konuya çekme bakımından da başarılı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan bu araştırmada katılımcıların yaptıkları çalışmaları ders saatlerinin azlığı nedeniyle yetiştirmekte zorlandıkları gözlemlenmiştir.

ABSTRACT

"THE EXPRESSION OF ENVIRONMENTAL PROBLEMS IN THE PAINTINGS OF THE STUDENTS ATTENDING THE DEPARTMENT OF PAINTING-CRAFTS EDUCATION AT FINE ARTS EDUCATION DEPARTMENT"

AKALIN, Tolga
DEPARTMENT OF FINE ARTS EDUCATION
Dissertation adviser: Asst. Prof. Dr. Meltem KATIRANCI DEMİRCİ

December 2011

With this study, it has been aimed at determining to what extent the fouth-year students attending the course of Main Art Workshop at Department of Painting-Crafts Teaching at Fine Arts Department of Gazi Faculty of Education, Gazi University can express their feelings and opinions on global warming, climate changes and environmental pollution by using Expressionism, an art movement.

During the study, observation, interview and painting practices have been performed. The paintings made by the fourth-years students (60 students attending the course of main art workshop) having participated in the study have been assessed by three visual arts experts.

While determining the student group composed of 60 people irrespective of gender, it has been tried to form a homogeneous group consisting of students whose economic and social conditions are close to one another. The student group consisting of 60 people has been divided into 3 groups composed of 20 people each. Each group has been lectured on an art movement and environmental pollution and shown the visual materials related to the topic. Then the students have been asked to do research regarding the topic and make paintings in accordance with the related art movement. The paintings made by the students have been assessed by art experts. At the end of the assessments, it has been observed that the participants produced works of arts characterized by the attributes of the lectured art movement in terms of colour, form and expression in accordance with the topic. It has been considered that those paintings made put emphasis on environmental pollution and succeeded in attracting people's attention to the topic.

Also it has been observed during the study carried out that the participants had difficulty in completing their painting works due to shortage of course hours.

ÖNSÖZ

İnsanoğlunun yaşaması ve neslini devam ettirebilmesi için önemli iki şeye ihtiyacı vardır. Birincisi fizyolojik yapısının devamlılığını sağlayabilmesi için temiz havaya ve gerekli besinlere, ikincisi ise ruhsal yapısının sağlıklı olabilmesi için sanata.

Günümüzde artık çevre kirliliğinin gözle görülür olması ve çok acı verici sonuçlara ulaşması dikkat çekicidir. İnsanların yapışık gövdelerle doğması, bacaklarının olmaması, kafaların kocaman olması, kısacası ucube diye tarif edilen insan tiplerinin dünyaya gelmesi, bununla kalmayıp diğer yaşayan canlıların birçoğunun nesillerinin tükenmesi ve bazılarının da tükenmek üzere olması düşündürücüdür. Bu acı verici durumların nedenleri inkâr edilse de, teknoloji adı vererek üretilen çeşitli iletişim araçlarının ve buna benzer ürünlerin kullanılmasını sağlayan ve etrafa radyasyon yayan insanlardır. Bununla da kalmayıp küresel ısınmayı tetikleyen en önemli faktörlerden birisi olan fabrikaların gün geçtikçe artırılması, sanayinin tetiklenmesi buda yetmezmiş gibi sanayide kullanılmak üzere hammadde arayışına gidilerek dünyanın altının üstüne getirilmesi bunun açıklaması olarak da "her şey insanların rahatlığı içindir" diyerek savunmamız şaşırtıcıdır.

"İnsanoğlu rahat etmelidir" düşüncesi için kendi yaşamlarımızı ve dünyanın varlığını tehlikeye attığımız bir gerçektir. Bu duruma dur demenin zamanı gelmiştir. Bu anlamda kurtarıcılık görevini yine sanatın ve sanat eğitimi sonucunda yetişen sanatçıların yapacağı kesindir. Sanatçıların her zaman toplumun görmediği ve normal saydıkları şeyleri görüp onları uyarma görevini üstlenerek, çevre kirliliğinin ne boyutlara geldiğini ve canlı yaşamını tehlikeye soktuğunu anlatma misyonunu sürdüreceklerini ve çeşitli yollarla insanlara kendi sonlarıyla yüzleşmelerini sağlayacaklarını düşünmekteyiz.

Bu çalışmanın oluşum sürecinde bilgi ve deneyimlerini esirgemeden kullanan değerli tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Meltem KATIRANCI' ya, yıllarca bıkmadan usanmadan hocalığımı yapan ve bu tezin oluşumunda manevi desteklerini hiç eksik etmeyen Atölye hocam Doç. Dr. Osman ALTINTAŞ' a ve bu çalışmamda desteğini esirgemeyen değerli arkadaşım Birgül COŞKUN' a ve meslektaşım Öğrt. Gör. Erol Murat YILDIZ'a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Bu çalışmayı hazırlarken en yoğun ve sancılı dönemlerimde, anlayışlarından ve yardımlarından dolayı, Babam Ali AKALIN, Annem Yıldız AKALIN ve Ablam Ebru AKALIN' a teşekkürlerimi sunarım.

Tolga AKALIN
Aralık 2011

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....i

ABSTRACK.....ii

ÖNSÖZ.....iv

İÇİNDEKİLER.....vi

RESİMLER LİSTESİ.....xi

ÖĞRENCİLERİN OLUŞTURDUKLARI RESİMLERİN LİSTESİ.....xiv

DIŞAVURUMCU SANAT ANLAYIŞIYLA OLUŞTURULAN RESİMLERİN LİSTESİ..... xiv

SOYUT-DIŞAVURUMCU SANAT ANLAYIŞIYLA OLUŞTURULAN RESİMLERİN LİSTESİ.....xv

YENİ-DIŞAVURUMCU SANAT ANLAYIŞIYLA OLUŞTURULAN RESİMLERİN LİSTESİ.....xvi

1-GİRİŞ.....1

a) Problem Durumu.....1
b) Araştırmanın Amacı.....4
Alt Amaçlar.....5
c) Araştırmanın Önemi.....6
d) Varsayımlar.....7
e) Araştırmanın Sınırlılıkları.....7
Tanımlar.....7

2-KAVRAMSAL ÇERCEVE.....9

2.1. Sanat ve Sanat Eğitimi.....9

2.2 Sanat Eğitimi Tarihi ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Gelişim Süreci.....12

2.3. Küresel Isınma ve Çevre Kirliliğinin İnsan ve Diğer Canlılar Üzerindeki Etkileri.....19

2.4. Sanatta Dışavurumcu Eğilimler ve Bu Eğilimlerin Gelişimi.....24

Mavi Süvari Almanağı.....30

2.4.1.Soyut Dışavurumculuğun Doğuşu ve Gelişimi.....33

2.4.2.Yeni Dışavurumcu Akım.....38

2.5.Dışavurumcu Akımın Türk Resmine Yansımaları.....44

2.6.Renklerle İlgili Bilimsel Çalışmalar.....49

Ana ve Ara Renkler.....51

2.7.Renklerin Günümüzde Bilinen Anlamları.....52

Beyaz.....53

Siyah.....53

Kırmızı.....54

Mavi.....54

Sarı.....55

Mor.....55

Yeşil.....55

Turuncu.....57

2.8.Dışavurum Akımı İçerisinde Renklerin Kullanımı ve Anlamları.....57

3.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....63

3.1.Sanat,Tasarım ve Çevre:Öğretmen Eğitimi İçin Bir Program.....63

3.2.Çevre Bilincinin Oluşmasında Çevre Eğitiminin Rolü.....63

3.3.Aktif Öğrenme Tekniklerinin Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji ve Çevre Kirliliği Konusunu Öğrenme Başarılarına ve Çevreye Yönelik Tutularına etkisi.....63

3.4.Sanat eğitimi ve Çevre İlişkisi "İlköğretim (6.7.8.) Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitimi ve Sanat Eğitiminin Çevredeki Sanatsal Objelere Etkisine İlişkin Görüşleri.....64

3.5.Görsel Sanatlar Eğitiminin İlköğretim 1.Kademedeki Öğrencilerde Çevre Bilinci Düzeylerinin Gelişimine Katkısı.....65

3.6. Ortaöğretim 10. Sınıf Düzeyinde Görsel Sanatlar Eğitimi Alan ve Almayan Öğrencilerin Yaşadıkları Çevrenin Estetiğine Bakış Açılarının Karşılaştırılması.....65

4.YÖNTEM.....66

4.1.Araştırmanın Modeli.....66

4.2.Evren ve Örneklem.....67

4.3.Verilerin Toplanması.....67

4.4.Verilerin Analizi.....68

5.BULGULAR VE YORUM.....69

Araştırmanın Alt Amaçlarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....69

5.1.Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum.....69

A.Öğretim Elemanının Tanımlanması.....69

B.Öğrencilerin Tanımlanması.....70

5.2.İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum.....72

Üç Öğrencinin Fiziki Tanımları.....72

Birinci Öğrenci (A).....72

İkinci Öğrenci (B).....73

Üçüncü Öğrenci (C).....73

5.2.1.Öğrencilerin Öz Değerlendirme Formlarının Çözümlenmesi.....73

Öğrenci A.....74

Öğrenci B.....74

Öğrenci C.....75

5.2.2Öğrencilerin Çalışmalarını Oluştururken Takındıkları Tutumların Karşılaştırılması.....76

5.2.3.Öğrencilerin Eleştirel Yetenekleri İle İlgili Bulguların Tartışılması.....77

5.3.Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum.....78

5.3.1.Okulun Fiziki Yapısı.....78

5.3.2.Sanat Dersliğinin Durumu.....79

A-Projeksiyon(yansıtıcı)Bulunan Teori Dersliğinde.....79

B.Uygulama Dersi İçin Atölye Dersliğinde.....80

5.4.Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum: Gözlemlenen Resim Ana Sanat Atölye Dersi Sürecinde araştırmacı Tarafından Önerilen Konular Nasıl İşlenmiştir?.....81

5.5.Beşinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum.....82

5.6.Altıncı Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum.....83

Tablo 1: Dışa vurum akımından etkilenerek oluşturulan resimlerin uzman değerlendirmesi.....84

Dışavurumcu Sanat Anlayışıyla Oluşturulan Resimler.....85

Tablo 2: Soyut-Dışa vurum akımından etkilenerek oluşturulan resimlerin uzman değerlendirmesi.....141

Soyut Dışavurumcu Sanat Anlayışıyla Oluşturulan Resimler.....142

Tablo 3: Yeni-Dışavurum akımından etkilenerek oluşturulan resimlerin uzman değerlendirmesi.....200

Yeni-Dışavurumcu Sanat Anlayışıyla Oluşturulan Resimler.....201

6.SONUÇ VE ÖNERİLER.....257

6.1.SONUÇLAR.....257

6.2.ÖNERİLER.....259

KAYNAKÇA.....262

İNTERNET KAYNAKLARI.....269

İNTERNETDEN ALINAN RESİMLERİN KAYNAKÇASI.....269

EKLER.....271

Ek:1 Öğretim Elemanı Görüşme Formu.....271

Ek:2 Öğrenci A'nın Görüşme Formu.....274

Ek:3 Öğrenci B'nin Görüşme Formu.....276

Ek:4 Öğrenci C'nin Görüşme Formu.....278

Ek:5 Öğrenci A'nın (Eseri Hakkında) Öz Değerlendirme Formu.....280

Ek:6 Öğrenci B'nin (Eseri Hakkında) Öz Değerlendirme Formu.....281

Ek:7 Öğrenci C'nin (Eseri Hakkında) Öz Değerlendirme Formu.....282

Ek:8 Eserler Hakkında Görüş Bildiren Uzmanların Değerlendirme Formu (Tablo 1).....283

Ek:9 Eserler Hakkında Görüş Bildiren Uzmanların Değerlendirme Formu (Tablo 2).....284

Ek:10 Eserler Hakkında Görüş Bildiren Uzmanların Değerlendirme Formu (Tablo 3).....285

Ek:11 Teorik Dersin Anlatıldığı Sanat Dersliği.....286

Ek:12 Uygulama Dersinin İşlendiği Atölye Ortamı.....287

Ek:13 Gözlemlenen Derslerin Video Kayıt Dökümü.....288

Ek:14 Gözlemlenen Resim Sanat Atölye Dersinin Video Kayıt Dökümü.....299

Ek:15 Ana Sanat Atölye Resim Dersi İşlenirken.....300

Ek:16 Ana Sanat Atölye Dersinin Teori Kısmı İşlenirken.....301

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Süleyman Seyyid "Karpuz".....12

Resim 2: Şeker Ahmet Paşa "Orman".....13

Resim 3: Mimar Kemalettin(Gazi Orta Muallim Mektebi-Şimdiki Gazi Üniversitesi Rektörlüğü).....16

Resim 4: Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu(Şimdiki Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi).....17

Resim 5: Çevre Kirliliğine Örnek Bir Fotoğraf.....22

Resim 6: Çevre Kirliliğine Örnek Fotoğraf.....23

Resim 7: Çernobil Kazasından Sonra Dünyaya Gelen Çocuklara Örnek Fotoğraf.....24

Resim 8: Kirchner "Sokakta Beş Kadın".....26

Resim 9: Edvard Munch "Hasta Çocuk".....27

Resim 10: Edvard Munch'ın "Çığlık" 29

Resim11:Wassilly Kandinsky:Der Blaue Reiter Dergisi için kapak resmi.....30

Resim 12: Franz Marc "Pınar Başında Üç At".....32

Resim 13: Cezanne "Yıkananlar".....34

Resim 14: Pollock "Bir".....35

Resim 15: Pollock Atölyesinde Resim Yaparken.....36

Resim 16: Franz Kline "Beyaz Biçimler".....36

Resim 17: Gorky'nin Resmine Örnek.....37

Resim 18: Julian Schnabel'in Resmine Örnek.....40

Resim 19: Bedri Baykam "Fahişenin Odası"" 41

Resim 20: Bedri Baykam "Yemek" 41

Resim 21: Georg Baselitz'in Resmine Örnek.....43

Resim 22: Ali Avni Çelebi "Maskeli Balo" 44

Resim 23: Zeki Faik İzer "Kuşlar" 46

Resim 24: Nuri İyem "Portre".....47

Resim 25:Ömer Uluç "Kadın,Çocuk ve Mor Kelebekler".....47

Resim 26: Adnan Turani ”Sakin Denizi Dinliyorum”.....48

Resim 27: Adnan Turani ”Yeşil İçin Şarkı”.....49

Resim 28: Newton’un Prizma Deneyi.....50

Resim 29: Ana Renkler.....52

Resim 30: : Ara Renkler.....52

Resim 31: Beyaz.....53

Resim 32: Siyah.....53

Resim 33: Kırmızı.....54

Resim 34: Mavi.....55

Resim 35: Sarı.....55

Resim 36: Mor.....56

Resim 37: Yeşil.....57

Resim 38: Turuncu.....57

Resim 39: Gauguin “Melekle Güreşen Yakup”.....58

Resim 40: Munc “Yaşam Dansı”.....60

Resim 41: Wassili Kandinsky “Düşsel Doğaçlama”.....61

Resim 42: A, Öğrencisinin Çalışması.....74

Resim 43: B, Öğrencisinin Çalışması.....75

Resim 44: C, Öğrencisinin Çalışması.....76

Resim 45: 1.Kat Koridorunun Plan Örneği.....78

ÖĞRENCİLERİN OLUŞTURDUKLARI RESİMLERİN LİSTESİ

Dışavurumcu Sanat Anlayışıyla Oluşturulan Resimlerin Listesi

Resim 1: Gaz Maskesiyle İp Atlayanlar.....85

Resim 2: Hani İnsan Nerde!".....88

Resim 3: İnsan ve Ölü Doğa.....91

Resim 4: Nerde O Eski Mavi Sonsuzluk.....94

Resim 5: Kuraklık.....96

Resim 6: Mavi Dünya.....99

Resim 7: Oksijen ve Balık.....101

Resim 8: Ölmüş-mü?.....104

Resim 9: Ölü Doğaya Ağıt.....106

Resim 10: Yangın Yeri.....109

Resim 11: Yeni Şehir!.....112

Resim 12: Zehirli Atık.....115

Resim 13: Açlık.....118

Resim 14: Afrikalı Çocuk.....121

Resim 15: Bizden Sonraki Canlılar.....124

Resim 16: Çöplük mü? Deniz mi?.....127

Resim 17:Fabrikadan Çıkan Dumana Bak.....130

Resim 18:Hiroşima'ya Atılan Çığlık.....133

Resim 19:Mavi.....136

Resim 20: Ölüm Akan Nehir.....138

Soyut-Dışavurumcu Sanat Anlayışıyla Oluşturulan Resimlerin Listesi

Resim 1: Baz İstasyonu ve Arı.....142

Resim 2: Bekleyiş!.....145

Resim 3: Bataklık 147

Resim 4: Bozuk Yolları Aşmak.....150

Resim 5: Göç.....153

Resim 6: Maske.....156

Resim 7: Çöp Kutusu.....158

Resim 8: Afrikalı Çocuk.....161

Resim 9: İnsan Yiyen İnsanlar.....164

Resim 10: Deniz –Kuş-Çöp.....167

Resim 11: Fabrika Bacaları.....170

Resim 12: Fabrika Dumanı.....173

Resim13: Katı Yığın.....176

Resim 14: Kuşlar.....179

Resim 15: Orman Yangını.....182

Resim 16: Orman- Hani Nerede?”.....185

Resim 17: Radyoaktif Işıma.....188

Resim 18: Set.....191

Resim 19: Yaşamdan Sonraki Dünya-Yok Oluş".....194

Resim 20: Yeşil ve Yangın.....197

Yeni-Dışavurumcu Sanat Anlayışıyla Oluşturulan Resimlerin Listesi

Resim 1:Asit Yağmuru.....201

Resim 2:Açlık- Yemek Sırası.....204

Resim 3:Bekliyoruz- Ama Neyi?.....206

Resim 4:Bozuk Yumurta.....208

Resim 5:Adam Asmaca.....211

Resim 6:Bunu Biz Yaptık.....214

Resim 7:Dünyanın Güzel Kokusu.....217

Resim 8:Anne.....220

Resim 9:Geleceğin Düğününden Bir Kesit.....222

Resim 10:Alev ve Duman.....225

Resim 11:Geleceğin Askeri Yolculuk Yapıyor.....228

Resim 12:İTT.....231

Resim 13:Kan.....233

Resim 14:Gen-etik.....236

Resim 15:Mutasyon-Değişim.....239

Resim 16:Nefes.....242

Resim 17:Öldüren Güzellik.....245

Resim 18:Su Savaşı.....248

Resim 19:Teslimiyet.....251

Resim 20:Yanan Ormanlarımız mı Yoksa Ciğerlerimiz mi?.....254

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ RESİM-İŞ ANABİLİM DALINDAKİ ÖĞRENCİLERİN RESİM UYGULAMALARINDA ÇEVRE SORUNLARININ DIŞA VURUMU

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
Tolga AKALIN

Ankara, Aralık
2011

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ RESİM-İŞ ANABİLİM DALINDAKİ ÖĞRENCİLERİN RESİM UYGULAMALARINDA ÇEVRE SORUNLARININ DIŞA VURUMU

DOKTORA TEZİ

Tolga AKALIN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Meltem KATIRANCI

Ankara, Aralık
2011

ÖZET

"GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ RESİM-İŞ ANABİLİM DALINDAKİ ÖĞRENCİLERİN RESİM UYGULAMALARINDA ÇEVRE SORUNLARININ DIŞA VURUMU "

AKALIN, Tolga
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. Meltem KATIRANCI DEMİRCİ

Aralık 2011

Bu araştırma ile Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Bölümü, Resim-İş Anabilim Dalında okuyan Ana Sanat Atölye 4. Sınıf öğrencilerinin küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliği hakkında, Ekspresyonizm sanat akımını kullanarak, duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

Araştırmada video kayıt ile gözlem, görüşme ve resim uygulaması yapılmıştır. Araştırmaya katılan dördüncü sınıf (60 resim ana sanat atölye) öğrencilerinin yaptığı resimler üç görsel sanat uzmanı tarafından incelenmiştir.

Anabilim Dalı Resim Ana sanat atölye öğrencilerinin tamamı yani 60 kişilik öğrenci grubu, yirmişer (20) kişiden oluşan 3 grup halinde araştırmaya dâhil edilmiştir. Her guruba bir sanat akımı ve çevre kirliliği hakkında konu anlatımı yapıldıktan sonra konuyla ilgili görsel materyaller gösterilmiştir. Daha sonra öğrencilere konuyla ilgili araştırma yaptırılarak, ilgili sanat akımına uygun resim yapmaları istenmiştir. Öğrencilerin yaptığı resimler, sanat uzmanları tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirmelerin sonucunda katılımcıların konuya uygun çalışmalar yaptıkları renk, biçim ve anlatım özellikleri bakımından kendilerine anlatılan sanat akımının özelliklerini taşıyan eserler ürettikleri görülmüştür. Yapılan bu resimlerin içerik bakımından çevre kirliliğini vurgular nitelikte olduğu ve insanların dikkatini konuya çekme bakımından da başarılı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan bu araştırmada katılımcıların yaptıkları çalışmaları ders saatlerinin azlığı nedeniyle yetiştirmekte zorlandıkları gözlemlenmiştir.

ABSTRACT

“THE EXPRESSION OF ENVIRONMENTAL PROBLEMS IN THE PAINTINGS OF THE STUDENTS ATTENDING THE DEPARTMENT OF PAINTING-CRAFTS EDUCATION AT FINE ARTS EDUCATION DEPARTMENT”

AKALIN, Tolga
DEPARTMENT OF FINE ARTS EDUCATION
Dissertation adviser: Asst. Prof. Dr. Meltem KATIRANCI DEMİRCİ

December 2011

With this study, it has been aimed at determining to what extent the fouth-year students attending the course of Main Art Workshop at Department of Painting-Crafts Teaching at Fine Arts Department of Gazi Faculty of Education, Gazi University can express their feelings and opinions on global warming, climate changes and environmental pollution by using Expressionism, an art movement.

During the study, observation, interview and painting practices have been performed. The paintings made by the fourth-years students (60 students attending the course of main art workshop) having participated in the study have been assessed by three visual arts experts.

While determining the student group composed of 60 people irrespective of gender, it has been tried to form a homogeneous group consisting of students whose economic and social conditions are close to one another. The student group consisting of 60 people has been divided into 3 groups composed of 20 people each. Each group has been lectured on an art movement and environmental pollution and shown the visual materials related to the topic. Then the students have been asked to do research regarding the topic and make paintings in accordance with the related art movement. The paintings made by the students have been assessed by art experts. At the end of the assessments, it has been observed that the participants produced works of arts characterized by the attributes of the lectured art movement in terms of colour, form and expression in accordance with the topic. It has been considered that those paintings made put emphasis on environmental pollution and succeeded in attracting people’s attention to the topic.

Also it has been observed during the study carried out that the participants had difficulty in completing their painting works due to shortage of course hours.

ÖNSÖZ

İnsanoğlunun yaşaması ve neslini devam ettirebilmesi için önemli iki şeye ihtiyacı vardır. Birincisi fizyolojik yapısının devamlılığını sağlayabilmesi için temiz havaya ve gerekli besinlere, ikincisi ise ruhsal yapısının sağlıklı olabilmesi için sanata.

Günümüzde artık çevre kirliliğinin gözle görülür olması ve çok acı verici sonuçlara ulaşması dikkat çekicidir. İnsanların yapışık gövdelerle doğması, bacaklarının olmaması, kafaların kocaman olması, kısacası ucube diye tarif edilen insan tiplerinin dünyaya gelmesi, bununla kalmayıp diğer yaşayan canlıların birçoğunun nesillerinin tükenmesi ve bazılarının da tükenmek üzere olması düşündürücüdür. Bu acı verici durumların nedenleri inkâr edilse de, teknoloji adı vererek üretilen çeşitli iletişim araçlarının ve buna benzer ürünlerin kullanılmasını sağlayan ve etrafa radyasyon yayan insanlardır. Bununla da kalmayıp küresel ısınmayı tetikleyen en önemli faktörlerden birisi olan fabrikaların gün geçtikçe artırılması, sanayinin tetiklenmesi buda yetmezmiş gibi sanayide kullanılmak üzere hammadde arayışına gidilerek dünyanın altının üstüne getirilmesi bunun açıklaması olarak da "her şey insanların rahatlığı içindir" diyerek savunmamız şaşırtıcıdır.

"İnsanoğlu rahat etmelidir" düşüncesi için kendi yaşamlarımızı ve dünyanın varlığını tehlikeye attığımız bir gerçektir. Bu duruma dur demenin zamanı gelmiştir. Bu anlamda kurtarıcılık görevini yine sanatın ve sanat eğitimi sonucunda yetişen sanatçıların yapacağı kesindir. Sanatçıların her zaman toplumun görmediği ve normal saydıkları şeyleri görüp onları uyarma görevini üstlenerek, çevre kirliliğinin ne boyutlara geldiğini ve canlı yaşamını tehlikeye soktuğunu anlatma misyonunu sürdüreceklerini ve çeşitli yollarla insanlara kendi sonlarıyla yüzleşmelerini sağlayacaklarını düşünmekteyiz.

Bu çalışmanın oluşum sürecinde bilgi ve deneyimlerini esirgemeden kullanan değerli tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Meltem KATIRANCI' ya, yıllarca bıkmadan usanmadan hocalığımı yapan ve bu tezin oluşumunda manevi desteklerini hiç eksik etmeyen Atölye hocam Doç. Dr. Osman ALTINTAŞ' a ve bu çalışmamda desteğini esirgemeyen değerli arkadaşım Birgül COŞKUN' a ve meslektaşım Öğrt. Gör. Erol Murat YILDIZ'a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Bu çalışmayı hazırlarken en yoğun ve sancılı dönemlerimde, anlayışlarından ve yardımlarından dolayı, Babam Ali AKALIN, Annem Yıldız AKALIN ve Ablam Ebru AKALIN' a teşekkürlerimi sunarım.

Tolga AKALIN
Aralık 2011

1-GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlar konusunda bilgi verilmiştir.

a) Problem Durumu:

Sanat, insanlık tarihinin her döneminde var olan bir olgudur. Güney Fransa'daki Chauvet Mağarası'nın duvarlarından fırlayacakmış gibi duran muhteşem aslanlar, atlar ve gergedanlar dünyanın en eski mağara resimleri olarak kabul görmektedir. Demir oksit ve kömür kullanılarak, ustalıkla yapılan bu çizimler oldukça canlıdır ve bu durum insanın sanatsal yeteneğinin 30.000 yıldan da geriye gittiğinin bir göstergesidir (Balter, 2009: 52).

İnsanlığın geçirdiği fizyolojik ve düşünsel evrimler, hayata bakışlarını değiştirmiş ve beklentilerini farklılaştırmıştır. Bunun sonucunda sanat biçimleri ve sanatsal anlayışları da değiştirmiştir. Her dönemde ve her toplumda sanat farklı formlarla ortaya çıkmayı başarmıştır.

Sanatın en açık ve en yalın belirtisi, içinde barındırdığı ve iletmeye çalıştığı kendine özgü ifade biçimleridir. İnsan yaşadığı toplumda böyle ifade biçimlerine niçin gereksinim duymuştur?

Boydaş(2004:5), bu gereksinimi sanatın tanımını yaparken şu şekilde ifade etmeye çalışmıştır. Sanat bir dereceye kadar önce sisli olanı açıklığa kavuşturur. Artistik yaratmanın etkisiyle, daha önce düzensiz ve dağınık görünen bir evreni, seçme, ayıklama ve toplama yardımıyla, organize ederek düzenli bir mikrokosmoza dönüştürür.

Tolstoy(2004:25) ise sanatın değil sanatçının görevleri üzerinde durmuştur. Sanatçı, eğer olayları gördüğü gibi aktarırsa, kötülüğün tahakkümüne girmiştir. Ona göre önemli olan, meseleleri papağan misali, olduğu gibi anlatmak değildir. Sanatçının görevinin, açık bir tehlikeyi sezen kişilere ölüm reçetesi yazmak değil, çıkış yolları göstermektir.

Altıntaş(1995:1); her sanat eserinin çağla ilgili bir mantığı olduğu gibi her sanatçının da bir çağı yansıtma mantığı olacaktır der. Bu her iki mantık da toplumla alakalıdır. Tıpkı sanat eserini belirleyen kategoriler gibi toplumu ve insanı belirleyen kategoriler; varlık alanları vardır. Bu varlık alanlarını belirleyen sınıflamaları, sanat akımlarıyla açıklamak mümkündür.

Ekspresyonizmi de bu mantıkla ele almak gerekir. Dışavurumculuk anlamına gelen bu akım, Natüralist (Doğalcılık) ve Empresyonist (İzlenimcilik) olan sanatçıların anlayışına bir tepki olarak doğmuştur. Bu akımın çıktığı dönemdeki, siyasi kargaşalar, ekonomik sorunlar, sosyal dengesizlikler sanatçıları bu akıma doğru itmiştir.

Ekspresyonizm, özellikle yaratıcı, yetenekli sanatçılara yeni bir düzenin ve yeni bir insanın yaratılmasında öncülük yapmak gibi, ince bir görev yüklemiştir. Doğanın olduğu gibi temsili yerine, sanatçının duygularının ön plana çıkması bu akımın en önemli özelliğidir. 1500'lü yıllarda Alman Rönesans ressamı Matthias Grünewald, 1600'lü yıllarda İspanyol ressam El Greco o dönemlerde, 20. yy. sanat akımı olan Ekspresyonizm sanat akımının özelliklerini taşıyan eserler yapmışlardır.

Geçmiş dönemlere ait sanat ürünlerinde, naif ve ilkel sanat ile çocuk resimlerinin ilk dönemlerinde görülen, dışavurumculuk; en yetkin ve güçlü anlatıma görsel sanatlarda kavuşmuştur. Çizgi ve renk doğadan bağımsız kılınarak duygusal tepkileri yansıtmak amacıyla olabildiğince özgür bir biçimde kullanılmıştır. Kalın boya tabakası, yoğun renk, karşıt değerler ve biçimleri bozma (deformasyon) dışavurumculuğun en tipik özellikleridir.

Günümüzde en çok kullanılan ifade biçimlerinden birisi de yine bu akımın son dönem yansımaları olan yeni dışavurumculuktur.

Yeni- Dışavurumculuk; 1970'lerin sonlarıyla 1980'lerin başlarında, ABD. ve Avrupa'daki, resmin gücünü yeniden doğrulama içerisinde, Die Brücke'nin figüratif sanatını yağmalayarak ortaya çıkmıştır(Lloyd, 2000: 98).

Yeni-dışavurumcular, soyutlamayı tercih etmelerinin yanı sıra, saf akla dayanan sanatı hiçe saymışlardır. Sanatta gözden düşen her şeyi; duyguların açıkça belli edilmesini, otobiyografiyi, insan psikolojisini, sembolizmi ve cinselliği ön plana çıkardıkları bilinmektedir.

Bireyin sanat akımlarından etkilenerek eserler vermesi doğaldır. Sanatın insan yaşamındaki önemli yeri ve eğitimdeki gerekliliği tartışılmazdır. Bilindiği gibi sanat, bir anlatım aracıdır. Anlatmak, ifade edilmek istenenler; maddeyle, ses ve sözlerle hareketlerle biçim kazanır ki, böylece bir heykel taş yığını olmaktan, bir melodi gelişi güzel sesler olmaktan, bir resim boya kütlesi olmaktan, bir şiir ise rastgele sözler yığını olmaktan çıkar ve sanatın kendine özgü dünyasında anlam kazanır(Yılmaz,2009:17).

Sanat, "duygu ve düşünce arasındaki karşılıklı ve iç içe geçmiş bağlantıyı vurgular. İnsanın bu iki yönünün uyumunun sağlanması bir anlamda eğitimin de temel amaçlarındandır". Bu anlamda sanat eğitimi hiçbir çocuğu sanatçı yapmayı amaçlamaz, her çeşit meslek sahibi olacakların gözetilerek bireyin ruhsal gereksinimlerinin doyurulması, ruhsallığı açısından dengeli bir kişi yaratma çabası içerisindedir(San,1979:1'den Akt. Yılmaz, 2009: 17).

Bu eğitim çabaları Güzel Sanatlar Eğitimi veren kurumlarda hem teorik hem de uygulama alanları olarak belirlenmiştir. Yüksek Öğretim Kurumu ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliği ile Eğitim Fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının 1998'de yeniden düzenlemesi kapsamında hazırlanan ders programlarında, Ana Sanat Atölye Resim dersi haftada altı (6) saat olarak uygulanmıştır. Bu altı (6) saatlik ders süresinin iki (2) saatini teoriye dört (4) saatini de uygulamaya ayrılması öngörülmüştür. Ders saatlerinde böyle bir uygulamaya gidilmesinin temelinde, görsel sanatlar öğretmeni yetiştiren kurumlardan mezun olacak öğrencilerin sanatçı değil de sanat eğitimcisi olarak yetiştirilmesi düşüncesi yatmaktadır. Bunun sonucunda ders saatlerinin azlığı nedeniyle öğrenciler yeterince uygulama yapamamakta, bir üslup geliştirmekte zorlanmakta ve dersle ilgili konsantrasyon sorunları yaşamaktadırlar.

Buluşlar devri olarak bilinen 19 yy. 'da araştırmacılar ve bilim insanları yaptıkları çalışmalarla insanoğlunun yaşantısını kökten değiştirecek adımlar atmışlardır. Bu buluşlar teknolojik yönden olmasına rağmen insanoğlunun sosyal hayatını derinden etkilemiş ve toplumsal değişim hız kazanmıştır.

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden birisi çevre ve çevre sorunlarıdır. Gelişen ve devasallaşan sanayi kendisini üretim odaklı hale getirmiş ve canlıların yaşaması için en önemli gereksinim olan temiz havanın yapısını değiştirerek yaşam ortamının kalitesini düşürmeye başlamıştır. Kurulan sanayi merkezlerinin

ihtiyaçlarını gidermek ve daha fazla üretim yapabilmek adına fosil yakıtları kullanmaya başlaması, gözle görülür bir hava kirliliğine neden olmuş daha sonra bu hava kirliliğinin insan yaşamını tehdit ettiği gözlemlenmiştir. Genel olarak yoğun hava kirleticileri ile sis oluşturan suyun birleşmesi sonucu, sülfik asit oluştuğundan, sisli havalarda bu hava kirliliği afet halini almaktadır. Bu da büyük can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. (http://www.genbilim.com).

Sanayileşmenin ve teknolojik gelişmelerin hızla artması nedeniyle doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi, canlıların yaşamlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Yapılan bu çalışma ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalı bölümünde okuyan, 4.Sınıf öğrencilerinin çevreye olan duyarlılıklarının ne ölçüde olduğu, konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini dışa vurum akımı ile resimsel olarak nasıl ifade edebildiklerini araştırmaya ihtiyaç duyulmuştur.

Sonuç olarak yapılan bu çalışma ile öğrencilerin duyarlılıklarının arttırılması, yaptıkları sanatsal ürünler ile insanların dikkatini hızla bozulmakta olan ekolojik dengeye çekilmesi beklenmektedir.

b) Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmanın amacı; “Çevre sorunlarının dışa vurumun da resim sanatı etkilimidir? “Sorusuna cevap aramaktır.

Eğitim fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi, bölümlerinde resim dersleri 2. Sınıftan itibaren “Ana Sanat Atölye” olarak verilmektedir ve bunun yanı sıra ana sanat atölyeleri farklı olan öğrencilere “Seçmeli Sanat Atölye” dersi adı altında bir dönem boyunca, haftada 4 saatten oluşan uygulamaya yönelik dersler verilmektedir.

Çoğu sanat dalının oluşmasından önce, Resim Sanatı’nın var olduğu bilinmektedir. Ayrıca insanlığın var oluşuyla paralel bir süreç yaşamasından dolayı resim sanatının önemi bir kat daha artmaktadır.

Resim sanatında iç dünyanın dışavurumu, bireyselliğin ve sanatçının içsel yaşam enerjisini tüm canlılığıyla ifade edebilme potansiyelidir. İnsanların ifade ve bir dışavurum aracı olarak resmi kullanmaları, mağara resimlerine kadar uzanmaktadır.

Hatta insanoğlu isteklerini, arzularını, korkularını ve buna benzer duygularını, sesle ifade edemeden önce, çizgiyle yani resimle ifade edebilmiştir. Resmin varoluşundan buyana, bireyin kendini ifade edebilmesinde önemli bir araç olarak kullanıldığı bilinmektedir.

"Resim" kavramı sanat olarak ve ayrıca bireyin bu sanat yoluyla, yaşadığı toplumun yorumunu yapabilmede ve bunu dışa vurmada etkili olduğunu düşünmekteyiz.

Bu araştırmanın amacı da; Üniversitelerin Güzel Sanatlar Bölümü, Resim-İş Anabilim Dalında Eğitim alan öğrencilerin "Küresel ısınma sonucu ortaya çıkabilecek çevre sorunlarının, insanları nasıl etkileyeceği? Konusunun öğrencilerin ruhsal durumlarından süzülerek dışa vurmada, resim bir araç olarak kullanılabilir mi?" Sorusunun cevapları üzerinde durmaktır.

Üniversitede görsel sanat alanında eğitim almakta olan öğrencilerin sanat olgusunu oluşturan kuralları kullanarak ve ayrıca estetik değerleri göz önünde bulundurarak, çevrelerinde olup biten olaylara ve insanların yaşadıkları sorunlara duyarlılık derecesinin hangi seviyede olduğu ve bu duyarlılığı resim sanatı aracılığıyla ne kadar görselleştirebildikleri konusu bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Alt Amaçlar:

1. Araştırmacı tarafından gerçekleştirilen uygulamada katılımcıların özellikleri nelerdir?
2. Uygulamada yer alan öğrencilerin özelliklerinin çalışmaya etkileri nelerdir?
3. Gözlemlenen Resim Ana Sanat Atölye, Dersinde öğretim elemanı nasıl bir eğitim ortamı oluşturmaya çalışmıştır?
4. Gözlemlenen Resim Ana Sanat Atölye, Dersi sürecinde araştırmacı tarafından önerilen konular nasıl işlenmiştir?
5. Gözlemlenen Resim Ana Sanat Atölye, Dersi sürecinde öğretim elemanları tarafından kullanılan ölçme ve değerlendirme kriterleri nelerdir?
6. Gözlemlenen Resim Ana Sanat Atölye, Dersi öğrenci çalışmaları hakkında uzmanların görüşleri nelerdir?

c) Araştırmanın Önemi:

Buluşlar devri olarak bilinen 19 yy. ‘da araştırmacılar ve bilim insanları yaptıkları çalışmalarla insanoğlunun yaşantısını kökten değiştirecek adımlar atmışlardır. Bu buluşlar teknolojik yönden olmasına rağmen insanoğlunun sosyal hayatını derinden etkilemiş ve toplumsal değişim hız kazanmıştır. Bu değişimler bir yandan sanatçıların yaşantılarına etki ettiği gibi, sanat dallarının biçimlerinin değişmesine ve yeni formlar kazanmasına neden olmuştur.

Bayhan(1996:11,59)’a göre sanat, “Bir fikrin, bir duygunun, bir güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tümüdür ve yöntemler sonucunda ulaşılan üstün yaratıcılıktır”. Bilginin, gözlemin, iç dünyanın ve yaratıcı gücün harmanını bir malzeme ve bir yöntemle anlatmaktır”. Sanatı herhangi bir malzeme ile bir dışavurum olarak kabul edersek bu malzeme ses, söz, nota, yazı, boya, beden, kil, taş vb. olabilir. Bu çeşitlilik endüstrileşmenin getirdiği mekanizasyonun da etkisi ile artistik ifadeyi ve tekniği de geliştirmiştir.

Sanatın oluşumundaki en önemli yapıtaşı insandır. Onun düşüncesi ve duygusunun aktarılmasında malzeme, sadece yardımcı bir araçtır.

Çizgen(1998: 15)’e göre ise değişik malzemelerle elde edilen görsel veriler ve biçimler sadece birer araçtır. Bu biçimler sanatçının tarzını ve ifade şeklini belirlenmektedir. Esas olan hikâyenin anlatım şeklindeki ustalıktır. Doğru yerden doğru zamanda bakmasını bilmek ve bunu doğru tekniklerle birleştirmektir. Bu öğelerin hepsini aynı anda kullanarak üstün bir dünya yaratmak sanat olarak kabul edilebilir, bu uygulamayı yapan kişide artık sanatçı konumuna yükselmiştir.

Bu çalışmada Çizge’nin ön gördüğü şekilde öğrencilerden üstün bir dünya yaratmaları beklenmemektedir, ayrıca başarılı sanatçılar yaratma niyeti de güdülmemektedir. Ancak teknolojinin de getirmiş olduğu imkânları kullanarak, sosyal çevrelerini tanıma ve yaşadıkları çevrede neler olup bittiğine dair bilgi sahibi olma isteklerini artırma çabası vardır. Öğrenciler “Resim Sanatı” aracılığıyla dünyada yaşanan ve insanlığı etkileyen, sorunların ne kadarını en yalın şekliyle dışa vurabilmektedirler?

Bu araştırma, sanatçı adayı olan genç bireylerin kültürel ve çevresel sorunlara dikkatlerini çekmek ve gördükleri sorunları kullanarak, sanatsal bir üslup oluşturabilmelerine katkıda bulunmak açısından önemlidir.

d) Varsayımlar

1. Araştırma sürecinde katılımcıların doğal davrandıkları varsayılmıştır.
2. Uygulanacak ölçeklere verilen cevapların gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.

e) Araştırmanın Sınırlılıkları:

Araştırma, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Bölümü, Resim-İş Anabilim dalında okuyan 4. Sınıf öğrencilerini kapsamaktadır.

Araştırma, sadece Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Bölümü, Resim-İş Anabilim dalında okuyan, altmış (60) öğrenci ile sınırlandırılmıştır.

Altmış(60) öğrenci yirmişer(20) kişilik üç(3) gruba ayrılmıştır, gruplara ayrılan öğrencilerden 1. Gruba Dışa Vurum akımı, 2. Gruba Soyut Dışavurum akımı ve 3. Gruba Yeni Dışavurum akımı ile ilgili çalışmalar yaptırılmıştır. Bu üç grup her birinden teze örnek oluşturmak amacı ile birer öğrenci seçilerek eserleri ve okuldaki tutumları derinlemesine incelenmek üzere sınırlandırılmıştır.

Araştırma, çevre sorunları içinde öncelikle küresel ısınma, buna bağlı olarak iklim değişiklikleri ve hava kirliliğinin canlılar üzerindeki etkileriyle sınırlıdır.

Bu araştırma tezin başlangıcından bitişine kadar olan süreci kapsayacaktır.

Tanımlar;

Gnoseolojik: Bilgi kuramı, bilgi öğretisi. Yunanca gnosis, episteme ile eş anlamlı; bilgi, bilim demektir. Gnoseoloji ve epistemoloji terimlerinin somut anlamlarının aynı oluşu ve çeşitli dillerde bu terimlerin aynı anlamlarda kullanılışı, bulanıklığa yol açmaktadır. Gnoseoloji ve epistemoloji genellikle kendi koşulları ve sonuçları içinde bilgi olayını(fenomenini) inceleyen felsefesin bu bölümüne verilen addır(http://www.uludagsozluk.com/k/gnoseoloji-Erişim:16.09.2010).

Ekolojik Denge: Bir canlının doğal olarak yaşayıp çoğaldığı, neslini devam ettirdiği, yaşamsal faaliyetlerini sürdürmek için gerekli olan şartların bütünü(Başlar, Şahin, 1993: 15).

Metodoloji: Bilimsel araştırma, anlama yöntemleri ve metotların teorisidir. Genel bilimsel ve teorik bakış açısından metodoloji, mantığın veya mantık biliminin bir dalıdır. Metodolojinin amacı, bilimsel bir alanda genel bir uygulamaya sahip olan ve uzun zaman içerisinde test edilmiş düşünce biçimleri, analiz vasıtaları, araştırma metotları, kavramlar, prensipler, kategoriler ve sınıflandırma sistemleri tanımak, tanımlamak, sınıflandırmak ve açıklamaktır(http:// 7gunsaglik.com.tr/metodoloji-Erişim:16.09.2010)

Enstalâsyon: Yerleştirme sanatıdır. Kökleri kavramsal sanat ve hatta 20.yy. başında Marcel Duchamp'ın hazır yapımları ve Kurt Schwitters'e kadar gider. Çağdaş sanatta mimarlık ve performans dışında birçok başka görsel sanat disiplininden de destek alan melez bir tarzdır. Geleneksel sanat eserlerinin aksine, çevreden bağımsız bir sanat nesnesi içermeyip belirli bir mekân için yaratılan, mekân niteliklerini kullanıp irdeleyen ve izleyici katılımının temel bir gereklilik olduğu sanat türüdür (http://tr.wikipedia.org-Erişim:16.09.2010).

Fresk: Yaş olan Kireç sıva üzerine, ezildikten sonra su ve kireç bileşimi bir bağlayıcı ile karıştırılan boya pigmentleri ile yapılan duvar resmi. Yüzey kurudukça kireç, boya pigmentinin sıvaya yapışmasını sağlar ve kalıcılığı artar. (http://tr.wikipedia.org/wiki/Fresk,Erişim:16.09.2010).

Katakomp Resim: Hıristiyanlığın ilk resim örnekleri Roma'da, katakomp adı verilen yer altı mağaralarında meydana getirilmiştir. Bu mağaralara Hıristiyan azizlerinin kutsal kemikleri gömülüyor ve duvarları resimlerle süsleniyordu. Katakomp daha sonraları yer altı mezarları olarak anılmıştır. Bu mezarların duvarlarına yapılan resimlerde Katakomp resimleri olarak anılmıştır (Yücel,2007:9).

2-KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Sanat ve Sanat Eğitimi

Bu bölümde, çeşitli kuramcıların sanatla ilgili açıklamalarına, sanat eğitimcilerinin sanat eğitiminin gerekliliği hakkındaki düşüncelerine yer verilecek, sanat ve sanat eğitiminin varoluş nedeni incelenecek ve "Sanat nedir?" Sorusu cevaplandırılmaya çalışılacaktır.

Hançerlioğlu'na (1982: 364) göre; Sanat, insanla nesnel gerçeklik arasındaki estetik ilişki olarak tanımlanmaktadır. Nesnel gerçeklik sanatçıda estetik biçimlerde yansımaktadır. Sanat, insana, topluma ve toplumsal yaşama sıkı bir şekilde bağlıdır. Sanatta öz ve biçim, ulusallık ve evrensellik, soyutla somut, duyusalla düşünsel iç içedir ve birbirinden ayrılamaz bir bütünlüğe sahiptir. Tolstoy'un sanat tanımını Doğan(1998: 145) şu şekilde aktarmaktadır "Sanat insanın bir zaman hissetmiş olduğu, bir duyguyu kendinde canlandırdıktan sonra aynı duyguyu başkalarının da duyabilmesi için hareket, çizgi, renk, ses ya da sözcüklerde belirlenmiş biçimler aracılığı ile onlara aktarmasıdır". Sontag(1991:76) ise Aristoteles'in sanat için yapmış olduğu yorumu şöyle aktarmaktadır "Yalan olsun olmasın sanatın belli bir değeri vardır çünkü sanat bir tür tedavi biçimidir ve tehlikeli duyguları uyandırıp bunları attığı için sağlık açısından yararlıdır".

Bazı kuramcılar sanatı bir ifade biçimi, duygu aktarımı olarak tanımlamakta, bazıları ise sanatın psikolojik sağaltım özelliklerini ön plana çıkartarak bir tedavi aracı olarak görmektedirler.

Altıntaş(2007:9) Sanatı her kesimden insanın duygu ve düşüncelerini yansıtabileceği bir alan olarak görmektedir. Bu alan insansal olan her şeyle ilgilidir. Bu alanın dünya insanının, evrensel ortak bir dili olması yanında, ulusları ifade etmesi bakımından çok özel bir yanı vardır. Bu anlamda sanat bir ulusun kimliğidir ve her sanat eserinin çağla ilgili bir mantığı olduğu gibi her sanatçının da bir çağı yansıtma mantığı olacaktır. Bu her iki mantık da toplumla alakalıdır. Tıpkı sanat eserini belirleyen kategoriler gibi toplumu ve insanı belirleyen kategoriler; varlık alanları vardır (Altıntaş,1995:1). Altıntaş'ın değindiği Varlık alanlarını Fıscher(1995: 9), sanat bir

değişmenin, gelişmenin sonucudur. İnsanın "sanatında varlık nedeni hiçbir zaman aynı kalmamıştır" diyerek hem desteklemekte, hem de varlık alanlarının devamlı değişkenlik gösterdiğine dikkat çekmektedir.

Altıntaş, sanatta ifade biçiminin bireysellik yanında ulusal hatta daha da öteye götürerek evrensel bir boyutta olduğunu savunmaktadır.

Bu düşünceyi savunan, Buyurgan ve Mercin'e (2010: 22) göre ise sanat; "bireyin özgürleşmesi, ruhun maddeye dönüşmesidir. Bireyi hem diğer insanlardan farklı kılan hem de ortak noktalarda buluşturan bir varlıktır. Sanat; evrensel bir araçtır, sözlü yada sözsüz iletişimdir".

Sanat kavramı ve uygulayıcıları şüphesiz çok önemlidir. Bu uygulayıcıların sanatçı olabilmeleri için belirli bir eğitimden geçmelerinin gerekli olduğu bilinmektedir. Eski çağlarda bu eğitim türü akademik olmaktan ziyade usta çırak ilişkisiyle götürülmüş ve sadece teknik bilgilerle sınırlandırılmıştır. Günümüzde ise sanat'ın önemi sadece var olan bir objeyi kâğıda veya tuvale aktarmaktan öte, kişisel gelişimin gerekliliği ve bir ifade biçimi olarak görülmesidir.

Görsel sanatlar; resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğraf, moda tasarımı, bilgisayar sanatı gibi oldukça geniş bir alanı kapsamaktadır. Bu dalların tümüyle ilintili olarak okul öncesinden yükseköğretime kadar her aşamadaki sanat eğitimi ve öğretimiyle ilgili kurumsal ve uygulamalı çalışmalar "görsel sanatlar eğitimi" ya da daha genel bir ifade ile "sanat eğitimi" olarak tanımlanmaktadır (Kırışoğlu, 2005:2).

Geniş anlamıyla "görsel sanatlar eğitimi" ise eğitim biliminin bir dalı olarak sanatın, estetiğin, sanat tarihinin eğitim ve öğretimiyle ilgili bütün sorunlarıyla ilgilenmektedir. Bireyin sanatsal ve estetik gelişimi, sanatta öğrenme ve yaratıcılık eğitimi sanat öğretiminin araştırma konuları içinde yer almaktadır. Kısaca sanat eğitiminin metodolojisi (yöntemi) ile ilgili sorunlara felsefe, psikoloji, sosyoloji ve antropoloji gibi bilim dallarıyla ilişki kurarak üst düzeyde çözümler aranmakta, bulunan aynı zamanda bu çözümleri uygulamaya sunmaktadır. Kuramı oluştururken bu dalların bilimsel araştırmalarından, araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanmaktadır (Kırışoğlu, 2005:3).

Buyargan'a (2001:) göre sanat eğitimi, yaratıcılık eğitiminin ön planda tutulduğu, ıraksal düşünmenin geliştirildiği, her öğrencinin kişisel gelişimi ve eğilimleri paralelinde yönlendirilmeye çalışıldığı en güvenilir ortamdır (s.9). Bireyin kendi yetenekleri doğrultusunda yetiştirilerek gelecekteki yaşantısına uyum sağlaması, özgüven kazanması, iş yapmada ve yaratmada iş bölümü yoluyla sorumluluk paylaşması, işe ve emeğe saygılı olması, böylece çevresini ve yaşamını güzelleştirmesi sanat eğitimi yoluyla gerçekleşmektedir (Gel,1990:187).

Sanatın insan hayatındaki önemi ve eğitimdeki gerekliliği tartışılamaz. Sanat, küçük yaştan beri alına gelen sanat eğitiminin kazandırdığı estetik duyarlılık süzgecinden geçerek yaşam biçimimizde, bireysel ve toplumsal ilişkilerimizde, olaylara bakışımızdaki tutum ve davranışlarımızda somutlaşmaktadır. Abacı(2003: 7)'ya göre "Kendi yeteneklerinin bilincinde, başarılı, gelişmiş kişilikli insanlar, mutlaka sanatın verdiği renkli ve çok boyutlu dünyadan geçmiştir".

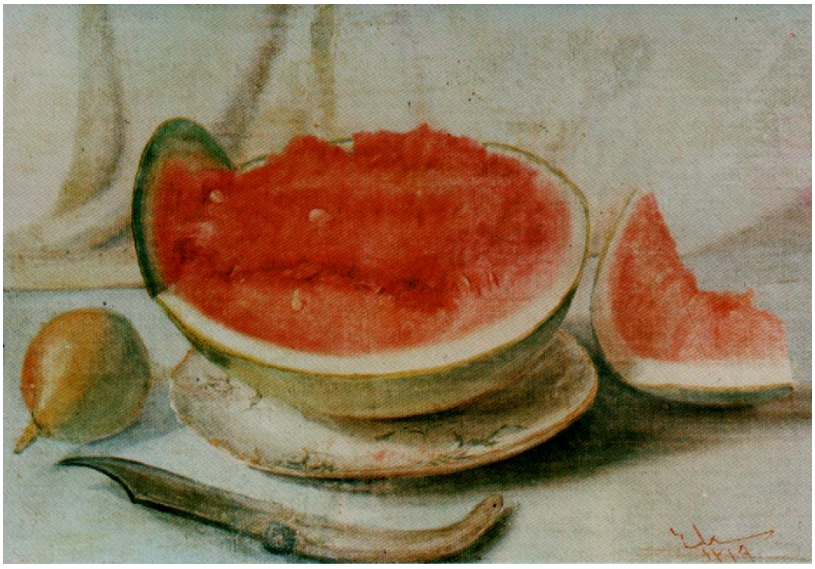
Çağımızda eğitim, bilim ve sanatın işbirliğine dayandırılmaktadır. Sanatın da, bilimin de amacı; insana hizmet etmek ve yeniyi keşfetmektir. Sanata ve duyguların eğitimine önem veren okul ya da eğitim sistemlerinde, duygular eğitilirken, zihinsel yeteneklerin, düşüncenin ve zekânın da geliştiği gözlenmektedir. Sanat, duygu ve düşünce arasındaki iç içe geçmiş bağlantıyı vurgularken, öğrenme ve gelişim sürecinin de etkin yardımcısı konumundadır (Yolcu, 2004: 92). Sanat, kişiye estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı olmayı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretmektedir. Sanat eğitimi, sanatçı yetiştirmeye değil, yetiştirmek durumunda olduğu her kişiyi yaratıcılığa yöneltip, onun bilgisel, bilişsel, duyusal ve duygusal eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Sanat eğitimi rastlantısal olarak kimi yönelişleri, kimi becerileri ya da yetenekleri ortaya çıkarabilirse de, sanat eğitiminin salt amacı bunlar değil; hayatı değerli kılmak ve ondan zevk almayı sağlamaktır. Yani sanat eğitimi; insanı hedef almakta ve onun mutluluğu için, insan anlayışına uygun nesiller yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Yolcu, 2004: 91-92).

2.2. Sanat Eğitimi Tarihi ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Gelişim Süreci

Ülkemizde ilk sanat eğitimi Osmanlı dönemine denk gelmektedir. Öğrenciler sanat eğitimi almak ve bu alanda kendilerini geliştirmek için devlet tarafından yurt dışına gönderilmişlerdir.

Resim eğitimine gönderilen ilk öğrenciler, askeri okullardan ya da subay okullarından mezun olmuş kişilerden seçilmiştir. 1835' yılında uygulamaya konan program gereğince Viyana, Berlin, Paris ve Londra' ya 2 yıl içerisinde 12 kişi gönderilmiştir. Daha sonra Paris'e gönderilen öğrencilerin daha iyi yetişmelerini sağlamak amacıyla 1860-61' de Mektebi Osmaniye açılmış ve bu okulda 60'a yakın öğrenci eğitim görmüştür. Bu okulda resim derslerini Fransız bir öğretmen olan Rol Robens yürütmüştür(Cezar, 1971: 142, 360).

Bu okulun en önemli sorunu, eğitime gönderilen öğrencilerin Fransız toplumundan tecrit edilmeleri olmuştur. Bunun sonunda öğrenciler yabancı dil öğrenmede başarısız olmuş ve okul 1874 yılında kapatılmıştır. Öğrenciler yurda çağrılmış ve yabancı dil öğrenemedikleri için cezaya çaptırılmışlardır. Resim yeteneği üstün olan Süleyman Seyyid okulun dışında Cabanel'in atölyesinde, Ahmet Ali ise Gustave Boulanger'in atölyesinde eğitim almış 1870 yılında yurda dönmüştür (Cezar, 1971: 142, 360).

Resim 1: Süleyman Seyyid "Karpuz" T.Ü.Y 45x32
(Turani, 1984: 5)

Avrupa'ya giden sanatçılar ülkeye döndükten sonra sergiler açmış ve halkın beğenisine sunmuşlardır. İçerisinde resimlerinde olduğu bilinen ilk toplu sergi, 1863' te açılan Sergi-i Osmanî'dir. Ancak Türkiye'de düzenlenen gerçek anlamdaki ilk karma sergi Şeker Ahmet Paşa'nın yerli ve yabancı ressamları bir araya getirerek 1873'te açılmasını sağladığı sergidir (İskender, 1983: 1879).

Resim 2: Şeker Ahmet Paşa "Orman" T.Ü.Y. 140x181
İstanbul Resim ve Heykel Müzesi

II. Abdül Hamit döneminde resim sanatı önem kazanmıştır ve buna istinaden 1908 yılında "Osmanlı Ressamlar Cemiyeti" kurulmuştur. Cemiyet ilk sergisini Üsküdar İskele Gazinosu'nda açmıştır. Bu cemiyetin öncülüğünde ilki 1916 yılında olmak ve her yıl tekrarlanmak üzere Galatasaray Lisesi'nin resim dershanelerinde açılmıştır. Bu sergiler Türkiye'de gerçekleştirilen ilk sürekli sergilerdir ve 1914 kuşağı ressamları üzerinde olumlu etkiler yarattığı ve mesleğe ısınmalarında faydalı olduğu bilinmektedir (Özsezgin, 1999: 14).

Yeni ressamların bu ilk sergilerdeki dikkati çeken özellikleri arasında; tabloların hemen hemen tümünde açık seçik beliren ruh halleri, yeni duyuş ve yeni teknikleri yer almaktadır. Avrupa dönüşü ressamlar oradaki hocalarının etkisinde kalmamış, ya da kaldıysalar bile zamanla kurtulmuşlardır. Fransız akademilerinin ünlü hocalarının atölyelerinde dört yıl çalıştıktan sonra memlekete döner dönmez öğrendiklerini unutan, başka bir yetenekle ortaya çıkan yeni ressamlar, öte yandan, halkın o güne kadar alıştığı, Batı tekniğindeki Türk resminin geleneğine de uymamaktaydılar. Türk resmi, kristalleşmiş biçimlerden kurtulmuş yeni bir havaya bürünmüştür. Çağdaş resmimizin ilk dönemini temsil eden ressamlara Empresyonist dememiz bu kurtuluşlarından doğmaktadır (Berk, Özsezgin,1983,23-24).

Cumhuriyete olan inanç ve sanatçının kazandığı özgüven, değişim ve yenileşme isteğinde ve cesaretinde olabilir. Cumhuriyet geçmişe karşı çıkar, gençliğe dayanır, bir tür fütürist bakışla olumlu bir geleceği hedefler; dünyada güncel olanla bütünleşmek hatta onu aşmak istemektedir. Bu ilkelere olan inanç bir yıkımdan çıkan toplum tarafından, ama özellikle genç ve aydın kesim tarafından benimsenmektedir (Germaner, 2008: 3).

Cumhuriyet rejimini ilan eden Atatürk ve arkadaşları, ülkenin bulunduğu durumdan kurtulup çağdaşlaşmasını, "batılılaşma" doğrultusundaki değişimlerde görmekteydiler. Her türlü kalkınma ve gelişmenin ise bu batılılaşmanın başarılmasında yattığına inanmaktaydılar (Kongar, 1989: 1738).

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte her türlü sosyal hayatın değişimi yanı sıra güzel sanatlar alanında da değişimler meydana gelmiştir. Bu değişimlerin oluşumu İnkılâpçı Cumhuriyet hükümeti ve onu idare edenlerin güzel sanatların, bir milletin sosyal hayatında oynadığı rolü çok iyi bilmelerinden kaynaklanmıştır (Epikman, 1939: 4).

Güzel sanatlar alanının çok önemli olduğunu bilen ve bu alanda başarısız olan milletlerin her alanda başarısız olacağını düşünen Mustafa Kemal Atatürk, bu konuda 1936 yılında, Cevat Abbas Gürer'in Cumhuriyet Gazetesi'nde yazdığı şu sözleri söylemiştir " Güzel sanatlarda muvaffakiyet; bütün İnkılâpların muvaffak olduğunun en kati delilidir. Bunda muvaffak olamayan milletlere ne yazıktır. Onlar, bütün muvaffakiyetlerine rağmen medeniyet alanında yüksek insanlık sıfatıyla tanınmaktan daima mahrum kalacaklardır" (Kocatürk, 2005: 263).

Bu dönemde gelenekselleşmiş bir takım sergilerin devamı niteliğinde karma sergiler açılmıştır.

Cumhuriyet döneminin ilk sanatçı topluluğu olan Müstakil Ressam ve Heykel Tıraşlar Birliği 1929' un Temmuz ayında kurulmuştur. Bu birliğin kurucuları, ressam Refik Fazıl (Epikman), Cevat Hamit (Dereli), Şeref Kamil (Akdik), Mahmut Celalettin (Cüda), Nurullah Cemal (Berk), Hale Asaf, Ali Avni (Çelebi), Ahmet Zeki (Kocamemi), ressam ve heykeltıraş Muhittin Sebati, heykeltıraş Ratip Aşir (Acudoğlu) ve dekoratör Fahrettin'dir. Bu grup 1927 yılında Anakara'da ilk sergilerini açmış ardından 1928 yılında İstanbul'da ikinci sergilerini açmışlardır (Tansuğ, 1999: 166)

Türkiye'de gerek yerleşik köylü, gerek göçer tipte toplulukların folklor sanatlarına karşı Türk aydınları arasında büyük ilgi oluşmuştur. Cumhuriyet'in erken dönemlerinde birer kültür ocağı olarak etkinlik gösteren Halkevlerinde, özellikle Anadolu halk sanat ve kültürü araştırmalarında başarı gösterilmiştir (Tansuğ, 1999: 174).

Halk evlerinin yanı sıra sanat ve sanat eğitimine katkı sağlayan önemli kuruluşlardan biriside Gazi Orta Muallim Mektebidir. Altıntaş'ın belirttiğine göre bu mektep; 1925 ve 1926 yıllarında Türkiye'ye davet edilen John Dewey, G,Stiekler ve diğer yerli eğitimcilerin katılımlarıyla hazırlanan rapor ve çalışmalardan çıkan sonuçlar doğrultusunda Mustafa Kemal Atatürk'ün direktifleriyle 1926 yılında kurulmuştur(Altıntaş, 2007: 32).

Özsoy'un bildirdiğine göre; Cumhuriyet dönemindeki ilk resim kursu 1927 yılında Güzel Sanatlar Akademisi bünyesinde düzenlenmiştir. Bu açılan kursa, burada okuyan öğrencilerden resim öğretmeni olmak isteyenler katılmış ve o dönemde İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun verdiği "Resim Usulü Tedrisi" derslerine katılmak ve bu dersi takip etmekle zorunlu kılınmışlardır. Bu dersi bir sene boyunca takip eden öğrenciler ders bitiminden sonra sınava girmişler ve bu sınavdan başarı ile geçenler resim öğretmeni olma hakkını elde etmişlerdir. Bunun dışında hızlı bir şekilde resim öğretmeni yetiştirmek için 1926 yılından itibaren seminer ve kurslar düzenlenmiştir. Bu seminer ve kurslar Yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş amaçlarına uygun müfredatlar içermektedir. Sanat eğitimcisi yetiştirme işlemleri ilk kurumsal olma

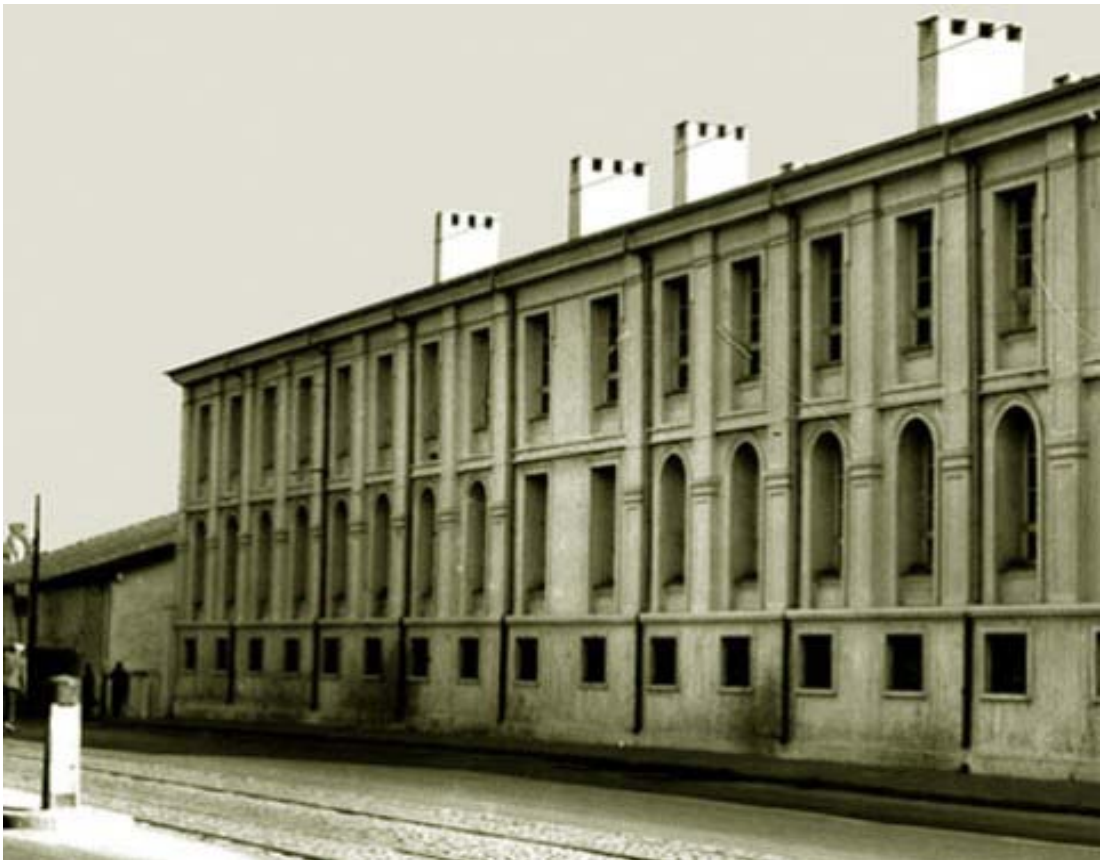
özelliğini 1932'de Gazi Enstitüsü bünyesinde açılan ve mezunlarını 1935 yılından itibaren veren Resim-İş Bölümüyle kazanmıştır (Özsoy, 2003: 72-77).

Gazi Terbiye Enstitüsü'nün, kısa bir süre müdürlüğünü yapan, Elişleri ve Resim Derslerine inanan Baltacıoğlu, Gazi Terbiye Enstitisü'nün tüm bölümlerinin proğramlarına Elişleri ve Resim derslerinin konulmasında etkili olmuştur. Yine bu dönemde İsmail Hakkı Tonguç okulun elişleri öğretmenliğine atanmıştır. Resim ve Elişlerinin tüm diğer dersler için bir eğitim yöntemi olarak düşünüldüğü, yaparak, yaşayarak öğrenme, iş eğitimi, sanat eğitimi anlayışlarının önemli bulunarak eğitime geçiridiği proğramların Resim ve Elişleri Şubesi'nin açılması için önemli bir aşama oldugu bilinmektedir (Etike,1991:111-113).

Resim 3:Mimar Kemalettin (Gazi Orta Muallim Mektebi-Şimdiki Gazi Üniversitesi Rektörlüğü).
(Tolga Akalın Çekimi)

Daha sonraki yıllarda Gazi Eğitimin yanı sıra, Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu kurulmuştur.1957-58 yıllarında kurulan bu okulun Almanya'da kurulan Bauhaus okulundan örnek alınarak dizayn edildiği düşünülmektedir.

Resim 4: Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu(Şimdiki Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi)
(www.anadoluyakasi.net/sanat/ Erişim:13.09.2010)

Bu iki okulda çeşitli öğrenciler yetiştirerek dönemin sanatını yavaş yavaş dünya sanatlarıyla buluşturmaya başlamış ve çağdaş sanatlara geçişte bir köprü görevi kurmuşlardır.

1950'li yıllar ve sonrasında Türkiye'nin çağdaş dünyayla iletişiminin güçlendiği görülmektedir. Kültürel anlaşmalar sonucu elçiliklere bağlı kültür merkezlerinde sergiler açılmış, Batı'ya giden sanatçıların sayısı artmış, Türk sanatçıları Venedik, Sao Paulo ve Tahran gibi uluslar arası bienallere katılarak dünya çağdaş sanatıyla yakından ilişki kurma olanağı bulmuştur. Batı kaynaklı sanat yayınlarının ve röprodüksiyonların Türkiye'ye gelmesiyle Avrupa sanat dünyası ile 20 yıl öncesine oranla daha bilinçli bir yakınlaşma sürecini başlatmıştır (Germaner, 2008: 7).

1935 yılından günümüze sanat eğitimi kurumlarında çeşitli yapılanmalar olmuştur. 1980 ve 1990'lı yıllara gelindiğinde bu süreç de çok önemli sorunların baş gösterdiği görülmektedir. 1982 yılında öğretmen yetiştirme görevini üstlenen eğitim fakülteleri bütünlüğü sağlamak ve eğitimin kalitesini aynılaştırmak adına uygulanan müfredatın aynı olmasını benimsemişler ve buna yönelik programlar geliştirmişlerdir. Buna rağmen fakültelerdeki yapılanmaların farklı olması, akademik kadroların değişik olması nedeniyle bir türlü bu geliştirilen programlar aynı düzeyde uygulanamamış ve farklılıklar ortaya çıkmıştır. Buradan da anlaşılacağı üzere bu belirlenen standartlar hiçbir eğitim kurumunda paralellik göstermemiştir.

Daha sonraki yıllarda YÖK' Dünya Bankasıyla işbirliği içine girerek yeniden yapılanma projesi altında Öğretmen yetiştirme programlarında köklü değişimlere gitmiştir. Bu projede; Disiplin temelli sanat eğitimi doğrultusunda değiştirilen ve düzenlenen program ile çağdaş ve çok kapsamlı bir sanat eğitimi amaçlanmaktadır. Bu projede Özel, bazı sorunların oluşabileceğini savunmaktadır ve bunları şu şekilde dile getirir; En önemli sorunlardan birisi sanat eğitiminde çalışacak öğretmenlerin yetiştirilmesi sırasında kullanılacak atölye ve sanatsal teori derslerini önemli ölçüde kısıtlayarak, içeriksiz öğretmen yetiştirilmesi tehlikesi ortaya çıkartmasıdır. Sadece kuramsal bilgi verilerek sanat eğitiminde çalışacak öğretmenlerin yetiştirilmesi olanaklı değildir. Bu nedenle, atölye ve sanat içerikli dersler ile eğitim formasyonunu kapsayan dersler arasında iyi bir dengenin kurulması gerekmektedir (Özel, 2002: 54) der.

Günümüzdeki Görsel Sanatlar Eğitimi veren Eğitim kurumlarının en önemli amacı Milli Eğitim'e bağlı, İlköğretim ve Orta Öğretim kurumlarına yönelik gündem sanatını takip eden, var olan sanat araç gereçlerini kullanabilen nitelikli öğretmenler yetiştirmektir. Bunun yanı sıra yaratıcık eğitiminin temellerine sadık kalarak, sanatsal ve kültürel birikimi hat safhaya ulaşmış, eğitim formasyonu ile sanat eğitiminde yenilikçi ve yaratıcı uygulamalara yatkın, yaşadığı kültürü geniş bir açıyla algılayabilen ve bu kültürü sanatında barındırabilen bunu da öğrencilerine aktarabilen, ülkesinin çağdaşlaşma projelerinde etkin roller alabilen Resim-İş öğretmenleri yetiştirmektir.

2.3. Küresel Isınma ve Çevre Kirliliğinin İnsan ve Diğer Canlılar Üzerindeki Etkileri

Konuya başlamadan önce kısa bir çevre tanımı yapmak faydalı olacaktır. "Bütün canlılar, coğrafi yeryüzünün belli bölgelerinde yaşarlar. Canlıların (insan, hayvan, bitki) yaşadığı bu yaşama bölgelerine çevre denir"(Doğanay,1999,37-38).

Özellikle çevre sözcüğü her toplumda farklı biçimde algılanmaktadır. Halbuki bu kavram, bireysel yada ulusal değildir. Evrensel bir nitelik taşımaktadır. Şüphesiz bu farklı yaklaşım, çevre kapsamının çok geniş olmasındandır. Çünkü esas olarak çevre; "canlıları ya da canlı topluluklarını yaşamları boyunca etkileyen canlı ve cansız(madde ve enerji) dış koşullarının ve faktörlerin bütünüdür. Doğal olarak, insan da çevrenin bir parçasıdır ve yaşamını onun sayesinde devam ettirebilmektedir(Yıldız, Yılmaz, Sipahioğlu:14)

İnsanın çevresinden bağımsız var olması mümkün değildir. İnsan ve çevre birbirlerini karşılıklı etkilerler. İnsanın çevreyle olan etkileşimi; insanın çevre konusundaki güçsüzlüğünden, çevreyi denetlemeye hatta çevre üzerinde egemen olmaya doğru gelişmiştir.(...) Doğa üzerinde egemenlik kurma çabası, çevresel değerlerin birçoğunun bir daha geri dönmeyecek şekilde kaybolmasına neden olmaktadır. Uygulanan gelişmiş teknolojiler, doğa üzerinde, geniş çaplı ve tamiri mümkün olmayan çevre sorunlarını beraberinde getirmiştir (Aktaran, Doğay, 2010:6).

Çevrenin kirlenmesindeki en önemli etkenlerin başında, çeşitli kaynaklardan çıkan katı, sıvı ve gaz halindeki atık maddelerin yok edilemeyip bazı sebeplerden dolayı toprağa, suya ve havaya karışması gelmektedir. Bunun sonucunda toprağın, havanın ve suyun doğal yapısının bozulması, çevre kirliliği oluşumuna neden olmaktadır.

Toprak kirliliği; toprak niteliğinin evsel ve endüstriyel katı, sıvı ve gaz atıklarla; tarımsal üretimde verimi artırmak amacıyla kullanılan kimyasal gübre, ilaç ve hormonlarla olumsuz yönde değişmesidir(...). Bugün verimli toprak alanları, bir yandan kentleşme ve altyapı(endüstriyel yapılar, yollar, havaalanları vb.) alanları olarak kullanılarak daralırken diğer yandan kirlilik gibi çok ciddi bir çevre sorunu tehdidi altındadır(Cansaran ve Yıldırım, 2008:140).

Günümüzdeki yaşam tarzı çok gelişmiş teknolojilerle ve sanayi ürünleriyle desteklenmektedir. Bu da insanoğlunun tüketim duygusunu artırmakta, geçmiş nesillerden daha fazla ve daha hızlı bir şekilde doğayı kirletmesine neden olmaktadır.

Teknolojik gelişme ve ardından sanayileşme ve üretim artışı incelendiğinde ciddi bir paradoksla karşılaşılır. Teknolojik gelişme, insanoğluna ciddi bir güç, imkân ve fırsat verirken, sonuçları bizi hayal kırıklığına uğratmaktadır. İnsanlık, tarihsel süreç içinde insan özgürlüğünün bir aracı olarak geliştirdiği teknolojiye tarihin bir döneminden itibaren tutsak olmaya başlamıştır. Sanayileşme ve kitle üretimi, günümüzde her alanda ciddi bir tahribata da sebep olmuştur. Tarihsel süreçte, insan makineyi dizginleyemez duruma gelmiş ve kurumsal tekniğin ortaya çıkmasıyla tekniğin otoriter olması sürecini gündeme getirmiştir (Görmez,1997: 16)

Artan nüfusla birlikte gelişen çarpık kentleşme, var olan altyapı imkânlarını yetersiz kılmakta, bununla beraber nükleer denemeler, bölgesel savaşlar, verimi artırmak amacıyla tarımda kullanılan kimyasal ilaçlar, alt yapılarını ve arıtma tesislerini oluşturmadan üretime gecen sanayi tesisleri çevre kirliliğini özellikle artırmaktadır.

New England'da 1816 Haziran'ında kar yağmış ve yaz boyunca don görülmüştü.(...) İrlanda'dan İngiltere'ye ve Baltık Denizi' kadar olan bölgelerde, mayıstan ekime kadar neredeyse hiç kesintisiz yağmur yağdı. Bilinen iklim rejimlerinin bozulması yavaş yavaş toplumsal sonuçlar doğurmuştu: Verimsiz hasat, yiyecek için ayaklanmalar, İngiltere adalarından Avrupa'ya kadar her yerde toplumun çökmeye yüz tutması. Bu krize ivme kazandıran iklim değişiklikleri(...) kıtlığın ve siyasal huzursuzlukların ortaya çıkmasına yardım etmenin ötesinde, iklim değişikliğinin uygarlık üzerinde en çarpıcı etkilerinden biri, bir coğrafyadan ötekine yapılan büyük göçler olmuştur. Hatta tarihinin en büyük göçlerinden biri- insanların kuzey ve güney Amerika'ya gelmesine yol açа göç- doğrudan iklim değişikliğinin sonucudur(Gore,2008:91)

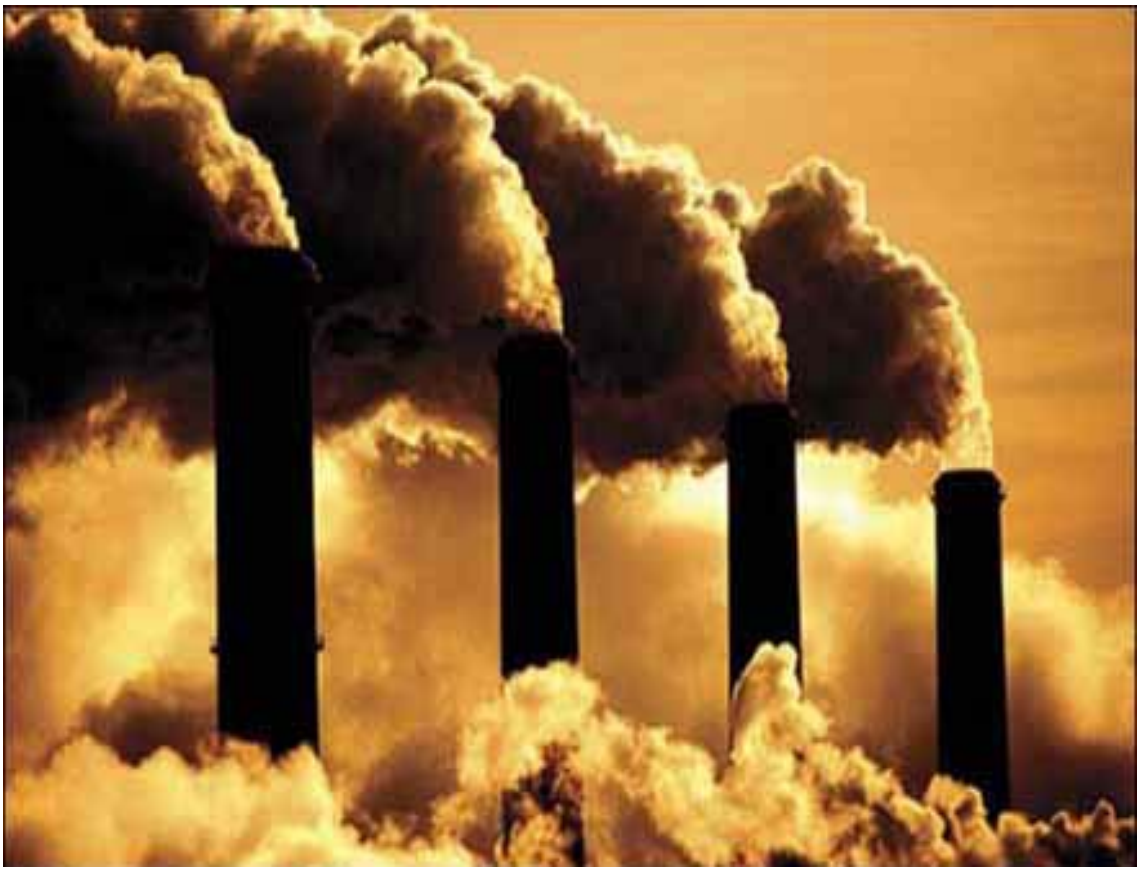
Dünyada doğal olarak bulunan bazı maddelerin fizik, kimyasal ve biyolojik değişimleri ya yok ya da çok yavaştır. Dolayısı ile bu maddelerin çevrimleri de çok yavaştır. Bu tür maddelerin dünyanın bazı kompartımanlarında birikmesi, yani bu maddeler ile çevre kirliliği oluşması halinde bu kirliliğin kendi kendini temizleme düzenekleri ile giderilmesi yıllar ve asırlar sürer. Bu maddelerin başında ağır metaller

ve radyo aktif metaller gelir(...). Bunların başında Kloro-Floro-Karbon gazı, bazı ensektisitler ve plastikler gelmektedir. Bu tür maddeler gerek üretim artığı ve gerekse kullanım sonunda geriye kalan maddeler olarak çevrede birikmekte ve çevreyi kirletmektedir(Akdur, 2005: 14).

Ozan tabakası dünyayı örten global bir örtüdür. Bu örtü güneşin öldürücü ultraviyole ışınlarının dünyaya geçmesini engelleyen bir süzgeç-şemsiye vazifesi görür. İnsan ve diğer karada yaşayan canlıların meydana gelmesi ve yaşaması bu şemsiyeye bağlıdır ve ortadan kalkması canlıların yok olması anlamındadır. İnsanlara ilk etkisi, artan deri kanserleri ve bu nedenle ölümlerdir. Diğer etkisi astım, bronşit, akciğer ödemi denilen ciğerin suyla dolmasına sebep olur. Atmosferdeki ozonun incelmesi sonucunda dünyaya ultraviyole ışınları daha çok ulaşmış ve bunun sonucu, insanlarda cilt kanserleri, katarakt vakaları ve gözde UV-B kaynaklı diğer hastalıklar artmış, bağışıklık sistemini tahrip etme, yüzlerde kırışıklık ve erken yaşlanma, okyanusun yüzünden alta geçerek tek hücreli canlıları öldürme ve tahıl ürünlerinin az yetişmesi gibi sorunlar ortaya çıkarmıştır (Erdoğan ve Ejder1997: 8).

Çevre kirliliğinin insan sağlığı ve diğer canlıların yaşamlarını tehlikeye soktuğu herkes tarafından bilinmektedir. Çevre kirliliğinin önemli etkilerinden biriside insanların ulaşım aracı olarak, sanayide, taşıma ve fabrikaların yakıt ihtiyaçları için kullandıkları çeşitli petrol ve gazların doğaya salınmasıdır.

Bu salınan gazların önemini Stern şöyle açıklamaktadır; Sera gazları içerindeki en önemli gaz $CO_{2'}$ dir. CO_2 Toplam sera gazlarının içinde en yoğun olanıdır ve yaklaşık olarak ¾'ünü oluşturmaktadır. Diğer GHG'den oluşan metan, azot oksit ve hidroflorokarbon'dan oluşmaktadır. Bu gazlar atmosferdeki GHG'lerin içerisinde birikirler ve stok oluşturmaktadır. Yine atmosferdeki GHG stokları bünyesinde ısıyı tutar ve küresel ısınmaya neden olurlar. Bu küresel ısınmada iklim değişikliklerine yol açmaktadır. Bu iklim değişiklikleri; fırtınalara, sellere, kuraklıklara, deniz seviyesinde değişimlere yol açarak dünyanın fiziki biçimini değiştirecektir (Stern, 2008: 1).

Resim 5: Çevre Kirliliğine Örnek Bir Fotoğraf.
(http://ayhan02atalay.blogcu.com/cevre-kirliliginin-nedenleri Erişim: 11.10.2010)

Teknolojik ürünlerin hemen hemen elektrikle çalışmayanı yoktur. Bu aletlerin her biri elektromanyetik alan oluşturur. İnsan beyninde kendine ait bir elektromanyetik alanı vardır, sinirler nöronlar aracılığıyla elektriksel uyarıları beynin çeşitli yerlerine ulaşmasını sağlamaktadır. Bu yüzden günlük hayatta kullanılan elektrikli aletler insan bedenini olumsuz yönde etkilemektedir. Hemen hemen bütün insanların kullandıkları cep telefonları yaydığı elektromanyetik dalga miktarı maksimum seviyelere çıkmakta ve insan beyninin ısısının artmasına sebep olmaktadır. Beyindeki bu manyetik düzensizlik, uzun vadede beyin hücrelerinin ölmesine sebebiyet vermekte bu da denge bozuklukları gibi etkilere neden olmaktadır. Bunun dışındaki bütün manyetik alan oluşturan cihazlar insan vücudunu ve kimyasını olumsuz etkilemektedir.

Resim 6: Çevre Kirliliğine Örnek Fotoğraf.
(http://1.bp.blogspot.com. Erişim: 12.10.2010)

Gelişen ve devasallaşan sanayi kendisini üretim odaklı hale getirmiş ve canlıların yaşaması için en uygun olan dünyadaki temiz havanın yapısını değiştirerek yaşam ortamının kalitesini düşürmeye başlamıştır. Kurulan sanayi merkezlerinin ihtiyaçlarını gidermek ve daha fazla üretim yapabilmek adına fosil yakıtları kullanmaya başlaması, gözle görülür bir hava kirliliğine neden olmuş, daha sonra bu hava kirliliğinin insan yaşamını tehdit ettiği gözlemlenmiştir. Genel olarak yoğun hava kirleticileri ile sis oluşturan suyun birleşmesi sonucu, sülfit asit oluştuğundan, sisli havalarda bu hava kirliliği afet halini almaktadır. Bu da büyük can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Bunun en çarpıcı örneklerine Belçika, Amerika, Meksika ve İngiltere'de rastlanmaktadır. Özellikle 1952 yılında Londra'da 5 gün içerisinde 1000 kişinin hayatını kaybettiği, hayvan ve bitki varlığının büyük zarar gördüğü hava kirliliği, bugün bile önemini korumaktadır. Yine Londra'da duman ve sisin yoğun olduğu bir dönemde 1873 yılında 700 kişi, 1911 yılında 1150 kişi, Belçika'da 1990 yılında 63 kişi, Amerika Persivanya'da 20 kişi yaşamını yitirmiştir (http://www.genbilim.com. Erişim: 03.10.2010).

Bunun dışında birde çevreyi kirleten ve canlı yaşamını tehlikeye sokan "Radyasyon" gerçeği vardır. Radyasyon, radyo aktif denilen elementlerin atom çekirdeğinin kendiliğinden parçalanarak etrafa yaydığı alfa, beta ve gama gibi ışınlardır.

Nükleer enerjinin bulunuşu pek çok insanı rahatlatmış ancak o dönemde insanlık kendini bekleyen felaketi asla düşünmemiştir.(...) Ancak hiçbir enerji kaynağının da tamamıyla risksiz olmayacağı yönündeki bulgular insanlığı korkutmaya da başlamıştır. Korkular boşuna olmadığı ise A.B.D.de Three Miles adasındaki kaza ve Chernobyl kazası ile ortaya çıkmıştır. Üzerinden on yıldan fazla zaman geçtiği halde Chenobyl kazasının etkileri devam etmektedir ve daha uzun bir süre radyoaktif maddeler bu bölgede etkisini sürdürecektir.(...) Nükleer enerji üretimi sırasında ortaya çıkan atıkların çevreye büyük zararları olduğu bilinmektedir. Nükleer enerjinin ortaya çıkardığı radyasyon ise insanoğlunun şimdiye dek bilip tanıdığıyla oranlanamayacak kadar büyük boyutlu bir tehlikedir(Görmez,1997: 45).

Resim 7: Çernobil Kazasından Sonra Dünyaya Gelen Çocuklara Örnek.
(http://cernobilgrup.blogspot.com/Erişim: 08.10.2010)

2.4.Sanatta Dışavurumcu Eğilimler ve Bu Eğilimlerin Gelişimi

Sanat yapıtının üretimi doğa tarafından gerçekleştirilmez. Sanat yapıtını insan gerçekleştirir. Onların nasıl ve neden üretildiklerini anlamak için, üretildikleri dönemin toplumsal-ekonomik koşullarını ele alarak veya bunlardan yola çıkarak incelemek gereklidir (Türkdoğan, 2004: 21)

1900- 1935 yılları arasında özellikle Orta Avrupa'da gelişmiş olan Dışavurumculuk, 20. yüzyıl sanatını en sürekli ve en geniş kapsamlı biçimde etkileyen sanat akımı olmuştur. Doğanın ve toplumun nesnel bir bakış açısıyla betimlenmesine karşı çıkan ve öznel ya da içsel gerçeğin yansıtılmasını savunan dışavurumculuğun, 19. yüzyılın nesnelliğine ve sanatsal gerçekliğe olan temel inancına meydan okuyan devrimci ruhun ilk belirtisi olduğu söylenebilir(Lloyd, 2000: 94).

Schiller şöyle sorar: "Ne amaçla olursa olsun, insanın yazgısı kendini yitirmek olabilir mi?" Bu yitirilişi kendi doğasına rağmen insana dayatmak, zamanımızın insanlık dışı çabasıdır. İnsan basit bir alete dönüşüyor, kendi işinin aracı haline geliyor. Makinenin hizmetinde olduğu için artık duyguları da yok. Makine onu ruhundan çaldı. Ruh şimdi onu geri istiyor. İşte yaşamsal sorun bu. Yaşadıklarımız, ruh ile makinenin insanı ele geçirmek için sürdürdükleri müthiş bir kavgadan başka bir şey değil. Artık yaşamıyoruz, yaşanıyoruz; hiçbir özgürlüğümüz kalmadı, kendimiz hakkında karar veremiyoruz. Tükendik, ruhsuzlaştık, doğa insansızlaştı(Bahr,2003:227).

19. yüzyılın sonlarına doğru endüstrinin hızla ilerlemesi insanların köy hayatından şehir hayatına geçmelerine sebebiyet vermiştir. Bununla birlikte doğadan kopuşlar olmuştur ve kentleşme oranı artmıştır. Küçük yerleşimlerde akrabalık, komşuluk, arkadaşlık gibi beraber olma duygusu gelişmiş insanların, büyük şehirlerde kendilerini yalnız hissetmeleri sonucunda travmatik boyutlara ulaşan korkularının artması, karamsarlığa ve bunalıma düşmeleri sanatçıları da etkilemiştir. Bu etkilenme sonucu sanatçılar kendilerini ifade etme yolları aramaya başlamışlardır.

Sonucu iyi yâda kötü olsun, 20.yüzyıl sanatçıları bir şeyler keşfetmek zorundaydılar. Dikkat çekmek için, geçmişteki büyük sanatçıların o hayranlık duyduğumuz ustalıklarına ulaşmaya çalışmak yerine, daha önce hiç denenmemiş bir şey yapmaları gerekiyordu.(...) Ekspresyonizm(ifadecilik) deneyleri, belki de kelimelerle en kolay açıklanacak olanıdır.(...) Ekspresyonist sanatta halkı rahatsız eden şey, doğanın çarpıtılmasından çok, güzellikten uzaklaşmasıydı. Kendini ciddi sayan bir sanatçının, bir şeyin görüntüsünü değiştirirken, onu daha da idealleştireceği yerde çirkinleştirmesi, hoş karşılanmıyordu.(...) Ekspresyonistler insanların çektiği acıyı, sefaleti, vahşeti ve tutkuları öyle derinden hissediyorlardı ki, sanatta uyum ve güzellik üzerine diretmenin dürüst olmayı reddetmekten başka bir şey olmadığına inanıyorlardı(Gombrıch, 1997: 564).

Bu dönemin sanatçıları, yaptıkları işin dürüst ve samimi olabilmesi için arayışlara girmişlerdir. Bu arayışlar dışavurumcu tavrın temellerini oluşturmuştur. Bu tavrın en önemli özelliği akla uygun olmaktan daha çok, ruhsal durumların yansımasıyla açıklanabilmektedir.

Fiziksel güç ve devrimci bir etkinlik kullanmadan, içgüdüyle sanata dönüştürülen ilk şey, hala rengin somut varlığının arkasında saklı duran ruhsal gücün, yalınlaştırılmış süsleyici çizgilerden, geniş yüzeylere, saf renklerle yapılmış kompozisyonlardan oluşan güçlü bir dışavurumcu sanata yakınlaştırma işlemidir. Renk nesneyi tanımlama işlevinden tümüyle kurtarılarak, bağımsız kılınmış ve katışıksız olarak dışavurum için kullanılmıştır. Rengin etkisi, nesneyi bir ime indirgeyen bir çizim üslubuyla çoğaltılmıştır. Bu akım sanatçıları içinde Kirchner, çevresel değişimlere en sert tepkiyi göstermiş ve modern kentteki kızgın, kötü ve yapay öğeleri gergin ve etkileyici resimlerle betimlemiştir (Richard, 1999: 33).

Resim 8: Ernst Ludwig Kirchner “Sokakta Beş Kadın” 1913 T.Ü.Y.
(Batur,2003: 218)

Bu akımın en bilinen ve en ünlü sanatçılarından birisi Edvard Munc'dır. Alman dışavurumcu akımının gelişmesine çok büyük katkı sağlamıştır.

Edvard Munc, ruhsal ve duygusal konuları büyük bir yaratıcılıkla işlemiştir. İnsanın yalnız ve acılı hallerini, var olmanın acısını ve bunaltılarını psikolojik bir yoğunlukla aktaran sanatçı, resimlerinde aşk, yaşam, ölüm çevrimini ele almış, zaman zaman trajik çocukluğunun anılarını yansıtmıştır(Antmen,2000:54).

Henüz beş yaşındayken annesini verem hastalığından kaybetmiş, ergenlik yıllarına geldiği zamanda kız kardeşini aynı hastalıktan kaybetmiştir. Yaşanılan bu olumsuz süreçlerin, Munch'ın iç gerilim ve psikolojik sorunlarının artmasına neden olduğu varsayılmaktadır. Daha sonraki yıllarda yaptığı ve sergilediği "hasta çocuk " adlı eseri kardeşi sophia'nın acılarını anlattığı resimlerinden biridir.

Resim 9: Edvard Munch "Hasta Çocuk"
(http://www.msxlabs.org/forum/sanat-ww/13232-edvard-Erişim: 26.10.2010)

Munch'ı dünya çapında üne kavuşturan "Çığlık" adlı eseri Hayatın Frizleri adlı serinin bir parçasıdır. Adeta Ekspresyonizmin görsel tanımı olan bu eser, Munch'ın

sanatının başlangıcından o zamana kadar olan konu ve üsluplarının birleşmesidir. Bu eser hastalıklar ve ölümlerle kuşatılmış bir hayat yaşayan ve bu gerilimleri içinde barındıran hassas bir bünyenin patlamasıdır adeta, mekân boğucu ve kasvet uyandıracak bir atmosferin uyandıracağı bütün özellikleri barındırmaktadır. Köprünün üzerindeki figür deforme edilmiş ve sanki çığlık atıyormuşçasına düzenlenmiştir. Bu etkiyi, mekânın helezonik bir şekilde hareketlendirilmesi kuvvetlendirmiştir. Aslında bu bir türlü atılamamış bir çığlıktır. Sanatçının içinde kalmış, devamlı bastırılmış, çeşitli nedenlerden dolayı dışa vurulamamış bir çığlıktır.

Munch'un sanatının, hem duruluk, hem de acılıkla yoğrulmuş olan bu içten gelen çığlığı, kendini açığa vurması, sinirliliği ve baskı altında tutulan ruhu, yüzyılın başında bir yol göstericiydi(Richard, 1999: 29).

Resim 10: Edvard Munch "Çığlık"
(Richard, 1999: kapak resmi)

Alman Dışavurumcu resminin etkisinin geniş kapsamlı olması, bu akımın hem fiğüratif, hemde soyut resmi içermesinden kaynaklanır. İki ana topluluğun, başka bir deyişle, Dresden ve Berlin'de kümelenen ve ilk başlarda Ernst Ludwing Kirchner, Erich Heckel, Karl-Schmidt Rottluff, Max Pechtein, Emil Nolde gibi sanatçılardan oluşan Die Brücke (Köprü) ile Münih'te Wassily Kandinsky'nin çevresinde toplanmış olan Alexey von Jawlensky, Franz Marc, Gabriele Münter, August Macke, Paul Klee gibi sanatçıların oluşturduğu soyut Blaue Reiter'in (Mavi Atlı) ülküleri ve öncelikleri çoğu zaman birbirine ters düşmekteydi(Lloyd, 2000: 96).

Die Brücke grubunun 1906'da düzenlediği bildiri amacına tam uygundur: Yaratıcı dürtüsünü çarpıtmadan doğru bir şekilde yansıtabilen herkes bizdendir.(...) Die Brücke (Köprü) adının da öngördüğü gibi, bunlar yeni kuşak için yaratma özgürlüğü sağlamak üzere devrimci ve yenilikçi öğeleri kendilerine çekmek istemişlerdir (Richard, 1999: 32).

Die Brücke'nin çalışmak için swçtiği ilk yerler Dresden-Friedrichstadt'ta bulunan yük istasyonu yakınlarındaki ayaküstü düzenlenmiş atölyeler ile yaz aylarında, Moritzburg gölleri kıyısıydı. 1906'da başka birçok sanatçı da harekete katıldı(...). topluluk, sanatsal eyleminde birdenbire, şiddetin ve belirgin bir saldırganlığın en üst düzeyine yükseldi. Amacı yüzyılın henüz başlarındaki kaynayan Almanya'nın en genç ve en etkin kişilerini bir araya getirmekti; bu amacına da ulaştı(Cabane,2003:231).

Resimlerin konuları günlük yaşamlarından alınıyordu: doğa görünümleri, sokaklar, portreler, atölyelerinden ve canlı modellerinden görüntüler.(...) Fiziksel güç ve devrimci bir etkinlik kullanmadan, içgüdüyle sanata dönüştürülen ilk şey, hala rengin somut varlığının arkasında saklı duran ruhsal gücününi yalınlaştırılmış süsleyici çizgilerden, geniş yüzeylere, saf renklerle yapılmış kompozisyonlardan oluşan güçlü bir dışavurumcu sanata saflaştırılması işlemiydi(Richard, 1999:32).

Die Brück 1913 yılında dağılmış ve üyeleri bağımsız olarak çalışmaya başlamıştır. Ancak bu ayrılma sonucunda yine de onları manevi bir birlik içerisinde tutan inançları, kararlılıkları, doğrulukları ve sorumluluk ilkeleri olmuştur.

1911 yılında Almanya'nın Münih şehrinde Vassily Kandinsky ve Franz Marc Der Blaue Reiter (Mavi Süvari) adlı ressamlar birliğini kurmuşlardır.

Resim 11: Wassilly Kandinsky: Der Blaue Reiter Dergisi için kapak. 1911
(Richard,1999:15)

MAVİ SÜVARİ ALMANAĞI

Büyük bir çağ başlıyor, başladı bile: Düşünsel "uyanış", "kaybolmuş denge"nin yeniden kazanılması yönündeki eğilim, düşünsel filizlenmelerin kaçınılmaz zorunluluğu, ilk çiçeklerin açılış çağı.

İnsanlığın şimdiye kadar görüp geçirdiği en büyük çağlardan birinin, Büyük Düşünsel Çağ'ın kapısında durmaktayız.

Düşünsel ortamın, içindeki düşün tohumunun boy vermesi için gereken besini sağlayacak ve hatta şimdiden sağlamakta olan "yeni" unsurları, sözüm ona en yoğun gelişmenin, maddi alandaki "büyük zaferin" yaşadığı ve yakın yıllarda kapatmış olduğumuz XIX. Yüzyılda belli belirsiz oluşmaya başlamıştı.

Sanat, edebiyat ve hatta pozitif bilimler bu "yeni" çağa yönelişin çeşitli aşamalarında bulunuyorlar. Ama hepsi onun egemenliği altındadır.

Gerek yönelişle doğrudan ilintisi olan sanat olaylarını, gerekse düşünsel yaşamın başka alanlarında yer alan ve bu olayların aydınlatmada gerekli olan olgularını yansıtmak en büyük amacımızdır.

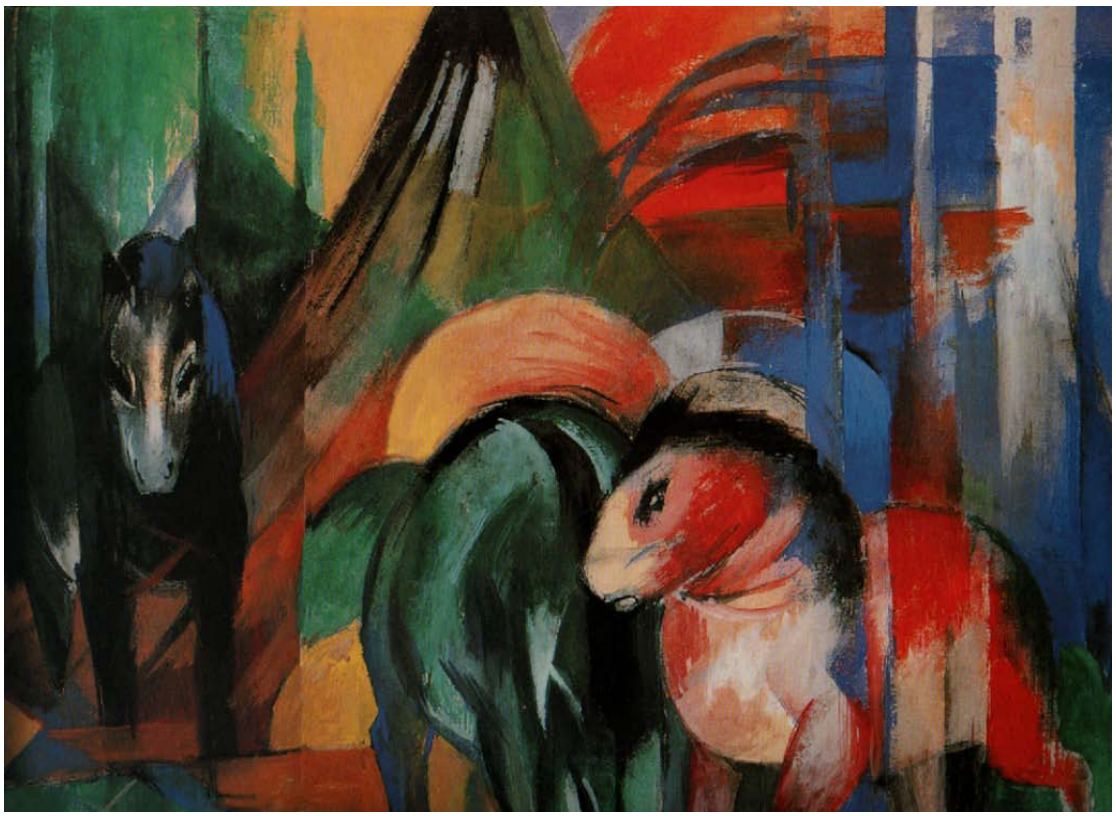
> Okur böylece sayılarımızda, dıştan birbirlerine yabancı gibi görünseler de, sözünü ettiğimiz bağlam bakımından içsel bir akrabalık ilişkisi içinde olan yapıtlar bulacaktır. Bizim ilgimizi çeken, bizim sözünü ettiğimiz yapıt belirli, kabul edilmiş, Ortodoks bir dış biçime sahip(ve çokluk sadece böyle bir biçim olarak var olan) yapıt değil, Büyük Yönelişle ilintili bir iç yaşamı olan yapıttır. Böyle olması da doğaldır, çünkü biz ölü değil, canlı olanı istiyoruz. Nasıl canlı sesin yankısı sadece belirli hiçbir iç zorunluluğun yaratmadığı, boş bir biçimse her dönemde görüldüğü gibi gelecekte de, böyle içsel bir zorunluluktan kaynaklanan yapıtların boş yankıları bol bol ortaya çıkacaktır. Bunlar kof, başıboş yalanlar olarak düşünsel havayı zehirler, sallantıdaki beyinleri yanlış yollara sürükler(hileleriyle düşünceyi yaşama değil, ölüme götürürler. Bizse elimizdeki bütün olanakları kullanarak bu hilekârlığın kofluğunu göstermeye çalışçağız. Bu da ikinci amacımız sanat sorunlarında ilk başta sanatçının kendisinin de söz sahibi olması doğaldır. Bu yüzden sayılarımıza katkıda bulananlar çoğunlukla sanatçılar olacak, böylece daha önce susup saklamak zorunda kaldıkları her şeyi serbestçe söyleme fırsatına kavuşacaklardır. İşte bunun için, içten içe bizim amaçlarımızı paylaşan sanatçıları bize kardeşçe seslenmeye çağırıyoruz. Biz bu geniş kapsamlı çağrıyı yaparken bizimle olan ilişkide resmiyetin kendiliğinden kalkacağına inanıyoruz.
>
> Sanatçının sonuçta kendileri için çalıştığı ve sanatçı olmayanlar ya da izler-çevre gibi adlar altında kendilerine pek ender olarak söz düşen insanların, düşüncelerini ve sanat duyumlarını dile getirmeleri de aynı şekilde doğaldır. Bunun için o yönden gelecek her ciddi ifadeye yer vermeye hazırız. Gönderilen kısa ve serbest her ciddi ifadeye yer vermeye hazırız. Gönderilen kısa ve serbest yazılar "sesler" sütununda yayımlanacaktır.
>
> (Sanatın bugünkü durumunda, sanatçıyla izleyen çevre arasındaki bağlantı öğesini de gözden ırak tutamayız. Bu, içindeki hastalıklarıyla birlikte, eleştiridir. Sanatın ciddi yorumcuları arasında, günlük gazetelerin gelişmesiyle, izleyen çevreye doğru uzanan bir köprü yerine, boş laflarıyla onun önünde yükselen bir duvar oluşturan bir sürü değersiz unsur kalmıştır. Yalnız sanatçıya değil, izler çevreye de bugünkü eleştirinin çarpık suratını güçlü bir ışık altında görme fırsatı verebilmek için bu zavallı ve zararlı etkinliğe de belli bir sütun ayıracağız.)
>
> Yapıtların hangi saatte geleceği hiç belli olmadığı ve canlı olaylar insanların siparişi üzerine vuku bulmayacağı için sayılarımız belli bir süreye bağlı olarak değil, serbestçe, önemli şeyler biriktikçe çıkacaktır. Herhalde, uluslararalılık ilkesinin bizim için mümkün tek ilke olduğunu ayrıca vurgulamaya ihtiyaç olmasa gerek. Ama günümüzde şunun da belirtilmesi gerekiyor: kendi başına bir halk bütünün yaratıcılarından sadece biridir ve bütünün ta kendisi olarak da asla görülmez. Ulusal olan da, aynı kişisel olan gibi, her büyük yapıtta kendiliğinden yansır. Ama sonuçta bu yansıma da yan nitelikte bir renktir. Bütüncül yapıt ki adına sanat diyoruz, sunular ve halklar tanımaz, insanlığı tanır.

Yazı Kurulu: Vassiliy Kandinsky, Franz Marc (Batur,1997:234).

1912'de çıkan Der Blaude Reiter yıllığı, bir program sunmaktan çok, yerleşmiş olayları tanımlayan bir yayındı. Ekspresyonizmi biraz daha ileriye götüren yeni itki en çok Kandinsky'den ve ayrıca onun çevresindeki, resmin kökten koparılmasını amaçlayan, Jawlensky, Marc ve Klee gibi sanatçılardan kaynaklanıyordu. Holelzel ve Kubin bu yönde deneyler yapmışlardı.August Endell de 1898'de tümüyle

yeni bir sanatın başlangıcında olduklarını belirterek, “bu yeni sanatta hiçbir şeyi imlemeyen, tanımlamayan, bize hiçbir şeyi anımsatmayan biçimler, ruhu, ancak bir müziğin notalarının etkileyebileceği denli, derin ve güçlü olarak etkiler” demiştir(Richard, 1999: 34).

Richard(1999:79),bu akımın sanatçılarından ve Der Blaue Reiter grubunun kurucularından olan Franz Marc,ın çalışmalarına tanrı bilim ve daha sonra felsefeyle başladığını söylemektedir. Daha sonraki yıllarda babasını örnek almış ve resme yönelmiştir. Babası ünlü bir manzara ressamıdır. Dini duyguları çok güçlü olan sanatçı, hiçbir sanatın din olmaksızın olamayacağını savunmuştur. Bu sanatçı kuramların sanata bir katkısı olmadığını, sanatın sadece biçimdeki özlerin dışa vurumuyla ve düş gücüyle gerçekleşebileceğini savunmaktadır. Kendisi de bu yolla doğayı ve hayvanları incelemiş kendi imgeleminde süzgeçten geçirerek yeni yaratıklar ortaya koymuştur. Bu canlılar inceleme sonucunda ortaya kondukları için sanki doğada hep varlarmış gibi bir etki yaratmıştır.

Resim 12: Franz Marc “Pınar Başında Üç At” 1913 Tempera 39,7 44,5
(Yirminci Yüzyıl Sanatı,2000: 103)

Birinci dünya savaşı Der Blaue Reiter grubunun dağılmasına neden oldu. Kandinsky Rusya'ya döndü, Jawlensky İsviçre'ye sığındı, Macke ve Marc Fransa'da öldüler(Richard, 1999: 34).

Dışavurumculuk, estetik anlamda bir akım olmakla kalmaz. 1940'lardan 1980'lere kadar olan zaman dilimindeki etkinliklerinde, bu özelliklerini farklı bir çerçevede barındırmaktadır. Dışavurumculuk, içsel sorunlarını, bilinçaltından gelen, korku ve gereksinimlerin psikolojik baskılardan kurtulup arınma ve kendini dışa vurma ya da kendini keşfetme ile sınırlı değildir (Genç,1987:55).

Ekspresyonistler kendilerini reformcu olarak görmemektedir. İnsan âlemini şaşırtmayı, içinde bulunduğu uyuşukluktan çıkarmayı, onun zamanının tehlikelerinin ve geleceğin belirsizliğinin bilincine varmasını dilemektedir. İnsanı değiştirmeye, onu daha iyi yapmaya can atıyorlardı, istedikleri tek şey dünyayı kurtarmaktır (Richard, 1999: 132).

Ekspresyonizm 1933'te Nazilerin iktidara gelmesinden sonra bu akım içinde yer alanlar eserlerin çoğu yoz sanat olarak damgalanmış ve bazı ressamların eserleri müzelerden toplanarak yok edilmiş veya elden çıkarılmak için satılmıştır. Bu akımla ilgili yayınlar toplatılmış ve tiyatro oyunları da yasaklanmıştır. Bunun üzerine bu akımın sanatçılarından birçoğunun ülkeyi terk ederek Amerika'ya gittiği bilinmektedir.

2.4.1.Soyut Dışavurumculuğun Doğuşu ve Gelişimi

Bu sanatsal hareketin başlangıcı ne kadar Amerika ve 1940 yıllar olsa da, temelleri Cezanne ve Kandinsky' tarafından yıllar önce atılmıştır. Cezanne doğadaki nesnelerin küp ve koloni şeklinde resmedilmesini istemiştir. Bu isteğin ardında artık doğayı kendi özüne göre resmetmek gerekliliği vardır. Cezanne, evrende duyularımızla algıladığımızın dışında, duyuüstü, özler dünyası olduğunu savunmuştur. Bu dünyaya sanatla ulaşmanın yolu da, nesneleri salt geometrik biçimler, küpler, silindirler ve koniler şeklinde algılamaktan geçmektedir. Diğer bir şekilde söylenmek istenirse doğayı; yeni bir anlayışla, geometrik biçimler olarak algılamak gerekmektedir. Bu anlayışa, göre doğa ve nesnelerin daha fazla deformasyonu gerekmektedir. En sonunda ise doğa ve nesneler ortadan kaldırılması gereken varlıkları ifade etmektedir. Bunun

yanı sıra Kandinsky'nin, kendi eserlerini izledikten sonra söylediği, objelerin yer aldığı resimlerinden zevk almamaya başladığı ve objenin nesnel açıdan resimlerine zarar verdiğini düşünmesi onu nesnesiz resim yapmaya itmiştir. Bu düşünceyle hem soyut resmin oluşumuna katkıda bulunmuş hem de daha sonra oluşacak soyut resim akımlarına öncülük etmiştir (Zahn, 1959: 105).

Resim 13: Cezanne "Yıkananlar" 1898-1905
(Serullaz, 1998: 79)

Tabi bu yeni çıkmış bir durum olmadığı gibi bir akım da değildir. Soyutlama olgusu, her sanatın başlangıcında yer almış ve yüksek bir kültür düzeyindeki bazı halklarda egemen eğilim olarak kalmıştır. Worringer, empati dürtüsünün ön koşulunun insan ile dış dünyanın fenomenleri arasındaki mutlu bir panteistik güven ilişkisi iken, soyutlama dürtüsünü dış dünyanın fenomenlerinin insanda uyandırdığı büyük bir iç huzursuzluğundan kaynaklandığını vurgulamaktadır (Batur, 1997: 207). Bu da, onların nedenselliğe dayalı mekanik bir dünya anlayışına karşı insanı, insan bilincini, insanın özgür ve yaratıcı ben'ini savunmalarıdır. Bilinç, özgür yaratma ve yenilik demektir. Yenilik, şimdi sanat için bir fetiştir. Bu sanatın amacı, yapay bir

nedensel ve mekanik dünyayı ifade etmek değildir, tersine, yeni bilinç aksiyonlarını dışa vurmak, özgür olarak yaratmaktır (Tunalı, 2008: 208).

Çağdaş sanatın merkezinin Avrupa'dan Amerika'ya, özellikle New York'a göç etmesinden sonra, "Art Maret" kavramı da öncesi ile kıyaslanamayacak çeşitlilik ve niteliğe kavuşmuştur. Esasında 1940'larda New York'ta oluşan "New York Okulu" (Jackson Pollock, Franz Kline, Arshile Gorky, William de Kooning, Mark Rotho gibi isimler sayılabilir) ve bu oluşum ile dünya sanatında boy gösteren Soyut Dışavurumculuk, geleneksel malzemeler ile üretim yapan bir tavra sahiptir (Türkdoğan, 2004: 23).

Resim 14: Jackson Pollock, Bir, Astarsız Tuval Üzerine Yağlı Boya, 269x530
(Gombrıch,1997: 602)

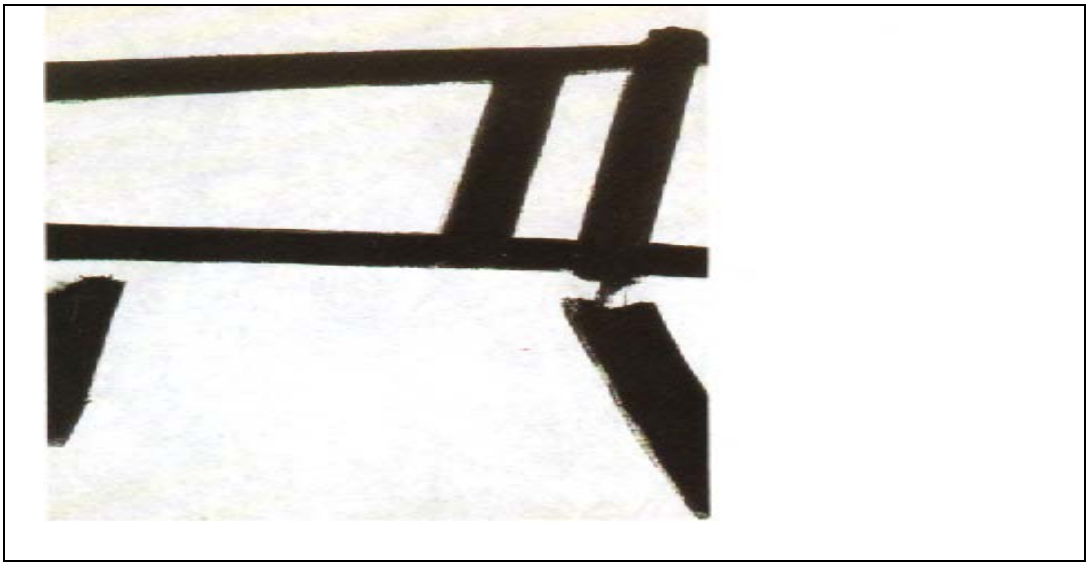
Bu akımın ve 20. Yüzyılın önemli sanatçılarından biri olan Jakson Pollock, damlatma tekniği (drip painting) ile boya karıştırma, fırça kullanımı gibi alışılagelmiş uygulamaları bir kenara bırakmış, yere serdiği devasa boyutlardaki tuval bezleri üzerinde hareket ederek boyayı dökme, damlatma, fırlatma suretiyle sonradan aksiyon/hareket resmi adı verilen resimler yapmıştır. Hareket ve sürece verdiği beden

sanatı, süreç sanatı, performans sanatı gibi birçok çağdaş sanat akımının temellerini oluşturduğu bilinmektedir.

Resim 15: Pollock atölyesinde resim yaparken.
(Antmen,2000:10)

Franz Kline Soyut Ekspresyonizm akımında eserler yapmıştır. Resimlerinde genelde, siyah boya kullanmıştır. Kâğıt üzerine küçük fırçayla yapılan ve zaman zaman biraz Doğu Kaligrafi satanının karakteristik özelliklerini taşıyan resimler yapmıştır. Kline'nin resimlerini de aynen bir Pollock resmi gibi, "gözle görünür hale gelmiş bir eylem" olarak okumak mümkündür.

Resim 16: Franz Kline, Beyaz Biçimler, 1955 T.Ü.Y.
(Gombrıch, 1997: 604)

Bu tarzın diğer öncülerinden olan ve genç yaşta hayattaki olumsuzluklara ve ızdıraplara dayanamayarak, yaşamına kendi elleriyle son veren Ermeni asıllı Arshile Gorky, dir. Sanatçı aslen Van doğumludur, soykırımdan annesiyle beraber kaçmaya çalışmış ancak annesini kaçış yolunda, açlık yüzünden kaybetmiştir. Daha sonra Amerika'ya babasının yanına gitmiştir. Gerçek ismi olan Vostanik Manug Adoyan'ı değiştirir ve çok sevdiği yazar Maxim Gorky'nin soy ismini alır ve adını Arshike Gorky olarak değiştirir.

Sanatçı içinde bulunduğu "Soyut Dışavurumculuk" akımında, lirik bir soyutlama dili geliştirmiştir. Sanatçının bu üslubu, bugün onu bu alanda hem bir öncü hem de kendisinden sonraki kuşakları etkilemiş bir usta yapmaktadır (http://www.marksist.org/kultur. Erişim: 29.10.2010).

Resim 17: Gorky'nin Resmine örnek.
(http://www.themorgan.org/exhibitions/Erişim: 02.11.2010)

Değişiklikler getiren her yeni akım gibi, Soyut Ekspresyonizmin de, öncü bir eğilim olarak eskinin savunulmasına karşı kazandığı başarı büyük bir zaferdir. Bu zafer aynı zamanda en yüksek düzeyde modern sanatın Avrupa'da gerçekleştirilebileceğine dair, Amerikalıların eskiden beri besledikleri ön yargıyı da yıkmıştır.

Sanatlarına seçkin ve unutulmaz kişiliklerini yansıtan ressamlarca savunulması ve yapılan işin açık bir kuram ya da programı olması da bu akıma katkıda bulunan

etkenlerdir. Yapıtlarındaki dramatik değişmelere bakarak, bir ressamı izlemek için akıma son derece güven duyan ve sadık kalan bir kamuoyuna gerek vardır. Üslup oldukça dolaysız bir biçimde ressamın kişiliğiyle tanındığı için, esasta oluşan değişimler izleyiciye aldatmacılık ya da en azından bile bile yapılmış bir kandırma gibi gelebilir.

Soyut Ekspresyonizmi destekleyen eleştirmenler, bu akımın amacını başarılı bir şekilde şu yalın açıklamayla çevreye aşılamışlardır: "Modern sanatı kısıtlayabilecek bütün geleneklerden kaçınarak kişinin en derin ve en umursamaz bir biçimde kendini ifade edebilmesi ve bunu sağlamak için gerekirse ressamın bütün bedeni ve gücüyle bu sürece katılabilmesidir.

Kamuoyu, Soyut Ekspresyonizm etiketini taşıyan sanat anlayışının bu açıklamaya uymasını istemiştir. Bu durum yalnız ticari bir anlam taşımakla kalmamış, toplumu kendisiyle birlikte sürükleme olanağı da yaratmıştır. Böylece sanatsal üslubun şu ya da bu yoldan anlaşılması zor olduğu durumlarda daha büyük değer kazanmıştır. Ancak sanatçılar daha önce yaptıklarından farklı şeyler yapmak, şu veya bu nedenle girdikleri gruptan ayrılmak, özellikle yapıtlarına yüklenen basmakalıp açıklamalardan arınmak istemişlerdir (http://www.toplumdusmani.net. Erişim: 02.11.2010).

2.4.2.Yeni Dışavurumculuğun Doğuşu ve Gelişimi

1981 yılında Londra Royal Academy'de gerçekleştirilen "Resimde Yeni Bir Ruh" adlı uluslar arası sergiyi, eleştirmen Hilton Kramer çeşitli yayın kuruluşlarında dile getirmiş ve bu yazılarda bu sergiyi Yeni Dışavurumcu Akım olarak tanımlamıştır. Böylece bu akım ilk defa eleştirmen Hilton Kramer tarafından dile getirilmiştir. Bu yazılardan sonra birçok sergi arka arkaya açılmıştır.

Bu sergilerin açılımına kadar sanat çevreleri artık resimde yapılacak bir şey kalmadığını savunmaktadır. Baykam bu durum için şöyle bir yorum getirmektedir. "Resimde yapılacak yeni bir şey kalmadı derken, sanki birden yeni keşfedilmişçesine ortaya çıkan ve sanatçının bütün yaratıcı hücrelerini kullanan bir anlatım tarzı olarak ortaya çıkmıştır" (Baykam,1990:76).

Bu akım daha önce Dışavurumculuk akımını gençlere örnek olsun diye ‘yoz’ akım olarak nitelendiren ve ortadan kalkması için elinden gelen her şeyi yapan Hitlere, tepki olmasından dolayı Almanya da hemen yankı bulmuş ve kabul görmüştür. Yeni Dışavurumculuk, bunun gibi nedenlerden dolayı toplumsallıkla içiçe olmuştur. Çoğunun yaşları birbirine yakın olan sanatçılar savaşın, acının bilincine ve duygusal hissine sahiptir. 1980’li yılların başında ise, politik gerilimler, azınlık sorunları, terör, savaş sonrası kapitalizm, kimyasal felaketler, eşitliksiz ve bunun gibi olumsuz olan birçok sosyal etkenle karşı karşıyaydılar. Kahramanda bu durumu; 1980’lerde AIDS’ in keşfi yepyeni bir dönemi başlatan bir olgu olarak hem siyasetin ve bedenin hem de sanatın kesiştiği noktadaki bir gerçeklik ve ‘metafor’ olarak kaydedilmiş, yeni zihinsel oluşuma olanak tanımıştır. Yeniden siyasallaşan sanatın arkasını dayadığı olgu ise küreselleşmedir diyerek açıklamaktadır (Kahraman; 2002; 198).

Bu akımın, Dışavurum akımından etkilendiği düşünülmektedir. Ayrıca “Soyut Dışavurumcuların” dev ebatta kullandıkları tuvallerden ve fırça etkilerinden, boyayı rahat bir şekilde akıtmalarından, Kobra hareketinin; yoğunlaştırılmış boya hamuru niteliğindeki kullanımlarını, serbest biçimli sanatın; farklı malzemelerden oluşumunu, Pop sanatın; kitle kültürü kullanımını kendilerine mal etmişlerdir. Kısacası Yeni Dışavurum akımı bütün bu akımları kendi bünyesinde barındıran yeni bir oluşum niteliği taşımaktadır. Bu akım sanatçıları her olasılığı kullanma çabası gütmüşlerdir. İmgeleri metaforlaştırmaktan, foto grafik oluşumlardan, enerji veren renkli yüzeylerden, kirli paslı, boyalı yüzeylerden akla gelebilecek her şeyi kullanmaktan çekinmemişlerdir.

Hughes bu akım için şu açıklamayı yapmıştır; Alman sanatının Nazizm’le çirkin bağlarını kırdığını ve Alman sanatının gerçek hislerini düzeltmek için katkıda bulunduğunu söylemiştir. Alman kültürüne ve geçmişine özgü düşünceleri sosyal biçimde karşıt elemanlar haline dönüştürmüştür. 1970’lerin sonundaki dışavurumcu akımı yeniden canlanmasını tetikleyerek, Alman Modern Kültürünün mistik bir şekilde geri dönüş özlemini bütünleştirmek için imkân tanımıştır. Daha önceki Romantik mirasla ve tarihi vicdanla hesaplaşmaya itmiştir (Hughes,1993: 403).

Bu akımın önemli sanatçılarından olan Julian Schnabel’ in devasa tuvallere yaptığı çanak çömlek parçacıklarının sabitlendiği bir zemin üzerine çalışılmıştır. Bu kompozisyonlar benliğin tüm parçalanmışlığına rağmen bir arada kalma-bütünleşme çabasını dile getirir. Sanatçı çanak çömlek yapıştırmalarının yanı sıra eserlerini

oluştururken, çeşitli boyalarda kullanmaktadır. Bu akımın en önemli özelliklerinden biriside malzeme kısıtlamalarına gitmemektir. Sanatçıda bu özelliklere uyum göstermiş ve çeşitli malzemeler kullanmış ve bunlara anlamlar yüklemiştir.

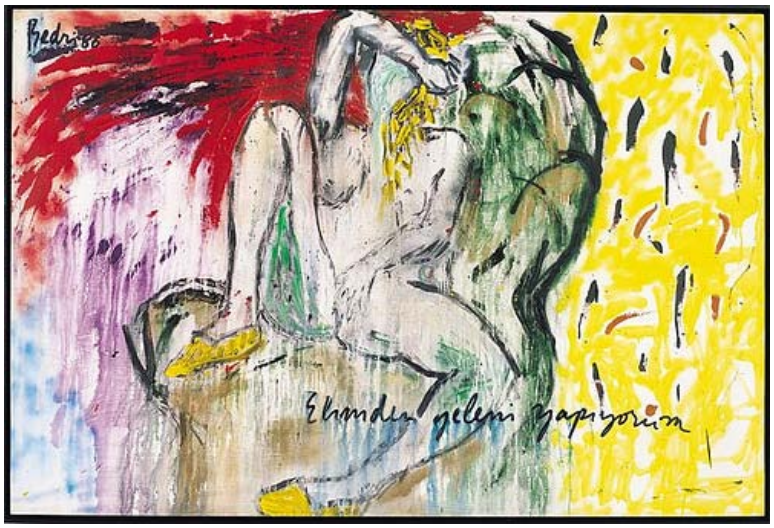

Resim 18: Julian Schnabel'in resmine örnek.
(http://www.artnet.com/Galleries/Artwork_Detail.asp Erişim: 04.11.2010)

Bazı çevreler bu sanatı "kötü resim", "yeni imaj", "punk" sanatı ve "aptal" sanat denilen dış kaynaklı bir fenomen olarak nitelendirmişlerdir. Bunların yaptığı sanatı acemi, uygunsuz, eğitimsiz renk ve biçim anlayışı, saçma sapan acayip imge kullanımı, tuhaf ve mantıksız montajlar, manyakça ve anlamsız resim uygulamaları olarak nitelendirmek istediler. Ama farkında olamadıkları bu sanat tam da onların dediği gibi bir sanattı. Bu akımı yerin dibine sokmak isterken bilmeyerek aslında övmüşlerdir.

Bu akımdan Türk sanatçılarda etkilenmiş ve eserler vermişlerdir. Bedri Baykam'da 80′li yılların Yeni Dışavurumcu dalgasının Türkiye'deki en önemli temsilcilerinden birisidir. Bu yılların başlarında California'da yaşayan sanatçı ülkemizde yeni dışa vurumculuk anlayışını ilk uygulayan sanatçılardan birisidir. Bedri Baykam'ın bu sanat anlayışına katkıları tartışma götürmez bir gerçekliktir. Bu zamana kadar katılımcı değil daha çok takip edici özellikler taşıyan Türk resmi Bedri

Baykam'ın uluslar arası bir akımı diğer sanatçılarla eş zamanlı yapması ve eserler üretmesi ile ülkeyi sanatta takip edicilikten çıkarmış, oluşturucu olma özelliği sağlamıştır. Sanatçının 80'ler ile başlayan ve sonraki sürecinin temellerini atan bu döneminin ilk başyapıtı "Fahişe'nin Odası" adlı çalışmasıdır.

Resim 19 : Bedri Baykam "Fahişenin Odası" adlı eseri.
(http://sanatgalerisi.com/etkinlik/001/index.html Erişim: 04.11.2010)

Baykam devam eden süreçte "Yeni Dışavurumcu" eserlerinde daha fazla bilinçlenerek yine tuvalin sınırları dışında taşmadan, ama kavramsallığa doğru bir gelişim süreci yaşamıştır. Gittikçe büyüyen tuvallerinde artık sadece görsel değil, düşünsel-politik yaklaşımlarının izdüşümleri de giderek yer almaya başlamıştır.

Resim 20: Bedri Baykam "Yemek" 1989 Kağıt Üzerine Karışık Teknik 75x100
(Yaman,1997: 57)

1980'lerin sanat anlayışına göre, sanatçıyı toplumdan kopardığını düşündükleri "üstün estetik ahlakı" anlayışından vazgeçmiş bunun sonucunda da yüksek sanat ve kitle kültürü arasındaki sınırlarda kalmış olmaktadır. Avangart akımların amacı dinmeyen bir sanatsal tüketim için akla hayale gelmeyecek yenilikler peşinde koşmaktır. Post Avangartlar, sanatın özerkliğine inanmakta, tüketim dünyası, medya ve popüler kültürü karşıt olarak görmemekte ve hatta ilham kaynaklarını tartışmaya açmaktadırlar. Bunun için geleneksel sanata başvurmakla beraber yüksek ve düşük tüm sanat değerlerini bir araya getirmektedirler. Bunun nedeni farklı bir izleyici kuşağıyla karşı karşıya olduklarını bilmelerindendir. Bu yüzden sanat anlayışları ve ilham kaynakları da değişmiştir. Sanatçılar kendilerini bir alanda uzman görmemekte, farklı disiplinleri de kendi bünyelerinde bütünleştirmektedir (Honnef,1992:27). Bu sanatçılar kendilerini sadece tuval ve boyaya hapsetmemişler bunların yanında alternatif olarak, fotoğraf, enstalasyon (yerleştirme) ve heykel gibi alanlarla da ilgilenmişlerdir.

Baykam Honnef'in, söylediklerine destek verircesine bu sanat için şu ifadeleri kullanmıştır, Post modern söylemle örtüşen biçimleme anlayışıyla Yeni Dışavurumcu resimde yeni bir özgürlük alanı yıllarca terk edilmiş olan figüratif öğeler, 1980'li yıllarda insanları çevreleyen her türlü olgu resme yeniden taşınmıştır. Artık resim sadece renk ve biçim yorumu değil, anlamsal katların, çelişkilerin birliğidir. Resim "sanatın içine düştüğü sokakla alay edişini göstermektedir"(Baykam,1990:530).

Bu akımın önemli isimlerinden Baselitz'in resimlerinde bu akımın özü yatmaktadır. Bu sançtı Almanya'daki savaşın sonunda ruhsal tüketimle uğraşmıştır bu yüzden dönemin bazı eleştirmenleri, Baselit'in resimlerini eski tarzları tekrarlamakla kalmaz, ironik derecede saldırgandır diye nitelemişlerdir.

Baselitz'in tanınmasına ve onun markası haline gelen baş aşağı imgeleri ilk kez 1969 yılında yapmıştır. Sanatçı bu resimleri "Ağırlıksız Resimler" olarak nitelendirmiştir. Bu resimlerde insanın toplumdan kopuşunu başka bir deyişle soyutlanmasını baş aşağı dönmüş resimlerle anlatan sanatçı New York Okuluna bağlı sanatçıların soyutlamalar yoluyla vermek istediğini, kendi deyimiyle figüratif resmi yeniden icat ederek yapmaya çalışmıştır. Baş aşağı bu imgeler, sanat kuramlarına bir başkaldırıdır. Savaş dönemini yaşayan ve buradaki katliamları ve yoksulluğu bizzat gören sanatçı, geçmişte kalan bütün değerlerin ters düz edilmesinden yana bir tavır sergilemektedir.

Resimlerinde aceleyle yapılmışlık, biçimsizlik, baş aşağılık, kirli renkler kullanılmıştır. Renklerin ve dağınık fırça tuşlamaların mesajı; temelde toplum yaşantısından yabancılaşma, mekanikleşme bağlamında duran bireysel farkındalıklardır. İmgelerin başı yukarı görünmesini bekleme alışkanlığına karşı meydan okuyarak, baş aşağı edilmiş imgeler çizmek ve resmetmek küçümsenemeyecek bir kendini yadsıma eylemidir (Lyton, 1982: 355).

Resim 21:Georg Baselitz'in resmine örnek.
(www.mehmetalicetinkaya.com/ Erişim: 05.11.2010)

İlk dışavurumcuların senteze ulaşmak istemeleri modern insanın inançsız ve güvensiz durumlarıyla ilintiliyken, Yeni Dışavurumcuların içsel süreçleri ve yapmak istedikleri sadece figüratif birer temsilci olmanın dışında, yeni ve yıkıcı bir tavırla senteze ulaşmak istemeleridir.

2.5.Dışavurumcu Akımın Türk Resmine Yansımaları

Dışavurumculuk, sanatın merkezine, nesnel gerçeklik ile özne arasındaki çelişkiyi yerleştirmiştir. Yani zamanın sosyal yaşamına karşı dışavurumcu "Ben" in radikal başkaldırısını yerleştirerek aşırı öznelci bir dünya görüşünü benimsemiştir. Yeni bir yaşam yorumu içeren bu değişimin yönünü artık ifade psikolojisi belirlemektedir.

Hem Nietsche, hem de Freud'un hareket noktaları; insanın, davranışlarının güdüleri konusunda bildiği ya da bildiğini sandığı şeylerin genellikle kendi gerçek duygu ve eylemlerin gerçek güdülerini saklamaya veya çarpıtmaya yaradığı düşünsel olarak belirlenmektedir. Bu dışavurumcu eğilimde belirmeye başlayan dış dünyanın natüralist görüntülü gerçeğinden kendini ayırma ve kopma eğilimi, plastik anlatımda belli bir belirsizleşmeyle birlikte sanatçıların bu yönde daha da yoğunlaşmalarına neden olmuştur. Bunun sonucu dışavurumcu sanatçılarda kendi içgüdüsel ve duygusal çağrışımlı biçim bozmaları deformasyonun gündeme geldiği görülmektedir. 20.yy. başlarında tüm modern sanatçıların genel eğilimini oluşturan, sanatsal anlatımdaki biçime ilişkin değişmeler, biçim bozmaları, çarpıtma ve parçalamalar, Freud'a göre, uygarlıkla gelen bir rahatsızlık duygusunun ürünüdür.(Hauser,1984:395,396).

Bir kısım kaynakların görüşleri Türkiye'de Batı'daki anlamda Dışavurumcu anlayışı bir akım olarak doğuracak ortamın hiçbir zaman oluşmadığı, yine Batı ölçütlerine göre Türkiye'de dışavurumcu akım kavramından söz edilemeyeceği yönündedir(Özayten,1988: 48)

Vakit gazetesinin 28 Mayıs 1928' yılında yaptığı bir sergi haberinde şöyle yazar; Dışavurumculuğun, muhtemelen ilk kez, Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği'nin 1928 yılında Ankara'daki Etnografya Müzesinde '1.Genç Ressamlar Sergisi' adıyla açılan sergide yer alan Ali Çelebi'nin 'Maskeli Balo' tablosuyla ilgili olarak kullandığı görülmektedir.

Resim 22: Ali Avni Çelebi, Maskeli Balo. 1928.
(felsefeekibi.com.Erişim: 15.11.2011).

Maskeli Balo; ilk bakışta akademik bir çalışma gibi görülen ama gerçekte akademik üsluba karşı bir resimdir. Resimdeki ifadecilik dışavurumculuğun yoğun etkilerini taşır. Resimde yoğun bir düşünce atmosferi an ve gelecek sorgulaması sezilir. Tahta perdenin önünde yer alan tüm figürler, farklı bir düşünce boyutuyla yüklüdür. Tensel varlıkların resimsel karşılığı, tinsel varlıkların ifadesiyle bütünleşerek insana, ilişkin yorumlara açılır. Çarpıcı ve solgun renkler, resimde yer alan insanların farklı varlıklarını, varoluş nedenlerini, düşünce ve duyarlılıklarını belirleyici, farklılaştırıcı işlevlerle yüklüdür. Devinim içindeki durağanlıkla, durağanlık içindeki devinim, birlikte sunulur. Bunun gibi, olağan olanla, olağan dışı olan, aynı resimsel mekan içinde yer alır. Bu aykırılık, çift ve tek, fiğürlerde karşımıza çıkar; ama yadırgatmayan, buna karşılık taşıdıkları düşünceyi, izleyiciye aktaran bir 'aykırılıktır'. Söz konusu olan Resim kendi moral değerleri içinde sorgulayan düşünen insan kitlelerinin gizemli ilişkilerini bir maskeli balo atmosferi içinde sergiler(felsefeekibi.com.Erişim: 15.11.2011).

Türk Resminin gelişimi içinde dışavurumcu eğilimde eser veren ikinci kişilik, Zeki Faik İzer'dir. Zeki Faik İzer'de başlangıçta, Fransa'daki öğreniminin ilk yıllarında bir kısım biçim sorunlarıyla ilgilenmiş ve araştırmalar yapmıştır. Daha sonra 1930'lu yıllarda hocalarından Othon Friezs'in sanatına artan ilgisi, aynı yıllarda izlediği bir Kokoschka sergisinin etkisi ve ardından 1931 yılında Matisse'i örnek alarak renge ağırlık vermesi gibi etkenlerle resimlerinde giderek dinamik ve çarpıcı büyük renkli kompozisyonlara yönelmiştir. Müzik- Dans temalı resimlerinde yarı izlenimci ve fov etkileri görülmekle birlikte, boyanın rahatça kullanıldığı ve lokal renklerden uzaklaşıldığı ve bir kısım dışavurumcu özelliklerin belirginleşmeye başladığı gözlemlenir. İzeri'in parçalanmış renkli figürleri içeren resim anlayışında 1946'lardan sonra dışavurumcu soyutlamalarıyla ilgili bir aşamaya doğru bir yöneliş izlenir(Akdeniz,1990:70).

Bu anlayıştaki ilk çalışmasını 1957'de Sultan Ahmet Camii'nin Camları adlı yapıtı ile ortaya koyan sanatçının bu tablosu, 1961'de New York Guggenheim Müzesinde Türkiye 1. si olarak sergilenmiştir. 1963'te yaptığı "Missa Solemnis" adlı çalışmasında, Beethoven'ın aynı adlı dini eserinden esinlenmiştir. İzer 1974- 75 yılları arasında, doğadaki ritmi yakalayan çizgi çalışmalarından sonra, 1982'den itibaren altı halı çalışması gerçekleştirmiştir. Bunlarda kolaj çalışmalarındaki renk, desen, form ve

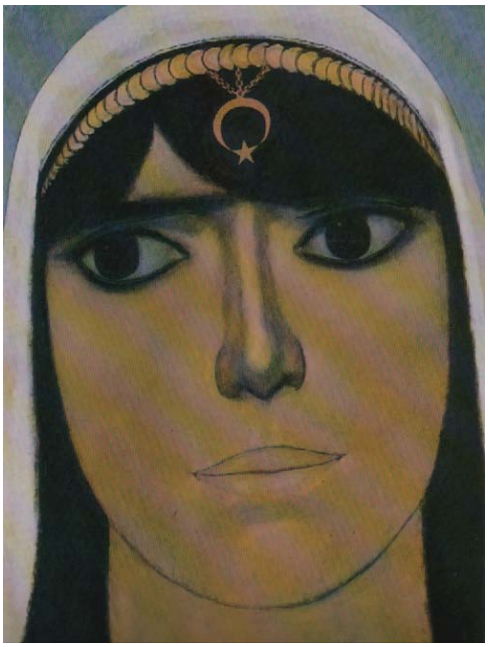
ritim etkisi yansımıştır. İzer; ritmik çizgi yapısı ve fırça darbeleri, coşkulu saydam renkleri ile Lirik-Soyut anlatımında önde gelen sanatçılarımızdan biridir (Gültekin, 1992: 19).

Resim 23: Zeki Faik İzer "Kuşlar" 1963, T.Ü.Y, 200x200
(Sanat Dünyamız, 2003: 116)

1950'li yıllarda özgürlükçü demokrasinin, ülkenin sanat yaşamına Batı'daki sanatsal akım ve yenilikleri günü gününe izleyen bir zihniyet ve çok yönlü eğilimler getirdiği görülmektedir. Türkiye'de resim ve heykel sanatının hızla soyut akımların içine girdiği dönem bu dönemdir. Gerçi Batı'daki modern sanat akımları izlenerek deformasyon ilkesine daha öncesinde uyulmuştur; fakat sanatçıların kişisel eğilimlerine göre farklı yönler araştırdıkları dönem 1950 sonrasındadır. 1940'lı yıllarda toplumsal içerikli resimler yapan sanatçılar bile, 1950'li yıllarda soyut sanatın başlıca savunucuları olmuşlardır (Tansuğ, 1999: 245).

Türkiye'de Dışavurumcu-Soyut sanat araştırmaları, akademik resme tepki biçiminde ve çağdaş sanat akımlarına katılma düşüncesiyle başlamıştır. İlk çalışmalar 1951'de Nuri İyem ve onun atölyesinde 1949'dan itibaren çalışmaya başlayan Ömer Uluç, Baha Çalt, Sefa Hidiş ve diğer sanatçıların yapıtlarıyla ortaya konmuştur (Çetin, 1998: 5).

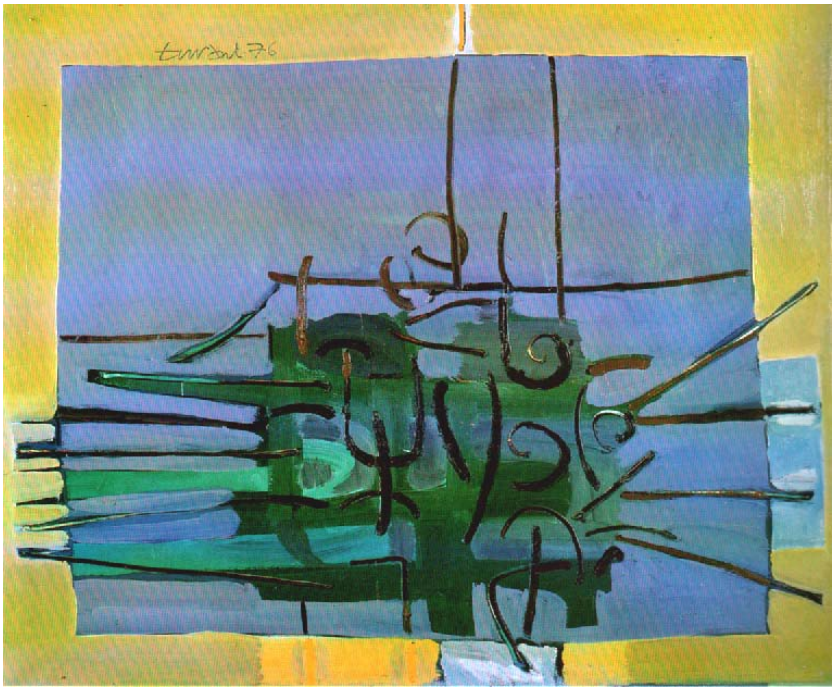
Resim 24: Nuri İyem "Portre" T.Ü.Y 119x87
(Kültür Bakanlığı Ankara Resim ve Heykel Müzesi Katalogu :122)

İyem bu tarihten öncede geometrik soyutlamalara girmiştir. Bu sanatçılar "Tavan Arası Grubu" nu oluşturmuş ve Akademi dışında, amatörce yeni ve araştırıcı bir yönelişte bulunmuşlardır. Grup üyelerinden Ömer Uluç 1953'de ABD'ne gitmiş, orada 1948'de doruk noktasına ulaşmış olan "Dışavurumcu-Soyut" anlayışın etkisinde kalmıştır. Onu etkileyen Fransız sanatçı De Stael, 1948'de bu anlayıştaki sanatının olgun dönemini yaşamıştır. Uluç, 1953'den sonra espas sorununu çözümlemeye yönelik araştırmalara başlamıştır (Çetin, 1998: 8).

Resim 25: Ömer Uluç "Kadın, Çocuk ve Mor Kelebekler" 1972, T.Ü.Y, 65x74
(Sanat Dünyamız, 2003: 181)

Türk resminin gelişim süreci içerisinde Dışavurum akımından etkilenerek eser veren bir diğer sanatçıda Adnan Turanî'dir. Adnan Turanî'de bu akımdan etkilenen diğer sanatçılar gibi eğitimini Avrupa'da tamamlamıştır.

Resim 26: Adnan Turani. Sakin Denizi Dinliyorum.1976. T.Ü.Y.B. 92,5x 113.
(Ankara Resim Heykel Müzesi Katologu:128)

Avrupa'daki öğrenim döneminde Turanî'nin sanatsal kişiliğini bulmasında önemli katkıları olan iki sanatçı hoca vardır. Bunlardan birisi Baumeister, diğeri ise Trökes'dir.(...) Avrupa'daki öğrenimi süresince başından beri Nagel, Henninger, Baumeister ve Trökes gibi birbirinden çok farklı sanat anlayışları ve öğretim yöntemleri olan sanatçı- hocalardan kazanılan birikimler ve deneyimler, Turani'yi çalışmalarında daha kişisel bir tavra ve ifadeye yöneltmiştir. Öğrenim yıllarında başlayan soyuta ilgi ve soyutlama çalışmaları yerlerini zamanla tümüyle soyuta bırakmıştır. Turani'nin sanatsal gelişim çizgisi içinde 1956 yılı onun dışavurumcu soyutlama çalışmalarının başlangıcı, 1959-60 ve 1960 sonrası giderek soyut dışavurumcu anlayışta kişilik gösterip belirginleştiği yıllar olarak görülür. Turani'nin, 1972 yılına kadar olan resimleri hep soyut resimlerdir. Bu resimlerde genel olarak doğadan herhangi bir çıkış noktası arama niyeti yoktur. Doğrudan doğruya doğaçlama ve kendi fantezilerine dayalı olarak ortaya çıkan resimlerdir bunlar. Bu resimlerde

önceden bilinen hiçbir nesnel motiften hareket edilmez ve tuval üzerinde yapılan çetin bir boya mücadelesi gözlemlenir(Akdeniz,1990:73,74).

Resim 27: Adnan Turani. Yeşil İçin Şarkı.1972. T.Ü.Y.B. 83x130.
(Ankara Resim Heykel Müzesi Katologu:128)

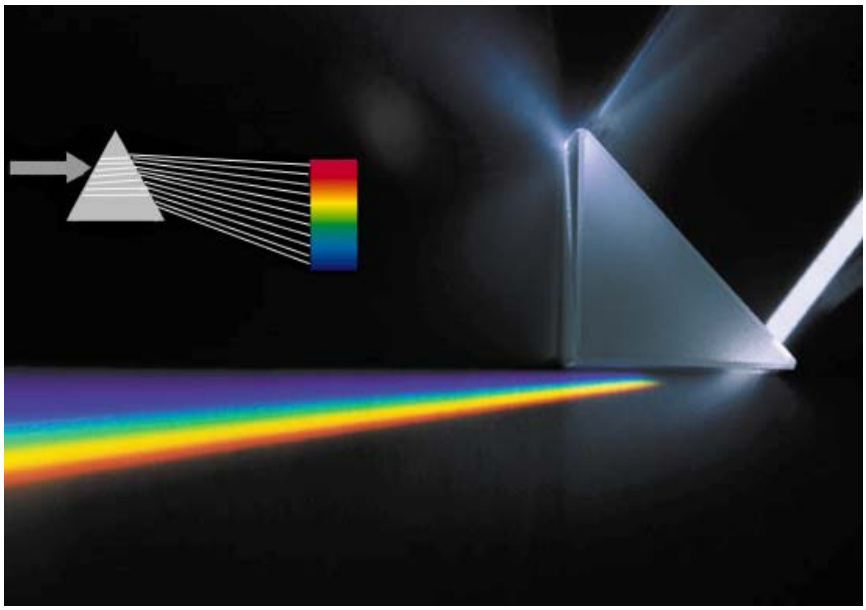
2.6.Renklerle İlgili Bilimsel Çalışmalar

Rengi; ışığın kendi öz yapısına ve nesneler üzerindeki yayılımına bağlı olarak göz üzerinde bıraktığı etkidir şeklinde tanımlayabiliriz.

Itten, ışık dalgalarının kendi başlarına renksiz olduklarını, rengin ancak canlıların göz ve beyninde oluştuğunu savunur ve yine, İtten; her bir rengin farklı ışık kalitesinden oluştuğunu söylemiştir (Itten, 1983: 18).

Newton'a göre renk; beyaz ışığın tayfıdır, yani nesnelerin rengi yoktur (Demir, 1993: 29). Bu görüşü destekleyen, Graves (1951:319), de "The Art Of Color And Desing" adlı çalışmasında renklerin hepsinin bir araya toplanmasından beyazın oluştuğunu ve hiç birinin olmadığı zamanda siyahın oluştuğunu söyler. Yani beyaz ve siyah aslında renksizliktir der.

Yine Itten (1983:18), Newton'un deneyini şöyle açıklar; Newton karanlık bir odaya küçük bir delik açarak gün ışığını bu delikten geçirmiş ve geçen bu ışığın bir prizma yardımıyla kırılmasını sağlamıştır. Kırılan ışığı bir perdeye düşürerek yedi renkten oluşan ışık tayfanı göstermiştir. Bu ayrışan renkler mor, lacivert, mavi, yeşil, sarı, turuncu ve kırmızıdır. Bu deneyde kırılma etkisi perde ye düşen renkler, aynı şekilde geri yansıtıldığında beyaz ışığı verdiği görülmüştür. Işığı en çok yansıtan nesnelerin beyaz olduğu, siyahın ise ışığın büyük bir kısmını yuttuğu bilinmektedir.

Resim 28: Newton'un Prizma Deneyi.

Gökgöz(1980:28)' Renk terimini iki ayrı şekilde ifade etmektedir. Fizik bakımından, rengi, ışık demeti içinde enerjinin spektral dağılım, yani çeşitli dalgaların frekansları ve şiddetleriyle belirlidir. Fizyolojik bakımdan renk ise, göze giren bu dalgalar tarafından uyandırılan etkiye bağlıdır. Kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert ve mor renkten oluşan görünür kısım adını alır ve bu renkler bu dalga boyundaki ışınların insan gözü üzerinde uyandırdığı subjektif etkilerdir.

Renk tayfının bir uçunda mor diğer uçunda kırmızı renkler yer almaktadır. Renk tayfının iki uçundaki renkleri yani mor ve kırmızı renkler bir çember şeklinde birleştirildiği zaman, renklerin birbiri ardına süreklilik izlediği görülmüştür. Bir eksen üzerindeki bu renk çemberi çevrildiğinde renkler birbirine karışmış ve beyaz renk görülmüştür (Kılıç,2002:118).

İnsan gözünün değişik renkleri nasıl ayırt ettiği bugüne kadar izah edilmiş değildir. Fakat bilinen bütün gerçeklere ve fotoğrafik deneylere uyan bir kuram Thomas Young , Hermann Ludwing ve Ferdinand von Helmotz (1821, 1894), tarafından ortaya atılmıştır. Bu kurama göre insan gözü retinası üç ana tipte hücreye sahiptir. Bu hücrelerden bir tanesi mavi ışığa diğeri yeşil ışığa ve üçüncüsü de kırmıza ışığa karşı duyarlıdır. Herhangi bir konudan gelen ışık bu hücrelerden birine daha fazla etki yapıyorsa o madde o renkte görülmektedir. Eğer iki değişik renge karşı duyarlı olan hücreler aynı zamanda etkilenirse o maddeyi o iki rengin karışımı bir renk olarak görülmektedir. Örneğin kırmızı ve yeşile karşı duyarlı hücreler aynı zamanda ve aynı miktarda etkilenirse gözümüzde uyanacak etki sarı renktir. Fakat o iki hücreden biri diğerinden daha fazla etkilenirse, örneğin kırmızı yeşilden biraz daha fazla etkilenecek olursa bu sefer gözde uyanacak etki turuncudur. Yani fazlaca etkilenen ana renge daha yakın bir renktir. Eğer üç değişik hücre de aynı miktarda etkilenecek olursa gözümüz de uyanacak etki beyaz veya tarafsız gri bir renktir (Gökgöz,1980: 31).

Derman, gözümüzün renkleri algılayış sistemini bir deney örneğiyle şu şekilde açıklamaktadır; Üç tane ışık yansıtıcı makine alınır ve bunların ışık yansıtan kısımlarının önlerine sırasıyla kırmızı, mavi ve yeşil filtreyle örtülür. Bu ışıklar birlerini kesecek şekilde siyah bir perdenin üzerine yansıtılır. Kırmızı ve mavinin kesiştiği noktada mora yakın bir renk olur ve bu renge magenta denir. Mavi ve yeşil ışığın kesiştiği noktada siyan(cyan) renk oluşur. Kırmızı ile yeşil ışığın kesiştiği noktada ise sarı renk oluşur ve bu ışıkların üçünün birden kesiştiği noktada ise beyaz oluşur (Derman, 1992: 15).

Bu kuramdan anlayacağımız üzere gördüğümüz bütün renkler üç ana rengin karışımından oluşur.

Ana ve Ara Renkler: Bir ışık demetinin prizmadan geçerken renklere ayrıldığı bilinmektedir. Bu renklerin üç tanesi ana renktir. Bunun anlamı, iki farklı rengin üst üste gelerek yeni bir renk oluşturmamış, kendi kendine oluşmuş renk olmasıdır. Bu renkler kırmızı, sarı ve mavi dir.

Resim 29: Ana Renkler.

Ana renk olarak tabir edilen ve doğada kendi başlarına olan renklerin iki tanesini aynı oranda üst üste getirerek yeni bir renk oluşturulabiliriz, bu oluşan renklere de ara renkler denmektedir. Sarı ve kırmızının aynı oranda karışımından; turuncu, mavi ile sarının aynı oranda karışımından; yeşil, kırmızı ile mavinin aynı oranda karışımından ise mor renk elde edilmektedir.

Resim 30: Ara Renkler

2.7. Renklerin Günümüzde Bilinen Anlamları

Renkler ışıkla birlikte var olurlar ve izleyen üzerinde birçok değişik duygular uyandırabilmektedir. Bunların bir bölümü kişisel, bir bölümü genellenebilir duygulardır.

Renklerin anlamları ile insan psikolojisi arasında derin bağlar vardır. Kişilerde rengin anlamının yaşadıkları kültürel çevre, yaptıkları işler, eğitim düzeyleri veya çocukken geçirmiş oldukları olumlu veya olumsuz travmaların etkisi vardır. Çocukken kanlı bir olaya veya kazaya şahit olmuş birisinin kırmızı rengi algılamasıyla, hayatta

böyle bir şeye şahit olmamış birisinin kırmızı rengi algılaması ve psikolojik etkileri farklı olacaktır. Ama buna rağmen renklerin insanlarda uyandırdığı ortak duygularda vardır. Kandiski'ye (1969) göre de renk psişik bir titreşim uyandırır. Fiziksel görme hemen ikinci bir olay olarak psikolojik tepkiyi uyandırır. Kırmızı sıcak bir renktir ve uyarıcı etkisi vardır. Çünkü kana benzemektedir, yarattığı izlenim acılı, üzücü olabilir. Burada renk, üzücü etki yapan başka bir fiziksel olayı canlandırmaktadır. Açık sarı ise bize ekşi bir etki vermektedir nedeni ise limonu çağrıştırır ve limonun tadı da ekşidir(85).

Beyaz: sadeliği, doğruluğu, temizliği temsil etmektedir. Olumluluk, saflık, barışçıl ve kabul edici ifadelerin bir yansıması olarak beyaz; ışık, bilgi, aydınlık, nur gibi olumlu ve erdemli değerlerle örtüştürülmüştür (Uçar, 2003: 48).

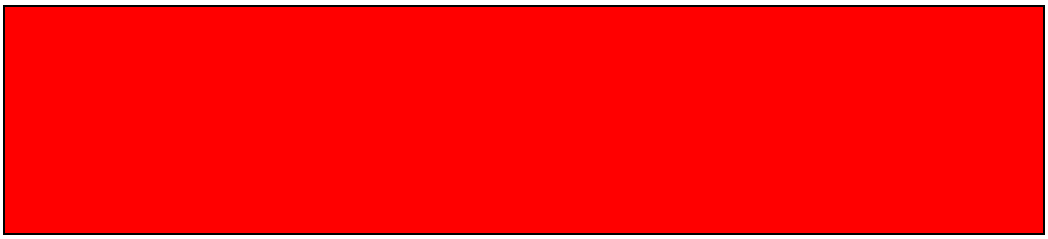
Resim 31: Beyaz

Siyah: Melankoli, umutsuzluk, yasa dışılık ve düş kırıklığının rengidir; batı kültüründe ölümü ve matemi sembolize etmektedir (Uçar, 2003: 50).

Siyah, ışığı ve tüm renkleri emen bir renktir. Gücü, tutkuyu, asaleti, yalnızlığı, gizemi, ağırbaşlılığı ve dengeyi simgelemektedir. Makam araçlarının, otorite ve protokolün rengidir. Çoğu kültürde siyah, tarih boyunca ölümün, yasın ve matemin rengi olmuştur. Siyah bazen de kaçışın, kaybolmuşluğun ya da isyanın rengi olarak karşımıza çıkmaktadır. Siyaha yakın bir renk olan gri ise çoğunlukla kasveti, içe kapanıklığı, karamsarlığı, depresyonu, saldırganlığı hatta ölümü çağrıştırmaktadır.

Renk 32: Siyah

Kırmızı: Bu renk gözde bulunan retina tabakasının hemen arkasında oluşmaktadır. Bu nedenle kırmızıyı algılarken sanki üstümüze doğru geliyormuş gibi olur. Uyarıcı bir renktir, dikkat çeker, tansiyonu yükseltir ve heyecanlandırır. Uçar' da kırmızının bu özelliklerine dikkat çekmiş ve kırmızı renk için; tehlike, tutku, heyecan, cinsellik ve dışa dönüklüğü çağrıştırdığını belirtmiştir. Yine Uçar, bu rengin dalga boyunun yüksek olduğundan diğer renklerden daha fazla dikkat çektiğini belirtmiştir (Uçar, 2003: 51).

Renk 33: Kırmızı

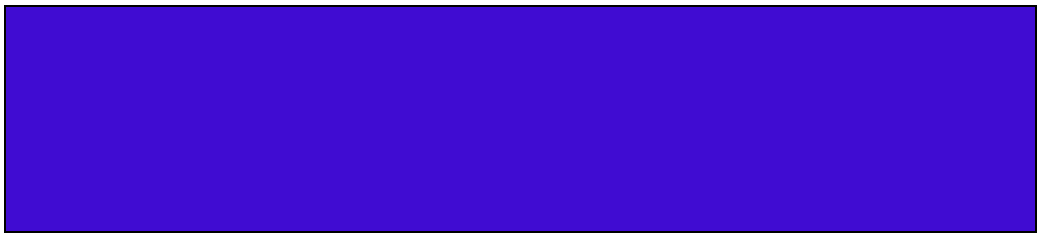
Mavi: Barış, dinginlik, ahenk, umut ve güven duygusu vermektedir. Pastel ve "soğuk" renklerle (yeşil tonları gibi) uyumludur. Toprak tonları ve gri ve bej gibi nötr renkler ile mükemmel bir uyum içindedir (Karataş,2003:146).

Mavi yeryüzünde en çok karşımıza çıkan renklerden biridir. Gökyüzü ve denizler buna en güzel örnektir. Mavi gökyüzü ve deniz; özgürlüğü, huzuru ve sonsuzluğu ifade eder. Mavi renk durağan ve çok göze batmayan bir renk olduğu için özellikle arka fonlarda kullanılabilir. İnsana rahatlık ve huzur veren, dinlendirici bir renktir.

Mavi saflık, sonsuzluk ve özgürlüğün sembolüdür. Huzur ve mutluluk vermektedir (Yılmaz, 2009: 33).

Mavi rengi seven insanlar genellikle sakin, düzenli, güvenilir, sadakat sahibi, barışçıl ve içe dönüktür.

Mavi çok yoğun olarak ya da koyu tonlarda kullanılırsa insana sıkıntı verebilmektedir. Açık mavi ise buzu çağrıştırır ve insanda soğukluk ve yalnızlık hissi uyandırabilir. Mavi güvensizliğe, aşırı duygusallığa ve tembelliğe neden olabilir. Bundan dolayı, karamsar kişiler için uygun bir renk değildir (www.renklerinanlamlari.com. Erişim: 04. 12. 2010).

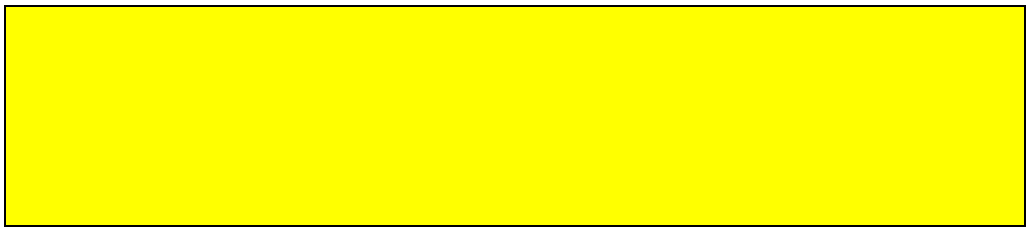

Resim 34: Mavi

Sarı, ışığın, sevincin, üretim ve verimliliğin rengidir. İnsana sevinç ve coşku verir. İlham vericidir. Bilgiyi ve bilgeliği ifade etmektedir.

En parlak renk sarıdır. Sarı renk sıcak bir renk olmakla birlikte, yeşile kaçan tonları soğuk bir renk gibi algılanmaktadır. Bu nedenle, sarı canlılık ve neşenin rengi olduğu kadar, hüznün ve sonbaharın da rengidir. Bu iki zıt etkiyi de içinde barındırdığı için insanda duygu ve zihin karışıklığına neden olabilmektedir. Fazla ilham vericidir. Sarı renk aynı zamanda geçiciliği de ifade etmektedir.

Sharma'ya(2007) göre; sarı en pozitif titreşiminde altın sarısı, derin bir şekilde spirituel (ruhani) dir. Ve merhamet ile yaratıcılığı ortaya çıkarmaktadır. Ne var ki, negatif yüzüyle sarı, çok parlak olduğundan veya çok fazla kullanıldığında, aklı (ruhu) ve sinirleri gereğinden fazla uyararak, yıkım noktasına kadar gidebilecek zihinsel rahatsızlığa sebep olabilmektedir. Negatif titreşimlerden sarı, aynı zamanda korkaklığın, ön yargının ve yıkıcı egemenliğin rengidir (s. 25).

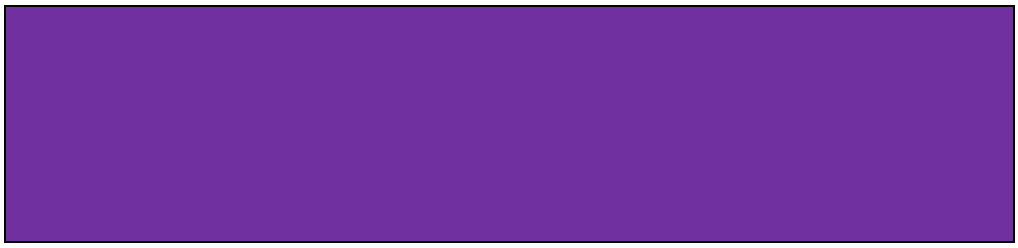
Resim 35: Sarı

Mor: Soyluluk, itibar, zenginlik, gösteriş, gurur, ihtişam ile ilişkilendirilmektedir. Mor rengin bazı ülkelerde pahalılığı çağrıştırdığı bilinmektedir (Madden vd, 2000: 90).

Özellikle açık tonları rahatlatıcıdır. Hayal gücünü arttırarak şevk ve ilham verir. Konsantrasyonu arttırmaktadır. Mor rengi, seven insanlar genellikle, ruhsal

dünyası ön planda olan, ağır başlı ve asil ruhlu kişilerdir. Duyarlılıkları fazla olduğu için sanat dallarında başarılı olma ihtimalleri daha fazladır.

Mor renk, açık tonlarda ilham ve güven verici etki gösterirken, özellikle koyu tonlarda, mor rengin insanda meydana getirdiği asalet duygusu, bazı insanlarda küstahlık, kabalık ve hatta kavgacı bir yapıya da neden olabilecek şekilde etki gösterebilmektedir. Hüzün, üzüntü ve depresyonu çağrıştıran etkileri de vardır. Özellikle koyu tonlarda, bilinçaltını etkileyerek insanda korkuya ve hüzne neden olabilen mor renk, belki de bu yüzden, intihar edenlerin en çok sevdiği renklerden biridir (www.renklerinanlamlari.com. Erişim: 04.10.2010).

Resim 36: Mor

Yeşil: Herkes bilir ki yeşil, doğanın rengidir. İlkbaharda yeni çıkan çimenlerin solgun yeşilinden tutun, doğanın ormanlarında tomurcuklanan yaprakların derin yeşiline kadar, pozitif yüzüyle yeşil, yatıştırıcı, iyileştirici, huzurlu ve sakindir. Bedensel veya zihinsel açıdan yorgun ve usanmış insanlar için yatıştırıcı bir merhem niteliğindedir (Sharma, 2007: 25).

Yeşil rengi seven insanlar genellikle üretken, çevresiyle uyumlu, içten ve doğayı seven insanlardır. Aynı zamanda hareketlerinde dengeli ve düzenlidirler.

Olumsuz etkileri olarak, aşırı rahatlama sonucu umursamazlık, yorgunluk hissi ve tembelliğe, ayrıca kıskançlığa neden olabilmesi sayılabilir. Çalışmaya yatkın olmayan, yani tembel, kişilerde tembelliği daha da arttırabileceği için bu kişilerin çalışma ortamlarında yeşil rengin hâkimiyetinden kaçınmak faydalı olacaktır (www.renklerinanlamlari.com Erişim: 04.10.2010).

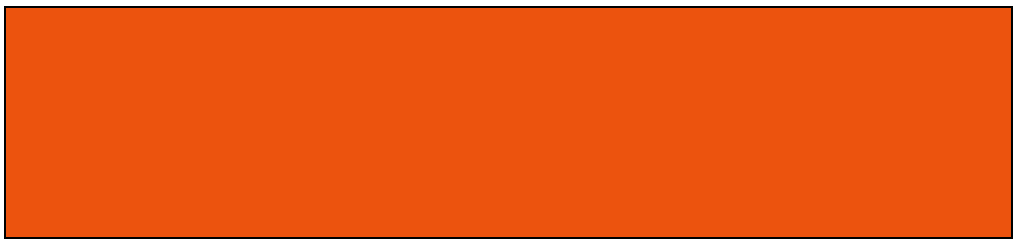

Resim 37: Yeşil

Turuncu: Dışa dönük, heyecan ve mutluluk verici, dinamik, dikkat çekici, çarpıcı ve iç açıcı bir renktir. Kırmızıdan sonraki en sıcak renk olan turuncu gösterişin ve şatafatın rengidir, fakat kırmızı kadar rahatsız edici değildir.

Turuncu rengi seven insanlar genellikle dışa dönük, hareketli, neşeli ve sosyal ilişkileri kuvvetlidir. Bazen de gösterişe yatkınlık, sürekli haklı olma ve üstün gelme isteği görülebilmektedir.

Turuncu renk metabolizmayı hızlandırmaktadır, canlılık, cesaret ve güven verir, zihni harekete geçirir.Turuncu renk, kullanıldığı ortamlara neşe ve canlılık vermektedir (www.renklerinanlamlari.com. Erişim: 04.12.2010).

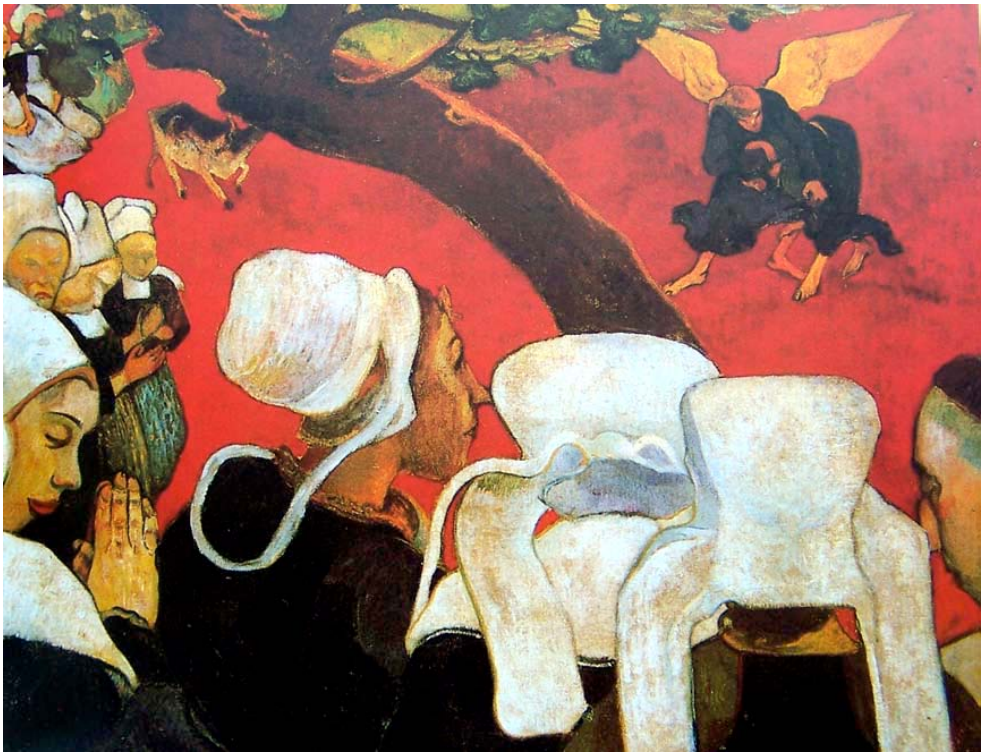
Resim 38: Turuncu

2.8. Dışavurum Akımı İçerisinde Renklerin Kullanımı ve Anlamları

Ekspresyonizm akımı tam olarak ortaya çıkmadan önce bu akımın özelliklerinin bazılarını Post-Empresyonistlerde görmek mümkündür. Resimlerde doğada olmayan renklerin kullanımı öznel renk kavramını ortaya çıkarmıştır. Bundan dolayı daha önce olmayan yeni bir anlayışı gündeme getirmiştir. Buna göre renkler sanatçının içsel duygularını yansıtmaya başlamıştır.

Bu akımın önde gelen isimlerinden Gauguin, kalabalık kentlerden ve insanın üzerine yüklediği sorumluluklardan kaçışın en iyi örneklerinden birisidir. Bu ressam yalın bir ifadecilik anlayışının yanında simgesel bir üslup benimsemiştir. Sanatçı için

tek çözüm yolu vardır oda saf renk kullanımıdır. “saf renk, her şey ona feda edilmelidir” (Ergüven, 2002: 123). Sanatçının renk ve biçim anlayışı yapmış olduğu “Melekle Güreşen Yakup” resminden net bir şekilde algılanmaktadır. Sanatçı, kontrast renklerle ve kendine has perspektif anlayışıyla izleyiciyi ön plandan arka plana doğru çekmektedir. Resmin zemini, canlı kırmızı renkle boyanmış, özellikle kadınların üzerindeki giysilerin siyah ve beyaz renklerden oluşması açık koyu kontrasttı yaratmıştır. Ressam için yalınlık, öznel ifade, renk ve kalın konturlar resmin vazgeçilmez öğeleridir. Bu özellikler hemen hemen bütün resimlerinde görülmektedir.

Resim 39: Gauguin’in Melekle Güreşen Yakup Resmine Örnek
(www.ibiblio.org/wm/paint Erişim: 02.01.2011)

Gaugin nesneleri göze göründükleri gibi betimlemeye uğraşmamıştır. Onun anlayışına göre duygu dünyası, zihinsel ve iç gerçekler her zaman ön planda olmalıdır. Önce duygu ve ruhsal kavrayış gelmektedir, sonra ise akılla anlama gelmektedir (Krausse, 2005: 80).

Rengin doğal olan biçimiyle değil de sanatçının istediği biçimde kullanılmasına bir diğer örnek de Van Gogh’u verebiliriz. Sanatçı bu anlayışa uygun bir resim taslağını ve onda uyandırdığı hisleri kardeşi Theo’ya yazdığı bir mektupta açıkça dile getirmiştir.

> “benden önce herhangi bir kişinin esinleyici renkten söz edip etmediğini bilmiyorum. Sana bir örnek vereyim. Büyük düşler peşinde koşan sanatçı bir arkadaşın resmini yapmak istiyorum. Bu adam sarışın olacak. Resme, ona olan tüm hayranlığımı, sevgimi koyacağım. Yani nasılsa öyle resmedeceğim; yakalayabilmek için olabildiğince sadık kalarak. Ama resmin işi burada bitmiyor; tamamlamak üzere kendi istencimle renkçi olacağım. Saçların sarısını abartıp, turuncu tonlardan krom sarısı ile açık limon rengine doğru geleceğim. Başın arkasında kalan bölüme ise, sıradan bir odanın yine öyle duvarı yerine sonsuzluğu resmediyorum. Elde ettiğim en güçlü mavi burada yer alacak. Böylece, zengin mavi dip yüzeyin önündeki parlak sarı baş, tıpkı gök mavisinde ışıldayan yıldızlar gibi, gizemli bir etki kazanmış oluyor.” (Ergüven, 2002: 122).

Post- Empresyonist akımdan Ekspresyonist akıma geçişte, resimde ifadeci tavrıyla dikkat çeken ressamlardan biriside Munch’tur. Bu ressam kullandığı kendine has renkleriyle içinde uyanan karanlık dünyayı ve hüzünlü duyguları resim aracılığıyla dışa vurmuştur.

> Richard(1999), bu ressam için “gizemli güçlerle doldurulmuş doğa görünümleri; karanlık etkilerle yoğrulmuş insanlar; korku, nefret, kıskançlık, yalnızlık, ölüm gibi konuların işlendiği resimleri, yazgısının gittikçe kötümserleşen görüntüleri oldular. Munch’un sanatının, hem duruluk, hem de acılıkla yoğrulmuş olan bu içten gelen çığlığı, kendini açığa vurması, sinirliliği ve baskı altında tutulan ruhu, yüzyılın başında bir yol göstericiydi.” demiştir (s. 29).

Bu ressamın renkleri ifade biçimi olarak kullandığı önemli eserlerinden biriside “Yaşam Dansı” adını verdiği eserdir. Bu resimde renklerin kontrast ilişkilerini ustalıkla kullanmıştır. Kırmızı ile yeşilin, siyah ile beyazın kullanımı renkler arasındaki zıtlığı göz önene sermiştir ve anlam bakımından güçlü bir yapı oluşturmuştur. Fakat resimdeki tek kontrast öğe bunlarla sınırlı kalmamıştır. Resmin adı “Yaşam Dansı”dır fakat resimde yaşam belirtilerinden daha çok dans eden figürlerin ruhsuz ve ölüleri andıran halleri dikkat çekmektedir. Sanki dans edenler ölü bedenlerin ruhları gibidir.

Resim 40: Munc'ın "Hayatın Dansı" 1899 T.Ü.Y
(Batur,2003: 216)

Krausse, Munch'ın resimleri hakkında; sanatçının resimleri kendi ruhsal yaşamının bir yansımasıdır. Munch'ın resimlerine yüzyılın sonu atmosferine hâkim olan simgeler damgasını vurur. Korku, çaresizlik, yaşanamayan cinsellikler, kıskançlık, ölüm düşünceleri yansımaktadır. Munch'ın kendi deyimiyle "içindeki cinleri kovmak için" sürekli olarak tuvale aktardığı temalardır (Krausse, 2005: 83).

Munch'ın resimlerinden yola çıkarak bu akımın genel renk kullanım özellikler şu şekilde olduğunu söylemek mümkündür. Oldukça koyu, yoğun cüretli ve sanatçının o anki ruhsal durumuyla ilintilidir. Bu akımın sanatçıları genel olarak ölüm ve korku temaları üstüne durdukları için seçtikleri renklerde koyu tonlardadır ve biçimlerde parçalanmışlık etkisi vardır.

İpşiroğlu'na (1997:56,59) göre, içgüdüyle sanata dönüştürülen ilk şey, rengin somut varlığının arkasındaki ruhsal gücün, yalınlaştırılmış çizgilerden, geniş yüzeylere, saf renklerden yapılmış kompozisyonlardan oluşan güçlü bir dışavurum işlemidir. Nesnelliği betimleyebilmek için, rengin nesneyi tanımlama işlevinden tümüyle ayrıştırılarak, bağımsız hale getirmiştir ve katışıksız olarak dışavurum için

kullanılmıştır. Resmin etkisi, nesneyi bir ime indirgeyen bir çizim üslubuyla çoğaltılmıştır.

Bu akımın önde gelen isimlerinden olan Wassily Kandinsky, yapılan resmin temelinde konunun ön plana çıkmasını renk acısından sakıncalı bulmuştur. Serbest renk ve biçim kullanımıyla, ifade edilmek istenen her şeyin daha rahat anlam bulacağını düşünmüştür.

İzleyicide müzikal duygular oluşturabilmek için soğuk-sıcak, sert-yumuşak renkler bir arada kullanılmıştır. Kandinsky, Sanatta Tinsellik Üzerine adlı eserinde, renk ve formların ruhsal titreşimler uyandırdıklarından bahsetmiştir. Bu kitapta, mavinin düşsel bir dünyayı, kırmızın öfkeye ve heyecana neden olduğunu, sarının ise, çok tiz sese karşılık geldiğini söylemiştir (Kandinsky, 1981: 45). Gombrich(1992:451) ise Kandinsky için şunları söylemektedir "Katkısız rengin ruhsal etkilerini, canlı kırmızının bir boru sesi gibi nasıl etkileyebileceğini belirtiyor. Bu yolla, ruhsal bir iç ilişkinin elde edilebilme olanağına ve zorunluluğuna inanıyordu. Bu inanç ise ona ilk denemelerini sergileme korkusuzluğunu vermiştir".

Resim 41: Wassili Kandinsky "Düşsel Doğaçlama" 1913
(Richard, 1999: 65)

Dışavurumcu ressamların resimlerinde gerçeğe benzer ne bir renk, ne bir biçim, ne perspektif çizgisi nede ışık-gölge, hiçbiri yoktur. Örneğin, açı çeken bir insan, fotoğrafik bir gerçeklikle değil de acının derinliğini ve büyüklüğünü ifade edebilecek çarpıcı renkler ve abartılmış biçimlerle ifade edilmeliydi. Richard'a(1999:9) göre; Ekspresyonizmde resmin anlamı ve yansıtılan nesne birbirinden tümüyle kopuktur. Bu yansıtma yani somut öğe, anlatılanı anlamak için yapılan bir çağrıdır.

Ekspresyonist sanatçılar, ilkel insanların baş edemedikleri doğa olaylarının korkutucu ve olumsuzluklarına karşı simgeler yaratmaları gibi, simgeler yaratmışlardır. Modern dünyanın getirdiği olumsuz ve karmaşık gelişmelere karşı, yalın, kaba, ifadeci biçimleri ve saf renkleri kullanarak sembolize etmişlerdir.

Bu akımın önde gelen gruplarından birisi olan Die Brücke'nin (köprü) renk ve biçim kullanımı Cabane(2003:233) şöyle açıklar " renk kullanımı ve biçimin hareketi daha tinsel eğilimlerle donatılmıştır. Dışavurumcular için, canlı ve belirgin yeğinlik her şeyden önce ruhtaki taşkınlığın yansımasıdır. Bu davranışın ortaya çıktığı çizgide, Fransız sanatçılarına özgü geniş, esnek, tamamıyla anıtsal bütünlük taşıyan bir ritim yoktur, ama saplantı derecesine varan bir kaygıyla dolu, sanrıya ve deliliğe varan bir kızgınlıkla kaplı Alman ruhunun sarsıntılarını kesik, kırık ve dar açılı biçimde bir dile getiriş vardır. Alman dışavurumcular zihnin göz ve el üstündeki baskısına uyarlar".

3.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1.Sanat, Tasarım ve Çevre: Öğretmen Eğitimi İçin Bir Program

Adams ve Tony University College Bretton Hall'daki Sanat Tasarım öğretmenleri yetiştiren kurumun öğrencileri için sanat, tasarım, çevre ve eğitimi birbirine bağlayan bir ders geliştirme denemesi yapmışlardır. Bu çalışma çevre ile ilgili sanatçının, eleştirmenin ve tasarımcının algılarını da kapsayan bir dizi algıyı geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu programda geliştirilen çalışma düşünceleri ve metotları, öğrencilerin çalışmalarını desteklemektedir. Makale, mantıksal çerçeveyi açıkladıktan sonra, sokak çalışması, stüdyo seansları ve eleştiriyi kapsayan yoğun çalıştay programını tasvir etmektedir. Öğrencilerin araştırmaları ve okullardaki çalışmalarını anlatmaktadır. Ele alınan konular; Sanat/Tasarım öğretim programında yapılı çevre çalışmalarının yeri, çevrenin eğitimsel bir kaynak olarak kullanımı ve öğrenme metotları ve öğretim stratejileridir (Adams,Chısholm, 1999).

3.2. Çevre Bilincinin Oluşmasında Çevre Eğitiminin Rolü

Bu araştırma; Dinçer tarafından, İnsanın var olduğu günden bu yana varlığını sürdürmekte olan çevre sorunlarına dikkat çekmek için yapılmıştır.

Araştırmada çevre kavramına, çevre sorunlarına, çevre bilincinin doğuşuna, çevre eğitimine ve gelişimine yer verilmiştir.

Araştırmada sonuç olarak; daha temiz ve düzenli bir çevrede yaşayabilmek için her şeyden önce; çevre anlayışının, bütün karar mekanizmalarında ele alınması, çevrenin korunmasının onu en çok etkileyen insanın bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi ile mümkün olacağı sonucuna ulaşılmıştır (Dinçer,1988).

3.3. Aktif Öğrenme Tekniklerinin Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji ve Çevre Kirliliği Konusunu Öğrenme Başarılarına ve Çevreye Yönelik Tutumlarına Etkisi

Bu araştırmada Akkurt tarafından; lise 1. Sınıf biyoloji dersinde 'Ekoloji, canlılar ve çevre' adlı konu işlenmiştir. Amacı, ilgili konunun öğretimde aktif öğrenme

yaklaşımı ile geleneksel öğretim yöntemleri arasında bir farklılık olup olmadığını belirlemektir. Araştırmada kontrol gruplu ön-son test modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından, işlenen konu ile ilgili farklı kaynaklardan yararlanılarak çoktan seçmeli otuz iki (32) soruluk bir başarı testi hazırlanmıştır. Sonuç olarak; aktif öğrenme yaklaşımının uygulandığı sınıftaki öğrenciler ile geleneksel öğrenme yaklaşımının uygulandığı sınıftaki öğrencilerin 'Ekoloji ve Çevre Kirliliği' konusu öğrenme başarısı açısından aralarında anlamlı bir fark oluşmuş ve bu sonuç deney grubunda uygulanan aktif öğrenme yaklaşımının başarısını göstermiştir (Akkurt,2007).

3.4. Sanat Eğitimi ve Çevre İlişkisi "İlköğretim (6.7.8.) Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitimi ve Sanat Eğitiminin Çevredeki Sanatsal Objelere Etkisine İlişkin Görüşleri"

Bu araştırma kapsamında Tuzlak; ilköğretim(6.7.8.) sınıf öğrencilerinin sanat eğitimi ve sanat eğitiminin çevredeki sanatsal objeler üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerini araştırmıştır. Bu araştırma için gerekli olan veriler; ilgili literatürün taranması ve ilköğretim(6.7.8.) sınıf öğrencilerinin sanat eğitiminin çevredeki sanatsal objeler üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacı ile araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama aracından elde edilen bulgulardan oluşmaktadır. Veri toplama aracının iç tutarlılığını saptamak amacıyla Cronbach Alpha güvenirlilik katsayıları hesaplanmıştır. Sonuç olarak; Okul öncesi dönemden itibaren çocuğa çeşitli etkinliklerle çevre eğitimi verilmelidir. Çevre bilinci gelişmiş, çevresini tanıyan, geleceğin yetişkin bireyi olan çocuk, çevredeki olumsuzlukları daha iyi görebilecek, ileride çevredeki bu olumsuzlukları ve görsel kirliliği gidermeye çalışacaktır. Bu nedenle ilköğretimden itibaren verilecek sanat eğitimiyle öğrenci eğitilirken bir yandan da içinde yaşadığı çevreyi düşünerek hareket etme bilinci verilmelidir. Bunların yanı sıra, sanatın çevrede uygulanabilirliği üzerinde durulması gereklidir. Çevre ile sanat arasındaki bağı güçlendirmek için festivaller, sergiler, şenlikler, yarışmalar, projeler gibi etkinliklerin sayısı arttırılmalıdır. İlköğretim okullarında verilen sanat eğitiminde öğrenciye yaptığı çalışmaları çevrede uygulama imkânı tanınmalıdır. Sanat eğitimiyle yaratıcı ve yapıcı yönü gelişmiş olan öğrenciler sayesinde toplumda sadece sanatçıların değil, diğer bireylerin de çevreye sanatsal bir gözle bakmaları sağlanacaktır (Tuzlak,2004).

3.5.Görsel Sanatlar Eğitiminin İlköğretim 1.Kademedeki Öğrencilerde Çevre Bilinci Düzeylerinin Gelişmesine Katkısı

Bu araştırmada Durmuş; 1. Sınıf öğrencileri üzerinde görsel sanatlar eğitimi dersinin, öğrencilerin çevre bilinci düzeylerinin gelişmesine katkısının ne oranda olduğu, çevre bilincine yönelik kazanımlarının işlendiği görsel sanatlar dersini almadan önceki ve sonraki durumları arasındaki farklılıkları belirleyerek değerlendirmeye çalışmıştır. Bu araştırmada, verilerin toplanması için "kontrolsüz ön ve son test" modeli kullanılmıştır. Bu ölçekle öğrencilerin çevre bilinci düzeylerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Sonuç olarak; Görsel sanatlar eğitimi dersi bireylere; doğaya, güzele, estetik olana saygı duymayı, doğal olanı korumayı, olduğu gibi kabul etme bilinci kazandırabilmektedir. Öğrencilerin, görsel sanatlar eğitimi dersi sürecinde cevre bilinçleri düzeyinde olumlu değişiklikler gösterdiği görülmüştür. Çevrelerine bakış acılarında bazı farklılıklar görülmektedir. Doğayı sevme, ona saygı duyma, çevresindeki doğal varlıkları koruma bilinçlerinde artış olduğu görülmüştür (Durmuş,2009).

3.6. Ortaöğretim 10. Sınıf Düzeyinde Görsel Sanatlar Eğitimi Alan ve Almayan Öğrencilerin Yaşadıkları Çevrenin Estetiğine Bakış Açılarının Karşılaştırılması

Bu araştırmada Ceylan; 10. sınıf düzeyinde sanat eğitimi alan ve almayan öğrencilerin yaşadıkları çevrenin estetiğine bakış açıları arasındaki farklılığı ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırma toplam 100 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Örneklemde yer alan denekler random atama yöntemiyle seçilmiştir. Veriler ise Likert Tutum Ölçeği oluşturularak toplanmıştır. Veriler SPSS 16.0 paket programında analiz edilmiş ve bu araştırmada kullanılmak üzere tablolar ve sütunlar oluşturulmuştur.

Araştırma sonucunda; 10. Sınıf düzeyinde sanat eğitimi dersi alan öğrencilerin, dersi almayan öğrencilerinden, çevre estetiği bilinci konusunda belirgin farklılıklar gözlenmiştir(Ceylan,2008).

4.YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren, örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizine yer verilmiştir.

4.1Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; geçmişte ve halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan Nitel Araştırma yöntemlerinden, durum tespiti "örnek olay (study case)" modeli kullanılarak hazırlanmıştır.

Örnek olay tarama modelleri evrendeki belli bir ünitenin (birey, aile okul, hastane dernek vb.) derinliğine ve genişliğine, kendisini ve çevresi ile olan ilişkilerini belirleyerek, o ünite hakkında bir yargıya varmayı amaçlayan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1991 :86).

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Anabilim Dalı'nda okuyan, 4.Sınıf öğrencilerinin almış olduğu Ana Sanat Atölye Resim derslerinde "Gelişen teknoloji ve küresel ısınmaya bağlı olarak ortaya çıkan çevre sorunlarının canlılar üzerindeki etkileri" adlı konu ele alınmış ve elde edilen bulguların yorumlanmasında betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır.

Betimsel analiz; araştırma sonucunda elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce mantıklı ve anlaşılır bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler yorumlanır (yani açıklanır), neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Ortaya çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulması işlemleri de, araştırmacının yapacağı yorumlar arasında yer alabilir (Yıldırım, Şimşek, 2004:171).

Öğrencilere yaptırılan uygulamalar için içerik analizinden faydalanılmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirir ve önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların ortaya çıkarılmasına olanak tanır (Yıldırım ve Şimşek, 2004:174).

Araştırmada literatür tarama tekniğinin yanı sıra nitel veri toplama tekniklerinden görüşme ve gözlem tekniği kullanılmış olup, görüşmede yorumların gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir süreç izlenmiştir.

Görüşme yöntemi; önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan karşılıklı soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı etkili bir iletişim aracıdır. Görüşme yöntemi bireylerin deneyimlerinin, tutumlarının, görüşlerinin, şikâyetlerinin, duygu ve İnançları'nın ortaya konmasında etkili bir yöntemdir (Yıldırım, Şimşek, 2004: 105, 139).

4.2.Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini; Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın alt evrenini; Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Bölümünde okuyan 4. Sınıf Ana Sanat Atölye dersi alan öğrencileri oluşturmaktadır.

Örneklemini; Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş bölümünde ana sanat atölye dersi alan 4. Sınıf öğrencilerinden altmış (60) öğrenci oluşturmaktadır.

4.3.Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Bölümü 4. Sınıf ana sanat atölye öğrencilerinden oluşan çalışma grubuna, sanat akımları (Expresyonizim) ile ilgili konu anlatımı yapılarak örnekler gösterilmiştir. Çalışma grubuna konu anlatımının ardından küresel

ısınma ve çevre kirliliğinin canlıların yaşamına olan etkilerine ilişkin konu anlatımı yapılarak çeşitli görsel materyaller gösterilerek, örencilerin konu hakkında araştırma yapmaları istenmiştir.

Öğrencilere, araştırmaları sonucunda elde ettikleri bilgiler doğrultusunda duygu ve düşüncelerini ifade edebilecekleri aynı zamanda da Expresyonizim sanat akımı içerisinde değerlendirilebilecek resimler yaptırılmıştır.

Çalışma grubuna yaptırılan toplam 60 eserde , veri toplama tekniklerinden birisi olan "eser analizi" yöntemi kullanılmıştır. Buna göre üç sanat uzmanı tarafından yorumlamaları yapılmıştır. Uzmanlar eserleri incelerken; ön yapı (betimleme) ve arka yapı (içerik) bakımından değerlendirerek yorumlarını yapmışlardır.

Araştırmada kullanılan bir diğer veri toplama tekniği ise gözlem ve görüşmelerdir. Gözlem ve görüşme için kullanılan formlar ise benzer çalışmalardan yola çıkılarak konuya uyarlanmıştır. Gözlem formu konu anlatımı süresince araştırmacı tarafından sınıf ortamında yapılmıştır. Görüşme formu ise yine araştırmacı tarafından konuyu anlatan öğretim elemanına uygulanmış ayrıca çalışma grubunu oluşturan öğrencilere de uygulanmıştır.

4.4.Verilerin Analizi

Yapılan bu araştırmada; öğrencilerin yapmış olduğu resimlerden elde edilen veriler sanat uzmanlarınca; ön yapı (betimleme), arka yapı (içerik) bakımından incelenerek yorumları yapılmıştır.

Araştırmada öğrencilere teorik ders veren ve uygulama yaptırtan öğretim elemanı ile yapılan görüşmede elde edilen veriler çalışmada kullanılmıştır.

Uygulamaya katılan öğrencilere, yapılan gözlem formu araştırmacı tarafından incelenmiş elde edilen veriler döküm haline getirilerek çalışmada kullanılmıştır.

5. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde; Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Bölümü, ana sanat atölye 4. Sınıf öğrencilerinin çevreye olan duyarlılıklarını belirlemek amacı ile yaptırılan uygulamalara ve bu uygulamaların uzmanlar tarafından yorumlanması ile araştırmada kullanılan gözlem ve görüşmelerden elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

Araştırmanın Alt Amaçlarına ilişkin Bulgular ve Yorum

5.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum: Araştırmacı tarafından gerçekleştirilen uygulamada katılımcıların özellikleri ve araştırmaya katkıları nelerdir?

Yapılan bu araştırmada; Görsel Sanatlar Eğitimi Resim-iş Öğretmenliği 4. sınıf atölye öğrencilerine konuyu anlatan öğretim elemanı ile araştırmaya uygulamalarıyla katılan öğrencilerin özellikleri hakkında açıklamalar yer almaktadır.

A. Öğretim Elemanının Tanımlanması

Araştırmaya katılan öğretim elemanı ile yapılan görüşme formu Ek. 1’ de verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanı, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitim Anabilim dalından 1994 yılında mezun olmuştur. Daha sonra çeşitli devlet okullarında öğretmen olarak görev yapmıştır. Öğretmenliği sırasında, yüksek lisans eğitimini tamamlamış ve daha sonrada doktora eğitimine devam etmiştir. Öğretmenlikten ayrılıp, Türkiye’de ki en iyi eğitim veren kuruluş olduğunu düşündüğü, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bölümünde öğretim elemanı olarak göreve başlamıştır.

Öğretim elemanı; dünyadaki sanat akımlarının önemli olduğunu ve dolayısıyla öğrencilerin takip etmesi gerekliliğini savunmaktadır. Ancak dünyadaki sanatsal

gelişmeler takip edilirken, kendimize ait olan (milli) sanat ve kültürden uzak kalınmaması gerektiğini ve milli kültürün deforme olmasından yana endişe duyduğunu da ifade etmektedir.

Öğretim elemanı, bilginin süratle değiştiği, yenilendiği ve yayıldığı dünyamızda, teknolojik gelişmelerin bireyin niteliklerinde hızlı bir değişime neden olduğu için toplumun da aynı hızla değiştiğini düşünmektedir. Bu değişimin; eğitim sisteminin hedeflerini ve ilgi alanlarını, eğitim veren kişilerin doğru tespit ve analiz etmeleri ile olumlu yönde etkileneceğini savunmaktadır.

Öğretim elemanı, kendi eğitim felsefesinin temellerine; eğitimin evrensel niteliklere göre şekillenmesi gerektiğini yerleştirmiştir. İnsanın ahlakı ve doğası değişmez değerlerdir diyen öğretim elemanı, İnsanlık tarihine bakıldığı zaman, insanın özünün değişmediğinin görüleceğini söylemekte, eğitimin sağlam karakterli ve doğru insan yetiştirmesi gerektiğine özellikle vurgu yapmaktadır. Değişmeyen evrensel yasalara göre zekâ düzeyi üstün, seçkin ve aynı zamanda çevresindeki olup bitenlere karşı duyarlı insanlar yetiştirmeleri gerektiğini savunmaktadır. Çevresine karşı duyarlı insanlar yetiştirmenin en önemli yolunun sanat eğitiminden geçmekte olduğunu savunan öğretim elemanı, sanat eğitiminin sadece okullarla sınırlı kalmayıp genele yayılarak halka indirgenmesi gerektiğini söylemektedir.

Öğretim elemanı, teknolojik gelişmeler küresel ısınma ve iklim değişiklikleri nedeniyle meydana gelen çevre kirliliğine karşı oldukça duyarlı olduğunu ifade etmiş ve öğrencilerini bu konuyla ilgili çalışmalara yönlendirdiğini ifade etmiştir.

B. Öğrencilerin Tanımlanması

Bu bölümde çalışmayı doğrudan etkileyeceği düşünüldüğü için araştırmaya katılan öğrencilerin fiziksel, sosyolojik ve genel özellikleri tanımlanmıştır.

Araştırma üniversite düzeyinde yapıldığı için öğrencilerin belli bir kıyafet veya üniforma giyme zorunlulukları yoktur. Öğrencilerin giyim tarzlarından, sosyal ve ekonomik düzeylerinin birbirine yakın olduğu düşünülmüştür. Öğrencilerin, ekonomik durumlarının orta, azda olsa ortanın üzerinde ki ailelerin çocukları olduğu

gözlemlenmiştir. Bir kısım öğrenci, ailesinin desteğinin yanı sıra, çalışarak cep harçlıklarını kazanmaktadırlar.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 4. sınıf (son sınıf) olmaları, okulun yapısını ve işleyişini bildikleri ve alışık oldukları için alt sınıflardaki öğrencilere göre daha rahat tavırlar sergiledikleri gözlemlenmiştir.

Okulda makyaj yapmak ve buna benzer kişisel bakım uygulamalarının yasak olmaması nedeniyle kız öğrencilerinin büyük bir kısmının makyaj yaptığı, saclarının boyalı olduğu, erkek öğrencilerinin ise kişisel bakım ürünlerinden parfüm ve deodorantı tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin bu bölümü seçerek ve isteyerek geldikleri için bölümün gereklerini bilmektedirler. Atölye derslerinde malzeme sıkıntısı çekilmemektedir. Anlık malzeme sıkıntılarını ise birbirlerinden aldıkları yardım ile gidermektedirler.

Öğrenciler, öğretim elemanı ile oluşturdukları atölye kurallarına uyma konusunda sıkıntı yaşamamaktadır. Öğretim elemanına ve birbirlerine karşı saygılı bir ortamda ders işlemektedirler. Öğrenciler öğretim elemanı ve idari görev üstlenen hocalarıyla rahat bir iletişim içinde olduklarını, okulla ve derslerle ilgili problemlerini açıkça ifade edebildiklerini ve isteklerini dile getirebildiklerini söylemektedirler.

Çoğu öğrenci lisans eğitimini tamamladıktan sonra, mesleklerinin gereğini yerine getirip ülkenin çeşitli yerlerinde öğretmenlik yapmak istediklerini söylemişlerdir. Öğrenciler kişisel ve eğitimsel gelişimlerini de sürdürmekten vazgeçmeyeceklerini, yüksek lisans hatta doktora eğitimi almak istediklerini ifade etmişlerdir. Bir kısım öğrenci ise öğretmelik yerine lisandan hemen sonra üniversitede, asistan veya öğretim görevlisi olarak kalmak istediklerini bunun için de öncelikli olarak yüksek lisan yapmak istediklerini belirtmişlerdir.

Araştırmacı tarafından gözlemlenen öğrenciler, ders esnasında düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilmektedirler. Öğrencilerin sorgulayan ve öğrenmeye istekli bir yapı sergiledikleri araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Uygulamanın konusu ve belirlenen sanat akımı öğrencilerin ilgisini çekmiş ve onları heyecanlandırmıştır. Araştırmanın sonunda yaptıkları çalışmaların onların daha sonraki sanatsal yaşamında tarzlarına yansıyacağı ve onlara yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

5.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum: Uygulamada yer alan öğrencilerin niteliklerinin araştırmaya etkileri nelerdir?

Uygulamaya dâhil edilen altmış (60) öğrencinin tamamına ait bulguların çok kapsamlı olacağı ve yer kaplayacağı için araştırmada, "Seçkisiz (random)" yöntemiyle rastgele seçilen üç (3) öğrencinin bilgileri bu bölümde kullanılmıştır.

Üç Öğrencinin Fiziki Tanımları

Bu çalışmaya katılan öğrencilere ait bilgiler ve fiziki tanımlara aşağıda yer verilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerinin, kişisel bilgilerine yer verildiği için, öğrencileri deşifre etmemek adına fotoğrafları kullanılmamıştır.

Birinci öğrenci (A), 1988 Kayseri doğumlu. Öğrencinin bir ablası kendisinden küçük, biri kız diğeri erkek iki kardeşi olmak üzere toplam dört (4) kardeşlerdir. Ablası üniversite mezunu, evli ve herhangi bir işte çalışmamaktadır. Kız kardeşi ilköğretim yedinci (7) sınıf öğrencisidir, erkek kardeşi ise üniversiteye hazırlanmaktadır. Anne ve babası birlikte bir market işletmektedirler. Çalışmaya katılan A, öğrencisi kitap okumayı fazla sevmediğini, sadece ödev yapmak zorunda kaldığında kitap okuduğunu, bunun yerine dizi film izlemeyi tercih ettiğini ifade etmiştir. Okulda giyim serbest olduğu için, hemen hemen her gün kıyafetlerini değiştirmektedir. Giyim şekli düzgün ve temizdir. Öğrenci genelde bulunduğu ortama uyum gösterebilmektedir. Arkadaşları ile iletişimi düzeyli, derse katılımının çok aktif olmadığı gözlenmiştir. Düzenli cümleler kurarak sorulan sorulara doğru cevap verdiği gözlemlenmiştir. Derse gelmeden önce konunun bir ön araştırmasının eskizini hazırladığı ve çalışmada kullanacağı malzemelerini eksiksiz getirdiği gözlemlenmiştir.

Çocukluktan beri sanata ilgi duyduğunu söyleyen öğrenci ailesinde kendisinden başka sanatla ilgilenen kimse olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca öğrenci okulda teorik derslerden daha çok uygulama derslerini sevdiğini belirtmiştir (Bkz.Ek:2).

İkinci öğrenci (B), 1986 Kütahya doğumlu olan öğrenci, bir ablası ve bir abisi olduğunu söylemiştir. Ablası bekâr ve memur olarak çalışmakta, abisi ise evlidir ve iki çocuğu vardır. Annesi ortaokul, babası ise lise mezunudur. Annesi ev hanımıdır. Kütahya da babasıyla abisinin çini işleri satan bir dükkân işlettiklerini ifade etmiştir.

Çalışmaya katılan öğrenci kitap okumayı sevdiğini ifade ederek ve özellikle de sanatçıların hayatlarını, yaptıkları eserleri konu edinen kitapları okumayı tercih ettiğini söylemiştir. Okulda kıyafet serbest olduğu için değişik kıyafetler giydiği gözlemlenen öğrencinin kaldığı öğrenci evinde ütü olmadığı için kıyafetlerinin düzenli ve temiz olmadığı gözlenmiştir. Öğrencinin bulunduğu ortamda hareketli tavırları dikkat çekmekte, cana yakın ve arkadaşları tarafından sevildiği açık bir şekilde görülmektedir. Derse katılımının aktif olduğu gözlemlenen öğrenci, öğretim elemanının sorduğu sorulara açık, net ve doğru cevaplar verebilmektedir. Teorik ve uygulama derslerinde başarılı olan öğrenci, derslere gelirken yapacağı çalışmalar için bir ön hazırlık yapmadığını belirtmiştir. Öğrencinin derse gelirken kullanacağı malzemelerinin eksiksiz olmasına özen gösterdiği gözlemlenmiştir (Bkz.Ek.3).

Üçüncü Öğrenci (C), 1987 Malatya doğumlu olan öğrenci ailenin tek çocuğudur. Babası üniversite mezunu, annesi açık öğretim fakültesinde eğitimine devam etmektedir. Annesi ve babası kamu kuruluşunda memur olarak çalışmaktadır. Çalışmaya katılan C, öğrencisi boş zamanlarında kitap okumayı, sergi salonlarını gezmeyi ve güncel sanatı takip etmeyi seviyor. En önemli hayali, dünya sanat tarihine usta bir ressam olarak geçmek ve adından söz ettirmektir. Öğrencinin kıyafetleri gayet temiz ve bakımlıdır. Teorik derslere göre atölye derslerinden daha başarılı olduğu görülmüştür. Öğretim elemanının sorduğu sorulara cevap verebilecek düzeyde olan öğrenci arkadaşları arasında da oldukça sevilmektedir (Bkz.Ek:4).

5.2.1.Öğrencilerin Öz Değerlendirme Formlarının Çözümlenmesi.

Bu bölümde üç öğrenciye ait olan (A,B,C öğrencileri) öz değerlendirme formlarından elde edilen bulguların çözümlenmesine yer verilmiştir.

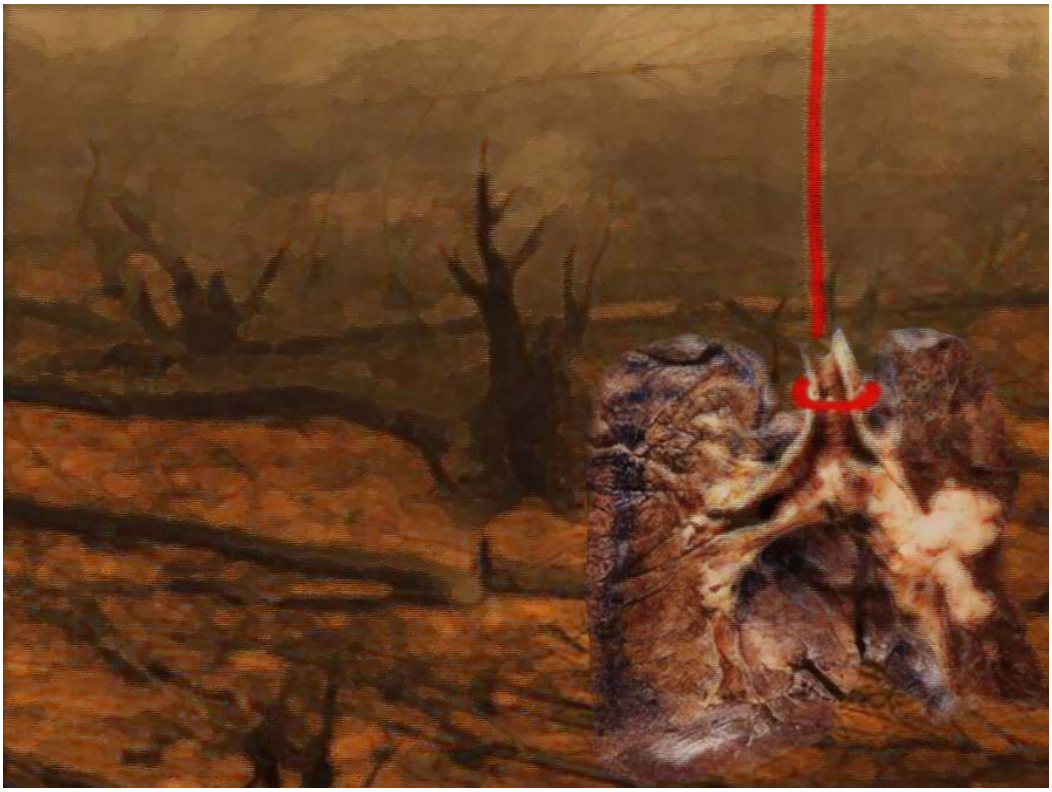
Öğrenci A; konu olarak verilen küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliği konusunda öğrenci A'nın "Gaz Maskesiyle İp Atlayanlar" adını verdiği çalışmasının çıkış noktası olarak, günümüzde hızla gelişen teknolojinin, ülkeler arasında enerji paylaşımı için çıkan savaşlarda kullanılan atom veya buna benzer zararlı bombaların, fabrika bacalarından çıkan zehirli gazların küresel ısınmayı tetikleyerek, ekolojik değişikliklere neden olduğunu ve bu yüzden dünyada yaşayan canlıların yaşam alanlarının giderek azaldığını düşündüğü için böyle bir çalışma yapmıştır. Öğrenci ne yapacağına önceden karar verip bunun üzerine eskiz çalışmaları yapmış ve daha sonra uygulamaya geçmiştir. Resmini yaparken rahat ve kendinden emin bir tavır sergileyen öğrenci çalışmasının bitiminden sonra, ortaya çıkan resmini de etkili bulmuştur. Anlatacağı konuyu direk anlattığını düşünmektedir ayrıca kullandığı simgeleri de başarılı bulmaktadır. Öğrenci yaptığı resmi Dışavurumcu kuramın içinde nitelendirmektedir(Bkz.Ek:5)

Resim 42: A,Öğrencisinin Çalışması

Öğrenci B, konu olarak verilen küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliği konusunda öğrenci B'nin " Yanan Ormanlarımız mı? Yoksa Ciğerlerimiz mi?" adını verdiği çalışmasının çıkış noktası, orman yangınlarının giderek arttığı ve canlıların

yaşam alanlarının giderek azaldığını, bu durumun bir sonucu olarak canlıların yaşamlarını yitirdiği, birçoğunun da nesillerinin tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu düşündüğü için böyle bir çalışma yapmıştır. Öğrenci çalışmasına başlamadan önce kısa bir süre kararsızlık yaşamış daha sonra ne yapmak istediğine karar vermiştir. Yapacağı çalışmanın eskizini hazırlamamış direk tuvaline çizmiş daha sonrada boyamıştır. Öğrenci duygu ve düşüncelerini en iyi şekilde ifade ettiğini düşünmekte ve yaptığı çalışmayı beğenmektedir. Öğrenci yaptığı resmi Dışavurumcu kuramın içinde nitelendirmektedir(Bkz.Ek:6)

Resim 43: B,Öğrencisinin Çalışması

Öğrenci C, konu olarak verilen küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliği konusunda öğrenci C'nin "Fabrikadan Çıkan Dumana Bak" adını verdiği çalışmasının çıkış noktasını, fabrikalarda kullanılan fosil yakıtlar nedeniyle oluşan dumanların havaya yayılması sonucunda oluşan çevre kirliliğine dikkat çekmek istemesidir. Öğrenci çalışmasını başlamadan önce eskiz hazırlamadığı için kısa bir süre kararsızlık yaşamıştır. Aklında birçok fikir olan öğrenci arkadaşlarının ve öğretim elemanının yönlendirmesi sonucunda ne yapmak istediğine karar verip çalışmasına

başlamıştır. Yaptığı çalışmasını başarılı bulan öğrenci, resmini Dışavurumcu kuramın içinde nitelendirmektedir(Bkz.Ek:7).

Resim 44: C,Öğrencisinin Çalışması

5.2.2.Öğrencilerin Çalışmalarını Oluştururken Takındıkları Tutumların Karşılaştırılması

Öğrenci A, Öğrenci teorik derste öğretim elemanın verdiği bilgilere ek olarak kendi de bir ön araştırma yapmış ve ne yapacağını önceden planlayarak eskizlerini çıkarmıştır. Uygulama esnasında da, malzemelerine hâkimiyeti, renk seçimi ve fırça kullanımı konusunda kendinden emin olduğu gözlemlenmiştir. Önceden oluşturduğu eskiz çalışmasına genel anlamda sadık kalmış, birkaç küçük yerde değişiklikler yapmıştır.

Öğrenci B, Öğrenci uygulama dersinde ne yapacağını önceden planlamamıştır. İlk başlarda ne yapacağı konusunda kararsızlığa düşmüş, sınıf arkadaşlarının çalışmalarını incelemiş ve daha sonra kendi çalışması için tuval başına geçmiştir. İlk

anlarda biraz da olsa tedirginlik yaşayan öğrenci, yaptığı işin farkına varmaya başladıkça hoşuna gitmiş ve kendine güveni gelerek eserini tamamlamıştır.

Öğrenci C ise, konu ile ilgili herhangi bir eskiz hazırlamadığı için kısa bir süre kararsızlık yaşamıştır. Birçok fikir olan öğrenci arkadaşlarının ve öğretim elemanının yönlendirmesi sonucunda ne yapmak istediğine karar verip çalışmasına başlamıştır. İlk etapta çalışmasının başarısız olabileceği düşüncesiyle tedirginlik yaşayan öğrenci, öğretim elemanının müdahalesiyle kısa sürede bu tedirginlikten kurtulmuştur. Kendine güveni gelen öğrenci oldukça başarılı bir çalışma yaparak eserini tamamlamıştır.

5.2.3.Öğrencilerin Eleştirel Yetenekleri İle İlgili Bulguların Tartışılması.

Resim Ana Sanat dersinde yapılan uygulamalar sonucunda, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ne ölçüde tuvale yansıttıkları, gözlem ve öğrenci öz değerlendirme formlarından elde edilen bulgular şunlardır;

Öğrenci A, uygulama sırasında ne yapmak istediğini bilen, kendinden emin bir öğrencidir. Düşüncelerini tuvaline aktarmada başarılı olmuş ve diğer katılımcı arkadaşlarından fikirlerini esirgemeden paylaşmıştır. Ele aldığı konuya eleştirel gözle bakmayı başarmış ve ortaya başarılı bir ürün çıkarmıştır.

Öğrenci B, uygulama esnasında kararsız ve ne yapmak istediği konusunda tedirginlikler yaşamıştır. Ancak daha sonra başarılı bir iş meydana getirmiştir. Yaptığı işlere çok fazla eleştiril gözle bakmasından dolayı kendi kendine, güvensizlik duygusu geliştirmiştir. Yaptığı işi arkadaşlarından esirgemeden göstermiş, zaman zaman onlarında fikirlerini almış, kendiside onların yaptığı işlere fikir beyan etmiştir.

Öğrenci C, uygulama esnasında, kafasında çok fazla fikir olduğundan ne yapacağı konusunda kararsızlık yaşamış buda, öğrencide az da olsa tedirginlik duygusunun açığa çıkmasına sebebiyet vermiştir. Daha sonra arkadaşlarından ve öğretim elemanından aldığı fikri uygulamaya geçince tedirginlik duygusu kaybolmuş onun yerine güven duygusu gelmiştir. Yaptığı işi arkadaşlarıyla paylaşma konusunda sıkıntı yaşamamış, onların fikirlerini de dinlemiştir.

5.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum: Gözlemlenen Ana Sanat Atölye Dersinde, öğretim elemanı nasıl bir eğitim ortamı oluşturmaya çalışmıştır?

5.3.1.Okulun Fiziki Yapısı

Okul dikdörtgen bir yapı formundadır. Giriş kat, 1 kat ve 2. Kat olmak üzere üç kattan oluşmaktadır. Giriş kattaki koridorun başında, bölüm başkanlığı ve sekreter odası bulunmaktadır. Sağ tarafa doğru gidildiğinde, bölüm başkanı yardımcısı odası, yanında araştırma görevlisi odası, daha ilerde solda okul kantini yer almaktadır. Bu koridorun diğer odalarında ise heykel, ahşap ve seramik atölyeleri bulunmaktadır.

1.kat olarak adlandırılan orta katta ise; 20 tane bölme (oda) vardır. Bunlardan 2 tanesi öğrenci tuvaleti, bir tanesi görevli odası, 1 tanesi anfi, diğerleri ise uygulama atölyeleridir.

2.kat olarak adlandırılan en üst katta ise konferans salonu ve 2 derslik dışında orta kata benzer bir yapı görülmektedir.

Resim 45: 1.Kat Koridorunun Plan Örneği.

5.3.2.Sanat Dersliğinin Durumu

Bu bölümü oluşturmanın amacı, eğitim verilen ortamının fiziki yapısını ve imkânlarını görselleştirerek, bu mekânlarının kullanım alanlarını kaydetmek süretiyle işlenen konulara ne gibi katkısı olduğunu belirlemektir.

Uygulama için yapılan ders iki kısma ayrılmıştır. Birinci kısımda konu anlatımı olacağı için projeksiyon (yansıtım) makinesi olan bir atölye tercih edilmiş, ikinci kısım içinse Ana Sanat Atölye derslerinin uygulandığı ve resim yapmaya uygun şövale, gibi aletlerin bulunduğu bir atölye tercih edilmiştir.

Bu uygulama esnasında elektrik tesisatından kaynaklanan geçici bir arıza nedeniyle, Resim Ana Sanat Atölyesinde bulunan projeksiyon makinesi çalışmamış ve uygulamanın ilk bölümü olan anlatım kısmı, Resim Ana Sanat Atölyesinde değil projeksiyon makinesi olan Fotoğraf Atölyesinde yapılmıştır.

A-Projeksiyon(yansıtıcı) Bulunan Teori Dersliğinde;

Bu derslikte kapıdan girildiği anda öğrencilerin oturmaları için oluşturulan "L" şeklindeki oturma düzeni dikkat çekmektedir. Bu düzenin karşısında öğretmenin her kesi göre bildiği ve her öğrencinin de öğretmeni rahatlıkla görebildiği bir yerde öğretmen masası bulunmaktadır. Öğrencilerin oturdukları sandalyelerin tam karşısına, kullanılacak olan projeksiyon makinesinin yansıtılması için koyulmuş perde bulunmaktadır.

Gözlemlenen derste öğretim elemanı, ilk önce sınıfın günlük yoklamasını aldı, o gün işlenilecek dersin içeriğini açıkladı ve daha sonra, öğrencilerin oturdukları masaların arkasındaki boşluğa geçerek, her bir öğrencinin hareketlerini rahat gözlemler şekilde, projeksiyon makinesinden yansıtılan, ders materyalleri yardımıyla konuları işlemiştir.

Ders işlerken öğretim elemanın hareket alanı rahat ve tüm sınıfa hâkim olacak düzeydedir. Ders sonuna kadar ayakta duran ve öğrencilerin üzerindeki hâkimiyetini kaybetmeyen öğretim elemanının sesi herkes tarafından rahatlıkla duyulabiliyor, söz

alan herhangi bir öğrencinin de, sınıftaki konuşmasını herkes rahatlıkla duyabiliyordu (Bkz.Ek:11).

B. Uygulama Dersi İçin Atölye Dersliğinde;

Öğretmen masasının bulunmadığı bu derslikte, öğrencilerin resim yapmalarını kolaylaştıracak çeşitli malzemeler bulunmaktadır. Bu malzemeler; öğrencilerin kişisel eşyalarını koymaları için atölyenin duvarlarına bitişik haldeki dolaplar, kullandıkları resim malzemelerini ve kâğıtları koyacakları dolaplar, resim yapmaları için ise şövale, paletleri üzerine koydukları ayakları tekerlekten olan ve her öğrenciye bir tane düşen metal sehpalar ve oturaklar vardır.

Öğretim elemanının, atölye dersi işlediği sınıf kendine ait olduğu için çalışma odası burada bulunmaktadır. Öğrencilerini odasında bekleyen öğretim elemanı ders saati geldiğinde odasından cıktı ve öğrencilerin hepsinin gelip gelmediğini sordu. Öğrencilerin geldiğini öğrenen, öğretim elemanı atölyenin ortasına geçti. Yuvarlak bir düzen şeklinde şövale'lerini yerleştiren öğrencilerin hepsi, öğretmenlerini rahatlıkla görebiliyordu. Öğretim elemanı da aynı rahatlıkla öğrencileri görebiliyordu(Bkz.Ek:12).

Öğretim elemanı öğrencileri teorik deste anlattıklarını ve tartıştıkları konuları hatırlatmak amacıyla birkaç soru sordu ve öğrencilerden güzel ve doğru yanıtlar aldığı için memnun bir ifade takınmıştır. Öğrencilerin resim yapmaları için yalnız bırakan öğretim elemanı odasına geçti ve arada sırada yapılan işlere bakmak için öğrencilerin yanına gitti. Uygulamaların başarılı olduğunu düşünen öğretim elemanı öğrencilere çok fazla müdahale etmedi, yaptıkları resimler hakkında sorular sorarak, öğrencilerin ne yapmak istediklerini anlamaya çalıştı ve odasına geçti. Bu süreç ders esnası boyunca birkaç kez devam etti.

Sonuç olarak hem uygulama, hem de teorik atölyelerde öğretim elemanı, uygulamalı ders işleyişin gereklerini yerine getirmiş, sınıfların fiziki koşullarını gereğince kullanmıştır.

5.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum: Gözlemlenen Resim Ana Sanat Atölye Dersi, sürecinde araştırmacı tarafından önerilen konular nasıl işlenmiştir?

Araştırmacı, "Küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliğinin canlılar üzerindeki etkileri nelerdir?" adlı konu başlığının, irdelenmesini önermiştir. Bu konuyu önermesinin en büyük nedeni, küresel ısınma ve iklim değişikliği nedeniyle ortaya çıkan çevre kirliliğine karşı bilinç oluşturabilmektir. Bu değişimin canlılar üzerinde olumsuz etkiler yarattığını düşünen araştırmacı, konuyu eğitim ve sanat yoluyla yetişen yeni gençliğe anlatarak onların konu hakkındaki duyarlılığını arttırmayı hedeflemiştir.

Araştırmacı tarafından önerilen konu, sanat tarihinde önemli bir yere sahip olan "Dışavurum" sanat akımı ile öğrencilerin kendini daha iyi ifade edileceği düşünülerek tercih edilmiştir.

Öğretim elemanından konuyu işlerken öncelikle, bu sanat akımı ile ilgili teorik bilgi vermesi ve örnekler göstermesi istenmiştir. Daha sonra çevre kirliliği hakkında teorik bilgi ve görsel örnekler vermesi istenmiştir.

Araştırmacı tarafından önerilen konu, sanat akımı ve özellikleri ile çevre kirliliği hakkında ki teorik ders, öğretim elemanı tarafından şu aşamalarda işlenmiştir;

Öğretim elemanı ilk derste projeksiyon makinesi olan Fotoğraf atölyesinde, sanat kavramına değinmiş, genel olarak ülkemizde ve dünyada sanatın doğuşu ve gelişimi konuları hakkında sözel ve görsel olarak bilgi vermiştir. Öğrencilerle karşılıklı soru cevap tekniği ile bir tartışma ortamı içerisinde dersi işlemiştir.

Bir sonraki derste; kent kavramı ve bu kavramın sanata yansımaları ile sanatçıları hakkında bilgi vermiş ve örnek eserler göstermiştir. Üçüncü derste küresel ısınma, iklim değişikliğinin insan üzerindeki etkileri, çevre kirliliğinin gözle görülür sonuçları ve canlı yaşamına etkileri görsel öğelerle desteklenerek anlatıldı. Konu hakkında öğrencilerle fikir alış verişinde bulunuldu. Dördüncü ders saatinde "Dışa Vurumcu Eğilimler ve Bu Eğilimlerin Gelişimi" anlatılmıştır. Daha sonra dışavurum akımından doğan "Soyut Dışa Vurum" ve "Yeni Dışavurum" akımları teorik ve görsel

materyallerle desteklenerek anlatıldı. Beşinci ve son teori dersinde ise "Dışavurumun Türkiye'deki Yansımaları" konusu anlatılmıştır.

Bu uygulama yirmi (20) şer kişilik üç (3) gruba ayrı ayrı tekrarlanmıştır(Bkz.Ek:13).

Daha sonra atölye aşamasında yirmişer (20) kişilik gruplara ayrılan öğrencilere, Küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliğinin canlılar üzerindeki etkileri nelerdir? konusuna uygun olarak resim yapmaları istenmiştir. Gruplara ayrılan öğrencilerden, 1.gruba Dışa Vurum akımı, 2.gruba Soyut Dışavurum Akımı, 3.gruba Yeni Dışa Vurum akımına uygun resim yapmaları istenmiştir.

Öğrencilerden konularla ilgili araştırma yapmaları ve doküman toplamaları istenmiştir. Tüm bu araştırmalar sonucunda öğrencilerden uygulama yapmaları istenmiştir.

Uygulama esnasında öğretim elemanı tarafından öğrenciler renk kullanımı ve biçimsel özellikler bakımından yönlendirilmiştir (Bkz.Ek:14).

Uygulamanın teori kısmı ve atölye kısmının öğretim elemanı ve öğrenciler tarafından uygulanmasında sıkıntı ya da aksiliklerin yaşanmadığı ve konuların araştırmacının isteği doğrultusunda ele alındığı gözlenmiştir.

5.5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum: Gözlemlenen Resim Ana Sanat Atölye Dersi, Sürecinde Öğretim Elemanları Tarafından Kullanılan Ve Araştırmacı Tarafından Önerilen Ölçme Ve Değerlendirme Kriterleri Nelerdir?

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği bölümü, Ana Sanat atölye dersleri ikinci sınıftan sonra seçilmektedir.

Resim Ana Sanat ve diğer seçmeli sanat derslerinde öğretim elemanları, bir dönem boyunca öğrencilerin ortaya çıkardıkları çalışmaları toplayarak, dönem içindeki gelişimlerini, göz önünde bulundurarak not vermektedirler. Öğrenci çalışmaları hem

öğrencinin kişisel gereksinimlerini hem de grup içindeki yerini belirlemek ve öğrenciyle paylaşmak üzere öğretim elemanı tarafından eleştirilerek değerlendirilmektedir.

Yapılan bu araştırmada öğrenciler, öğretim elemanı gözetiminde, belirlenen konu ve sanat akımına uygun resimler yapmıştır. Öğretim elemanının tek yönlü olarak bu resimleri incelemesi yerine, derinlemesine ve çok yönlü olarak (sanat akınına uygunluk, anlatım, üslup, renk, biçim kullanımı ve özgünlük gibi) en az üç (3) sanat eğitimcisinden oluşan, bağımsız bir değerlendirme kurulunun, resimleri değerlendirmesi önerilmiştir.

Bu değerlendirme şeklinin en önemli özelliği, yapılan iş hakkında öğrenciye bir kurul tarafından dönüt verilmesidir. Bu durumun öğrencinin yaptığı işin farkına varmasına neden olacağı gibi daha sonraki çalışmalarında da öğrenciyi olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir(Bkz.Ek:8,9,10).

5.6. Altıncı Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum: Gözlemlenen Resim Ana Sanat Atölye Dersi, sonucunda ortaya çıkan öğrenci çalışmaları hakkında uzmanların görüşleri nelerdir?

Bu bölümde uygulamacının istekleri doğrultusunda, Öğretim Elemanının dersi işlemesinden, sonra atölye ortamında yapılan resimlerin, üç uzman tarafından değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan veriler değerlendirilecektir.

Öğrencilerin verilen akımların özelliklerine göre ortaya çıkardıkları "Küresel ısınma sonucu ortaya çıkabilecek çevre sorunlarının, insanları ve yaşayan diğer canlıları nasıl etkileyecektir?" konulu resimlerin, değerlendirilmesi üç uzman tarafından yapılmıştır.

TABLO 1

DIŞAVURUM AKIMINDAN ETKİLENEREK OLUŞTURULAN RESİMLERİN UZMAN DEĞERLENDİRMESİ

ÖĞRENCİLER	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Kısmen Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı
ÖĞRENCİLER	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarısız
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Kısmen Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Kısmen Başarılı

Tablo 1'den anlaşılacağı gibi 19. ve 20. resmi yapan öğrenciler birer uzman tarafından başarısız bulunmuş, bunun dışındaki öğrencilerin hepsi üç uzman tarafından başarılı bulunmuştur.

Uzmanlar tarafından; 48 tane başarılı, 10 tane kısmen başarılı ve 2 tanede başarısız notu verilmiştir.

Bu kısımda bütün öğrencilerin ortaya çıkardığı resimlerin incelemelerine yer verilecek.

Not: Uzmanlar, öğrencilerin yaptıkları çalışmaları; işlenilen konuya uygunluk, renk ve biçim özelliklerini dikkate alarak değerlendirmişlerdir.

DIŞAVURUMCU SANAT ANLAYIŞIYLA OLUŞTURULAN RESİMLER

Resim1:Gaz Maskesiyle İp Atlayanlar(Tuval Üzerine Akrilik Boya- 70x100)

Eserin Adı: “Gaz Maskesiyle İp Atlayanlar”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu eserin çıkış noktası olarak, günümüzde hızla gelişen teknolojinin, ülkeler arasında enerji paylaşımı için çıkan savaşlarda kullanılan atom veya buna benzer zararlı bombaların, fabrika bacalarından çıkan zehirli gazların küresel ısınmayı tetikleyerek, ekolojik değişikliklere sebebiyet vereceğini ve bundan dolayı dünyada yaşayan canlıların yaşam alanlarının ve imkanlarının kısıtlanacağını düşünmüştür.

Bunu anlatabilmenin en etkili yolunun, gaz maskesiyle oyun oynamaya çalışan çocuklar olduğunu söyleyen öğrenci, bu anlatım yoluyla insanların dikkatini konuya çekmek olduğunu ifade etmiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, en dikkati çeken yerlerden birisi fosforlu bir etkiye sahip olan yeşil renktir. Bu rengin dışında resim sadece siyah, beyaz ve griden oluşmaktadır.

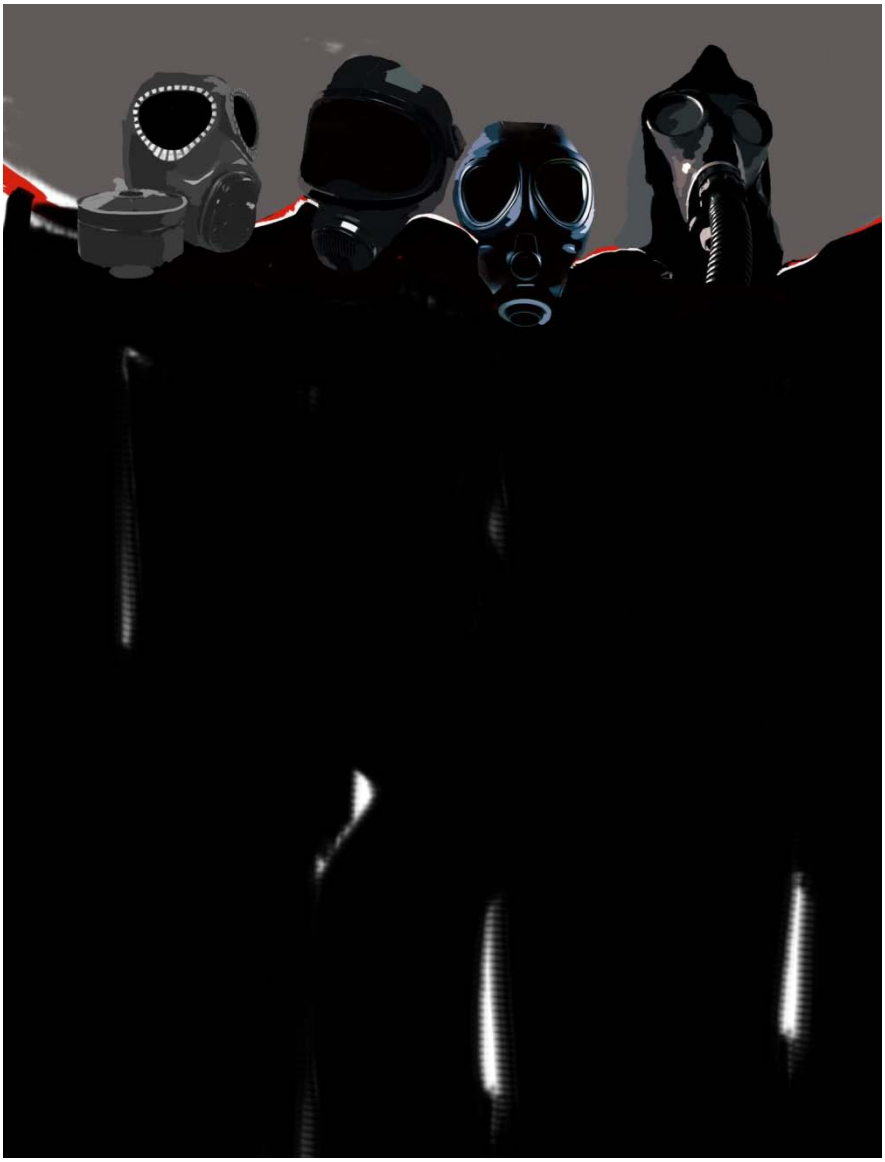
Çalışmanın acısı, alttan bakıyormuş izlenimi uyandırmaktadır. Resimde dört tane çocuk figürü görülmektedir. Bu figürlerden ikisi ipi çevirirken diğer ikisi de ortada ve ip atlarken resmedilmiştir.

Çocukların oyun alanları, neşeli, heyecanlı ve yaşam enerjisinin dolup taştığı alanlardır. Ancak bu oyun alanında bu neşeden ve heyecandan eser yoktur. Sanki ölüm sessizliği ve korku hissi daha ağır basmaktadır. İzleyicinin üzerine çöken ve huzursuzluk hissi veren hüzün ve matem havası oluşturmaktadır. Bu oluşan havayı gri renkler aşırı bir şekilde desteklemektedir. Sharma’nın beyaz renk için yaptığı; “Beyaz

ışık nihai gerçeği mükemmel şekilde açığa çıkaran şeydir”(Sharma,2007:28), yorumu bu resimde kullanılan beyaz renkle örtüşmektedir.

İki figürün ortada ip atlarken, üzerlerinden gecen yeşil renkteki ipin, pozisyonundan dünyayı ve dünyadaki canlıların yaşam alanını simgelediği sonucu çıkarılabilir. Diğer renklerin baskın oluşu ve izleyicide uyandırdığı etkiler göz önüne alınırsa, yeşil rengin canlılık hissinin yok olduğu ve etkisini kaybettiği gözlenmektedir. Bu rengin kay balon etkisinden, insanların doğal yaşam alanlarının kaybolmasına bir gönderme yapıldığı düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu eserin, Dışavurum akımı içinde incelendiği zaman, renkleri kullanış, biçim ve izleyicide uyandırdığı hisler bakımından oldukça başarılı olduğu söylenebilir.

Resim2:Hani İnsan Nerde! (Tuval Üzerine Akrilik Boya-70x100)

Eserin Adı: “Hani İnsan Nerde!”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci Özellikle son zamanlarda, teknolojik gelişmelerin artması, şehirleşme oranlarının artması, nüfus yoğunluğunun artması ve sanayileşmenin de etkisiyle dünyanın küresel ısınmanın belirtilerini göstermesini ve iklim değişikliklerinin yaşanmasını konu olarak ele almıştır.

Dünyaya salınan zehirli gazların insan ve diğer canlıların hayatını tehlikeye soktuğunu düşünen öğrenci, bunu anlatmanın en kolay yolunun; insansız bir ortamda, insanı zehirli gazlardan koruması için yapılmış gaz maskeleriyle anlatabileceğini düşünmüş ve meydana bu eserini getirmiştir.

Öğrenci yapmış olduğu eserde, dünyanın sonunun gelmek üzere olduğuna dair bir gönderme yapmak istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmanın en dikkat çekici taraflarından bir tanesi, siyah renge çok fazla yer verilmesidir. Üst kısımda maskelerin, arka planı gri renkten oluşmaktadır. Maskeler siyah ve grinin tonlarıyla oluşturulmuştur. Geniş siyah yüzeyin içindeki az miktarda kullanılan beyazların, aynı zamanda siyah ve grinin birleştiği yerde yatay bir çizgi etkisi veren kırmızı ve beyaz rengin dikkat çektiği gözlemlenmektedir. Resimdeki boya kullanımının, çok temiz ve başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resmin geniş yüzeyinin siyahla boyanmasının; bu rengin uyandırdığı olumsuz etkileri dışa vurmak adına olduğu tahmin edilmektedir. Siyahın ölümü, matemi ve yok oluşu simgelediği bilinmektedir.

Aynı zamanda insanı, zararlı gazlardan korumak için üretilen, gaz maskelerinin renginin de siyah ve gri tonlarda yapılması, ayrıca gaz maskelerinin içinde insan olmadan resmedilmesi, bu ölüm ve yok oluş duygusunu kuvvetlendirmektedir.

Resimde kullanılan az miktarda beyaz ve kırmızı renginde, bu ölüm ve yok oluşa dikkat çekmek ve bu etkiyi kuvvetlendirmek adına kullanıldığı düşünülmektedir.

Resimde kullanılan anlatım tekniklerinin, kompozisyon ve biçimsel özelliklerin tam bir dışavurum olduğu kanaati oluşmaktadır.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmanın başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 3:İnsan ve Ölü Doğa (Tuval Üzerine Yağlıboya-80x100)

Eserin Adı: “İnsan ve Ölü Doğa”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

2011’ de ABD’nin Pasifik Okyanusu kıyısındaki Los Angeles kıyılarında milyonlarca ölü balığın ortaya çıkması çok vahim bir durumdur. Bu ölümlerin sadece bununla da kalmayıp Brezilya’da 100 ton “sardalye”, Yeni Zelanda’da yüzlerce “snapper” cinsi balığın, İngiltere’nin Kent bölgesinde ise 40 bin “yengecin” toplu olarak ölmesini, öğrenci çok düşündürücü bir durum olarak nitelemektedir.

Bu durumu uzmanlar, balıkların suda oksijensiz kalmalarına bağlamışlardır. Sudaki oksijen miktarının azalmasını ise; sanayi atıkları ve şehirleşmenin getirdiği atıklardan dolayı olduğu düşünülmektedir.

Öğrenci, dünyanın çeşitli bölgelerinde görülen hayvanların toplu şekilde ölümlerinden yola çıkarak bu eseri yapmıştır.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrenci resmin merkezine, ağlarını balıkla doldurmuş bir balıkçıyı koymuştur. Bu balıkçının etrafı çok sayıda balıkla doludur, ayrıca balıkçının çevresi koyu mavi ve tonları, sarı ve tonları, bir kısmı da şeffaf bir şekilde kullanılmış kırmızı renkle oluşturulmuştur.

Resmin sağ tarafında kullanılan sarı renk temel olarak neşe ve keyif verici bir renktir. Ancak sarının kullanım yeri ve tonuna göre; negatif titreşimlerde verdiği bilinmektedir. Negatif olarak yıkıcı ve rahatsız edici etkileri vardır. Bu resimde de olumlu etkilerdense, sarı olumsuz bir etki göstermektedir.

Resmin solunda kullanılan koyu maviler de, negatif titreşimler yaymaktadır. Bu resimde moral bozucu ve iç karartıcı bir etkiye sahiptir, bu etkiyi mavinin içinde yer

yer kullanılan siyahlar kuvvetlendirmektedir. Bilindiği üzere siyah, ölümün ve matemin rengidir.

Figürün solunda şeffaf kırmızıyla boyanan yerlere kan havası verilmiş gibidir. Bu da siyahın uyandırdığı ölüm ve yok oluş hissini kuvvetlendirmektedir.

Ayrıca resmin merkezindeki figür, acık insan teni renginde değil, koyu kahverengiyle boyanmıştır. Kahverenginin olumsuz yüzünün çürümüşlüğü ve yok oluşu simgelediği bilinmektedir.(Sharma,2007:29).

Bu veriler etrafında öğrencini resmini yorumlamak istersek; resmin merkezine, insanın yerleştirilmesi ve kahverengine boyanması, bu katliamın merkezinde de insanın olduğunu simgelemektedir. Ayrıca bilinçli bir şekilde seçilen renklerin de bir çürümüşlüğü ve yok oluşu simgelediği düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışma, Dışavurum akımının anlatım ve biçim özelliklerini kapsamada, oldukça başarılı olduğu söylenebilir.

Resim4:Nerede O Eski Mavi Sonsuzluk (Dokulu Karton Üzerine Suluboya ve Çini Mürekkebi-35x50)

Eserin Adı: “Nerde O Eski Mavi Sonsuzluk ”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Dokulu Karton Üzerine Suluboya ve Çini Mürekkebi

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrencinin bu çalışmayı yaparken çıkış noktası olarak; şehirleşmenin artması ve dolaysıyla insan nüfusunun çoğalmasıyla birlikte, onların ihtiyaçlarını gidermek amacıyla kurulan ve üretim yaparken de enerji olarak fosil yakıtları kullanan fabrikaların çevreye verdiği zararlar üzerine durmuştur.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, Siyah ve çok açık pembemsi renk dikkat çekmektedir. Ayrıca bu renklerin başarılı bir şekilde kullanıldığı düşünülmektedir.

Resimdeki fabrikaların ve bacadan çıkan dumanların büyük bir kısmının siyah renkte yapılmış olmasının, bu fabrikalara ölüm saçan yerler anlamının yüklenmek istendiği düşünülmektedir.

Bir kısım duman rengi de pembemsi boyanmıştır. Bu dumanların ve gökyüzünün rengi ise gün batımını andırmaktadır. Özellikle yapılan gökyüzünün üst kısımlarının çok siyah olması, izleyicide; tamamen ölüm ve matem sessizliği hissini uyandırmaktadır.

Resmin yüklendiği sembolik anlamlarının ve anlatım gücünün etkili olduğu, boya kullanımındaki geçişler ve tonlamalarında başarılı olduğu söylenebilir.

Öğrencinin yapmış olduğu bu eser, dışavurum akımı içinde incelendiği zaman başarılı olduğunu söylemek mümkündür.

Resim 5:Kuraklık(Tuval Üzerine Akrilik Boya-50x70)

Eserin Adı: “Kuraklık”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Küresel ısınma ve iklim değişikliği sonucunda, kuraklık oluşacağını bununda çevresel güvensizliğe neden olacağını düşünen öğrenci bu güvensizliğin sonunda zorunlu göçlerin oluşabileceğini tahmin etmektedir.

Çevresel güvensizliğin insanları göçe zorlaması aslında yeni değildir. Afrika'daki pek çok insanın kuraklık nedeniyle, sulak arazilere göç ettikleri bilinmektedir. Sulak arazilere daha önce yerleşmiş insanların bu yeni gelenleri kabul etmeyip aralarında çatışma çıkmasına sebebiyet verdiği ve bu olaylar sonucunda birçok insanın öldüğü haber kaynaklarınca deşifre edilmektedir.

Öte yandan bu insanların mülteci olarak adlandırılması da çok manidardır. Çünkü ortada bir zorunlu kaçış söz konusudur. "Varlıklarını tehdit eden ve yaşam kalitelerini önemli ölçüde etkileyen belirgin bir çevresel bozulma nedeniyle, geleneksel yaşam alanlarını geçici ya da kalıcı olarak terk etmek zorunda kalan" bu insanların sayılarının gün giderek arttığı bilinen bir gerçektir.

Öğrenci yapmış olduğu bu çalışmada, suyun önemini vurgulamak ve kuraklık olduğu zaman insanların başına neler gelebileceğine dikkat çekmek istemiştir. Bunun içinde, insanları bir yerden başka bir yere göç ederken resmetmek istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu eserde renk dışında ilk dikkati çeken ön sol tarafta arkadan gelip ön tarafa doğru yürümekte olan bir insan grubudur. Ön deki figürler daha belirgin yapılmış, arkaya doğru bu figürlerin boyları kısalmış ve renkleri de silikleşmeye başlamıştır.

Bu düzenleme resmin perspektif özelliğini güçlendirmenin yanı sıra bir yerden gelerek başka bir yere giden insan formlarının da daha belirgin ve etkili olmasını sağlamıştır.

Öğrencinin resmini oluştururken kullandığı sarı renk güneşin rengidir. Normal miktarda kullanıldığı zaman insan da neşe, coşku ve sevinç duygularını ortaya çıkarır. Fakat bu resimde olduğu gibi seçilen ton ve renk miktarının yoğun olması ayrıca rengin çok parlak olması, ruhu ve sinirleri gereğinden fazla uyararak, yıkım noktasına kadar gidebilecek zihinsel rahatsızlığa sebep olabilir. Aynı zamanda bu renk korkaklığın, ön yargının ve yıkıcı egemenliğin rengi olabilir(Sharma,2007:25).

Resimde de kullanılan bu renk, insana olumlu etkilerden daha çok olumsuz etkiler vermektedir. Özellikle çok sıcak bir hava ve kuraklık etkisi vermekte başarılı olmuştur. Bu resimdeki insanların oluşumunda kullanılan siyah ve grilerde bu rengin etkisini kuvvetlendirmiş ve insanların yıkım noktasına geldiği hissini izleyiciye geçirebilmiştir.

Yapılan bu resmin dışavurum akımının biçimsel ve renk kullanımı özelliklerini uyduğu, aynı zamanda seçilen konunun da oldukça başarılı bir şekilde işlendiği kanaatine varılmıştır.

Resim 6:Mavi Dünya (Tuval Üzerine Yağlıboya-60x90)

Eserin Adı: “Mavi Dünya”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu resimdeki çıkış noktasının, ormanlık alanların yok edilmesi ve bunun yerine şehirleşme adı altında binaların dikilmesine dikkat çekmek için yaptığını söylemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

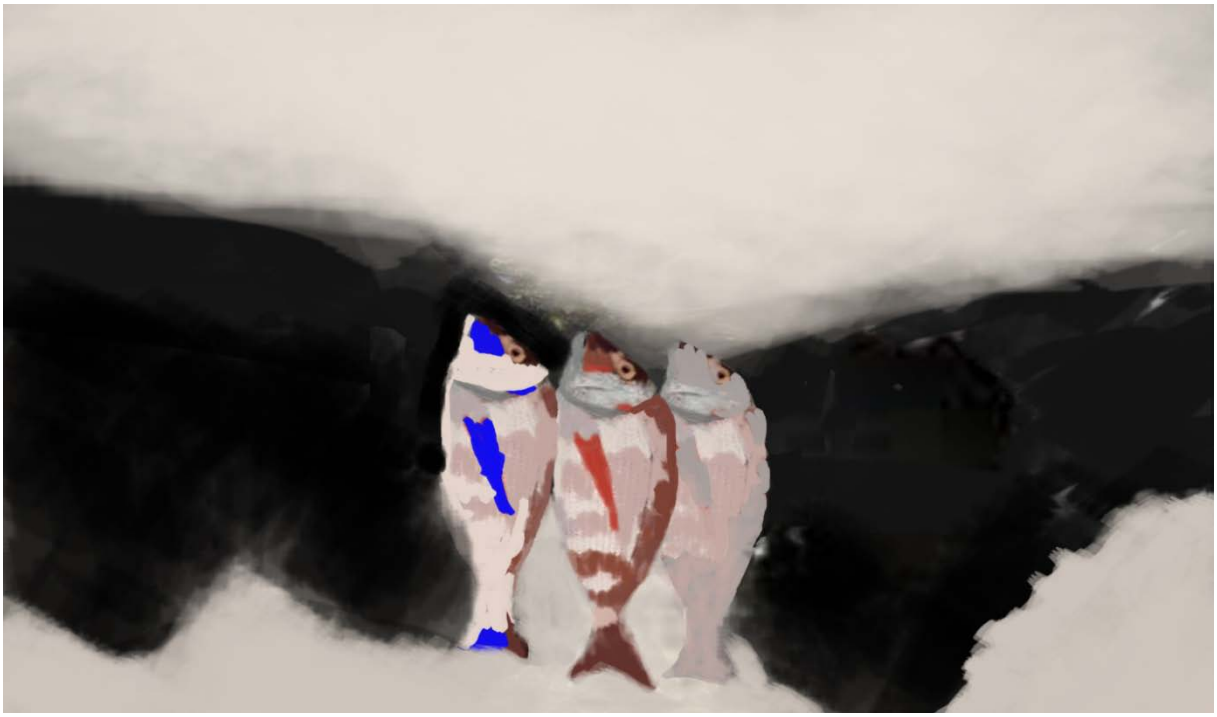
Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma ilk etapta peyzaj resimlerini andırmaktadır.

Gökyüzünde kullanılan mavi dikkat çekmektedir. Ormanlık alan olarak düşünülen yerlerin zeminini çok kirli bir sarıyla boyamış, ağaçları kurumuş ve siyah renkte göstermiştir. Resimde binaların olduğu alanda siyah renkle yapılmıştır.

Resimdeki gökyüzünü oluşturan mavi çok dikkat çekmektedir, ancak mavinin sakinleştirici etkisi yerine huzur kaçıran bir yoğunlukta ve tonda kullanılmıştır. Bu huzur bozucu havayı alt kısımdaki kirli ve çamurlaşmış sarılar desteklemekte hatta bu duyguyu daha da artırdığı düşünülmektedir.

Binaların ölümün ve matemin rengi olan siyahla yapılmasının amacınınsa; çevrede bulunan ağaçların yok olmasına, yani doğanın yeşil yüzünün ölmesine sebebiyet verdiği için bu renkle boyandığı düşünülmektedir. Aynı zamanda ağaçların da siyah birer gölgeyi andırması doğanın ölmüş olduğu hissini kuvvetlendirmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu resimde biçimsel özelliklerin kısmen başarılı olduğu, buna rağmen renk kullanımının daha başarılı olduğu söylenebilir.

Resim 7:Oksijen ve Balık (Tuval Üzerine Akrilik Boya-60x85)

Eserin Adı: “Oksijen ve Balık”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Son zamanlarda, denizde yaşayan balıkların ölü olarak karaya vurmaları sıkça görülmektedir. Öğrenci bu toplu ölümlerin nedenini araştırmış ve sudaki oksijen miktarının azaldığından meydana geldiğini öğrenmiştir.

Bazı gazetelerde bu ölümleri açıklayıcı haberler yapmışlardır. Bu haberlerde karaya vuran balıkların ağızlarının sonuna kadar açık olduğu belirtilmiştir. Bilim adamları bunun sebebini denizdeki oksijen miktarının azalmasından dolayı olduğunu söylemektedirler. Bu olaya örnek olarak da kirli akvaryumlarda yaşayan balıkların, nefes almak için ağızlarını devamlı açıp kapatmalarını göstermektedirler.

Öğrenci bu toplu ölümlere dikkat çekmek için eserini oluşturmuştur.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada dikkat çeken renkler, siyah ve kirli beyazdır.

Balıkları oluştururken kullanılan gri, kiremit kırmızısı ve mavi renkte dikkat çekmektedir.

Öğrencinin siyah olarak kullandığı alanı sahil olarak düşünmek mümkündür. Siyah renk bilindiği üzere ölümü simgelemektedir. Bu siyah zeminin, üzerine yapılan balıkların, ölmüş ve sahile vurmuş olduklarını söyleyebiliriz.

Siyah zeminin dışında kalan alanların, beyaz hissi verdiği ancak dikkatli bakıldığı zaman, gri olduğu anlaşılmaktadır. Bu gri renkle, suların kirlendiğine ve ölüm saçtığına dikkat çekmek istemiştir.

Resmin, ortasına denk gelen yerde üç tane balık yapılmıştır ve bunlar yan yana yatay bir şekilde yerleştirilmiştir. Bu yerleştirmenin alt yapısında çaresizlik ve teslimiyeti simgeleyen mesajlar olduğu varsayılmaktadır. Balıkların bu şekilde dizilmesini, insan elinden kirlenen doğaya karşı yenik düşüp çaresizce ölüme gittikleri mesajı algılanmaktadır.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışma, Dışa Vurum akımı içerisinde renk, biçim ve diğer resimsel öğelerin kullanımı bakımından başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 8:Ölmüş mü? (Tuval Üzerine Akrilik Boya – 70x110)

Eserin Adı: ‘Ölmüş-mü?’
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu resmin çıkış noktasını, denizlerin kirlenerek etrafında yaşayan çanlılara ölüm saçması olarak belirlemiştir.

Fabrika atıklarıyla zehirlenen sularda ve çevresindeki olumsuz gelişmeleri sembolize ederek anlatmak istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin eserinde ilk dikkati çeken öğe, boylu boyunca kayalık olduğu sanılan bir yerde kendinden geçmiş vaziyette yatan bir bayan dır. Bayanın arkasında mavilerden oluşturulmuş bir su birikintisi olduğu sanılmaktadır.

Bayanın giysilerinin ve yattığı kayalığın bir kısmının siyah olması, resmin bu bölgesinde olumsuz hisler uyandırmaktadır. Özellikle siyah rengin ölümün ve yok oluşun rengi olduğu göz önüne alınırsa ve bayanında kendinden geçmiş bir vaziyette yattığı ve elbiselerinin de siyah olduğu göz önüne alınırsa, özellikle arkasındaki su birikintisiyle bu siyahların ve bayanın yatış pozisyonu kıyaslanırsa, bu ölüm veya olumsuz duyguların su birikintisinden geldiği söylenebilir.

Kayalıkların üzerinde, sanki petrol veya ona benzer bir maddenin yayılması söz konusu olduğu tahmin edilmektedir. Bundan yola çıkarak bu mekânın yakınlarında bir fabrika olduğu ve bu bölgeyi olumsuz etkileyerek yaşanmaz hale getirdiği sonucuna varılabilir.

Öğrencinin yapmış olduğu resmin biçimsel ve renk kullanımı acısından başarı olduğu, ancak konuyu anlatma konusunda dolaylı yolları kullandığı için kısmen başarılı olduğu söylenebilir.

Resim 9:Ölü Doğaya Ağıt (Tuval Üzerine Yağlıboya-70x100)

Eserin Adı: ‘Ölü Doğaya Ağıt’
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu bu çalışmada, yanan ormanların küresel ısınma ve ekolojik dengenin bozulması üzerindeki etkilerine dikkat çekmek istemiştir.

Dışavurum akımının öncülerinden ve ustalarında olan Edward Munch’ın ablasının ölümünden sonra yapmış olduğu “Ölen Hastanın Odası” adlı çalışmadaki insanların hüzünlerinin bir ölümü anlatabilecek en iyi resimlerden biri olduğunu düşünen öğrenci, bu resmi doğanın ölmesiyle ve yok olmasıyla birleştirerek, ortaya bu çalışmasını meydana getirdiğini söylemektedir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmanın arka planında, kahverengilerle kurak ve çürümüş toprak izlenimi, daha arka planda siyah lekelerle yanmış olduğu tahmin edilen ağaçlar ve en arka planda ise grimsi mavilerle gökyüzü oluşturulmuştur. Resmin ön planında, oturmakta olan ve önüne kapanmış yandan görünümlü, diğeri de hemen onun arkasında ayakta olan iki kadın figürü dikkat çekmektedir.

Edward Munch’ın “Hasta Odası” tablosundan iki kadının bulunduğu bir kesit alınarak burada resmedildiği düşünülmektedir. Usta ressamın ablasının ölümünden sonra bu resmi yaptığı ve içinde bir ölünün arkasından duyulabilecek kaybedişin, yok oluşun, hüznün ve umutsuzluğun sessiz çığlığı çok iyi bir şekilde dışa vurulmaktadır.

Öğrenci arka planda yanmış bir orman ve çölleşmiş toprak parçasının önüne usta ressamın yapmış olduğu resmimden bir kesit koyarak, o resimdeki hüznü ve yok oluş acısını adeta bu resme taşımak istemiştir. Figürlerin yanında kullanılan diğer renkler ve biçimlerde bu hissi kuvvetlendirerek, izleyiciye geçmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu resmin, hem usta bir sanatçının düşünsel anılarını yaşatmak konusunda, hem de konusunu, ele alış biçimi, renk kullanışı, kompozisyon kullanımı acısından başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 10: Yangın Yeri (Dokulu Karton Üzerine Sulu Boya-70x100)

Eserin Adı: “Yangın Yeri”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Dokulu Karton Üzerine Suluboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu resmin çıkış noktası olarak, orman yangınlarını konu edinmiştir. Öğrencinin Orman Genel müdürlüğünün resmi internet sitesinden öğrendiği verilere göre her yıl dünyada ortalama 4 milyon hektar, Akdeniz kuşağında ise ortalama 550 bin hektar orman yanmaktadır.

Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de ormanların varlığını tehdit eden faktörlerin başında orman yangınları gelmektedir. Orman yangınlarının çıkış sebeplerine bakıldığında, yıldırım gibi doğal nedenlerin % 5-6 oranında kaldığını, diğer bütün yangınların çıkış sebebinin insan olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ülkemiz ormanları için en tehlikeli varlığın "İnsan" olduğunu söylemek mümkündür.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, renk olarak turuncu ve siyahın bol miktarda kullanılması dikkat çekmektedir.

Resimde orman yangınını andıran ve bu yangını söndürmek için çalışan insanlar görülmektedir. Bu yangın hissini arka fonda kullanılan koyu turuncular ve ağaçların siyah gölgelerde kalması kuvvetlendirmiştir.

Bilindiği üzere siyah renk yok oluşu ve ölümü simgelemektedir. Bu resimdeki kullanım amacının gölge oluşturmaktan ziyade yok oluşa doğru giden bir orman ve onun arkasından da yok oluşa giden bir dünya mesajı verdiği düşünülmektedir.

Turuncu az miktarda kullanıldığı zaman, olumlu etki uyandıran ve dikkat çeken bir renktir ancak haddinden fazla kullanıldığı zaman huzursuz eden ve sıkıntıya sokan etkileri vardır. Bu resimde de aşırı bir turuncu kullanımı vardır ve izleyici huzursuz ettiği tahmin edilmektedir.

Yangını söndürmek isteyen insan figürlerinin burada kullanılış amaçlarının, bu yok oluşa artık birilerinin dur demesi gerektiği mesajını vermek için olduğu sanılmaktadır. Ancak yangının çok büyük olduğu görülen bu resimde, üç dört figürün ne kadar etkili olacağı şüphe konusudur. Öğrencinin böyle büyük bir yangını söndürmek için kullandığı figür sayısının az olmasını da ormanların yok oluşuna, tepkisiz kalan insanları simgelediği düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışma, biçimsel ve renk kullanımı özellikleriyle başarılı olduğu söylenebilir.

Resim 11:Yeni Şehir! (Dokulu Kâğıt Üzerine Suluboya 50x60)

Eserin Adı: “Yeni Şehir”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Dokulu Kağıt Üzerine Suluboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci bu eseri oluştururken, şimdiki zamanı değil bundan yıllar sonrasını düşünerek yapmıştır.

Olumsuz hava ve iklim koşullarının bu hızla giderse, canlıların yaşamlarını tehlikeye sokacağını hatta bu canlıların yaşamlarının son bulacağını düşünmüştür. Canlıların yaşamları son bulmazsa bile, başkalaşarak farklı yaratıklar dönüşeceğini düşünen öğrenci bu konulara dikkat çekmek istemiştir.

Öğrenci bu eserini görmüş olduğu bir PC oyunundan yola çıkarak ve bu oyundan etkilenerek oluşturduğunu söylemektedir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Bu resimde ilk göze çarpan, bir şehir dokusudur. Özellikle ön plana çıkan ve resmin sol tarafında bulunan figür dikkat çekmektedir. Daha sonra resmin sağ tarafında öne doğru ilerlerken kafasını çevirip, izleyiciye bakmakta olan figür dikkat çekmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu resimde kullanılan renkler kahverengi ve yine kahverengiye çalan koyu yeşillerle oluşturulmuştur. Bilindiği gibi kahverengi toprağın rengidir, yaşamı ve üretimi simgelerken, çoğu kullanım yerinde ise çürümüşlüğü ve yok oluşu simgelemektedir. Bu resimde figürlerin durumları göz önüne alınırsa kahverenginin çürümüşlüğü simgelediği söylenebilir.

Özellikle figürlerin insan formundan yola çıkarak başkalaştırılıp, zombi denilen yaratıklara çevrildiği gözlenmektedir. Resmin solundaki zombi formunun gözlerinin kan kırmızı olması ve azgından akan kanlardan yola çıkarak, bu yaratıkların normal beslenme alışkanlıklarında uzak bir tavır göstermekte olduğu ayrıca şiddet

yanlısı tavırlar gösterdikleri, fakat bu şiddet eğilimini kendi iradeleriyle değil bilinçsizce yaptıkları söylenebilir.

Bu resimde öğrencinin anlatmak isteği; dünyanın kötü gidişine yani, küresel ısınma, iklim değişiklikleri, teknolojinin gelişmesiyle iletişimde kullanılan baz istasyonlarının yaydığı radyasyonlara dur denmese, insanlığın ve diğer yaşayan canlıların başına olumsuz şeyler gelebileceği, bu olumsuzlukları engellemek için şimdiden tedbir almanın gerekli olduğu mesajını verdiği tahmin edilmektedir.

Öğrencinin resimdeki konuyu ele alış biçimi ve anlatım özellikleri dikkate alındığında, çalışmanın Dışavurum akımının özelliklerini göstermede başarılı olduğu söylenebilir.

Resim 12: Zehirli Atık (Tuval Üzerine Yağlıboya- 70x105)

Eserin Adı: “Zehirli Atık”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu çalışmada, çeşitli fabrikalardan çıkan atık maddelerin temizlenmeden kaçak yollarla çevreye ve denizlere atılmasını konu edinmiştir.

Çeşitli medya kuruluşlarının zaman zaman yaptığı haberlerde, deniz ve nehirlerin kirlendiği ve çevresinde yaşayan canlıların zarar gördüğü açıklanmaktadır. Bu kirlenmenin en önemli temellerinden birisi olarak akarsu kenarlarına kurulan fabrikaların atıklarını bu sulara boşaltması olduğu kabul edilmektedir.

Öğrenci, akarsuların ve diğer su birikintilerinin(deniz,göl...vb.) kirlenmesinin ekolojik dengeye zarar vereceğini ve bundan da besin kaynaklarının en başında gelen deniz ürünlerinin tükenmesine yol açacağını düşünmektedir.

Bu olaydan en çok insan neslinin etkileneceğini savunmakta olan öğrenci konuya dikkat çekmek için bu eseri oluşturmuştur.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, ilk göze çarpan yer resmin sağ alt köşesinden başlayarak ortalarına doğru biten, bakır ve kırmızının tonlarıyla oluşturulmuş varildir.

Resmin sağ tarafı siyaha boyanmış, sol üst tarafı ise koyu mavi ve grilerle boyanmıştır. Resimdeki varilin çevresi, ölü balık olduğu sanılan beyaz lekelerle kaplanmıştır.

Bu resimde varilin çevresinin bir kısmının siyahla boyanmış olması, bu varilin ölüm saçan bir madde taşıdığı hissini uyandırmaktadır. Aynı zamanda bu hissi kuvvetlendiren diğer bir etmen ise, resmin üst kısmını oluşturan mavi rengin koyu ve bir miktar grilerle yan yana kullanılmasıdır. Normal şartlarda mavi huzur veren,

sakinleştiren bir renktir. Ancak kullanım yerine ve tonuna göre mavi karamsar ve olumsuz durumları da ortaya çıkaran bir renktir. Bu resimde mavinin uyandırdığı his olumlu ve sakinleştirici olmaktan uzak, huzur bozucu bir etkisi vardır.

Varilin çevresindeki beyazla boyanan ölü balıklar, resimdeki çevre kirliliği hissini kuvvetlendirmektedir. Ayrıca beyazın saf ve temiz bir renk olmasının yanı sıra dikkat çekme özelliği de vardır. Bu resimde zehirli atıklar yüzünden ölen deniz canlılarına dikkat çekmek amacıyla kullanıldığı sanılmaktadır.

Öğrencinin yapmış olduğu resim, Dışavurum etkileri göstermektedir. Özellikle renk secimi ve yer yer bu renklerin çamurlaştırılarak kullanılması bu etkiyi daha da artırdığı söylenebilir.

Öğrencini yapmış olduğu bu resmin başarılı olduğunu söylemek mümkündür.

Resim 13:Tuval Üzerine Yağlıboya-70x95)

Eserin Adı: “Açlık”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci, küresel ısınma ve ekolojik dengenin bozulması sonucunda yaşayan canlıların besin zincirinin bozulacağını ve hiçbir şeyden ölmezlerse bile açlıktan öleceklerini düşünmektedir. Bu açlık duygusunu anlata bilmenin en kısa ve etkili yolu olarak, yuvada annelerinden yemek bekleyen kuş yavrularının çaresizliğini resmederek anlatabileceğini düşünmüş ve eserini bu doğrultuda yapmıştır.

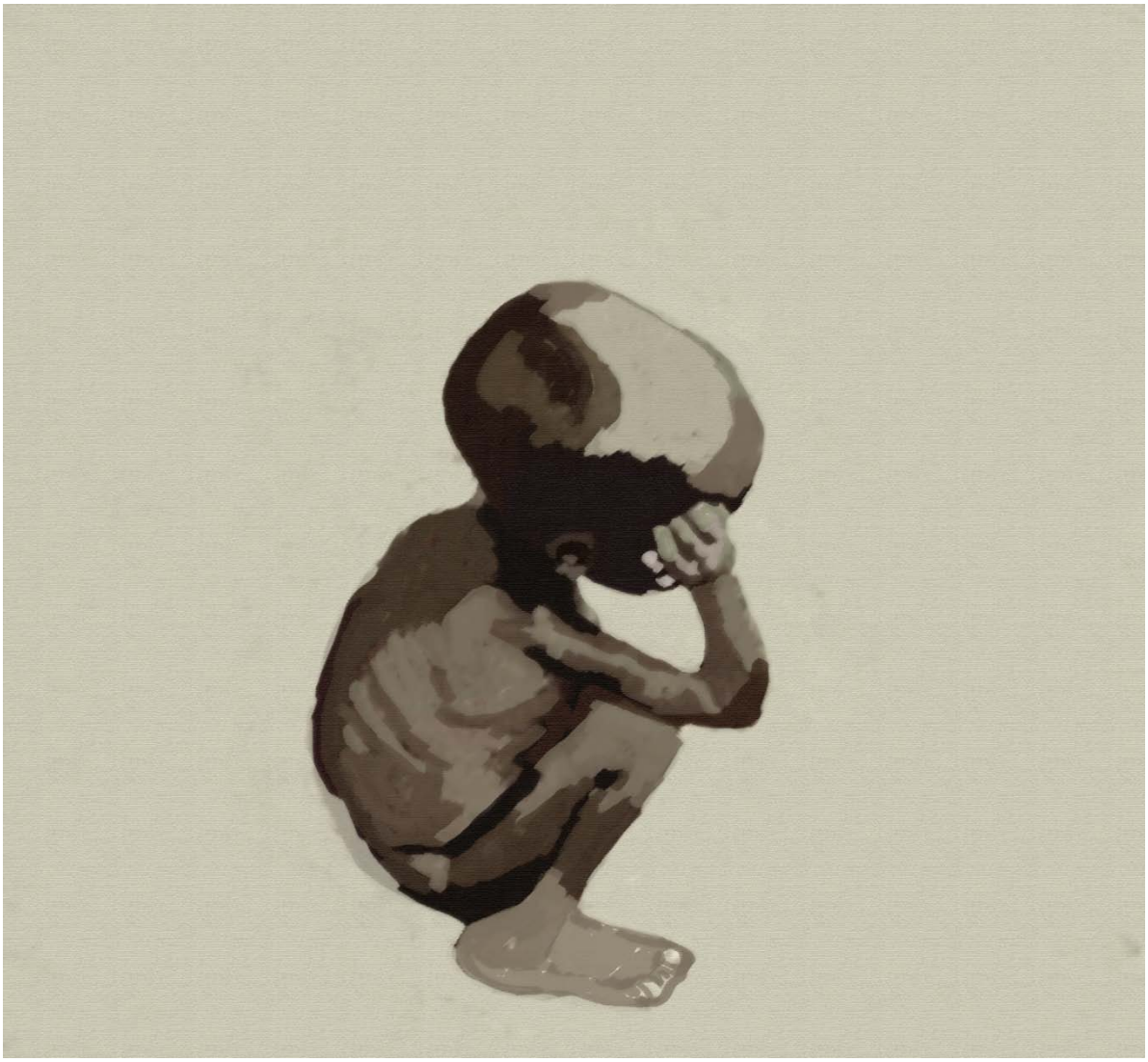
UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmanın renklerini koyu tonlarda ve çamurlaşma etkisi kullanarak oluşturması dikkat çekmektedir. Resmin merkezinde iki tane arkası dönük ağzı havaya doğru açılmış, bir tanesi de yandan ve ağzı havaya doğru açılmış kuş vardır. Kuşların renkleri kahve ve kirli pembeyle boyanmıştır. En arka yüzeyin siyah, ondan sonraki katmanın koyu mavi, daha sonraki rengin kahverengi, koyu kirli sarı ve en ön yüzeyinde siyah olduğu gözlenmektedir.

Renklerin koyu tonlarda kullanılması izleyicide huzursuzluk etkisi uyandırdığı düşünülmektedir. Özellikle resmin sağ tarafında bulunan ve yan dönmüş, azgını gökyüzüne doğru açarak bağıran kuşun, gerginlik ve huzursuzluk ifadesini güçlü bir şekilde dışa vurduğu gözlenmektedir. Aynı zamanda kuşların siyah içinde gösterilmeleri bu çığlıkların ölüme ramak kalan ve can çekişen hayvan çığlıklarını andırdığı düşünülmektedir.

Arka plandaki dağların kahverengi ve kirli koyu sarıyla oluşturulması sanki doğanın çürümüşlüğünü ve yok oluşunu simgelemektedir. Ve bu kuşlarında kendi ölümlerine değil tüm canlıların yok oluşuna çığlık attıkları düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmanın, renk kullanım ve biçimsel özellikler bakımından, özellikle sağ baştaki kuşun resmi daha bir anlamlı kılmasının sonucunda incelenen Dışavurum Akımı içerisinde başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 14: Afrika’da Bir Çocuk (Tuval Üzerine Yağlıboya-85x90)

Eserin Adı: “Afrika’da Bir Çocuk”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci, yapmış olduğu bu eserin çıkış noktasının, dünyadaki küresel ısınmanın etkilerinin en fazla hissedildiği, insanların açlıkla ve kuraklıkla ölüm kalım savaşı verdiği Afrika kıtasındaki insanlara ve özelliklede Afrikalı çocuklara dikkat çekebilmek olduğunu ifade etmiştir.

Ayrıca öğrenci dünyanın ekolojik dengesinin bozulmasında tüm insanlığın etkisinin olduğu gerçeğinin bilincine varılması gerektiğini vurgulayarak konuyla ilgili olarak yaşamımızı devam ettirebilmemiz için içinde yaşadığımız dünyanın korunması konusunda duyarlılık göstermemiz gerektiğini ifade etmiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu resmin tam ortasında küçük bir çocuk figürü görülmektedir. Profilden görünen bu küçük çocuk dizlerinin üzerine çömelmiş ve bir elini de başına yaslamış bir şekilde resmedilmiştir. Çocuğun bu şekilde resmedilmesi onun düşünceli ve çaresiz bir halde olduğu hissini yaratmaktadır.

Yapılan figürde koyu rengin hâkim olması bu çocuğun zenci olduğunu, figürün çok zayıf ve çelimsiz olarak çizilmesi ise bu çocuğun bir Afrikalı çocuk olabileceğini düşündürmektedir.

Resimde çocuk figüründen başka herhangi bir figürün kullanmamış olması çalışmanın sade ancak bir o kadar da etkili olmasını sağlamıştır. Bu sadelik içerisinde yokluk, çaresizlik, sessizlik, yalnızlık ve açlık hissi yoğun bir şekilde hissedilmektedir. Öğrencinin bu çalışmasının yalın olduğu kadar manidar olduğu da düşünülmektedir.

Öğrencinin Afrikalı bir çocuğu resmederek küresel ısınmanın sonuçlarını ve insanlığın başına neler gelebileceğini anlatmak istediği düşünülmektedir. O ülkenin

küresel ısınmanın ve kuraklığın neticesinde kıtlık yaşadığı ve yardıma muhtaç olduğu bilinmektedir.

Resmi oluştururken kullanılan renkler kahverengi ve bu tonun çok acık bir rengi olan sütlü kahverengidir. Özellikle çocuk figüründe kullanılan kahverengi tonlarının çocuğun derisinin renginin olması yanı sıra, kahverengin temsil ettiği "Çürümeyi ve doğanın ölmesini ve yaşam gücünü negatife çeviren özelliğini"(Sharma,2007:29) anlatmak için kullanıldığı düşünülmektedir. Bu figür üzerinden insanlığında yok oluşunu simgelediğini anlatmak istenmiş olabilir.

Öğrencinin incelenen Dışavurum Akımının renk, biçim ve ifade güçlülüğü konularında başarılı olduğu söylenebilir.

Resim 15:Bizden Sonraki Canlılar (Tuval Üzerine Yağlıboya-70x100)

Eserin Adı: “Bizden Sonraki Canlılar”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu çalışmanın, çıkış noktası olarak dünyadaki yaşam formlarının, metaforlaşarak başka biçimlere dönüşmesini konu olarak seçmiştir.

Öğrenci dünyadaki küresel ısınmaların, iklim değişikliklerinin yanı sıra, savaşlar esnasında atılan zehirli bombaların, dünyadaki canlıları öldürmekle kalmayıp onlardan sonra oluşabilecek ucube canlılara dikkat çekmek ve bu konu üzerindeki rahatsızlığını dile getirmek için bu çalışmayı yapmıştır.

Çeşitli medya kuruluşlarının zaman zaman yaptığı yayınlarda, cif kafalı koyun, yapışık ikizler, bir bedende iki başlı kertenkele olması gibi örneklerden yola çıkarak kendi yaşam formlarını oluşturduğunu söylemektedir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada ilk dikkati çeken deformasyona uğramış insan figürleridir. Resimde bulunan dört figürün üçü sarı ve tonlarıyla boyanmış biri ise yeşil renkle boyanmıştır. Resimde figürleri oluştururken kullanılmış olan kirli sarıların, izleyici üzerinde yıkıcı ve moral bozucu bir etki yarattığı söylenebilir. Özellikle figürlerin biçimsel özellikleriyle birleştiği zaman oldukça huzur bozucu ve düşündürücü etkiye sahiptir.

Resmin arkasını oluşturan fon kırmızı olarak tercih edilmiştir ve yer yer siyah çizgilerle hareketlendirilerek yapay bir mekân hissi yaratılmaya çalışılmıştır.

Sharma’ya(2007:24) göre koyu kırmızı, insanın hayvansal doğası ve temel fiziksel tutkuları üzerinde uyarıcı bir etki yapabilir. Kan kırmızı ise, hayatta ıstırap içindeki unsurları temsil eder. Kırmızının negatif yüzü; korkuyu, kontrolsüz tutkuyu, şehveti ve aşırı öfkeyi açığa çıkarabilir.

Sharma'nın kırmızı renk üzerindeki bütün tespitleri bu resim üzerinden açığa çıktığı görülebilir. Ön kısımda bulunan canlı formların, insandan metaforlaşarak hayvanlara döndükleri, ayrıca cinsiyet sorunları da yaşayan öğeler oldukları açıkça görülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu resimdeki öğelerin, bazı dışavurumsal etkileri olan, resimlerdeki huzursuzluk veren öğeler gibi başarılı kullanıldığı düşünülmektedir

Bu yapılan çalışmanın Dışavurum akımı içerisinde irdelendiğinde, anlatım, biçimlerin deformasyonu ve renk kullanımı bakımından başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 16:Çöplük mü? Deniz mi? (Karton Üzerine Akrilik Boya-80x100)

Eserin Adı: “Çöplük mü? Deniz mi? ”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Karton Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu çalışmada, denizlere bırakılan ve öncelikli olarak denizde yaşayan canlıların hayatını daha sonra ise, direk ya da dolaylı bir şekilde insan hayatını tehlikeye atan deniz kirliliğine dikkat çekmek istemiştir.

Denizin yüzeyinde biriken bu atıklar; büyük şehirlerin çöpleri, kanalizasyonları, fabrika atıkları, yolculuk yapan büyük yük ve yolcu gemilerinin atıklarını denize bırakması sonucunda oluşmaktadır.

Öğrencinin söylemek istediğine göre; düşünülmeyen bir şey vardır ki o da denizlerin insanoğlu böyle yaptığı sürece dolacağı ve kirleneceğidir.

Denizde yaşayan canlıların tükenmesi demek insanoğlunun yaşam kaynaklarından birisinin yok olması demek, dolayısıyla daha sonrada insan olgunun yok olması demek fikrini savunan, öğrenci eserini bu doğrultuda yapmıştır.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmaya ilk bakıldığı zaman, tuşlamayla oluşturulmuş, az renk kullanarak bir kargaşa ortamı yaratmayı başarmış, etkili bir resim olduğu düşünülmektedir. Resim daha dikkatli incelendiğinde, ortalarına denk gelen bir yerde kahverengi bir kayığın içinde kürek çekmeye çalışan bir insan olduğu gözlenmektedir.

Resmin bir suyun yüzeyindeki çöpleri andıran görüntüsü ön plana çıkmaktadır. Bu görüntünün arka tarafları mor renkle oluşturulmuş, ön tarafa gelindikçe morların, kahvelerin içinde, bolca beyaz ve az miktarda sarılar, maviler ve yeşiller dikkat çekmektedir.

Mor rengin üretkenliği ve zenginliği simgelediği bilinmektedir. Bu resimde arka tarafta kullanılan mor rengin eğer dikkat edilmese ön de çöp yığınlarının daha fazla bir şeklide dünya denizleri yüzeyinde yer kaplayacağına bir gönderme yapmak amacıyla kullanıldığı tahmin edilmektedir.

Beyaz rengin olaylara ve durumlara dikkat çekmek için kullanıldığı bilinmektedir. Buradaki kullanım amacının morun yaptığı etkiyi kuvvetlendirerek aynı konu üzerine dikkat çekilmek istenmesinden olabileceği düşünülmektedir.

Resmin ortasında kayık içindeki figürün, kayığının kahverengi yapılmasındaki en önemli etkenin, kahverengiye yüklenmiş olan, cürüme ve yok oluş anlamlarından olabileceği tahmin edilmektedir. Bu yok oluşun, kirlenmenin ve çürümenin nedeninin ise kayığın içinde bulunan insandan olduğu ve bu insandan yola çıkarak bütün insanlığa bir gönderme yapıldığı düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmanın anlatım, renk ve biçim kullanımı bakımından başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 17:Fabrikadan Çıkan Dumana Bak! (Dokulu Kâğıt Üzerine Suluboya-90x90)

Eserin Adı: “Fabrikadan Çıkan Dumana Bak”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Dokulu Kağıt Üzerine Suluboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu çalışmanın çıkış noktası olarak, fabrikaların yakmış olduğu ve çevreye çok zararlı olduğu bilinen, çıkardığı gazlarla sera etkisi yaparak ozan tabakasının delinmesine ve küresel ısınmaya sebebiyet veren fosil yakıtların kullanılmasını konu edinmiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmayı siyah, tan kızılı, yoğun gri ve bu rengin tonlarıyla oluşturulmuştur.

Ön planda siyah renkle boyanmış ve çıkardığı dumanlardan da anlaşılacağı üzere fabrika olması muhtemel bir yapı yerleştirilmiştir. Bu fabrikanın bacalarından yoğun dumanlar çıkmaktadır. Bu dumanlar gri ve grinin kirli tonlarıyla resmedilmiştir. Gökyüzü de batmakta olan günün renkleriyle, tan kızıllığıyla resmedilmiştir.

Fabrikanın siyah renkle resmedilmesinin, bu rengin anlamının genelde olumsuz olarak kullanılmasından olabileceği düşünülmektedir. Siyah rengin matem ve ölümü çağrıştırdığı bilinmektedir. Bu resimde yapılan fabrikanın çıkardığı dumanların, canlıların hayatını tehlikeye soktuğu ve onlar için ölümcül olabileceği anlamı çıkarılabilir.

Aynı zamanda gökyüzündeki grilerinde izleyici üzerinde olumsuz etkiler doğurduğu ve fabrikanın kasvetli etkisini artırdığı düşünülmektedir. Dumanlardan kalan gökyüzünün de tan kızıllı renkle boyanması artık bir batışın ve yok oluşun simgelenmesi olarak düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu resmin anlatım gücünün ve biçimsel etkilerinin başarılı olduğunu söylemek mümkündür. İncelenen Dışavurum Akımının özelliklerini taşıdığı söylenebilir.

Resim 18: Hiroşima'ya Atılan Çığlık (Tuval Üzerine Kolaj-Akrilik Boya-80x100)

Eserin Adı: “Hiroşima’ya Atılan Çığlık ”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Dijital Baskı-Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu bu çalışmanın çıkış noktası insanların, devletsel ve bireysel çıkarları için, kendilerini ve dünyayı yok etme çabalarına bir gönderme olması amacıyla yapmıştır.

Öğrencinin konusu ile ilgili yapmış olduğu ön araştırma sonucunda; İkinci Dünya Savaşı’nda, kullanılan ilk atom bombası, 6 Ağustos 1945’te Japonya’da Hiroşima şehrine atılmıştır. Patlamada 66,000 kişi ölmüş, 69,000 kişi de yaralanmıştır. Üç gün sonra Nagasaki’ye atılan atom bombası ise 37,000 kişiyi öldürmüş, 40,000 kişiyi de yaraladığı tahmin edilmektedir.

Bu bombadan daha sonra, yayılan radyasyondan dolayı birçok çocuk hasta olmuş ve ölmüştür. Radyasyon, üreme hücrelerini etkilediği için çoğu bebek genetik bozukluklarla beraber doğduğu sonucuna ulaşmıştır.

Radyasyon, uzayda saniyede 200.000 km. gibi çok yüksek bir hızda hareket eden, gama ışınları, nötronlar, elektronlar ve benzeri birkaç tip atom-altı parçacıktan oluşur. Bu parçacıklar, insan vücuduna kolaylıkla nüfuz edebilir ve vücudu oluşturan hücrelere hasar verebilirler. Bu hasar ölümcül bir kanserin ortaya çıkmasına neden olabilir ya da üreme hücreleri içinde yer alırsa, gelecek kuşakları etkileyecek genetik bozukluklara yol açabilir. Bu yüzden, bir radyasyon parçacığının insana çarpmasının sonuçları son derece ciddidir. Atom patlamalarında ortaya çıkan ışınlar canlılar üzerinde ya doğrudan doğruya ya da patlama sırasında ortaya çıkan parçalanma ürünleri yoluyla etki yapar. Bu parçacık ya da ışınlardan biri madde içinde hızla yol alırken, karşısına çıkan atom ya da moleküllerle çok şiddetli bir şekilde çarpışır. Bu çarpışma, hücrenin hassas yapısı için felaket olabilir. Hücre ölebilir ya da iyileşse bile, içinde belki haftalar, aylar, yıllar sonra kanser dediğimiz kontrol edilemeyen bir büyüme başlatabilir.

Ayrıca Atom Bombalarının etkisi yıllar boyu atıldığı yerden gitmemekte, orda yaşayan canlıları etkilemektedir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmayı, iki bölme şeklinde ele almıştır.

Üst kısımda dışavurum akımının yaratıcılarında Edvard Munch'ın Çığlık adlı eserini, çevresini siyahlara boyanmış bir şekilde görmekteyiz. Alt kısmında ise turuncuların çevrelediği, Hiroşima'ya atılan bombadan sonra çekilen ve insanın içini buran bir fotoğraf yer almaktadır.

Munch neredeyse şekilsiz bir manzara koyar önümüze. Manzara, kelimenin tam anlamıyla kaosa sürüklenen bir dünyayı çağrıştırır. Munch, "bu kaos yüklü dünyanın insanları da ancak böyle olur" dercesine kurukafaya benzeyen bir yüz, sabit bakan oyuk ve çökük gözlerle resmeder ana figürünü. Eğer Munch'un günlüğünden haberdar olmasak, çığlık atanın ana figür olduğunu ve o çığlığın etkisiyle doğanın böyle bir tepki verdiğini zannedebiliriz. Oysa günlük bize, tam tersini söylüyor. Çığlık, doğadan gelmiştir ve ana figürümüz bu çığlık karşısında kulaklarını kapatarak umarsızca ondan, onun kaotik cehenneminden kendini korumaya çalışmaktadır.

Öğrencinin de Hiroşima'ya atılan bombanın fotoğrafını gördüğü zaman, Munch'ın eserinde anlattığı hisseleri duyumsadığı tahmin edilmektedir. Bu iki ayrı öğeyi birleştirerek ifade gücü daha yüksek bir görsel elde etmek istediği sanılmaktadır.

Öğrencini çalışmasının ifade gücü yüksek, bir çalışma olduğu ve anlatım özellikleri bakımından da başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 19:Mavi (Tuval Üzerine Yağlı Boya-70x100)

Eserin Adı: “Mavi”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu çalışmadaki çıkış noktasının, dünyadaki kirlilik, küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunu insanlar üzerinden anlatmak istemiştir. Öğrenci insanların içsel süreçlerde neler yaşadığını ve nasıl huzursuz olduklarını sembolik bir dille anlatma yoluna gittiğini söylemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmada ilk bakışta dört tane figür dikkat çekmektedir.

Üçünün bayan olduğu sanılan figürlerin bir tanesinin cinsiyeti tam olarak anlaşılamamaktadır. Cinsiyeti anlaşılamayan figürün gaz maskesi taktığı düşünülmektedir.

Resmin geneline mavi renk hâkimdir. Bunun yanı sıra, siyah, koyu yeşil ve kirli grilerde kullanılmıştır. Mavi renk normal kullanım yerlerinde huzur ve sakinliği sembolize eden bir renktir. Ancak bu rengin negatif titreşimleri, iç karartıcı ve huzur bozucu etkileri açığa çıkardığı bilinmektedir. Bu resimdeki mavilerde izleyicide tamda bu duyguları açığa çıkartmaktadır.

Doğanın rengi olan yeşilin ise çok kirli kullanılması da bu huzursuzluğu desteklemektedir. Resimdeki gaz maskeli figür ve yine gökyüzünün bir katmanı olan kirli grilerde bu huzursuzluğun ve iç karartıcı görüntünün nedenini açığa çıkarma konusunda başarılı olmuştur.

Öğrencinin yapmış olduğu resmin biçimsel özelliklerinin kısmen başarılı olduğu, ancak bunun yanında renk kullanımı ve oluşturduğu duygunun daha başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 20:Ölüm Akan Nehir (Tuval Üzerine Yağlıboya- 90x100)

Eserin Adı: “Ölüm Akan Nehir”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu eserde çıkış noktası olarak, fabrika atıklarının nehirlere karışması sonucunda, ortaya çıkan doğal felaketlere gönderme yapmak istemiştir.

Aynı zamanda bu suların çevresinde küçük çocukların oynamalarına da izin verilmekte olduğuna dikkat çeken öğrenci, bu nehirlerin ölüm saçtığını ve canlı neslini tehlikeye soktuğunu düşünmektedir.

Öğrenci bu çalışmayı, bahsettiği konulara dikkat çekmek için yaptığını söylemektedir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, en dikkat çekici öğe, yoğun olarak kullanılan rengin, siyah olmasıdır.

Su birikintisi olduğu sanılan bir yerin içinde ölü gibi yatan bir çocuk figürü de dikkat çekmektedir. Aynı zamanda bu siyah su birikintisinin içinde kullanılan sarı, beyaz, yeşil ve mavilerde göze batmaktadır.

Resimdeki su akıntısının, doğada kendi rengi olan mavi ve tonlarından değil de, siyahtan oluşması bu su akıntısında olumsuz olan bir şeylerin olduğu hissini uyandırdığı söylenebilir. Bu hissi su birikintisinin içinde hareketsiz, ölü gibi yatan çocuk destekler niteliktedir.

Suyun yüzeyindeki ambalajların içindeki malzemenin fabrikalarda üretildiği ve atıklarının su birikintilerine bırakıldığı, bunlarında canlı yaşantılarını tehlikeye soktuğu düşünülürse, bu resimdeki anlatılmak istenen mesajla örtüştüğü düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma, anlatmak istediği konuyu direk değil de, sembolik olarak anlatmaya çalışıldığı düşünülmektedir.

Resmin anlatım gücü, renk kullanımı veya diğer resimsel özelliklerin kısmen başarılı olduğu düşünülmektedir.

TABLO 2

SOYUT DIŞAVURUM AKIMINDAN ETKİLENEREK OLUŞTURULAN RESİMLERİN UZMAN DEĞERLENDİRMESİ

ÖĞRENCİLER	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı
ÖĞRENCİLER	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı

Tablo 2 ‘den anlaşılacağı gibi 1.uzman tarafından 8.resmi yapan öğrenci kısmen başarılı bulunmuş, bunun dışındaki öğrencilerin hepsi üç uzman tarafından başarılı bulunmuştur.

Uzmanlar tarafından; 59 tane başarılı, 1 tane kısmen başarılı notu verilmiştir.

Not: Uzmanlar, öğrencilerin yaptıkları çalışmaları; işlenilen konuya uygunluk, renk ve biçim özelliklerini dikkate alarak değerlendirmişlerdir.

SOYUT DIŞAVURUMCU SANAT ANLAYIŞIYLA OLUŞTURULAN RESMLER

Resim 1: Baz İstasyonu ve Arı (Tuval Üzerine Akrilik Boya-90x100)

Eserin Adı: “Baz İstasyonu ve Arı”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci eserini oluştururken, cep telefonları, uydu yayınları veya buna benzer aletlerin kullanılması için gerekli frekansları yayan baz istasyonlarının çevreye ve ekolojik dengeye verdiği tahribattan yola çıkarak bu eseri oluşturmuştur.

Öğrencinin yapmış olduğu ön araştırmaya göre, Cep telefonları ve baz istasyonları ile tv ve radyo verici antenleri, uydu iletişim istasyonları, mikrodalga fırınlar, radarlar yüksek frekanslı elektromanyetik mikrodalga yayarlar. Mikrodalgaların canlı bedenindeki dokuları ısıttığı ve doku hücrelerinin kimyasını bozduğu anlaşılmıştır.

Elektromanyetik Mikrodalgaların zararları en çok çocukların ve yaşlıların üzerinde etkisini gösterdiği tahmin edilmektedir. Özellikle çocuklarda lösemi ve beyin tümörünün artışına neden olduğu da saptanmıştır. Ayrıca Hücrelerin kanserleşmesine, sinir sisteminin tahribine yol açtığı, gen bozukluklarına, kan hücrelerinin azalmasına ve kan kimyasının bozulmasına neden verdiği de tahmin edilmektedir.

Yapılan bazı bilimsel çalışmalar neticesinde, doğada bulunan arıların yön bulma duygusu baz istasyonlarının yaydığı mikro dalga frekansları yüzünden karışmaktadır. Buda arıların nesillerin tükenmesine sebebiyet vermektedir. 2007 yılında ABD’de 600 bin arı kolonisinin söndüğü(yok olduğu)bilinmektedir. Arı neslinin tükenmesi ile ekolojik dengenin kök den sarsılacağı bilim insanları tarafından söylenmektedir. Arıların bal üretiminin dışında tabiattaki dengeyi de sağladığı bilinmektedir. Arı nesillerinin yok olması demek; bitkileri tohumlaşmasının yok olması, bunun neticesinde de tabiattaki bütün bitkilerin yok olması demektir. Daha sonra ise dünyanın insanlar için yaşanmaz bir yer olacağı tahmin edilmektedir.

Özellikle Einstein, “Arılar Ölürse İnsanlarda Ölür” sözü bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmuştur.

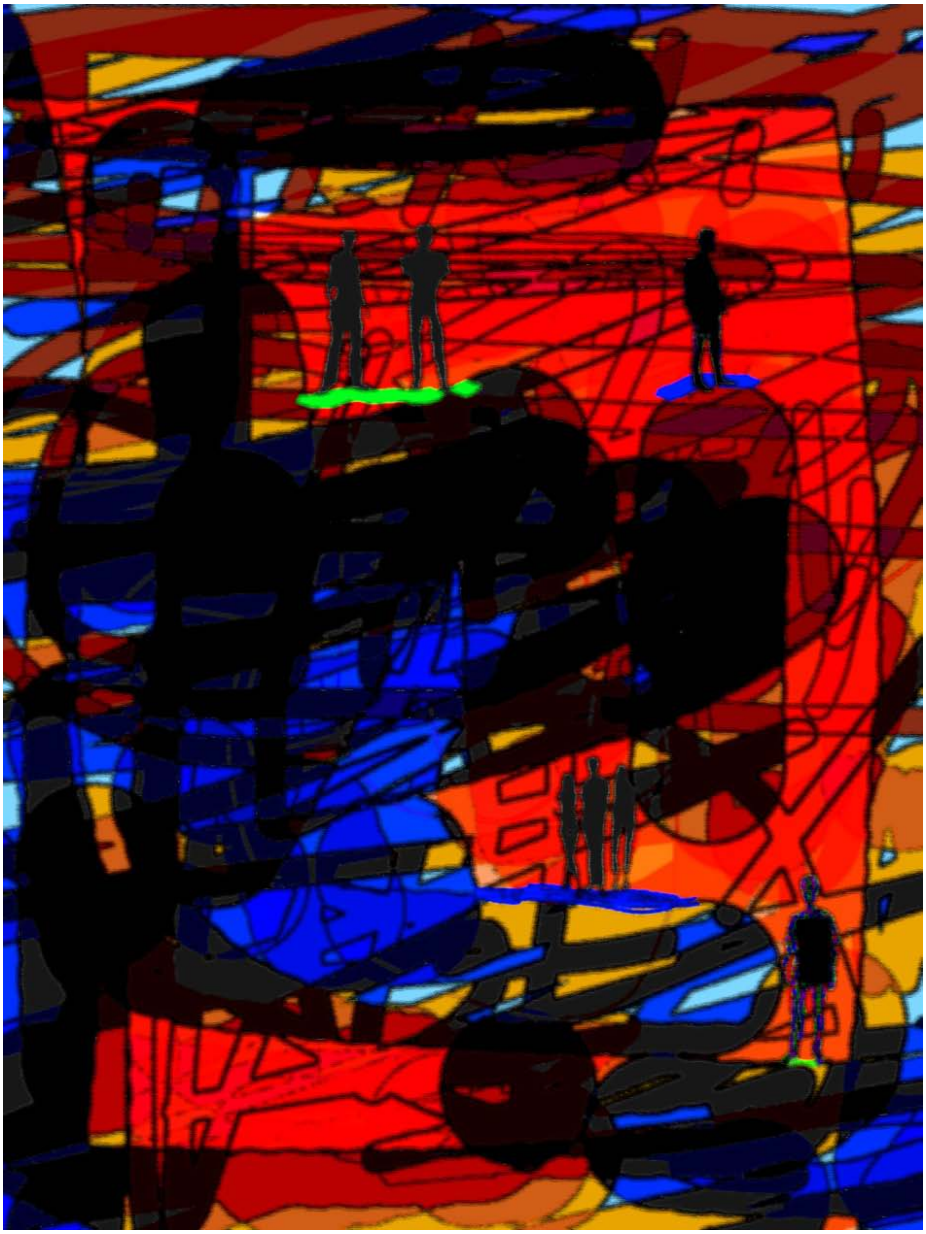
UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, renk kullanımı ve biçimlerin deformasyonu oldukça dikkat çekmektedir.

Resmin kenarlarındaki uydu anteni veya baz istasyonuna benzeyen soyut biçimlerin, siyah renkte olmalarının büyük ihtimalle bu rengin temsil ettiği karamsar duyguların ifadesi için tercih edildiği düşünülmektedir. Aynı zamanda resmin ortasına denk gelen arı biçimindeki formun, ters durması doğanın bir parçası olan canlının dengesinin bozulduğunu simgelediği düşünülmektedir.

Arının tutunmaya çalıştığı küçük bir alanda bulunan yeşil rengin doğayı temsil ettiği ve arının tüm olumsuzluklara rağmen, doğaya tutunma çabasını simgelediği tahmin edilmektedir.

Öğrencinin, formları deforme etmesinin, kullandığı renklerin ve kurguladığı kompozisyonun oldukça başarılı olduğu ayrıca incelenen Soyut Dışavurum akımın özelliklerini yansıttığı düşünülmektedir.

Resim 2: Bekleyiş (Tuval Üzerine Akrilik-Yağlıboya 70x100)

Eserin Adı: “Bekleyiş!”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik ve Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrencinin be eseri; fabrika dumanları, katı atıklar, sıvı atıklar ve mevcut koşulların olumsuz olarak kullanılması sonucunda canlıların yaşadığı dünyanın artık yok olduğu ve artık hiçbir şeyin geri gelmesinin mümkün olmadığı ve insanların sırayla ölümü beklediği alanları sembolik olarak oluşturmak istemesinden doğmuştur.

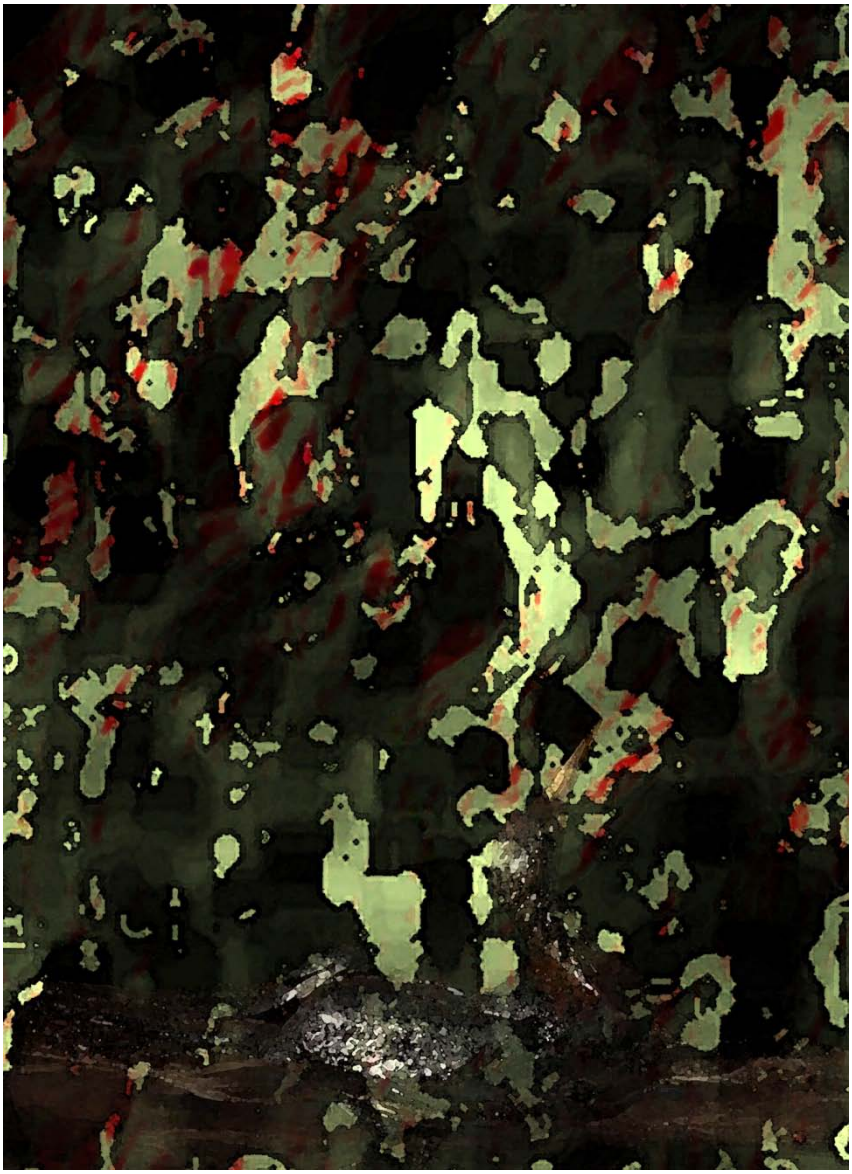
UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma görsel olarak ve renk kullanımı açısından oldukça göz doldurmaktadır. Öğrencinin kullanmış olduğu renkler canlılık hissini doğurmaktadır. Buna rağmen renklerin kullanıldığı yerler dikkatle incelendiği zaman, olumlu havadan olumsuza doğru bir gidiş sezilmektedir.

Arka planın genelinin kırmızı renkle boyanması izleyicinin kan akışını hızlandırıp heyecan uyandırırken, figürlerin siyah olarak boyanması ve resimde kullanılan diğer renklerin koyu mavi ve mavinin tonları olması bu hızlanan nabzı yavaşlatmaktadır.

Resmin adından yola çıkılarak bu resim eleştirilmek istenirse, renklerin uyandırdığı duygular, bölmelerin çokluğu ve kaos’u andırır bir şekilde dizayn edilmesi, bu bekleyişin çok da olumlu bir bekleyiş olmadığı kanısını doğurmaktadır.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma Soyut dışavurum akımının içinde incelendiği zaman, renklerin kullanımı, biçimlerin soyutlanması ve ifade biçimiyle oldukça başarılı bir resim olduğu kabul edilebilir.

Resim 3: Bataklık (Kâğıt Üzerine Suluboya 70x100)

Eserin Adı: “Bataklık”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Kağıt Üzerine Suluboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci bu çalışmasını oluştururken, sanayileşmenin, iktisadi kalkınma ve enerji gibi konularda ülkelerin birbiriyle kıyasıya rekabet halinde olduğunu düşündüğünü ve bu kıyası rekabetin sonucunda ortaya çıkan çevre felaketlerinin göz ardı edilerek, bu tip gelişmelerin yan etkileri gözüyle bakılmakta olduğunu düşünmektedir.

Sanayileşmede en önemli yakıtın petrol gibi fosil yakıtlar olduğu bilinmektedir. Bu yakıt kullanıldıktan sonra çıkan dumanlar ile birlikte çevreye bırakılan gazların yanı sıra birde bunların, bir yerden bir yere tanker gemileriyle taşınırken, gemilerin batması veya gemilerden sızması sonucu denizlere boşaldığı ve içinde yaşayan canlılara zarar verdiği bilinmektedir.

Tarihte bilinen en önemli ve beşinci büyük petrol sızıntısına neden olan kazalarından birisi olan Amoca Cadiz adlı süper tankerin yol açtığı kazadır. 16 Mart 1978’de geminin taşıdığı 1.619.048 varil petrol Brittany sahillerine akmış ve 76 sahil tümüyle petrole bulanmıştır. Bunun dışında Exxon Valdez şirketinin petrol tankeri Exxon Valdezden 24 Mart 1898 günü yaklaşık 11-30 milyon galon(50.000-150.000 m^3) petrol denize boşaltılmıştır.

Öğrenci bu göz ardı edilen konuya yaptığı resimle dikkat çekmek istemiştir.

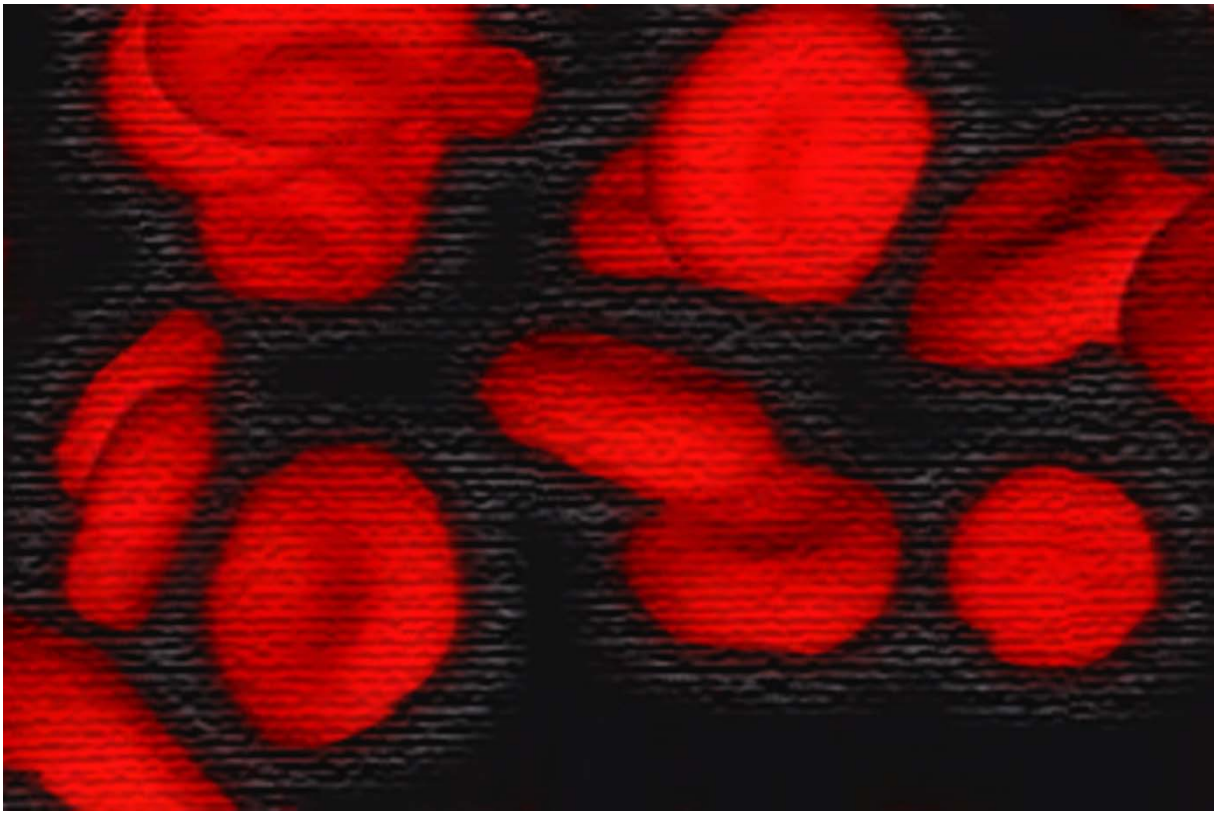
UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmaya ilk bakıldığında, kâğıt yüzeyinde bir doku oluşturma çabasıyla yapıldığı hissi alınmaktadır. Ancak resme dikkatli bakıldığında, alt tarafında kuşa benzer silik bir görüntünün olduğu ve daha dikkatli bakıldığı zamanda bu kuşun siyah bir maddeye bulanmış ve kirlenmiş olduğu

görülmektedir. Bu siyahlığın petrol veya benzeri bir madde olabileceği düşünülmektedir.

Resme bu çerçeveden bakıldığı zaman fondaki yüzey sadece doku olmaktan çıkıp bize bir şeyler anlatmak istercesine düzenlenmiş renkler bütünü olma özelliğini kazanmaya başladığı söylenebilir. Bu dokunun ölüm ve yasın rengi olan siyahla, doğanın rengi olan fakat burada çok koyu bir şekilde kullanılan yeşil ve tonlarıyla, sanki izleyiciye vermek istediği mesaj; "Eğer dikkatli olunmazsa dünyanın tüm canlıları siyaha yani ölüme-karanlığa bulanacaktır" şeklinde olduğu düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu, çalışmanın biçimsel ve anlatım özellikleri bakımından Soyut Dışavurum akımının gereklerini yerine getirdiği düşünülmektedir

Resim 4: Bozuk Yolları Aşmak (Tuval Üzerine Yağlıboya-70x100)

Eserin Adı: “Bozuk Yolları Aşmak”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci eserini oluştururken, canlıların yaşamını devam ettirebilmeleri için vücutlarındaki kanlara ihtiyaçları olduğu ve kanın yapısının bozulduğu takdirde yaşam kalitesinin düşeceği hatta ölümcül olabileceği gerçeğinden yola çıkmıştır.

Öğrencinin eserini oluşturmadan önce yapmış olduğu araştırmalara göre kanın; vücuttaki oksijen ve proteinleri gezdirerek, yaşayan canlıların hayatta kalmasını sağlayan, akışkan ve kırmızı renkte olan bir sıvı olduğunu aynı zamanda kanın yapısının plazmalardan oluştuğunu ve bu plazmaların %90’ının ise sudan oluştuğunu öğrenmiştir.

Küresel ısınma sonucu dünyanın yapısının ve havasının değişmesi, dünyadaki canlıların kan düzeylerine ve yapısına hasar vererek, onların yaşamlarını tehlikeye sokmakta bazı hayvan türlerinin ise yok olmasına sebebiyet vermektedir. Bu yok olmaya dikkat çekmek için öğrenci böyle bir eser ortaya çıkarmıştır.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmadaki renklerin azlığı dikkat çekmektedir. Resim sadece siyah ve kırmızı renkten oluşmaktadır. Kırmızı bilindiği gibi hayatın neşesi, canlılığı ve enerjisiyle açıklanmaktadır. Ayrıca kanda kırmızı renkten oluştuğu ve canlı yaşamında çok önemli bir temel taş olduğu için bu resimde kullanılan ve bon bon şekerine benzeyen şekillerin kanı temsil etiği sanılmaktadır. Ancak bilindiği üzere vücuttaki kan daha yoğundur bu resimde görüldüğü gibi seyrek değildir.

Kırmızılardan arta kalan yerler siyah renkle boyanmıştır. Siyahın yok oluşu, ölümü ve zorlukları simgelediği bilinmektedir(Sharma:2007,28).

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada; siyahın yok olmak üzere olan ekolojik den geyi simgelediği, kırmızılarında seyrek olmasına rağmen yaşamı

simgelediği ve özellikle kırmızıların çevresinin gri çizgilerle çevrelenmesi de canlıların elinde kalan yaşam alanlarını korumaları gerektirdiğini aksi takdirde her yerin siyaha boyanacağı ve artık yaşamın olmayacağını simgelediği düşünülmektedir.

Öğrencini eserinin anlatım, renk ve biçim olarak başarılı olduğu kabul edilebilinir.

Resim 5: Göç (Tuval Üzerine Yağlıboya 85x90)

Eserin Adı: “Göç ”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Bu çalışmayı oluşturmadan önce öğrencinin yaptığı ön araştırma sonucunda, insan göçlerinin yeni olmadığını küresel ısınmanın artmasıyla birlikte daha da tehlikeli boyutlara ulaştığını öğrenmiştir

İklim mültecileri sorunu, zengin-fakir ayrımı yapmayacaktır. Bunun da en somut örneğini; Alaska'nın güneybatısındaki Newtok köyünde iki bin yıldan uzun süredir yaşayan Yupik Eskimolarının köylerinden tahliye edilerek ABD'den çıkması oluşturmaktadır. Yani bu sorun salt dünyanın yoksul kesiminin değil, topyekûn tüm dünyanın bir 'iç' sorunudur. Küresel ısınma neticesinde çevresel güvensizliklerin doğurduğu bu insan hareketi, Kavimler Göçünden bu yana en büyük kitlesel göç olmaya adaydır.

Öte yandan çatışma, savaş ve baskıdan dolayı kaçanlardan farklı olarak iklim mültecilerinin bu mecburi nedenlerle yer değiştirme sonucunda geri-dönüş olasılığının imkânsız olması da durumu daha vahim bir hale sokmaktadır.

Önümüzdeki on yıllarda iklim değişikliği nedeniyle güvenlikli ve yaşanabilir yerler bulmak için harekete geçecek insan sayısı konusunda, en iyimser tahminler bile 2050 yılında en az 150 milyon insanın iklim mültecisi olacağını öngörmektedir. Konuya resmi bir ağızdan bakar ve Uluslararası Göç Örgütü'nün saptamalarını incelersek bu tahminin oldukça tutarlı olduğu görülmektedir. Uluslararası Göç Örgütü, 2050'ye kadar çevresel etkenler sebebiyle en az 200 milyon mültecinin ortaya çıkacağını duyurmuştur. Greenpeace'in tahminleri de bunu doğrulamaktadır. Ancak ölçek ve kapsam olarak öngörülmesinin şimdiden pek mümkün olmadığı bu kitlesel göç hareketinin 2050'yi bile bulmadan 1 milyar kişiyi yerinden edeceği tahmini de yadırganmamalıdır.

Öğrenci bu eseri, iklim değişiklikleri ve küresel ısınmadan dolayı yaşanan göçlerden yola çıkarak yapmıştır. Günümüzde yaşanan ilkim göçlerinin elde ettiği

bulgulara dayanarak daha fazla olacağını düşünen öğrenci, bu göçlerin insanların sosyal yapılarını değiştireceğini ve bununda ruhsal yapılarda bozukluk oluşturacağını düşündüğü için bu konuya dikkat çekmek istemiş ve eserini bu doğrultuda oluşturmuştur.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmaya bakıldığı zaman; kalabalık olduğu görülen ve arkalarının izleyiciye dönük olarak resmedilen insan yığının bir yerden başka bir yere gittiği açıkça belli olmaktadır.

Resimde bulunan figürlerde ve mekân anlayışında, biçim ve renk soyutlamalarına gidilmiş, bu soyutlamalarda başarılı olunmuştur.

Resmin geneli renksiz, gri ve koyu grilerden oluşmaktadır. Bu nedenle bu resimde izleyeni mutlu edici ve iç acıcı bir hava sezilmemektedir.

Resmin tek rengi olan mavi, sol üst tarafta bir kadının yazması, sol alt tarafta da bir erkeğin pantolonu olduğu tahmin edilen yerlerde kullanılmıştır. Bu renk normal şartlarda Yılmazı'nda değindiği gibi saflık, sonsuzluk ve özgürlüğün sembolüdür. Huzur ve mutluluk verir(Yılmaz,2009,33). Ancak kullanım yerine göre renkler bazen etkilerini değiştirmektedirler. Bu resimde çok fazla grinin içinde kullanılan mavi, anlamında değişikliğe uğramış ve mavinin olumsuz yüzü olan, moral bozucu ve hüzünlü bir hale bürünmüştür(Sharma,2007:26).

Öğrencinin yapmış olduğu çalışma Soyut Dışavurum akımının renk ve biçim özelliklerini barındırmakta ayrıca konu seçimi ve anlatım biçimiyle de başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 6: Maske (Siyah Dokulu Karton Üzerine Akrilik Boya-50x60)

Eserin Adı: “Maske”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Siyah Dokulu Karton Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu çalışmada, fabrika bacalarından çıkan gazların, büyük orman yangınlarının ve köylülerin anız yakması sonucunda çıkan dumanların, evlerin bacalarından çıkan fosil yakıt dumanlarının, araba egzoz gazlarının... vb. doğaya yayılması sonucunda, ileriki yıllarda dünyada oksijen maskesi takmadan hiçbir canlının nefes almasının mümkün olmayacağını düşünmektedir. Ve kendince bulduğu “Temiz Doğa Temiz Nefes” sloganından yola çıkarak bu çalışmayı yapmıştır.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, renklerin temiz ve yalın kullanımı ilk etapta dikkat çekmektedir. Bu kullanım resimde, olumlu bir havanın hâkim olmasına sebebiyet vermektedir.

Normal şartlarda beyaz kullanımı saflık, temizlik gibi anlamlar doğurur. Beyazın birde nihai olan gerçeği mükemmel bir şekilde açığa çıkarma özelliği vardır(Sharma,2007:28). Burada maskenin siyah renkle yapılması ölümcül olanının kaçınılmazlığını ortaya koymaktadır. Beyaz renkte bu sonun kaçınılmaz olduğunu destekler bir şeklide, maskenin çok belirgin olarak algılanmasını sağlamış ve göz önüne çıkmasına yardımcı olmuştur. Aynı zamanda kan kırmızısı, hayatta ıstırap içindeki unsurları temsil eder. Bu resimde de büyük ihtimalle bu duygunun açığa çıkması için böyle bir renk seçilmiştir. Sarının’da olumsuz olarak kullanıldığında zihinsel bir yıkım noktasına varabileceği bilinmektedir. Bu resimde de maskenin filtre kısmının sarı olarak yapılmasının, yıkım etkisini sembolize etmesi ve güçlendirmesi için kullanıldığı düşülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmanın Soyut Dışa Vurum akımı içerisinde renk kullanımı, biçimsel deformasyon ve anlatım gücü olarak başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 7: Çöp Kutusu (Tuval Üzerine Akrilik Boya-85x90)

Eserin Adı: “Çöp Kutusu”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu bu çalışmada katı çöp atıklardan yola çıkmıştır. Kullanılma süresi dolan ve yaşadığımız ortamdan uzaklaştırılması gereken her türlü katı malzemeye katı atık denir. Katı atıklar evde, okulda, hastanede, endüstride, bahçelerde ve daha birçok yerde oluşmaktadır.

Öğrencinin yapmış olduğu ön araştırma neticesinde, depolama sahasına dökülen çöplerin içinde bulunan organik maddeler anaerobik bozuşma neticesinde CO2, CH4, NH3 ve H2S gazları ile suya dönüşmektedir. Bunlardan metan kalorifik değeri yüksek yanıcı bir gazdır. Bu gazların havaya karışması küresel ısınmayı tetikleyici etkiler oluşturmaktadır. Ayrıca bu katı atıklardan çıkan sızıntı sularının yer altı ve yer üstü sularına karışması, buradaki tozların rüzgârla atmosfere karışması, zararlı maddelerin bitki ve gıda maddelerine geçmesi, burada ürüyen mikroplardan bulaşıcı hastalıkların oluşması zararlı etkilerindendir.

Öğrenci çalışmasını oluştururken yaptığı araştırmadan yola cıkmış ve katı atıkların zararlarına, yaptığı resmiyle dikkat çekmek istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

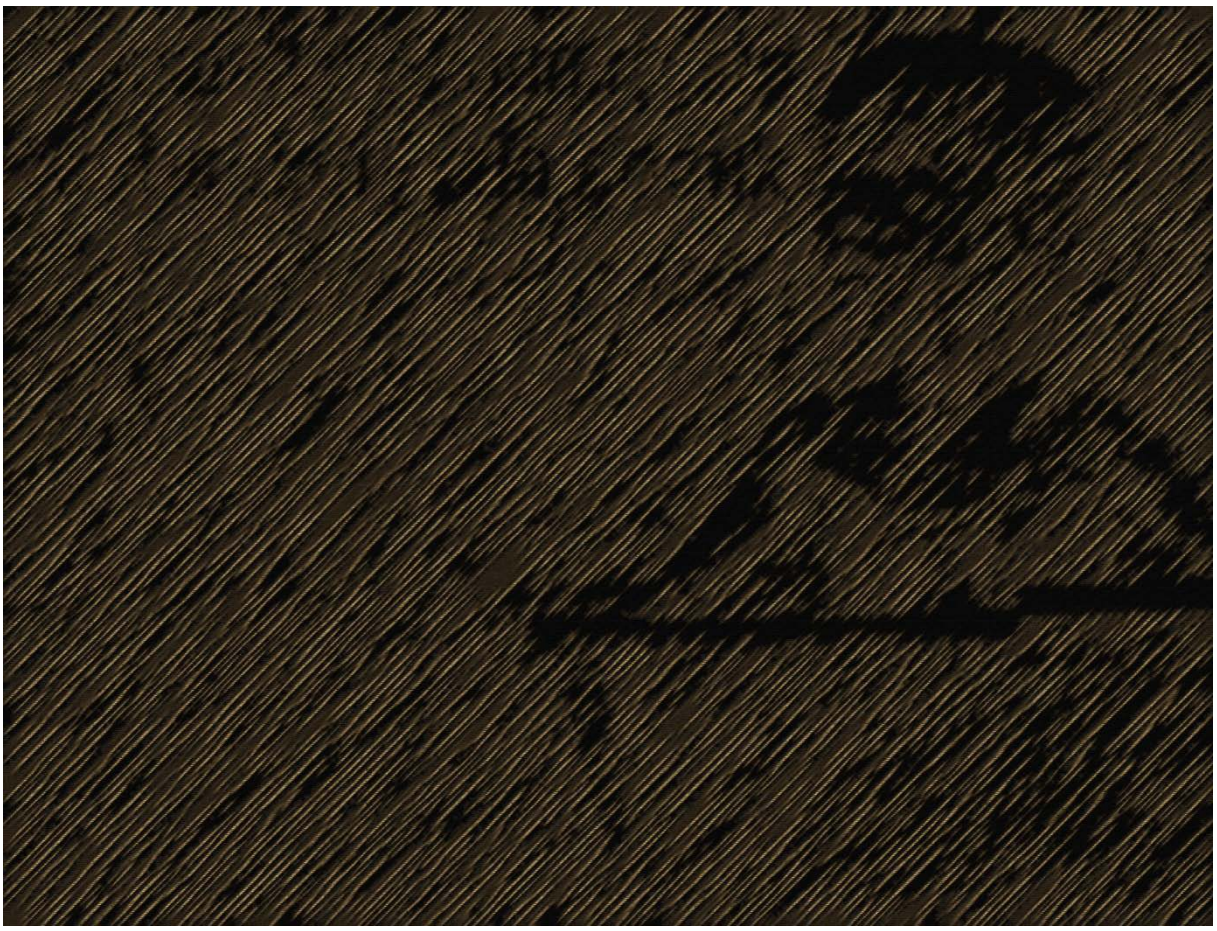
Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, renklerin canlı kullanımı dikkat çekmektedir. Öğrencinin resminin bir çöp konteynırının soyutlanmış hali olduğu düşünülmektedir.

Resme bakıldığında ilk etapta çok canlı ve enerjik gelmektedir. Adeta bayram şekerlerini andıran bir renk cümbüşü vardır. Ama resme uzun süre bakıldığı zaman bu coşku yerini olumsuz duygulara bırakmaktadır. Resimsel bir tabir olan ve ressamların, bunu resimlerde hata olarak değerlendirdiği şekerleme etkisi bu çalışmada çok dikkat çekmektedir. Şekerleme etkisi; bir çocuğun şekerlerin hoş renklerine aldanıp normalden

fazla şeker yemek istemesi ve yedikten bir süre sonrada midesinin bulunmasıyla açıklanır. Resim ilk bakışta çok dikkat çeker ama daha sonra o dikkat çeken unsurlar olumsuz duygular yaratmaya başlarlar.

Öğrenci bu tekniği yapmış olduğu resimde kullanması isabetli bir durum olduğu düşünülmektedir. Sembolik olarak, kullandığı ambalajlı ve güzel olan şeylerin atıldıktın sonraki hallerine dikkat çekmek istemiştir. Bu ambalaj atıklarını takip etmezsek mide bulandırıcı hatta canlı yaşamını tehdit edici boyutlara ulaşabileceğine dikkat çekmek istediği düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma Soyut Dışavurum akımının biçimsel ve renksel özelliklerinin yanı sıra anlatım özelliklerini de kapsadığı düşünülmektedir.

Resim 8: Afrikalı Çocuk (Siyah Dokulu Karton Üzerine Kuru Pastel-55x60)

Eserin Adı: “Afrikalı Çocuk ”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Siyah Dokulu Karton Üzerine Kuru Pastel

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci çalışmasını oluşturmadan önce yapmış olduğu ön araştırma sonucunca, son 50 yılın en ağır kuraklık vakası olarak nitelendirilen faciadan en çok etkilenen ülkelerin başında Kenya, Etiyopya, Somali ve Cibuti gibi yerler gelmektedir. Bu bölgelerde akut beslenme yetersizliği oranı; Kuzey Kenya’da %25’in üzerindeyken, bu oran Turkana bölgesinde %40’a dayanmakta ve Etiyopya’da acil gıda yardımına ihtiyaç duyan insan sayısı 3.2 milyona yükselmiş olduğunu, bugüne kadar yapılan araştırmaları incelemesi sayesinde öğrenmiştir.

Açlığın yanı sıra kırsal bölgelerin yarısının sağlıklı içme suyuna sahip olmaması ishale bağlı bebek ölümlerini tetiklediğini ve UNICEF yapmış olduğu açıklamaya göre toplamda 10 milyon kadar insanın şimdiden insani yardıma ihtiyaç duyduğunu öğrenmiştir.

Öğrenci küresel ısınmanın nedenlerinden ziyade, sonuçları üzerine durmak ve dikkat çekmek istemiştir. Eğer gerekli zamanlarda önlemler alınmasa dünyanın Afrika’ya dönüşmesine az bir süre kaldığını vurgulamak isteyen öğrenci bu doğrultuda eserini oluşturmuştur.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma siyah karton üzerine, kahverengi ve tonları kullanılarak oluşturulmuştur.

Eserin tek yöne tarama yapılarak oluşturulan doku hissi dikkat çekmektedir. Bu kompozisyonun sağ tarafına dikkatli bakıldığı zaman, taramaların arasında küçük lekeler şeklinde siyahların bırakıldığı dikkat çekmektedir. Bu siyahlar takip edildiğinde ise, bir leğen veya ona benzer bir şeyin içinde küçük ve zayıf bir Afrikalı çocuğun

olduğu anlaşılmaktadır. Sol üst tarafta ise yazıya benzer ama ne yazdığı anlaşılmayan siyah lekeler vardır.

Resmi oluştururken siyah kullanması Afrikalı insanların, siyah ten rengine sahip olduklarını ifade etmektense, bu insanların ölümle burun buruna geldiklerini simgelemek için kullanıldığı düşünülmektedir. Diğer tarafından resmin genelindeki kahverengi bu duyguyu güçlendirmekte ve resme bir yok oluş veya cürüme havası katmaktadır. Özellikle eseri oluştururken kullanılan tarama yöntemi hem eserin soyut duygusunu kuvvetlendirmiş, hem de yok olmanın silinmenin temsil edildiği resme ayrı bir güç katmıştır.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışma Soyut Dışavurum acısından incelendiğinde, kullanılan teknik ve rengin başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 9: İnsan Yiyen İnsanlar (Tuval Üzerine Akrilik Boya 70x110)

Eserin Adı: “İnsan Yiyen İnsanlar”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu bu eseri oluşturma aşamasında, izlediği korku filmin bir sahnesi üzerine araştırma yapmış ve olabilirliğini sorgulamıştır. Filmin öğrenciyi etkileyen sahnesinde; bir grup daha önce insan olan ve değişik sebeplerden dolayı zombi veya buna benzer yaratığa dönüşen canlıların, öldürdükleri bir insanı yemeleri konu edilmiştir.

Öğrenci bu filimden yola çıkarak yapmış olduğu araştırmalarda, ekolojik dengenin bozulması, küresel ısınma ve iklim değişiklikleri ve buna bağlı olarak çeşitli canlıların, yaşamını kaybedip türlerinin yok olmasının yanında çeşitli bakterilerin, türeyip canlılara zarar verdiği, ölümlerine yol açtığı ve hatta yapılarını başkalaştırdığını tespit etmiş ve dünyanın böyle korkunç bir görüntüye sahne olmaması için bu eserini oluşturup bu konun üzerine dikkat çekmek istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Bu çalışmanın ilk dikkat çeken yeri; merkezde kullanılan pembe renktir. Öğrencinin bu eseri oluştururken göz önüne aldığı çıkış noktası düşünülürse, bu rengin insan bedenindeki et olduğu ve devamındaki koyu kahvelerin ve grilerinde bu bedeni oluşturmada kullanıldığı görülmektedir. Yatay olarak kompoze edilmiş bu görüntünün sağında ve solunda soyutlanmış insana benzeyen fakat insan olmadığı tahmin edilen yaşam formlarının olduğu görülmektedir. Bunların merkezdeki, parçalanmış insan bedenini yedikleri tahmin edilmektedir.

Resimde kullanılan yoğun siyahlar ölümü ve yok oluşu sembolize etmektedir, fakat bu ölümün yatay olarak yapılan ve parçalanmış olan bedenden çok onu yemekte olan yaşam formlarına atıf olarak kullanıldığı sanılmaktadır. Ayrıca kullanılan kahverengiler ve griler bu yok oluşun, çürümenin etkisini artırmaktadır.

Resmin incelenen, Soyut Dışavurum Akımının genel özelliklerini gösterdiğini söylemek mümkündür. Ayrıca resimde kullanılan formlarının, renk kullanımının ve anlatım özelliklerinin başarılı olduğu kabul edilebilir. Öğrencinin fırçayı kullanırken ve renkleri düzenlerken, kullandığı uyumunda başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 10: Deniz-Kuş Çöp (Tuval Üzerine Yağlıboya 70x95)

Eserin Adı: “Deniz –Kuş-Çöp ”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Dünyada her yıl 450 milyar metreküp arıtılmamış ya da kısmen arıtılmış çöp, endüstriyel ve tarımsal atıklar denizlere boşaltılmaktadır.

Ancak insanların bilmediği bir gerçek var ki oda denize atılan bir cam şişe 1 milyon yılda, 1 plastik şişe ise 450 yılda ancak çevrime karışabiliyor.

Bu atıkların denizde birikmesi ile her yıl 1 milyondan fazla deniz kuşu hayatını kaybediyor. Bunun yanı sıra her yıl 250 milyon kişi, kirli denize girdiği için mide ve bağırsak enfeksiyonu ile üst solunum yolları hastalıklarına yakalanıyor. En önemli sorunlardan birisi ise deniz kirliliğinin küresel ısınmanın ana nedenlerinden birisi olarak algılanmasıdır.

Öğrencinin bu eseri oluşturmadaki amacı yukarıda saydığı bilgilere görsel olarak dikkat çekmek istemesindendir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada renkler pastel tonda seçilmiş ve silik bir şekilde kullanılmıştır.

Soyut bir düzenlemeyle oluşturulan resmin arka planında koyu ve acık tonlarla oluşturulan bir fabrika, sol tarafta deniz olduğu sanılan su birikintisi ve denizden sonrada çöp yığını görüntüsünün oluşturulduğu sanılmaktadır. Resmin sağ tarafına doğru siyah kontur çizgisiyle tuhaf duruş sergileyen ve kuş olduğu sanılan bir figür vardır.

Resmin bu kadar pastel tonlarda ve silik bir şekilde yapılmasının en önemli amacının, doğanın ve yaşam alanlarının, arıtılmamış atıklar yüzünden yavaş yavaş yok olmasına bir gönderme olduğu düşünülmektedir.

Kuş olduğu sanılan figürün ise diğer objelerden daha belirgin ve kontur çizgisiyle yapılmasının amacını, suların kirlenmesinin kuş ve diğer denizden beslenen canlıların doğadaki durumlarına dikkat çekmek istemesinden olduğu sanılmaktadır.

Özellikle kuşu çizdiği kontur çizgisinin siyah renk olarak seçilmesi, kuşların ve doğadaki canlıların yok olmasına dikkat çekmek istemesinden olduğu düşünülmektedir.

Öğrencinin çalışmasının, incelen Dışa Vurum Akımının biçim,renk ve anlatım özelliklerini taşımada başarılı olduğu özellikle seçtiği konuyu soyut bir şekilde anlatmada yeterli olduğu düşünülmektedir.

Resim 11: Fabrika Bacaları (Tuval Üzerine Akrilik Boya 80x90)

Eserin Adı: “Fabrika Bacaları”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrencinin eserini oluşturmadan önce yapmış olduğu ön araştırmaya göre; saf atmosferin kirlenmesinde, büyük miktarda suni olan yabancı maddelerin üretiminin payı olduğu, bunların başında ise petrol ürünleri ve endüstriyel kirleticilerin geldiğini söylemektedir. Özellikle son yıllarda, endüstriyel aktivitelerin, şehirleşmenin ve nüfusun artması ile birlikte kirletici maddelerin kullanımı ve miktarında da hızlı bir artış olduğunu tespit etmiştir.

Atmosfere kirletici kaynaklardan yayılan, kükürt dioksit, azot oksitler, karbon monoksit ve hidrokarbonlar havada asılı vaziyette kalabilen katı partiküllerdir. Bu partiküller kükürt bileşiği olan, petrol ve kömürün yakılması ve kükürt içeren bazı maddelerin işlenmesi sırasında ortaya çıkan kükürt gazı sonucunda oluşmaktadır. Bu oluşan gazın solunması, bronşit ve astım gibi hastalıklara yol açtığı bilinmektedir.

Öğrenci, fabrikalardan, araba egzozlarından ve katı(fosil) yakıt tüketen ev ve işyeri bacalarından her gün dünyaya bol miktarda kükürt içeren gazların yayılmakta olduğunu fark etmiştir. En kısa zamanda bu gazların yayılmasının önüne geçilmemesi halinde, küresel ısınma ve iklim değişikliklerinin engellenemeyeceğini ve canlı yaşantısının tehlikeye düşeceğini düşünmüş ve bu konuya yaptığı resimle dikkat çekmek istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

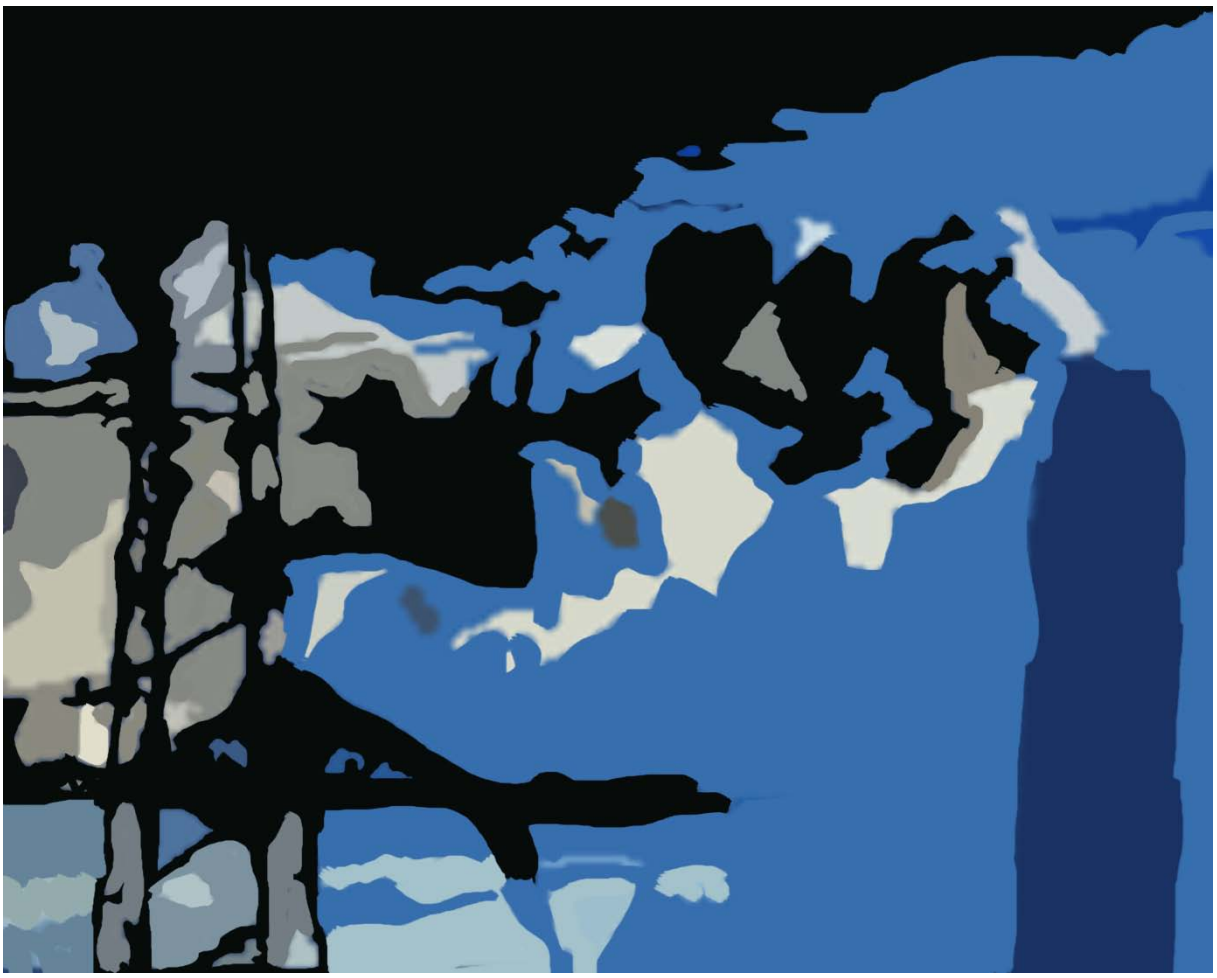
Çalışma incelendiğinde; kenarda bulunan yedi tane siyah leke, fabrika bacalarının soyutlanmış hali olarak karşımıza çıkmaktadır. Bacaların siyah olmasının, ölümcül ve yok edici olmasıyla ilgili olabileceği tahmin edilmektedir.

Ayrıca merkezde kullandığı kahverengi, yer yer siyah lekeler ve acık tonlarında bacadan çıkan dumanları sembolize ettiği tahmin edilmektedir. Burada

kullanılan boyama tekniği ile fabrika bacasından çıktığı düşünülen dumanların girdap etkisi yarattığı görülmektedir.

Özellikle kahverengi zemin seçilmesinin nedenini; yaşam gücünü negatife çevirmesinden ve doğanın çürümesini sembolize ettiğinden tercih edildiği tahmin edilmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmanın, renk, biçim ve anlatım özellikleri bakımından başarılı olduğu kanısına varılmıştır.

Resim 12: Fabrika Dumanı (Tuval Üzerine Akrilik Boya-90x95)

Eserin Adı: “Fabrika Dumanı”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci seçmiş olduğu konunun resmini oluşturmadan önce, yapmış olduğu küçük çaplı araştırmada; her türlü madde ya da enerjinin doğal birikimin çok üstündeki miktarlarda çevreye atılmasına, çevre kirliliği dendiğini öğrenmiştir. Aynı zamanda cevre kirliliğinin yaşayan çanlılar içinde en çok insanı etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Çevreyi kirleten etkenlerin içinde en önemlilerden biride sanayi fabrikalarının, bacalarından çıkan dumanlardır. Bu dumanların içindeki; kimyasal gazların, tozların ve dumanların havayı kirlettiği bilinmektedir. Fabrikalarda enerji ihtiyacını karşılamak için yakılan fosil yakıtlar ve fabrikada yapılan işlemden oluşan zehirli gazların baca aracılığıyla havaya atılarak kirliliğe neden olduğu bilinmektedir. Fabrika bacasından çıkan zehirli gazlar atmosferi çok fazla kirletmekte ve bu gazlar oksijen oranını azaltmaktadır. Aynı zamanda sera etkisi yaparak iklim değişikliklerine yol açmakta ve böylece kuraklığı tetiklemektedir. Bu gazların havada birikmesinden sonra karşılaştığı su buharıyla etkileşime girerek dünyaya asit yağmurları olarak inmekte ve toprağın verimini düşürerek canlılar için yaşanılmaz hale getirmektedir.

Öğrenci bu eseri oluştururken sanayinin de gelişmesiyle fabrika ve buna benzer tesislerin yol açtığı kirliliklere dikkat çekmek istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, ilk bakışta her şeyin normal olarak algılanmakta ve olumsuz bir görüntünün olmadığı hissi uyanmaktadır. Fakat daha sonra renklerin daha iyi algılanmasıyla birlikte eserdeki anlatılmak istenen duygularda gün yüzüne çıkmaktadır.

Eserde yoğun olarak acık ve koyu mavilerin kullanıldığı görülmektedir. Bu renklerin huzur verici etkisi olan tonları kullanılarak resim oluşturulmuştur. Ancak buna

rağmen fabrika bacası olduğu sanılan bir yerden, siyah ve gri leke şeklindeki dumanların yükselmesi bu olumlu havayı yok edip daha karamsar bir havaya büründürmektedir. Özellikle resmin sol tarafında yapılan ve yüksek gerilim hatlarının direklerine benzeyen görüntü bu huzurlu havanın bozulmasına destek vermektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu resmin sembollerinden yola çıkarak, güzel ve huzurlu olan dünyanın, suni atıklar üreten tesislerle bozulup kararacağına dair bir gönderme yaptığı sanılmaktadır.

Eserin incelenen Soyut Dışavurum Akımı içerinde, biçimlerin deformasyonu, kullanılan renk ve anlatım dili olarak başarılı olduğu söylenebilir

Resim 13: Katı Yığın (Tuval Üzerine Yağlıboya-70x100)

Eserin Adı: “Katı Yığın”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Nüfus oranın hızlı bir şekilde yükselmesi, insanların yaşam standartlarının yükselmesi, şehirleşmenin artması, tüketim maddelerinin çeşitlenmesi ve ambalaj sisteminin yaygınlaşması gibi nedenlerden dolayı atık maddeler giderek artmaktadır. Belli orandaki ve çeşitteki atık maddeleri eko sistem birkaç yıl veya daha da uzun bir sürede temizleyebilmektedir. Ancak günümüz şartlarında üretilen atık maddelerin temizlenmesi, eko sistemin temizleme gücünün çok üzerine çıktığı bilinmektedir.

Günümüzde katı atıklar çevre ve insan sağlığı için büyük tehdit oluşturmaktadır. Çoğu atıkların yok olması yüz yıllar ve hatta bin yıllar sürmektedir. Bu yok olma süreci, katı atıkların birikmesi kadar hızlı olmamakta ve bu durum çevre sağlığını ve günümüzde iklimleri dahi etkilemektedir.

Biriken çöp gibi katı atıkların zararlı suları yağmurla beraber toprağa karışmakta ve bunun sonucunda yer altı suları kirlenmektedir. Ayrıca büyük çöp yığınlarında gaz birikmeleri meydana gelmekte ve beraberinde büyük tehlikeler ortaya çıkmaktadır. Dahası bu gaz birikimleri zamanla rüzgârın dağıtamayacağı yoğunluğa ulaşır ve bunun sonucunda bölge iklimi sera etkisine maruz kalır.

Öğrenci yapmış olduğu resimle katı atıkların çevreye ve küresel ısınmaya etki etmesi sonucunda ekolojik dengeye verdiği zararlara dikkat çekmek istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada kullanılan renkler pastel tonlarda kullanılmıştır. Resmin genelini; kahverengi, siyah ve gri- yeşiller oluşturmaktadır. Az miktarda da olsa kırmızı ve beyaz kullanılmıştır.

Bilindiği üzere, kahverengi rengin toprak rengi olduğu ve bazı kullanım alanlarına göre çürümeyi ve yok olmayı temsil ettiği söylenebilir. Aynı zamanda siyahın da ölüm ve yok oluşu temsil ettiği bilinmektedir.

Bu resimde doğanın rengi olan yeşil, koyu ve kirli gri şeklinde kullanılmıştır. Büyük ihtimalle öğrenci yeşili kirlenen doğanın sembolize edilmesi için kullanmış ve bu etkiyi kuvvetlendirmek içinde arka fonu kahverengilerle oluşturmuştur. Çöp yığınını andıran yerlerde ise siyahın kullanımına özen göstermiştir. Siyahın ölümü ve yok oluşu çağrıştırdığı bilinmektedir. Buradaki kullanım amacının da bu anlamlara bir gönderme niteliğinde olduğu düşünülmektedir. Kırmızı rengi ise bu duruma dikkat çekmek için kullandığı tahmin edilmektedir. Beyaz rengin veya ışığın nihai gerçeği açığa çıkarır bir özelliği vardır ve bu resimde de katı atıkların, çöplerin canlıların yaşam alanları için kötü sonuçlar doğuracağı gerçeğini ortaya çıkarması adına kullanıldığı sanılmaktadır.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmanın başarılı olduğu düşünülmektedir

Resim 14: Kuşlar (Dokulu Karton Üzerine Kuru Pastel-70x100)

Eserin Adı: “Kuşlar”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Dokulu Karton Üzerine Kuru Pastel

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu bu çalışmanın çıkış noktasını; küresel ısınma ve bu ısınma sonucunda meydana gelen hayvan göçleri olarak belirlemiştir. Bu ısınma sonucunda bazı hayvan türlerinin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı ve yaşamlarını devam ettirebilmek için kendilerine uygun yerle göç etmeleri gerekliliği bu çalışmanın temel çıkış noktasıdır.

Sembol olarak kuşları kullanan öğrenci, hayvanların küresel ısınma sonucunda nesillerin yok olacağını bu yok oluşunda insan yaşamını olumsuz yönde etkileyeceğini düşünmektedir.

Öğrencinin eserini oluşturmadan önce yapmış olduğu ön araştırma sonucunda; küresel ısınmanın göçmen ve tropikal kuşlar üzerindeki en belirgin etkisinin, yaşam alanlarına getirdiği kısıtlamalar olduğunu öğrenmiştir. İklim değişikliği nedeniyle kış aylarında güneye göç eden kuşların rotasının büyük oranda farklılaştığını, mesafelerde de kısalmaların meydana geldiğini, bunun yanı sıra sulak alanların azalması ve sıcaklığın artması kuşların beslenme zincirine ve yaşam biçimlerine de zararlı olduğunu tespit etmiştir.

Kaliforniya kıyılarının ısınmasının yol açtığı besin kıtlığı yüzünden binlerce deniz kuşunun öldüğü, bunun haricinde kuşların yumurtlamaya ve göç etmeye normalden daha erken başladıklarını, bunun da çiftleşme zorluklarını ve anormallikleri beraberinde getirdiğini öğrenmiştir.

Hava sıcaklıklarının bu hızla artmaya devam ettiği takdirde, özellikle Kuzey Avustralya’daki kuşların yüzde 72’sinin, Avrupa’daki kuşların ise yüzde 38’inin yok olacağının tahmin edildiğini öğrenmiştir.

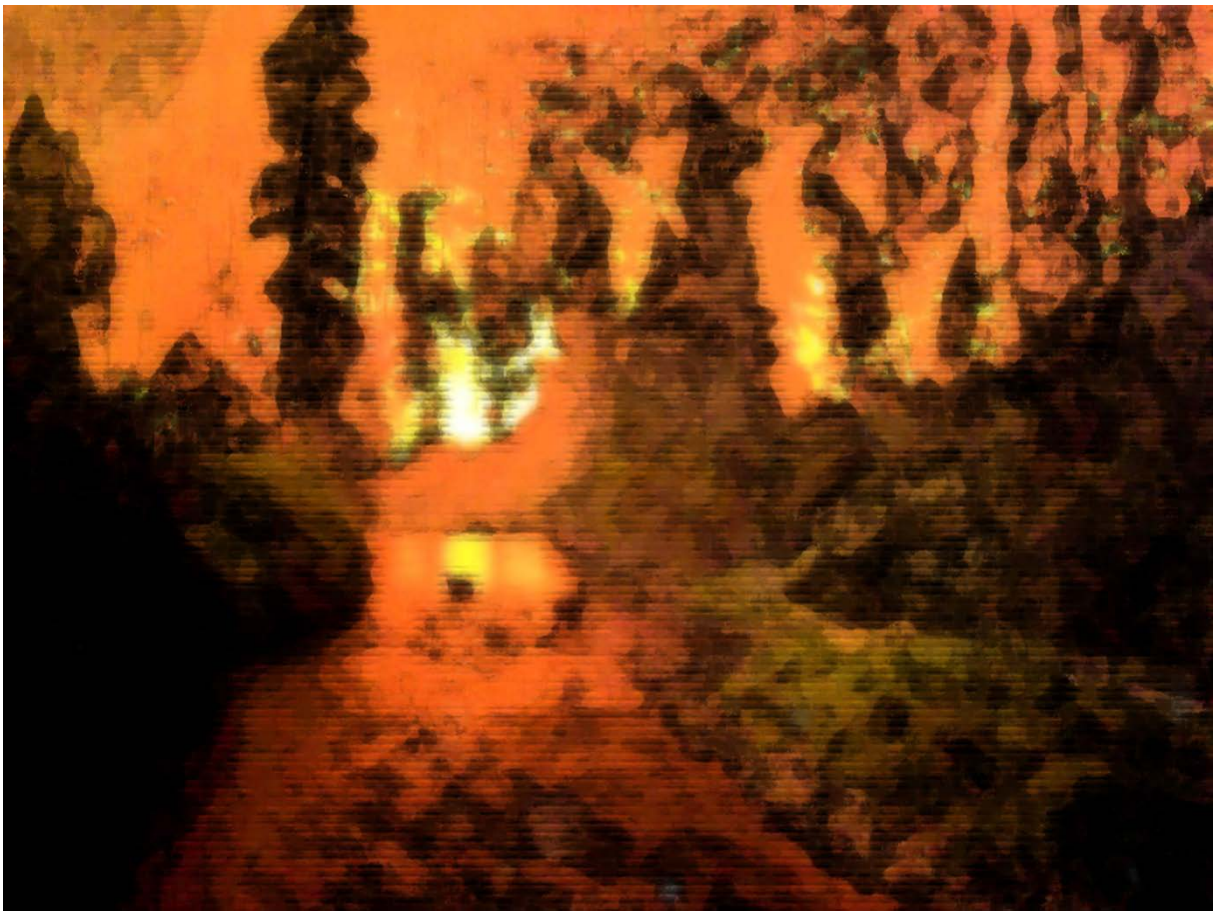
UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, ilk dikkati çeken resmin dokusudur. İlk bakışta çok fazla algılanamayan resim dikkatli incelendiği zaman, bir kuş sürüsünün göç esnasındaki, hallerini anımsatmaktadır.

Fon renginin açık mavi olduğu ve yer yerde tan rengini andıran pembeliklerin bulunduğu resimde, ön plandaki dokuyu oluşturan kısım siyah ve beyaz olarak algılanmaktadır.

Resim daha dikkatli incelendiğinde, normal bir göçten ziyade bir kaçışı simgelediği düşünülmektedir. Bu duyguyu kuşların yoğunluğundan ve birbirleri üzerine çıkmış gibi görünmelerinden alınmaktadır. Bu görüntü sanki mahşer yerindeki kaos ortamını andırmaktadır.

Resmin soyut anlatımının kuvvetli olduğu ve incelenen soyut dışavurum akımının biçimsel ve anlatım özelliklerini taşıdığı düşünülmektedir.

Resim 15: Orman Yangını (Tuval Üzerine Yağlıboya-90x100)

Eserin Adı: “Orman Yangını”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlı Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci, her yıl milyonlarca hektar arazinin yangından yok olmasının ve bu yangınların sonucunda doğaya salınan zararlı gazların, küresel ısınmayı tetiklediğini düşünmektedir.

Doğanın ciğerleri olarak bilinen ormanların, havayı temizlediği ve oksijen miktarını artırma özelliği olduğu bilinmektedir. Ormanların yok olması bu temiz hava miktarını düşürerek canlı yaşantısını tehlikeye sokmaktadır. Aynı zamanda ormanların çeşitli hayvanların hayatlarını sürdürdükleri yaşam alanları olduğu bilinmektedir. Orman yangınlarıyla birçok hayvan cinsinin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmakta olduğunu düşünen öğrenci bu konulara yaptığı resimle dikkat çekmek istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu resimde, renklerin ve fırça kullanımının başarısı oldukça dikkat çekmektedir.

Resimde kullanılan renkler oldukça başarılıdır. Sol tarafta kullanılan siyah genişçe leke ve resmin içine doğru yayılan siyah renk parçaları, bir yok oluşun sembolize edildiği fikrini düşündürmektedir. Ayrıca Turuncunun kullanımı çok başarılıdır. Bu resimde, alev görevi görmesinin yanında turuncu rengin, aşırı kullanımıyla ortaya çıkacak olan nevroz ve huzurluk hissini çok iyi yakalamış olduğu düşünülmektedir. Yeşilin tonları da en az diğer renkler kadar başarılı kullanılmıştır. Yeşilin normalde doğanın rengi ve huzur verici bir etkisi olduğu bilinmektedir. Buna rağmen yeşil rengin koyu kullanımı iç karartıcı ve güçten düşücü bir etkisi vardır. Bu resimde de, bu etkinin başarılı bir şekilde kullanıldığı düşünülmektedir.

Resmin soyut ifadesinin yanında, anlatmak istediği mesajı gayet rahat bir şekilde anlattığı düşünülmektedir.

Çalışmanın incelenen Soyut Dışa Vurum akımının renk, biçim ve ifade gücünü yansıttığı düşülmektedir.

Resim 16: Orman- Hani Nerede? (Tuval Üzerine Yağlıboya-75x100)

Eserin Adı: “Orman- Hani Nerede?”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Ekolojik sistemde çok önemli olan ormanların ve yeşillik alanların yok olmasında öncelikle yangınların sebep olduğunu sanılmaktadır.

Yangınların yanı sıra ormanlarımız birçok yönden tahrip edilmektedir. Bu tahrip sebeplerinin başında bilinçli olarak ormanlık alanların işgal edilmesi gelmektedir. Bu işgalin sebeplerini; ağaçların kesilip tarla olarak kullanılması, villa yapılmak amacıyla ormanlık alanların tahrip edilmesi, gereksiz yere ormanların tahrip edilerek yolların buradan geçirilmesi, gelişen sanayileşme ile birçok ağacın mobilya üretimi için ve inşaatlarda kereste olarak kullanılması olarak sıralanabilmektedir.

Oysaki yeryüzünü kaplayan ormanlarımız tahrip edildikçe, yakılıp yıkıldıkça kurulu bir düzen olan, ekosistemimiz yavaş yavaş yok olmaktadır. Bazı insanlar bunun sebebini gelişen teknolojiye bağlasalar da, burada çıkar amaçların ön planda tutulduğu sanılmaktadır.

Öğrenci bahsettiği konulara dikkat çekmek için bu çalışmayı yapmıştır.

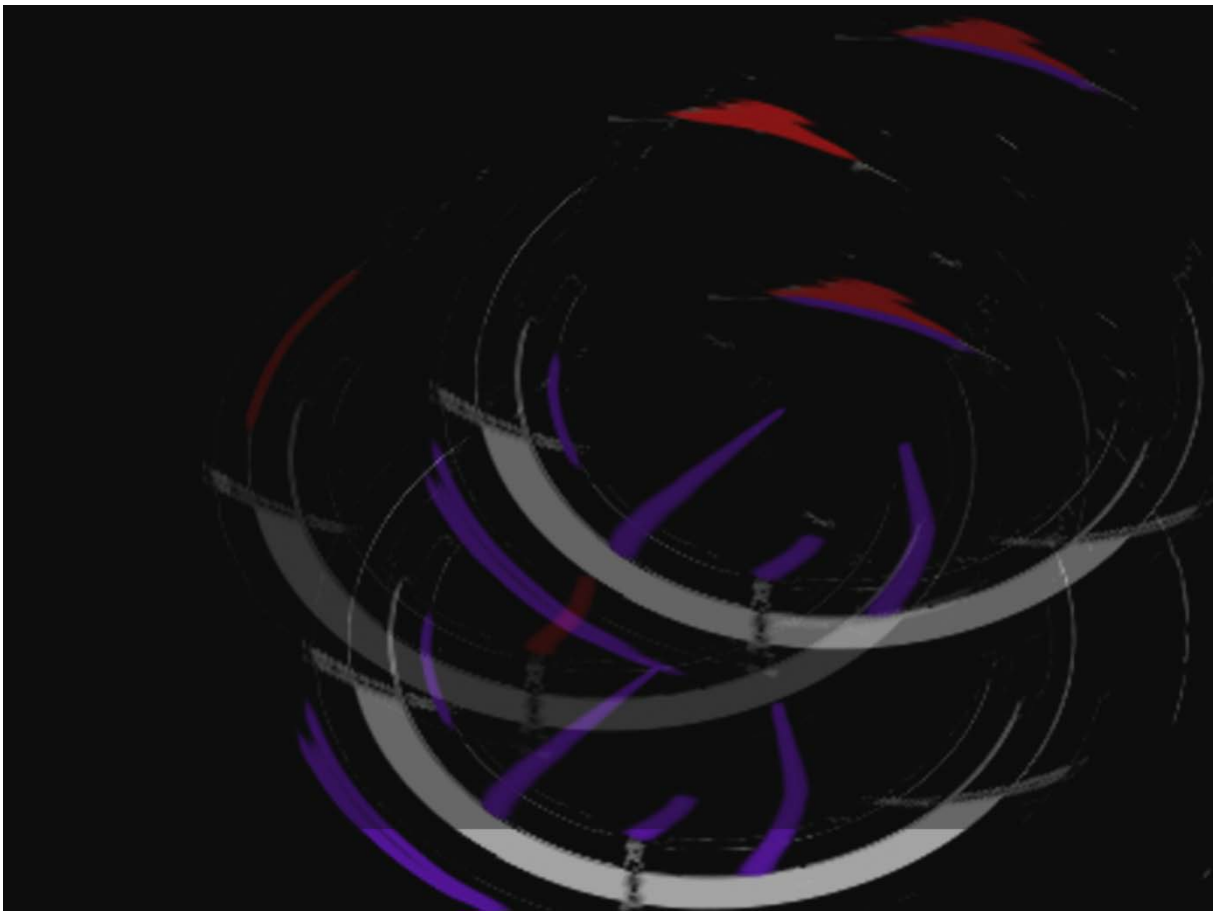
UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma soyut bir çalışmadır, fakat resme dikkatli bakıldığı zaman, sağ ve sol tarafta koyu renklerle oluşturulan alanların büyük ağaçlar olduğu ve resmin acık renk kullanılan yüzeylerindeki ince ve soluk dikey lekelerinde küçük ağaçlar oldukları tahmin edilmektedir.

Resmin koyular içinde kullanılan, açık renklerin derinlik etkisi yarattığı, özellikle sol üst köşede kullanılan sarı rengin bu hissi kuvvetlendirdiği dikkat çeken özelliklerdendir.

Resme ilk bakışta bir orman hissinden ziyade soyut lekelerden oluşan bir düzenleme hissi alınmaktadır. Ancak öğrencinin de resmine koyduğu isimle yapmış olduğu çalışmanın çok uyumlu olduğu düşünülmektedir. Evet, orda soyutta olsa bakan ve gören bir göz için orman vardır, ama bakıp da göremeyen bir göz için Hani Orman Nerde? Diyebiliriz.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmanın, anlatım, renk kullanımı ve biçim bakımından oldukça başarılı olduğu aynı zamanda incelenen Soyut Dışavurum akımının da özelliklerini yansıttığı düşünülmektedir.

Resim 17: Radyoaktif Işıma (Tuval Üzerine Akrilik Boya- 90x100)

Eserin Adı: “Radyoaktif Işıma”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Radyasyonlar; ultraviyole ışık (morötesi ışık), güneş ışınları, radyo dalgaları, bilgisayar ve televizyonların çalıştığı elektromanyetik dalgaları, radar dalgalarını, cep telefonlarından yayılan elektromanyetik dalgaları, baz istasyonlarından yayılan elektromanyetik sinyalleri ve mikro dalgaları içermektedir.

Nükleer enerji santralleri, nükleer silâh üreten fabrikalar radyoaktif kirlenme yaratan başlıca kaynaklardır. Radyoaktif maddeler yaymış oldukları elektronla hava, su, toprak ve bitkilere zarar verir. Radyoaktif maddeye sahip (radyasyonlu) hayvansal ürünler (et, balık, süt, vb.) ve bitkiler, bu zararlı maddeyi besin zinciri ile insanlara ve diğer canlılara taşır. Bunun sonucunda bağışıklık mekanizmasını felce uğratmak, organları zedelemek gibi tedavisi olanak dışı olan hastalıklar meydana getirirler. Radyasyonun neden olduğu hastalıklar veya rahatsızlıklar arasında, en korkutucu olanı kanser hastalığıdır.

Öğrenci yapmış olduğu bu çalışma ile, günümüz gelişen teknolojisi yüzünden dünyanın her yerinde kaçınılamaz şekilde bulunan radyoaktif maddelere maruz kalmak suretiyle yaşamımızı sürdürmekte olduğumuza ve bu ışınların doğadaki canlılara ve ekolojik dengeye verdiği zararlara dikkat çekmek istemiştir.

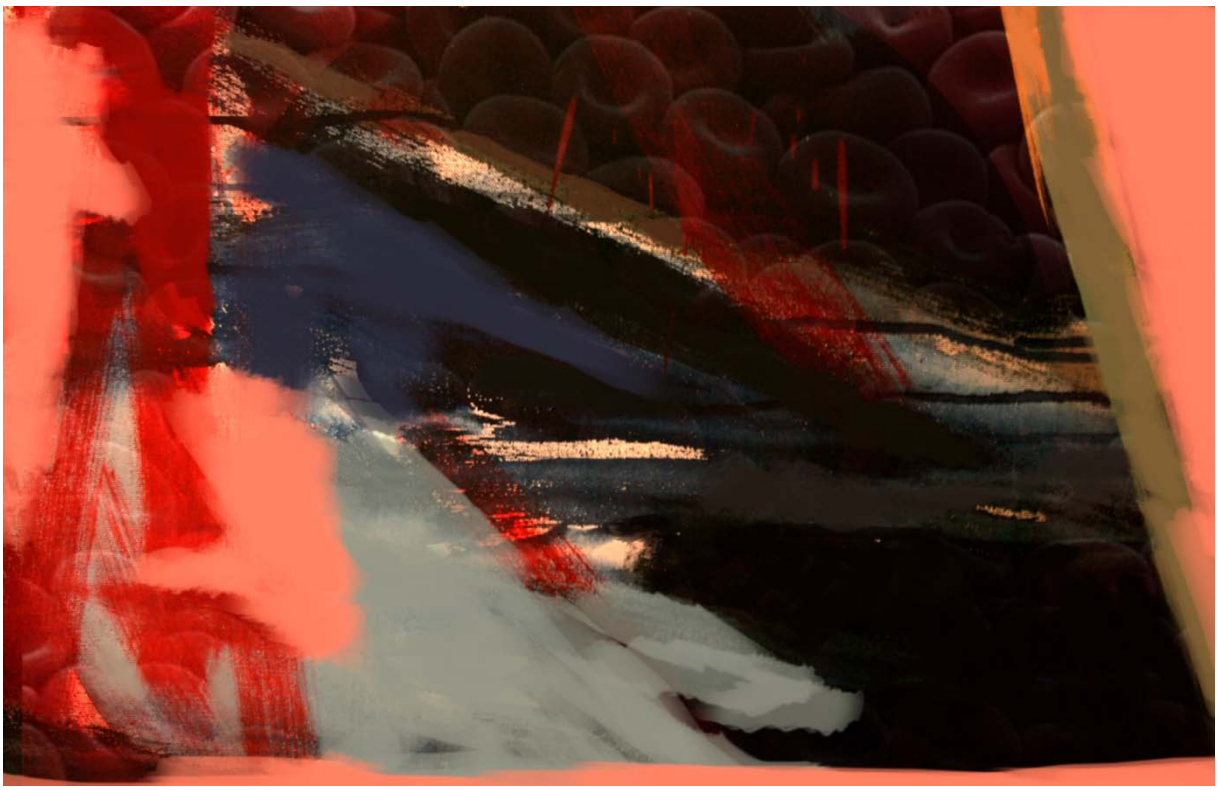
UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmanın çıkış noktası insan gözünün göremediği radyo aktif ışınların sembolize edilmiş halidir.

Çalışmadaki, renk uyumu ve hareketlerin birbiriyle olan uyumunun başarılı olduğu düşünülmektedir. Ayrıca çalışmadaki soyutlama eğiliminin de oldukça başarılı olduğu düşünülmektedir.

Özellikle renk seçiminde, arka fonun siyah olarak kullanılması, diğer renklerin daha net bir şekilde algılanması sağlamış ayrıca siyahın yüklendiği anlam bakımından bu resimde önemli bir yer tutmuştur. Sharmaya' göre, siyah hayatın yokluğunu ve kaybı temsil etmektedir.

Yapılan çalışma soyut dışavurum akımına göre incelendiğinde, renk, biçim ve anlatım özellikleri bakımından başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 18: Set (Tuval Üzerine Yağlıboya 80x100)

Eserin Adı: “Set”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Doğanın dengesinin bozulması, çevre kirliliği, ekolojik dengenin bozularak küresel ısınmanın meydana gelmesi, teknolojinin gelişmesiyle radyasyon yayan aletlerin kullanım çokluğu ve bu örneklerin çoğaltılabileceği birçok durum, canlı bedeninde olumsuz değişimlere neden olmaktadır.

Günümüzde birçok yeni hastalık türemiştir. Genç ve çocuk ölümleri çoğalmıştır, dünyaya gelen bebeklerde normalin dışında, yapışık olma, çift kafalı olma ve buna benzer çok değişik hastalıklar görülmektedir. Bunların nedeni olarak, kan hücrelerinin yapısının bozulması gösterilmektedir.

Öğrenci yapmış olduğu çalışmasının ana konusunu; canlı bedenindeki ve onun yaşamsal en önemli fonksiyonu olan kan dolaşımından yola çıkılarak oluşturulmuştur. Öğrenci bu düşüncelerini resmederken insan bedeninin içyapısını kendince kurgulamış ve soyutlama yoluna giderek ifade etmeye çalışmıştır.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

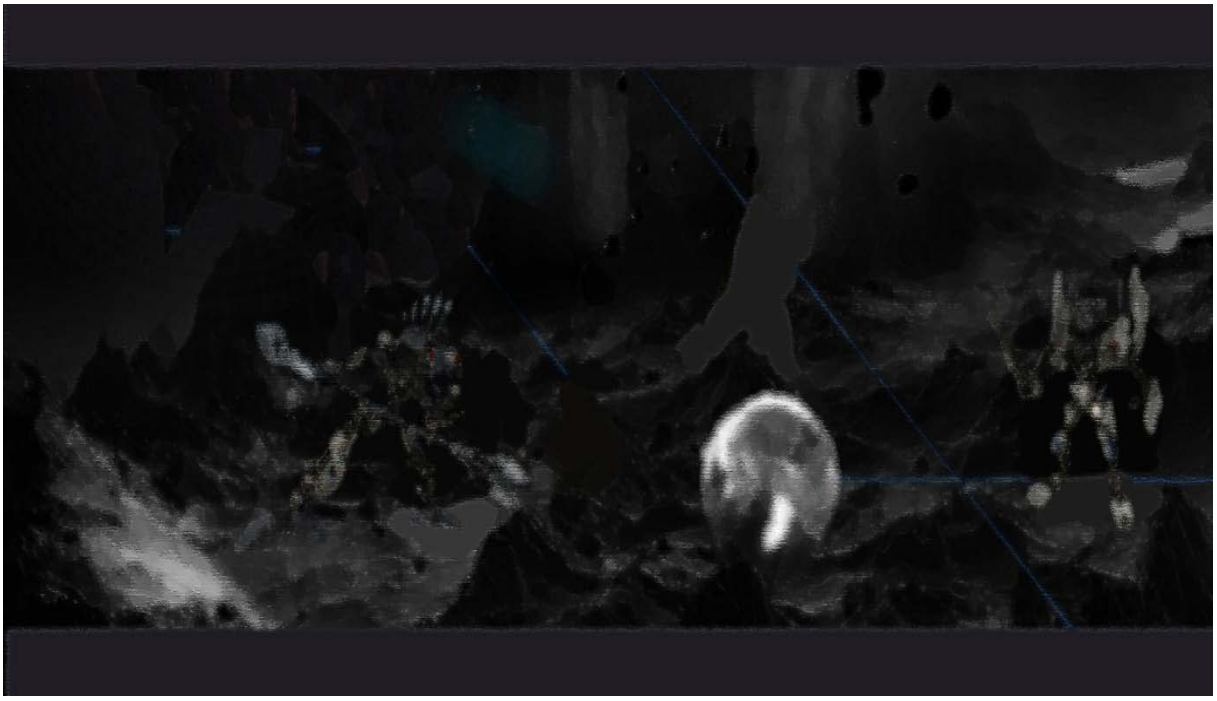
Öğrencinin yapmış olduğu resimde siyaha yakın koyu maviler, ön sol taraftaki yavruağzı ve kırmızı dikkat çekmektedir.

Üst tarafta koyu renk içindeki, kan alyuvarlarının olduğu tahmin edilen şekillerin sıkışmış etkisi dikkat çekmektedir. Sıkışmışlık etkisini bu figürlerin tam önüne çekilen bir set gibi duran fırça izi kuvvetlendirmektedir. Bu fırça izinin ön tarafının boş olması ve birkaç tane alyuvara benzer figür olması arkadaki sıkışıklık hissini kuvvetlendirmektedir.

Renklerin genel olarak koyu tonlarda seçilmesi, resimde olumsuz ve kasvetli bir hava estirmektedir. Bu olumsuz havayı arkadaki alyuvara benzer cisimlerin sıkışık

durması ve onların önüne set gibi çekilen yeşilimsi mavimsi yatay çizgi ve sağ tarafta yukardan aşağı doğru çekilen yavruağzına benzer bir renkle oluşturulan hat, bu etkiyi olduğundan daha fazla kuvvetlendirmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu resim Soyut Dışavurum Akımı içerisinde incelendiğinde, renk kullanımı ve ifade biçiminin güçlü olduğu ve akımın genel özelliklerini gösterdiği kabul edilmektedir.

Resim 19: Yaşamdan Sonraki Dünya-Yok Oluş (Tuval Üzerine Yağlıboya-80x150)

Eserin Adı: “Yaşamdan Sonraki Dünya-Yok oluş”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci bu çalışmayı oluştururken düşüncesinin; dünyanın üzerindeki canlıların, küresel ısınma, iklim değişiklikleri ve buna benzer nedenlerden dolayı yaşamlarını devam ettiremeyecekleri bir ortam yaratmak olduğunu söylemiştir.

Canlıların yaşamlarındaki hava, su ve yiyecek gibi gereksinimlerinden farklı olarak, robotların ve mekanik aletlerin bunlara ihtiyaçları yoktur. Bu nedenle canlıların yaşam alanlarını bu mekanik aletlere bıraktıkları bir dünya tasviri yaparak resmini oluşturmuştur.

Öğrenci eğer dünyanın şu andaki değerlerine sahip çıkılmasa, insanlığın başına neler gelebileceğini, fantastik bir kurguyla anlatmış ve yok oluş dan sonraki duruma dikkat çekmek istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, ilk dikkati çeken unsur, renklerin tamamen koyu seçilmesidir. Özellikle siyah ve gri tonlar kullanılmıştır. Resimdeki tek acık renk, resmin merkezinde küreye benzeyen yerdir.

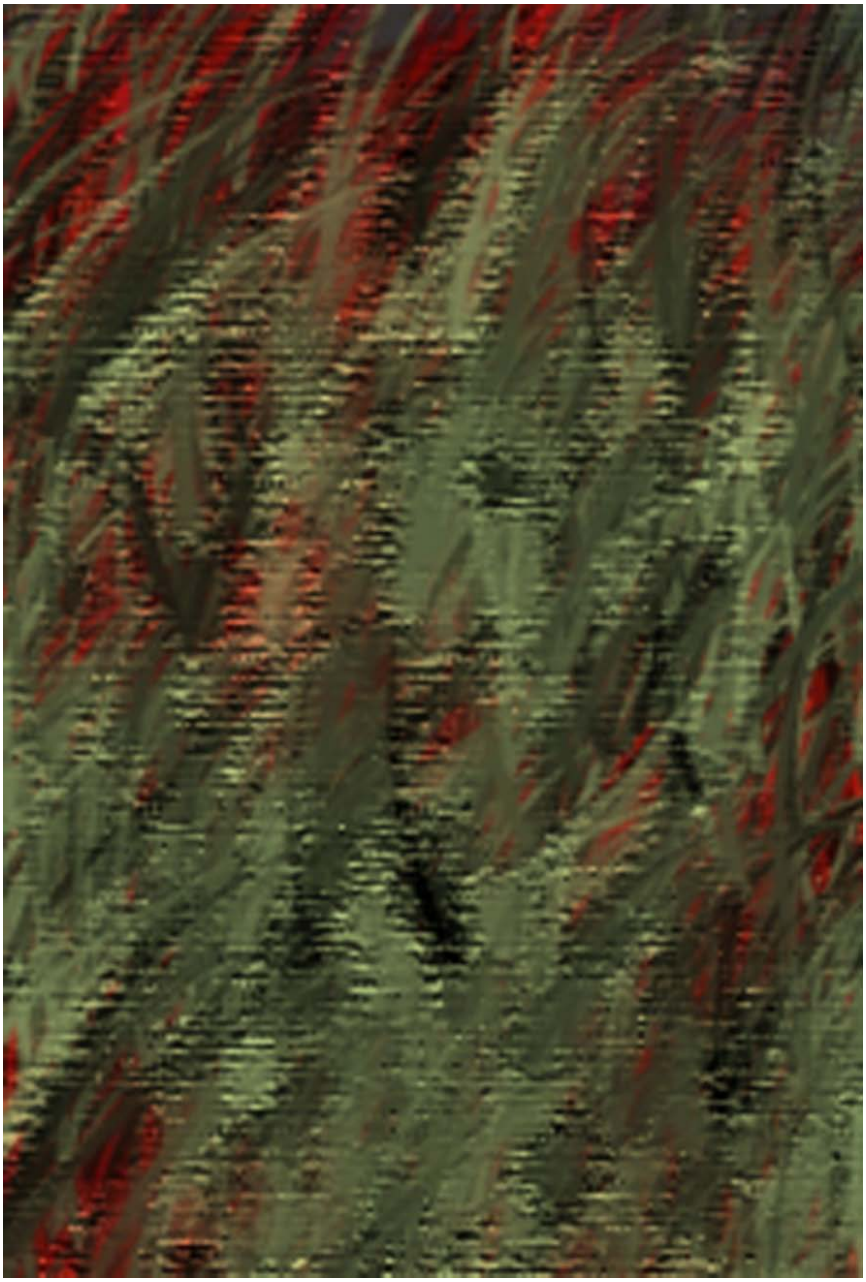
Resim dikkatlice incelendiğinde gri ve siyah tonlar kullanılarak, kayalık bir yeryüzü şekli oluşturulmuştur.

Resmin renklerinin koyu olması özellikle siyah ağırlıkta olması, bu mekânın tamamen ölüm sessizliğine büründüğünü göstermektedir. Resimde güneşi sembolize eden sarı ve benzeri renklerinde kullanılmaması bu hissi güçlendirmektedir.

Kürenin biraz üzerinde gri renkle boyanmış insan gövdesini andıran, bacakları kolları ve başı olmayan formunda, insanlığın yok oluşunu simgelediği varsayılmaktadır.

Resmin sağında ve solunda birbiriyle savaşmaya hazır iki tane robota benzeyen şekil bulunmaktadır. Ortada ise büyük ihtimalle onlarında güneşi yani yaşam enerjileri olduğu sanılan, küreye benzer bir cisim bulunmaktadır. Buradan da her varlığın cansız bile olsa bir enerjiye ihtiyacı olduğu ve onun için savaştığı sonucu çıkarılabilir. Öğrencinin bu görüntüyle güneş için ve canlı hayatı için savaşmayı bırakmamalı ve dünyayı yok olmaktan kurtarmalı mesajı verdiği sanılmaktadır.

Öğrencinin yapmış olduğu resim incelenen Soyut Dışavurum Akımının biçimsel ve anlatımsal özelliklerini barındırdığı ve başarılı olduğu söylenebilir.

Resim 20: Yeşil ve Yangın(Tuval Üzerine Yağlıboya-70x115)

Eserin Adı: “Yeşil ve Yangın”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Soyut Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu bu çalışmanın, temeline yeşil yapraklı bitkileri koymuştur. Bunun nedenini ise dünyadaki canlılar için oksijenin önemli olduğunu, canlıların çeşitli yollarla tükettiği ve kirlettiği havayı, temizleyebilen tek canlının yeşil yapraklı bitkiler olduğunu söylemektedir.

Yeşil yapraklı bitkilerin; Havadaki karbondioksitin, güneş enerjisi kullanılarak, nişasta ve diğer yüksek enerjili karbonhidratlara dönüştürülür. Karbon kullanıldıktan sonra ortaya çıkan oksijen ise havaya bırakılır ve dolayısıyla karbondioksit artık canlıların soluyabileceği temiz havaya dönüşmüş olur.

Yeşil renkli bitkilerin ekolojik dengenin en önemli yerinde olduğunu ve bu bitkilerin olmadığı takdirde, dünyanın artık bir yaşam alanı olmayacağını savunun öğrenci eserini bu doğrultuda hazırlamıştır.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmada ilk dikkati çeken özellik renklerin kullanımıdır. Zemin kırmızıyla kaplanmış ve üzeri yeşilin net olmayan griye çalan tonlarıyla boyanmıştır.

Bunun yanı sıra kırmızın dikkat çekmede önemli bir renk olduğu unutulmamalıdır. Buradaki kırmızın sembolik olarak yüklendiği anlam ise, ön plandaki yeşile dikkat çekmek ve onun önemini ortaya çıkarmak olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın ön planındaki yeşil, doğanın renkleri gibi canlı tonlarda kullanılmamış daha pastel ve gri tonlarda kullanılmıştır. Yeşilin normalde doğanın rengi olmasından dolayı huzur ve canlılık verdiği bilinmektedir ancak bunun bazı durumlarda değiştiği görülmektedir. Özellikle yeşil gri tonlarda ve koyu tonlarda

kullanıldığı zaman iç karartıcı olabilir. Bu resimde de yeşil huzur veren bir renk değil tam terinse huzur bozan bir renk olmuştur.

Öğrencinin gönderme yaptığı ana fikir düşünüldüğü zaman bu çalışmada gerçektende yeşilin yok olacağı ve huzurlu olan düzenin bozulacağı mesajı açıkça anlaşılmakta olduğu düşülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmanın; biçimsel ve renk kullanımı açısından ayrıca iletmek istediği mesajı iletmesi bakımından başarılı olduğu düşünülmektedir.

TABLO 3

YENİ DIŞAVURUM AKIMINDAN ETKİLENEREK OLUŞTURULAN RESİMLERİN UZMAN DEĞERLENDİRMESİ

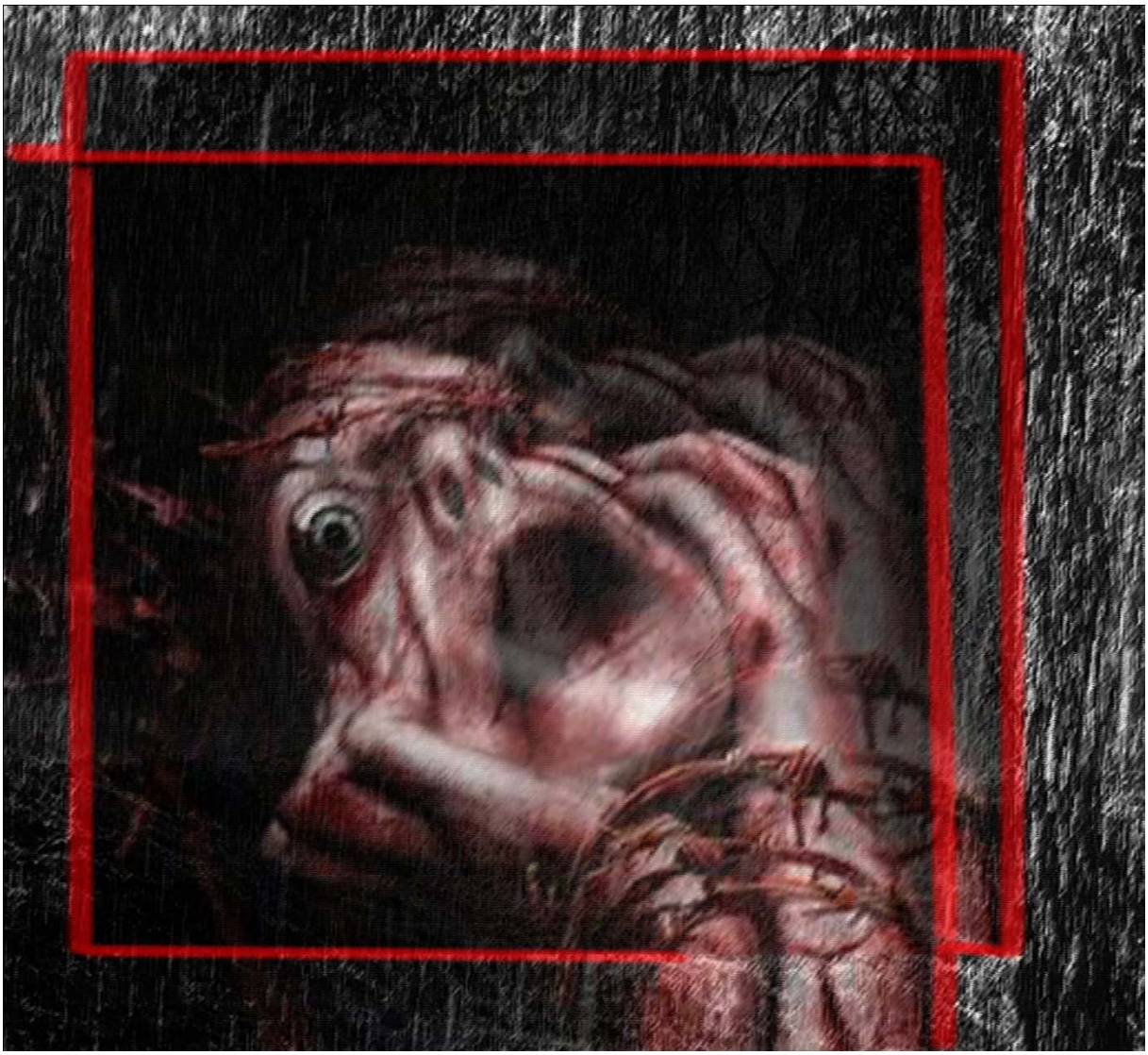
ÖĞRENCİLER	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı	Başarısız	Başarılı	Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı	Başarılı
ÖĞRENCİLER	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı

Tablo 3'den anlaşıldığı gibi 6.resmi yapan öğrenciyi 2.uzman başarısız bulmuş, 8. Resmi yapan öğrenciyi 2. ve 3. uzman başarısız bulmuş, 20. resmi yapan öğrenci 1. uzman tarafından başarısız bulunmuştur. 8. resmi yapan öğrenci 1. Uzman tarafından kısmen başarılı bulunmuş,13. Resmi yapan öğrencide iki uzman tarafından kısmen başarılı bulunmuştur. Bunun dışında kalan öğrencilerin hepsi uzmanlar tarafından başarılı bulunmuştur

Uzmanlar tarafından; 53 tane başarılı, 3 tane kısmen başarılı ve 4 tanede başarısız notu verilmiştir.

Not: Uzmanlar, öğrencilerin yaptıkları çalışmaları; işlenilen konuya uygunluk, renk ve biçim özelliklerini dikkate alarak değerlendirmişlerdir.

YENİ- DIŞAVURUMCU SANAT ANLAYIŞIYLA OLUŞTURULAN RESİMLER

Resim 1: Asit Yağmuru (Dokulu Karton Üzerine Kuru Pastel 50x60)

Eserin Adı: “Asit Yağmuru”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Dokulu Karton Üzerine Kuru Pastel

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci bu çalışmayı oluşturmadan önce ön araştırma yaptığını ve bunun sonucunda, özellikle endüstriyel faaliyetlerin yoğun olarak sürdürüldüğü yerlerde çoğunlukla kömür ve petrol gibi fosil yakıtların kullanıldığını tespit ettiğini ifade etmiştir.

Bu yakıtların kullanımı sonucunda açığa çıkan azot ve kükürt gazları havaya karışır. Oluşan gazlar su buharıyla tepkimeye girerler sülfürik ve nitrik asitlerin ortaya çıkmasına neden olurlar. Bu asitler ise dünyanın çeşitli yerlerine yağış olarak düşerler.

Asit yağmurlarının bilinen en önemli zararı, toprağın magnezyum ve kalsiyum değerlerini bozması tarım ve ormanlık alanlarının tahrip olmasıdır. Ayrıca asit yağmurları sulara karışarak zaman içerisinde burada yaşayan canlılarının yaşam alanlarının yok olmasına ve ölümlerine neden olmaktadır. İnsanların asit yağmurlarına maruz kalan tarım ve deniz ürünleri tüketmesi sonucunda zarar görmesi ise kaçınılmazdır.

Öğrenci yapmış olduğu bu çalışmada, dünyada zaman zaman oluşan asit yağmurlarının nedenlerine ve bu durumun ortaya çıkardığı sonuçlara dikkat çekmek istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, ilk dikkati çeken resmin merkezinde bulunan ve kırmızı çerçeve içine alınmış olan portredir. Portrede acı ve ızdırap içinde çığlık atan bir insan görülmektedir. Özellikle gözlerin yuvasından çıkacak gibi görünmesi ve ağız bölgesinin çığlık atar bir vaziyette olması bu ıztırap ve acıyı daha da belirginleştirmiştir. Portrenin daha soluk bir şekilde tekrarlanması ise çığlık hissini daha da güçlendirmiştir.

Figürün ellerinin dikenli tellerle bağlı olması çaresizliği ve umutsuzluğu sembolize eder. Dikenli tellerin yüzü sarması ise bu çaresizlik ve umutsuzluğun giderek büyüdüğü dört bir yanını sarmaya devam ettiğini düşünmemize neden olur.

Eserde olumsuz etki yaratan nedenlerden biri ise eserin genelinde kullanılın siyah renktir, bu renk resme doku etkisi veren asit yağmurlarını temsil etmektedir. Siyah renk Uçara göre' Melankoli, umutsuzluk, düş kırıklığının rengidir. Ayrıca batı kültüründe ölümü ve matemi sembolize eder. Siyah, ışığı ve tüm renkleri yok eden, emen bir renktir (Uçar,2003:50).

Resimde portreyi çerçeveleyen kırmızı renk dikkat çekmektedir. Kırmızı renk dikkat çekici özelliği ve insan bedeninde, korkuyu, kontrolsüz tutkuyu, şehveti ve aşırı öfkeyi açığa çıkarabilme (Sharma,2007:24) özelliklerine sahiptir. Bu eserde kullanılan kırmızı rengin yerinde ve oldukça etkili olduğu söylenebilir.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmanın anlatım şekli bakımından Yeni Dışavurum akımına uygunluk gösterdiği, kullanılan malzeme bakımından da oldukça başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 2: Açlık-Yemek Sırası (Tuval Üzerine Akrilik Boya-75x100)

Eserin Adı: “Açlık- Sıra”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci eserini oluşturmadan önce ekolojik dengenin bozulması nedeniyle yaşanan iklim değişiklikleri ve kuraklığın giderek arttığını ifade etmiştir. Yeryüzünde 31 çeşit doğal afet bulunduğunu ve bu afetlerin, ilk sırasında kuraklığın geldiğini söyleyen öğrenci, 1907 yılında Çin’de yaşanan kuraklık sonrası 24 milyon insanın yaşamanı kaybetmesinin bu konuda en çarpıcı örnek olduğunu ifade etmiştir.

Günümüzde halen Somali ve Afrika da kuraklık sonucunda milyonlarca insan hayatını kaybettiğini söyleyen öğrenci, yaptığı bu çalışma ile insanların dikkatini bu konuya çekmek istediğini söylemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Kırmızının kontrastı olan yeşil renkle bir araya getirilmesi, anlam olarak canlılığı simgeleyen kırmızı ile ölümü temsil eden siyahın birlikte kullanılması bu çalışmanın kontrastlar üzerine kurulu olduğunu düşündürmektedir. Bu durumun konunun anlatımını daha da güçlendirildiği söylenebilir.

Resmin genelinde kırmızı ve tonları hâkimdir, kırmızı rengin etkilerini Sharma; hayatın gücü, enerjisi, canlılığı, heyecanı ve coşkusuyla ilişkilendirmiştir. Ayrıca kırmızı, neşeyi, mutluluğu ve sevgiyi harekete geçirebilecek bir etkiye sahiptir (Sharma,2007:23). Ayrıca resimde siyah ve kahverengi de kullanılmıştır.

Resim incelendiğinde sıraya girmiş insan figürleri görülmektedir. Bu insanlar siyah ve kahverengi ile resmedilmiştir. Bilindiği gibi siyah ölümü ve matemi çağrıştırmakta, kahverengi ise çürümeyi yok oluşu temsil etmektedir. Canlılığın enerjinin mutluluğun vb. temsil ettiği kırmız rengin ölümü ve yok oluşu temsil eden renklerle birlikte kullanılması ve bu iki durumun ince bir çizgiyle ayrılıyor olması çok manidardır.

Öğrencinin yaptığı bu çalışma da; ellerinde kaplarla yiyecek bekleyen, zayıf çelimsiz üstü başı yırtılmış, sefalet içinde ki insanlar görülmektedir. Bu durum dünyanın ekolojik dengesinin bozulması sonucunda yaşanan, kuraklık ve açlığı çok etkili bir şekilde ifade etmektedir.

Bu çalışma; kullanılan renkler, konunun anlatımı ve kullanılan malzeme bakımından, Yeni Dışavurum akımı içerisinde incelendiğinde, oldukça başarılı bir çalışmadı

Resim 3: Bekliyoruz- Ama Neyi?(Tuval Üzerine Dijital Manipülasyon-Akrilik Boya 70x100)

Eserin Adı: “Bekliyoruz- Ama Neyi?
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Dijital manipülasyon

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci bu çalışmasıyla hava kirliliğine ve bu durumun insanlar üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekmek istediğini ifade etmiştir.

Bu eserde çevre kirliliğinin bu hızla devam etmesi halinde havanın daha çok kirleneceğine ve insanların oksijen ihtiyaçlarını gideremeyip gaz maskeleriyle hayatlarını sürdürmek zorunda kalacağına vurgu yapılmaktadır. Çalışmasında eğer acil önlemler alınmazsa sadece yok olacağımız günü uyuşuk bir şekilde beklemekten başka bir şey yapamayız demek istediğini ifade etmiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmanın ön planında yan yana oturmuş üç tane figür bulunmaktadır. Figürlerin yüzlerinde gaz maskeleri takılmış ve kendilerinden geçmiş uyuşuk bir halde amaçsız bir şekilde oturmaktadırlar. İnsanlar elleri kolları bağlı bir şekilde adeta sonlarının gelmesini bekler gibidir.

Resmin geneline koyu renkler hâkimdir. Özellikle siyah rengin çok fazla kullanılması umutsuzluğu ve ölümü çağrıştırmaktadır.

Resimde çok fazla bir hareket görülmemektedir ve bu eser izleyicide sessizlik hissi uyandırmaktadır.

Arka planı oluşturan karma karışık renkler, büyük ihtimalle ön de bulunan figürlerin zihinsel karmaşalarına bir gönderme niteliği taşımaktadır, bu düşünceyi kuvvetlendiren diğer bir özellikte, figürlerin bir zeminde değil sanki bir boşlukta oturuyormuş gibi görünmeleridir.

Öğrencinin çalışması kullanılan malzeme ve anlatım şekliyle Yeni Dışavurum akımının özelliklerini gösterdiği düşünülmektedir.

Resim 4: Bozuk Yumurta (Tuval Üzerine Yağlıboya- 70x100)

Eserin Adı: “Bozuk Yumurta”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu çalışmanın amacını, insanların besin öğesi olarak kullandığı bazı hayvansal gıdaların yapısının bozulduğu zaman, insanlar üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekmek olduğunu ifade etmiştir.

Küresel ısınmanın ve iklim değişikliklerin hayvanlar üzerindeki olumsuz etkilerini ve bunun besin zincirine nasıl yansıdığından yola çıkarak bu çalışmayı oluşturduğunu söyleyen öğrenci, çalışmasını oluştururken, besin zincirinde önce insan olmak üzere diğer canlılar içinde oldukça önemli olan yumurta olgusundan yola çıktığını belirtmiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Bu eserde göze ilk bakışta içinden kanlar akan kırılmış, beyaz bir yumurta çarpmaktadır. Siyah bir dış zemim içerisindeki yumurta, aydınlık beyaz bir ortamda resmedilmiştir.

Bilindiği üzere beyaz hemen hemen tüm toplumlarda saflığı ve temizliği, yaşamı ifade etmektedir. Burada beyaz içerisinde kullanılan kırmızı resmin en dikkat çekici unsuru olmuştur. Kırmızı rengin dikkat çekici özelliğinin olması ve insan bedeninde, korkuyu, kontrolsüz tutkuyu, şehveti ve aşırı öfkeyi açığa çıkarabilme (Sharma,2007:24) özelliklerine sahip olması dikkatleri bu noktaya toplamış ve izleyiciyi düşünmeye sevk etmiştir.

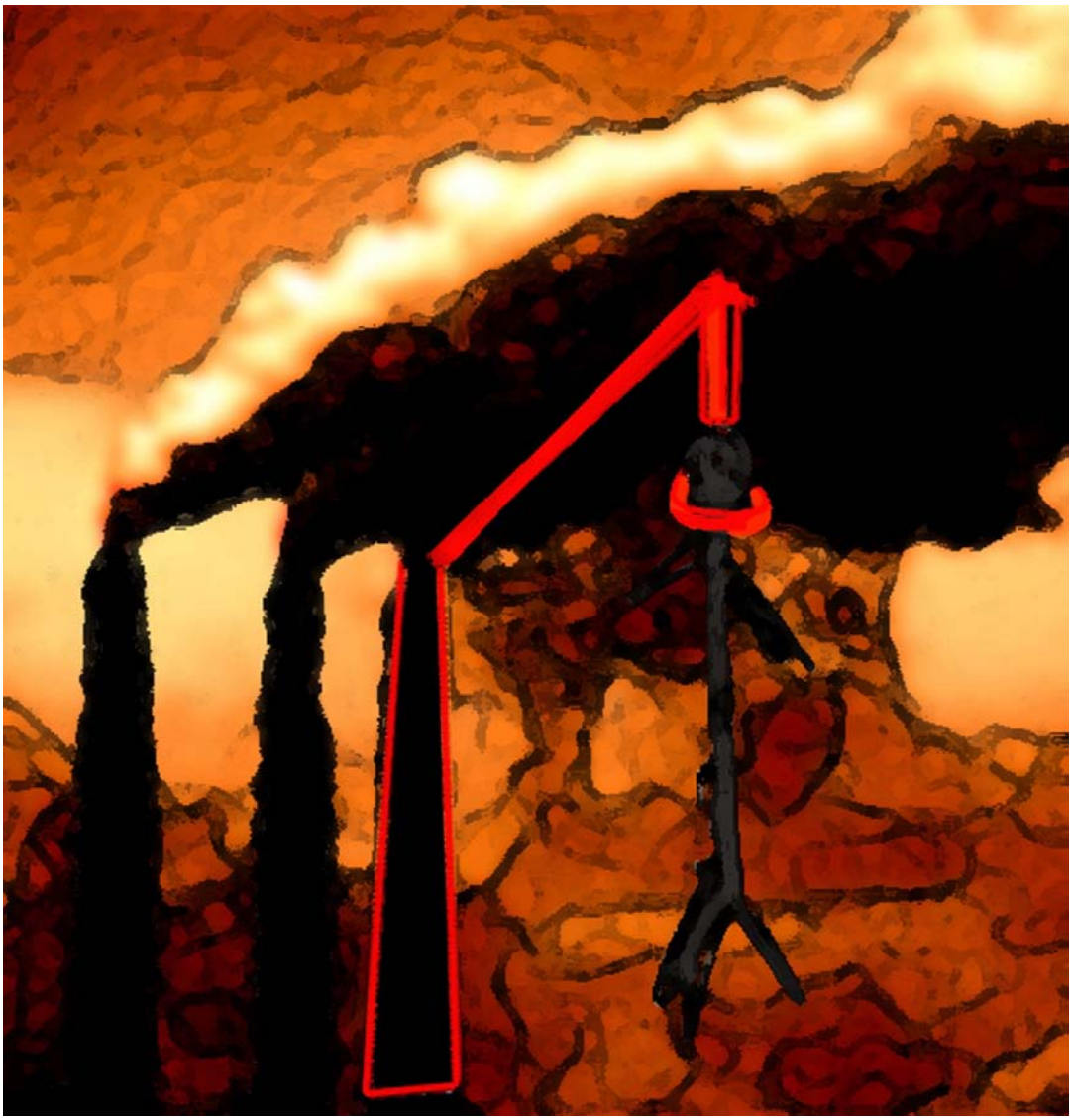
Eserin etrafının siyah olarak boyanmış olması ölümü ve karanlık güçleri temsil etmektedir. Resmin alt kısmında bulunan yeşil renkli düzlem bakışlarımızı merkezdeki yumurtaya doğru adeta sürüklemektedir. Kenarlarda bulunan kırmızıçizgilerde, gözümüzü merkezdeki yumurtadan ayırmamızı engellemektedir. Bu çalışmada

kullanılan resimsel dengelemeler izleyicilerin gözlerini odak noktasından ayırmasını engeller biçimde dengeli kullanılmıştır.

Yumurtanın bulunduğu beyaz fonun üzerindeki tavuk figürü, oldukça sağlıklı durmaktadır. Bozuk yumurtanın bu tavuktan çıktığı düşünülürse, sağlıklı görünen varlıkların bile içten içe nasıl deforme oldukları anlatılmaya çalışılmıştır. Eserde bu durumun gelecek nesilleri olumsuz etkileyebileceğine vurgu yapılmak istenmiştir.

Öğrenci yapmış olduğu bu çalışmayla dünyanın ekolojik dengesinin bozulmasının canlılar üzerindeki etkilerini ve gelecekte ne gibi sorunlarla karşılaşabileceğimizi çarpıcı sembollerle anlatmaya çalışmıştır.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmanın, kompozisyon, renk, biçim ve anlatım özellikleri bakımından ele alındığında başarılı bir çalışma olduğu düşünülmektedir

Resim 5: Adam Asmaca (Tuval Üzerine Dijital manipülasyon-Akrilik Boya 80x95)

Eserin Adı: “Adam Asmaca”
Eserin Dâhil Olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Dijital Baskı, Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Fabrikaların enerji ihtiyacını gidermek için kullandığı fosil yakıtlar ve bu yakıtların çıkarttığı zehirli gazlar baca vasıtasıyla havaya atılarak kirliliğe sebebiyet vermektedir. Çıkan bu gazlar atmosferi kirleterek onun doğal yapısını bozmakta ve asit yağmurlarının oluşmasına neden olmaktadır. Canlıların yaşamının temel kaynaklarından en önemlisi olan havanın ve suyun kirlenmesi insanların ve diğer canlıların yok olması anlamına gelmektedir.

Öğrenci bu eserde fabrika bacasından çıkan dumanların havayı nasıl kirlettiği ve canlıların yaşamını nasıl tehdit ettiğini vurgulamak için böyle bir çalışma yapmıştır.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, fabrikayı temsil eden üç tane büyük ve siyah renkte baca görülmektedir. Bu bacalardan siyah dumanlar çıkmakta ve havaya yayılarak gökyüzünü kara bir bulut gibi kaplamaktadır. Bacalardan biri darağacına benzetilmiş ve insan formuna benzeyen lekesel bir görüntü, kırmızı renkte bir iple boynundan asılı olarak resmedilmiş ve ölüm vurgulanmak istenmiştir.

Canlıların yaşamak için havaya ihtiyaç duydukları ve havanın kirlenmesi bu canlıların yaşamının sona ermesi yani ölümü anlamına gelmektedir. Resimde kullanılan siyah renkte ölümü temsil ettiği için yapılan bu çalışma oldukça dikkat çekicidir.

Resmin arkasında oluşturan mekan mozaik bir şekilde parçalanmıştır. Bu parçalanmanın yaşam bütünlüğünü oluşturan temel yapı taşlarının (Hava, su...vb.) bozulmasını temsil ettiği düşünülmektedir.

Resimde siyah rengin yanı sıra turuncu ve turuncunun tonları, açık sarı kirli beyaz ve kırmızı renkler kullanılmıştır.

Sharma'ya göre turuncunun ve tonlarının haddinden fazla kullanılması büyük nevrozları ve huzursuz davranışları simgeler (Sharma,2007:24). Öğrencinin resminde turuncuları yoğun bir şekilde kullanılması Sharma'nın tespit ettiği turuncu etkilerini doğrular bir şekilde kullanılmıştır. Bu huzurluk kaynağını siyah bacalardan çıkan ve ölümü simgeleyen siyah renkteki dumanlarla kuvvetlendirilmiştir.

Resimde büyük ölçüde kullanılan koyu renklerin yaşamın bitişini ifade etmesinin yanı sıra eserdeki yaşamı temsil eden açık renklerin çok az kullanılması canlılara kalan yaşam alanlarının giderek azaldığını vurguladığı düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma Yeni Dışavurum akımının özelliklerini, biçimsel ve renk kullanımı acısından destekler niteliktedir. Ayrıca Yeni Dışavurumcuların malzeme konusunda sınırsızca davrandıkları ve anlatmak istedikleri konuları, anlatmak adına her türlü malzemeden yararlanmak istemeleri bu öğrencinin de yapmış olduğu çalışmada dikkat çekmektedir. Günümüz dijital teknolojisiyle klasik tuval resmini birleştirerek ortaya kendine has bir iş çıkarmıştır. Anlatım tarzı ve kullanılan malzeme bakımından başarılı bir iş olduğu düşünülmektedir.

Resim 6: Bunu Biz Yaptık (Tuval Üzerine Akrilik-Yağlıboya 70x85)

Eserin Adı: “ Bunu Biz Yaptık”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik-Yağlı Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci bu çalışmayı yapmadan önce konuyla ilgili bir araştırma yaptığını ve bu araştırmaya göre Dünyada 1 yıl içerisinde 4 Milyon hektar ormanlık alanın yanarak yok olduğunu tespit ettiğini ifade etmiştir.

Öğrenci bu çalışmasında ormanlık alanların bazı firmalar tarafından inşaat alanına çevrilmek istendiğine ve ekonomik kazanç elde etmek için bilerek ve isteyerek yaktırıldığına dikkat çekmek istemiştir.

Bu yangınların sonucunda, ormanda yaşayan hayvanların bir kısmının o anda hayatını kaybettiği, diğerlerinin ise yaşama alanı bulamaması nedeniyle hayatlarını kaybettiği ve nesillerini devam ettiremediğini düşünmektedir. Bu olayının da doğanın ekolojik dengesini bozduğunu düşünmektedir.

Oksijen kaynağı olan ormanların yok olmasının bütün canlı hayatının tehlikeye atılması anlamına geldiğini vurgulayan öğrenci, yapmış olduğu bu çalışma ile dünyadaki orman yangınlarının nedenlerine dikkat çekmek istemiş ve bu konudaki hassasiyetini dile getirmek istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin bu çalışmasında, ön planında hiyerarşik düzende sıralandıkları belli olan, bir grup kadın ve erkekten oluşan figürsel bir düzenlemeye gitmiştir. Bu figürler ilk bakışta iş adamı düşüncesi yaratmaktadır. Bu figürler siyah renkte ve ayrıntıdan uzak siyah gölgeler şeklinde ele alınmıştır.

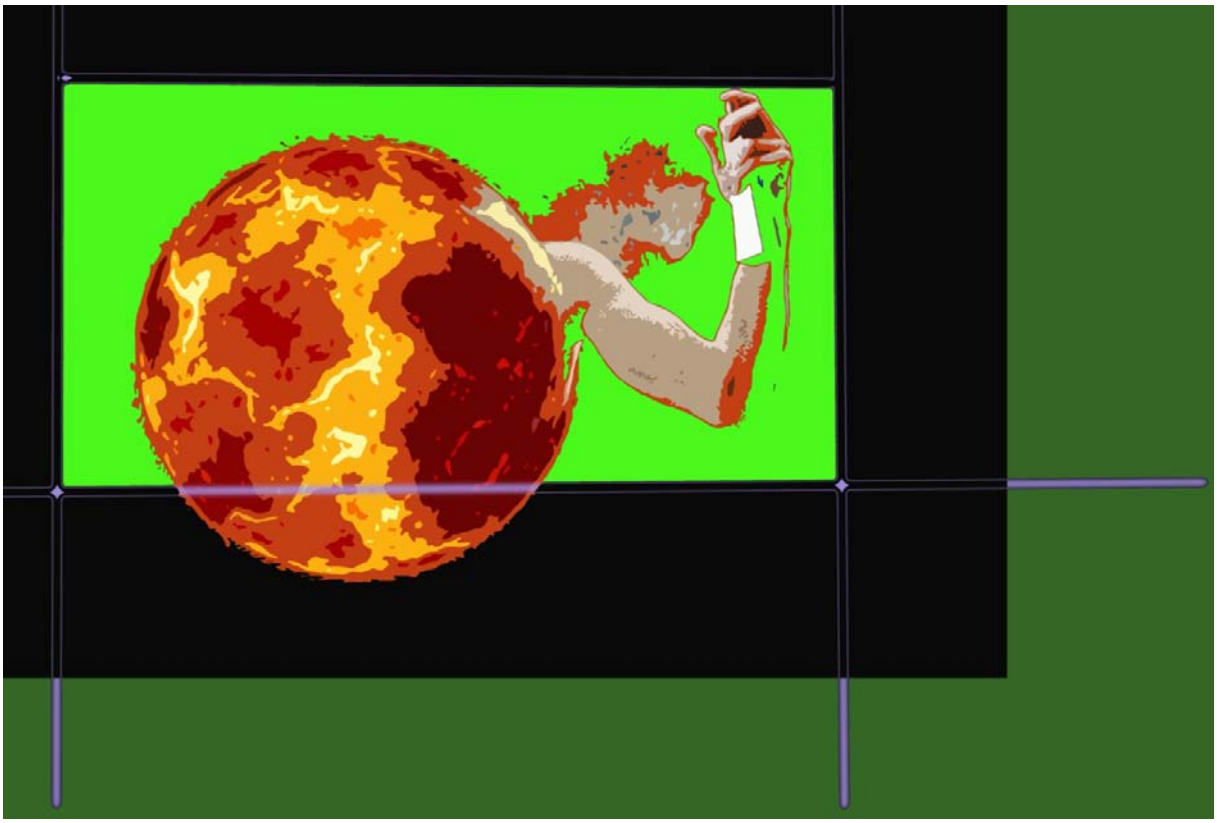
Özellikle arkadaki orman yangınını umursamaz bir halde sanki poz vermiş edasıyla durmaları bu yok oluşun onlar üzerinde olumsuz etkiden daha çok bir gurur ve zaferin işareti gibi algılanmaktadır. Zeminde kullanılan gri ve siyah; figürleri ormanın

içinden başka bir boyuta taşımakta ve figürlerin umarsız, soğuk duruşlarını destekler niteliktedir.

Çalışmanın arka planını oluşturan orman yangını görüntüsünde, kullanılan renkler itibariyle oldukça etkilidir. Özellikle kırmızı alevlerin içinde belli belirsiz bir şekilde ve siyah renkle yapılan ağaçlar bir yok oluşu simgelemektedir. Bu simgeden yola çıkarak orman yangınlarıyla aslında sadece ormanı değil, insanlığın geleceğinin de yok olduğu anlamı çıkarılabilinir.

Resimde kullanılan siyah renk; kaybı ve hayatın yokluğunu temsil eder, siyahın etrafında çok fazla durmak kişinin sağlığını bozabilir, çünkü siyah, enerji ve canlılığı emer ve geriye fiziksel ve zihinsel yorgunluk bırakır (Sharma,2007:28). Uçara göre ise siyah renk melankoli, umutsuzluk, düş kırıklığının rengidir. Ayrıca batı kültüründe ölümü ve matemi sembolize eder. Siyah, ışığı ve tüm renkleri yok eden, emen bir renktir (Uçar,2003:50). Bu resimde kullanılan siyah rengin ölümü yok oluşu temsil ettiği düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışma; uygulama, renk kullanımı, kullanılan malzeme ve anlatım özellikleri bakımından irdelenmekte olan Yeni Dışavurum akımına uygunluk göstermektedir.

Resim 7: Dünyanın Güzel Kokusu (Karton Üzerine Dijital Manipülasyon- Akrilik Boya 70x100)

Eserin Adı: “Dünyanın Güzel Kokusu”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Karton Üzerine Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci bu çalışmayı yapmadan önce küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliği konusunda bir ön araştırma yaptığını belirtmiştir. İnsanların güzel kokmak ve bakımlı görünmek için kullandığı bazı kozmetik ürünlerinin özellikle parfüm, deodorant ve saç spreyleri gibi ürünlerin havaya karışarak atmosferin yapısına zarar verdiğini öğrendiğini ifade etmiştir. İnsanların hiç düşünmeden kullandığı bu ürünlerin çevreye verdiği zararları yaptığı bu eserle anlatmaya çalışan öğrenci bu çalışmasıyla izleyenlerin dikkatini konuya çekmek istediğini ifade etmiştir.

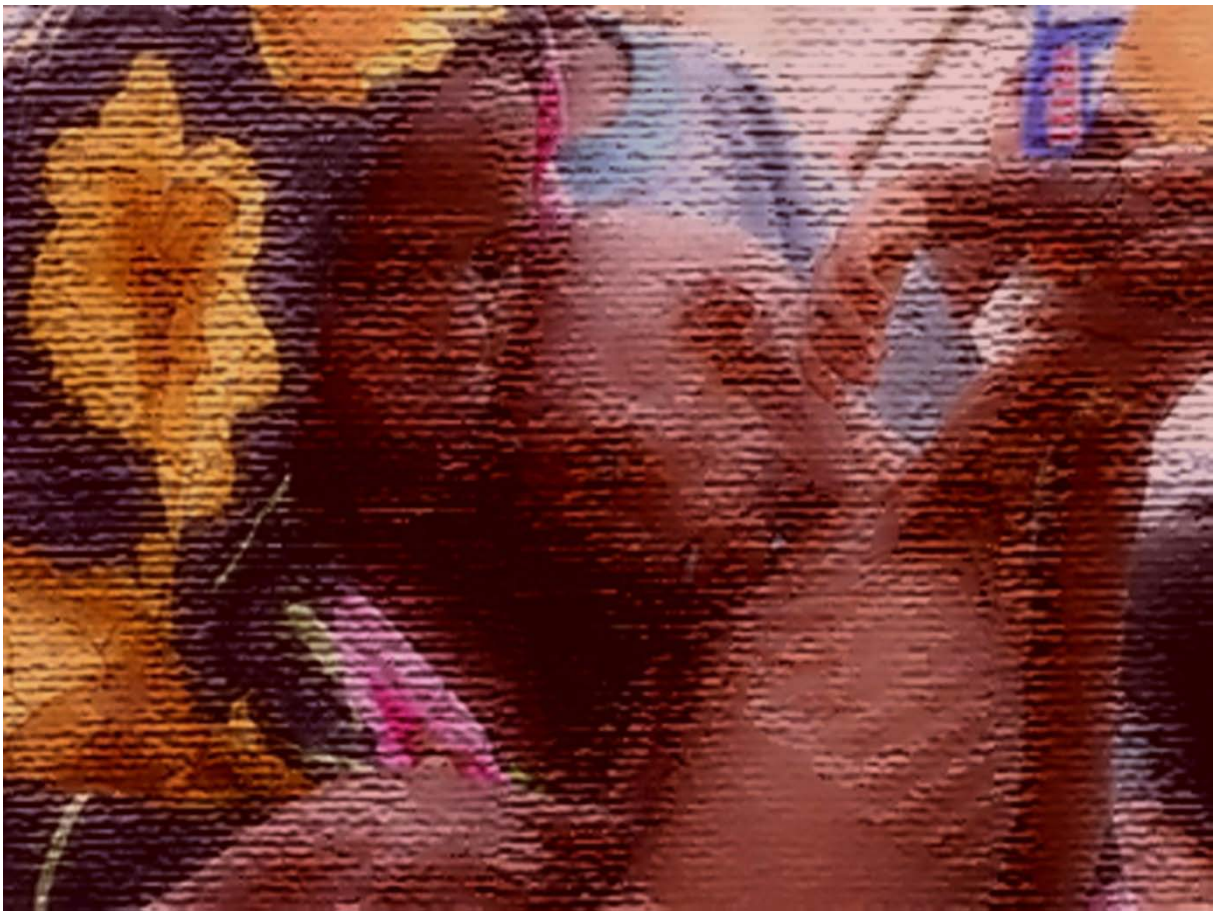
UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Yapılan bu çalışmada, dünyayı temsil eden yuvarlak görüntünün arkasından çıkan bir kol parfüm sıkmaktadır. Öğrencinin, atmosfere yayılan gazların dünyaya verdiği zararları anlatmak istediği düşünülmektedir. Bu görüntünün yanı sıra resim açık yeşil, siyah ve koyu yeşil olmak üzere bölmelere ayrılmıştır. Sharma’nın dediği gibi yeşil renk, doğanın rengidir. İlkbaharda yeni çıkan çimenlerin solgun yeşilinden tutun, doğanın ormanlarında tomurcuklanan yaprakların derin yeşiline kadar, pozitif yüzüyle yeşil, yatıştırıcı, iyileştirici, huzurlu ve sakindir. Bedensel veya zihinsel açıdan yorgun ve usanmış insanlar için yatıştırıcı bir merhem niteliğindedir (Sharma,2007:25).

Resimde ilk göze çarpan yeşil rahatsızlık vermemekte hatta dingin bir hava yansıtmaktadır. Resmin derinlikleri inildikçe, dünyanın üzerindeki turuncuların adeta bir şeylerin yolunda gitmediğini ve dikkatli olunması gerektiği uyarısını yapmaktadır. Bu uyarıyı turuncuyla birlikte kullanılmış olan, toprağın rengi ve ölümün simgeleyicisi kahverengiyle desteklenmiştir. Resmin diğer katmanlarından birinde bulunan Siyah renk Uçara göre’ Melankoli, umutsuzluk, düş kırıklığının rengidir. Ayrıca batı kültüründe ölümü ve matemi sembolize eder. Siyah, ışığı ve tüm renkleri yok eden, emen bir renktir (Uçar,2003:50).

Uçarın söylediklerinden yola çıkılırsa bu resimde, siyah rengin öğrenci tarafından kullanım amacı, eğer dikkat edilmese bireysel zevklerimiz ve güzel kokmak için kullandığımız kozmetik ürünlerin (parfüm vb.) zamanla dünyanın rengini solduracağını ve renksiz bir hale dönüştüreceğini, yani artık yaşanılmayacak bir gezegen olacağını söylemektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma irdelenilen Yeni Dışavurum akımının anlatım özelliklerine uygunluk göstermektedir. Renk seçimi, konunun işlenişi ve kullanılan malzemeler bakımından da oldukça başarılıdır.

Resim 8: Anne (Tuval Üzerine Yağlıboya- 80x90)

Eserin Adı: “Anne”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Akrilik-Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci bu çalışmayı gazetede gördüğü, Afrikalı bir anne ve kucağında nerdeyse açlıktan ölecek hale gelen çocuğun fotoğrafından, etkilendiği için yapmış. İklimsel değişiklik ve küresel ısınma sonucunda meydana gelen kuraklıklara dikkat çekmek isteyen öğrenci, bu kuraklıkların dehşet verici bir şekilde ölümcül sonuçları olabileceğini düşünmektedir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmanın ön planında bir anne ve kucağında nerdeyse açlıktan ve zayıflıktan ölmüş bir çocuk bulunmaktadır. Bu görüntü açlıktan insanın ne hallere düşebileceğine bir örnek oluşturmaktadır.

Çok dramatik olan bu görüntünün, öğrencinin anlatmak istediği konuyu dolaylı olarak anlattığı düşünülmektedir. Anlatım şekli olarak, sade bir yaklaşım seçen öğrencinin Yeni Dışavurum akımının abartılı anlatım, şekli içinde biraz basit kaldığı düşünülmektedir.

Resim 9: Geleceğin Düğününden Bir Kesit (Renkli Karton Üzerine Mürekkep(Lavi) 50x70)

Eserin Adı: “Geleceğin Düğününden Bir Kesit”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Renkli Karton Üzerine Mürekkep(Lavi)

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci bu eserde, bugün kullandığımız temiz havanın kıymetini bilmediğimiz takdirde, oksijen’in azalması sonunda yaşamımızı zorlaştıracak öğeler ortaya çıkabileceğini düşünmektedir.

Dünyanın bazı nedenlerden dolayı bozulan atmosferine gönderme yapmak istemiş ve eserinde kara mizah kullanmıştır. Gelecekte evlenmek isteyen insanların evlilik törenlerinin nasıl olabileceği üzerine düşünmüş ve düğün törenindeki insanlara gaz maskesi giydirerek ve renkçi bir anlatım tarzından uzak durarak, konuya ironik bir şekilde yaklaşmak istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Bu çalışmada düğün töreninden sonra konuklarla toplu halde fotoğraf çektirme merasimi üzerine durulmuştur. İlk bakışta görüntü; biçimlerin deformasyonu ve rengin şiddeti nedeniyle çok fazla seçilememektedir.

Kırmızının üzerine siyah renkle çalışıldığı için kırmızının şiddeti olduğundan daha fazla dikkat çekmektedir, buda izleyende rahatsızlık hissi yaratmaktadır. Resimdeki görüntü ancak, kırmızı lekelerden kopup siyah lekeleri takip edebildiğimizde ortaya çıkmaktadır. Siyah lekeler takip edildiğinde önde gelin ve damadın olduğu düşünülen iki büyük figür görülmektedir. Yanlarında ve arkalarında ise ağızlarında gaz maskeleriyle poz vermiş insanlar vardır ancak bu insanlar daha çok hayaletlere benzemektedirler. Bu görüntü resimde bulunan gerilimi arttırmış ve insanlarda korku hissini uyandırmıştır.

Uçar kırmızı rengin, kan basıncını yükselttiğini, tansiyonu çıkarma ve heyecan duygusunu artırma gibi bir özellikleri olduğunu söylemektedir(Uçar,2003:51). Bu resimde kırmızı rengin kullanımı Uçarı destekler niteliktedir.

Bu eseri yapan öğrenci, konu itibariyle izleyen kişilerde mutluluk, sevinç veya buna benzer hoş duyguları uyandırması beklenen bir olayda, tam tersi duygular hissettirmektedir. Dünyanın ekolojik dengesinin bozulması sonucunda canlıların temel ihtiyacı olan havanın giderek kirlendiğine ve bu durumun insanların en mutlu hallerini bile korku filmlerini andıran sahnelere çevireceğine vurgu yapan öğrenci izleyicinin dikkatini çekmeyi başardığı söylenebilir.

Öğrencinin bu eserinde, kullandığı malzeme ve özellikle anlatım yönüyle incelendiği zaman, Yeni Dışa vurum akımının özelliklerini başarılı bir şekilde yansıtmıştır.

Resim 10: Alev ve Duman (Dokulu Karton Üzerine Kuru Pastel 70x105)

Eserin Adı: “Alev ve Duman”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Dokulu Karton Üzerine Dijital Manipülasyon ve Kuru Pastel

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci, insanların keyfi bir madde olarak tükettiği sigaranın, doğaya verdiği zararlar hakkında bilgi edinip bunu da görsel yolla nasıl suna bileceği üzerine düşünerek ortaya çıkardığı bir çalışmadır.

Öğrencinin eserini oluşturmadan önce yapmış olduğu ön araştırmalar neticesinde; Sığara içmenin tahmin edilen miktardan daha fazla hava ve toprak kirliliğine neden olduğu, havaya üflenen her bir sığara dumanında atmosfere 4000’den fazla kimyasal madde salındığını öğrenmiştir.

Sığara dumanının yanı sıra, izmaritlerin ve küllerin doğaya atılması toprak kirlenmesine neden olmaktadır. Bununla da kalmayıp tütünü sarmak ve sigarayı ambalajlamak için kullanılan kâğıtlar nedeniyle tonlarca ağaç yok edilmektedir. Ağaçların yok edilmesinin ise küresel ısınmayı tetiklediği bilinmektedir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

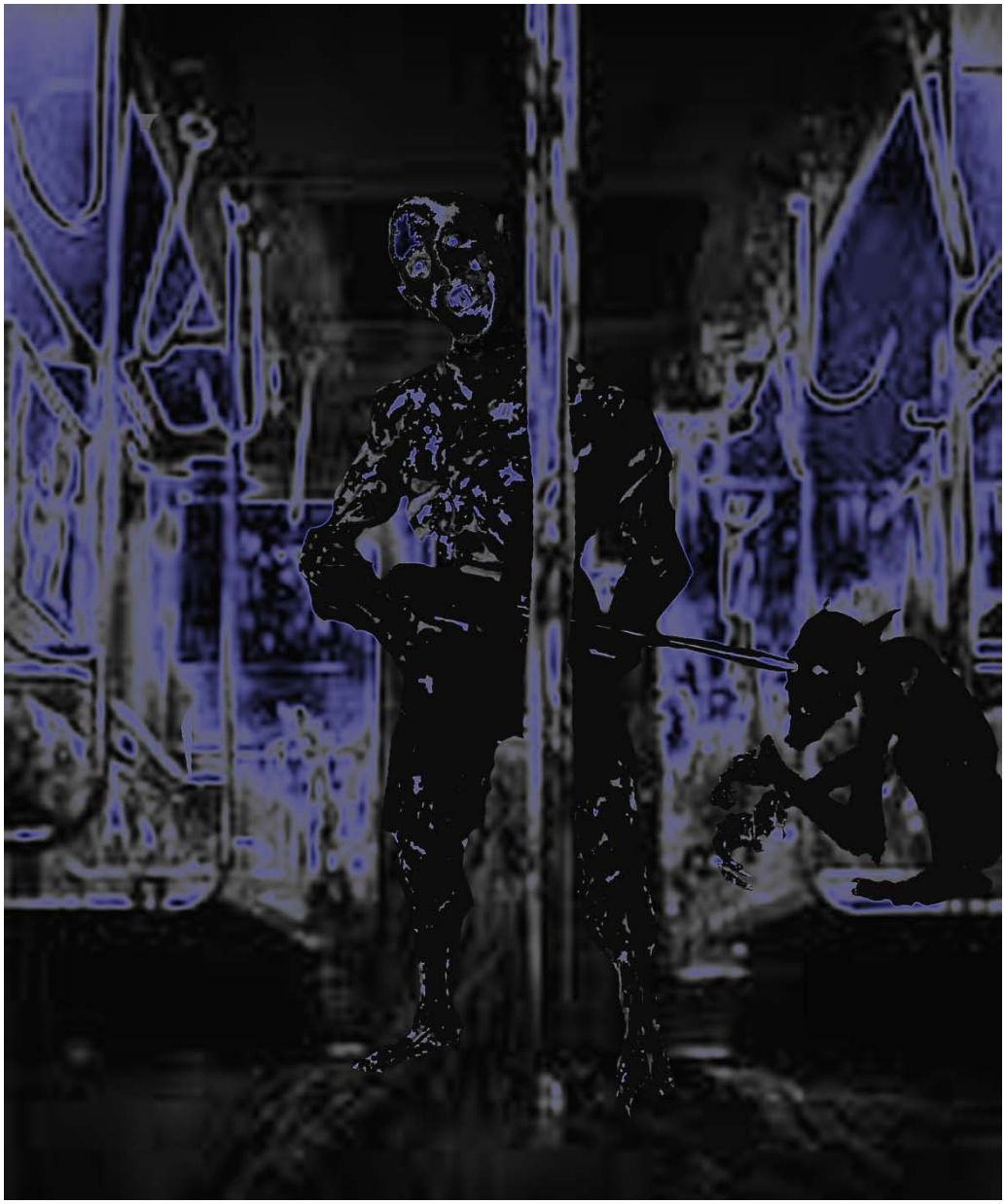
Öğrencinin çalışmasında ilk göze çarpan unsur resmin üst tarafındaki alev görüntüsüdür. Kullanılan sarı ve turuncu renkler dikkat çekmekte, aynı zamanda buradaki rengin şiddeti sanki yok edici, yakıcı bir etki yaratmaktadır.

Eserde dünyanın tasvirinde kullanılan maviler ve üzerindeki dumana benzer griler dikkat çekmektedir. Sharma’ya, göre mavinin olumsuz yüzü, iç karartıcı ve negatif olabilir, ayrıca hüzünlü hisleri de açığa çıkarır(Sharma,2007:26). Bu rengin bu resimde ortaya çıkardığı duygularda tam bu noktada devreye girmektedir.

Bu duyguları dünyanın üzerindeki dumanın grileri de yoğunlaştırmakta ve desteklemektedir.

Resmin en az dikkat çeken öğesi de resmin sağ alt tarafına yapılmış bir küllük ve içindeki sigaradan çıkan dumandır. Bu öğelerin siyah fon içinde resmedilmesinin amacının, sigaranın öldürücü ve yok edici etkisine dikkat çekmek olduğu düşünülmektedir. Ayrıca resmin bu öğesinin bu kadar dikkatlerden uzak bir şekilde resmedilmesi de, günlük hayatta sigaranın zararlarının gözden kaçmasını sembolize ettiği düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma Yeni Dışavurum akımının renk, biçim ve anlatım yönünden başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 11: Geleceğin Askeri Yolculuk Yapıyor (Tuval Üzerine Dijital Manipülasyon-Akrilik Boya 70x100)

Eserin Adı: “Geleceğin Askeri Yolculuk Yapıyor”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Dijital Manipülasyon

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci bu eseri oluştururken, dünyanın ekolojik dengesinin bozulması ile canlılara zarar verebilecek birçok virüsünün türeyip, yayılması sonucunda insanların “zombi” haline dönüştürebileceği gerçeğinden yola çıkarak böyle bir çalışma yaptığını ifade etmiştir.

Doktor Zombi lakaplı Harvard’lı Dr.Steven Schlozman’da öğrencinin yapmış olduğu araştırmaları destekler nitelikte görüşler sunmuştur. Schlozman’ın kitabı “Zombi Otopsileri”nde ele aldığı basit bir hapşırıkla geçebilen ve ölümcül beyin hasarı yaratabilen bir “prion” virüsünden (deli dana hastalığının da sebebi) bahsediyor. Bu kitap da ele alınan enfeksiyon, beynin en önemli bölgelerini kemirmeye başlıyor. İnsanın önemli fonksiyonlarını yok edip zombileşmesini sağlıyor.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada kasvetli ve sanki az önce savaş yaşanmış hissi uyandıran bir ulaşım aracının (Otobüs,Tranvay...vb.) içi betimlenmiştir.

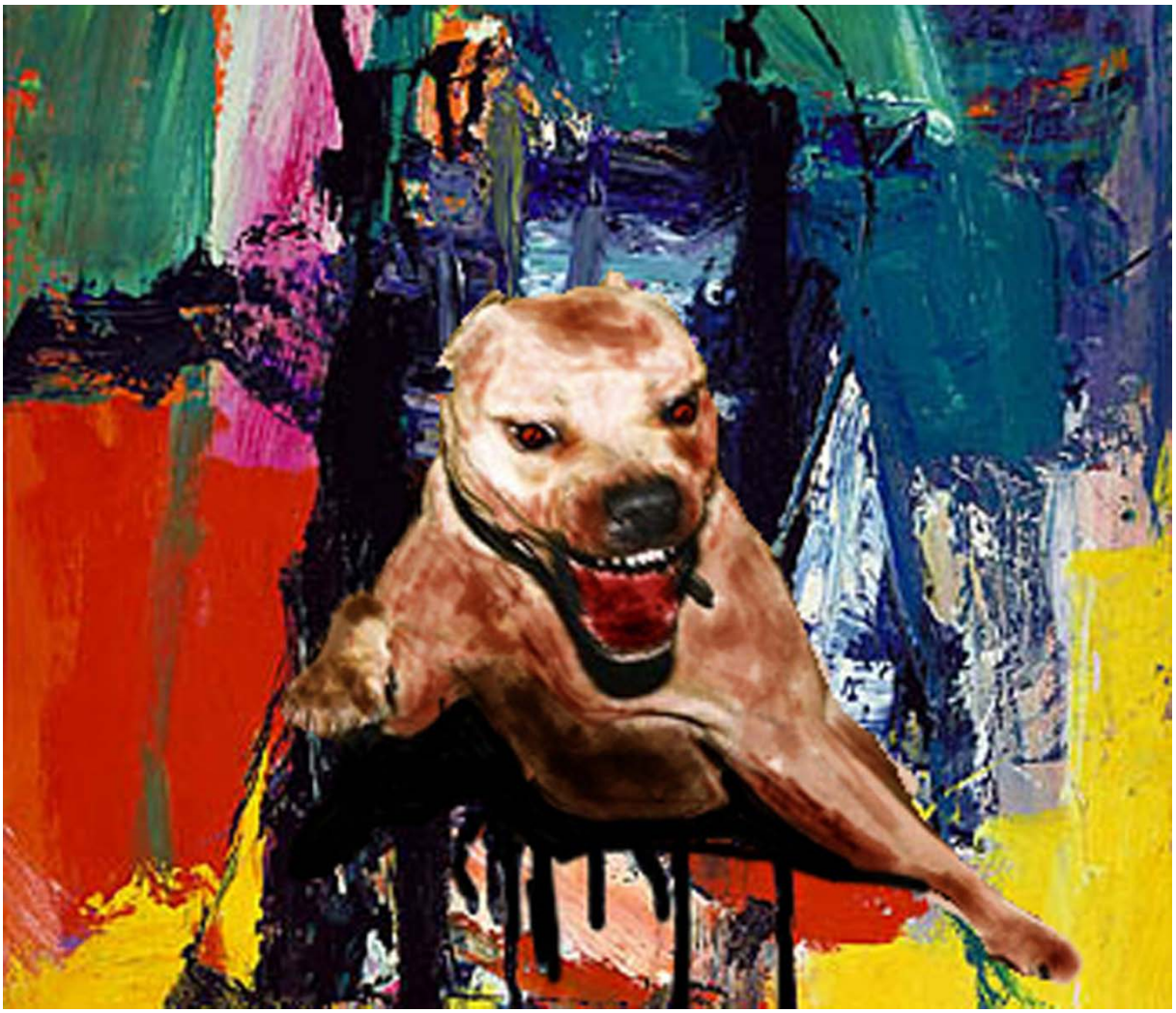
Bu mekânın kasvetli ve soğuk olmasını sağlayan ise resimde kullanılan siyah ve grimsi mavilerdir. Resmin tam merkezinde bir direğin arkasından başını sola doğru eğmiş, yapısal olarak insana benzeyen fakat değişim sonucu insanlıktan cıkmış aynı zamanda elinde silaha benzer öldürücü bir alet tutan bir yaratık bulunmaktadır.

İzleyiciye yaratığın görünüşü ilk bakışta ürkünç gelse de daha sonra dikkatlice bakıldığında kendisinden habersiz hatta yaşadığının bile farkında olmadığı hissini uyandırmaktadır. Adeta dünyada sadece cisimsel bir varlık olarak bulunmaktadır.

Resmin sağ tarafında ise günümüz yaşam şartlarında ne olduğu belli olmayan fantastik bir yaratık durmaktadır. Bu yaratık da bu mekândaki farklı bir başkalım (Metafor) özelliği sunmaktadır.

Öğrencinin yapmış olduğu bu eserden yola çıkılarak; eğer dünyanın ekolojik dengesini bozar ve canlıların genetik yapısını bozarsak gelecekti insanoğlunun böylesi bir yaratığa dönüşmesi kaçınılmaz olacaktır.

Öğrencinin çalışmasının incelenen Yeni Dışavurum akımına, malzeme ve ele alınan konunun anlatım özellikleri bakımından uygunluk gösterdiği düşünülmektedir.

Resim 12: İTT (Tuval Üzerine Yağlıboya-Kolaj 100x100)

Eserin Adı: “İTT”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya-Kolaj

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yapmış olduğu ön araştırma sonucunda, hayvanların genetik özelliklerinin bozulması nedeniyle çift başlı veya yapışık doğan, uzuvları eksik veya olması gerekenden fazla olan hayvanların doğduğunun öğrendiğini ifade etmiştir.

Bu hayvanların doğal davranışlarını sergileyemediklerini, kendilerinden beklenmeyecek derecede saldırganlaştıklarını hatta saldırganlık dürtüsü olmayan hayvanlarda bile aşırı saldırganlık eğilimlerinin görüldüğünü ifade eden öğrenci ekolojik dengenin bozulmasının hayvanlar üzerindeki etkilerine bir örnek olabileceğini ifade etmiştir.

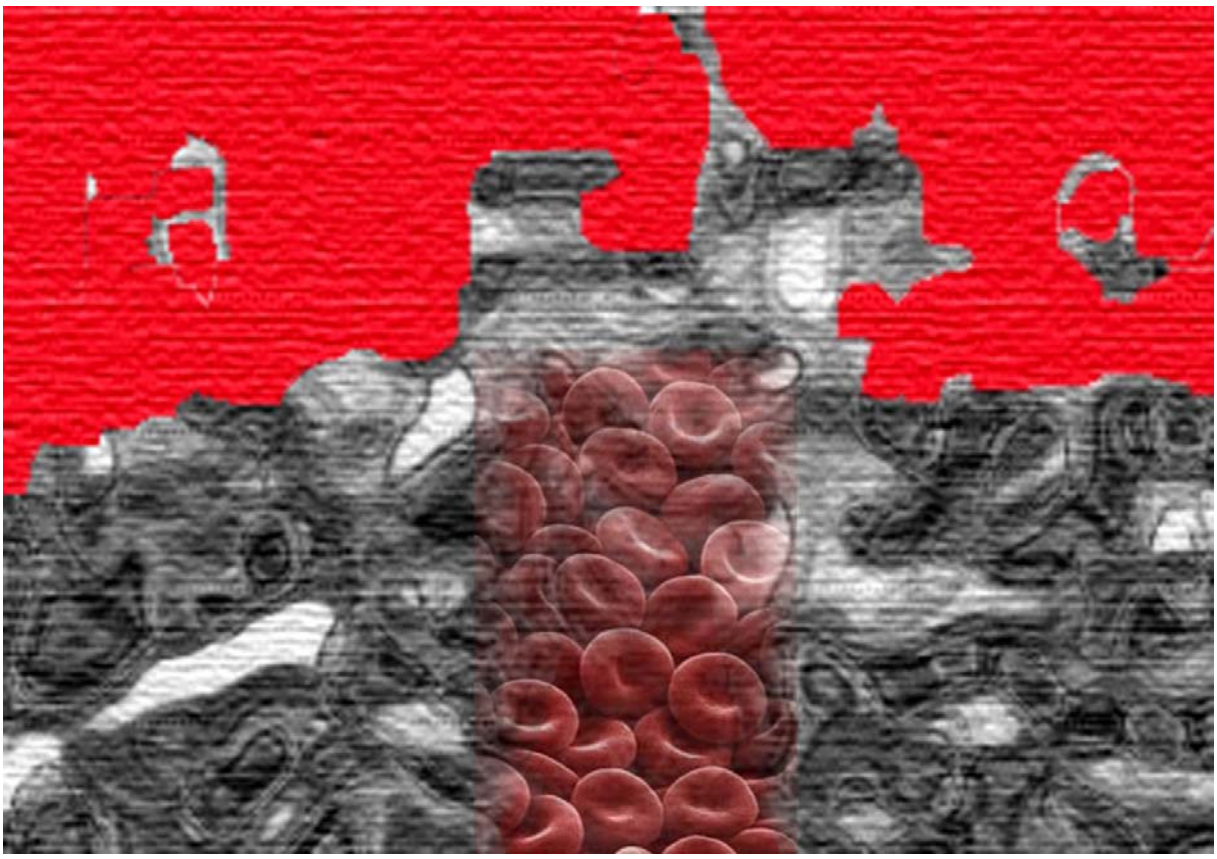
Öğrenci yaptığı bu çalışmayla, küresel ısınma, iklim değişiklikleri ve buna bağlı olarak ortaya çıkan genetik değişmelerin sadece insanları değil hayvanları da etkilediği gerçeğine gönderme yapmak istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmada, ilk dikkati çeken resmin merkezinde yer alan köpek resmidir. Köpek adeta bulunduğu mekândan dışarıya fırlayıp karşısında ne bulduysa parçalayacakmışçasına saldırgan ve öfkeli gözükmektedir. Özellikle gözlerinin kırmızılığı ve ağzının içindeki kırmızı renk bu duyguyu güçlendirmektedir.

Arkada görülen karma karışık lekelerin ve kullanılan renklerin resimdeki hareketliliği ve düzensizliği arttırdığı söylenebilir. Eserde kullanılan renklerin şiddeti ve lekelerin dağılımı köpeğin saldırgan görüntüsünü vurgular şekilde olduğu ve bu durumun izleyicide endişe ve korku hissi yarattığı söylenebilir.

Öğrencinin kullandığı teknik, boya kullanımı ve anlatım şekli itibariyle oluşturduğu bu eser Yeni Dışavurum akımına bir örnek teşkil etmektedir.

Resim 13: Kan (Dokulu Karton Üzerine Dijital Baskı-Akrilik Boya 70x100

Eserin Adı: “Kan”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Dokulu Karton üzerine Dijital Baskı ve Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci eserini oluşturmadan önce bir ön araştırma yapmış ve bunu sonucunda “Kan” ismini verdiği bu çalışmayı hazırlayarak insanların dikkatini bu konuya çekmek istediğini ifade etmiştir. Çünkü canlının en önemli ve vazgeçilmez yapı taşı olan ve vücutta akışkan halde bulunan “Kan” yapısında oluşabilecek en küçük bir değişimde canlıların hayatını olumsuz yönde etkileyebilecek ve daha da önemlisi canlıların ölümüne neden olabilecektir.

Kanın yapısını bozan en önemli etkenlerin başında, hava kirliliği gelir. Karbondioksit, karbon monoksit, kükürt dioksit, ozon, asbest gibi maddelerin artması sonucu kanın akışı ve yapısı bozulmakta, buda çeşitli hastalıklara yol açmaktadır. Ayrıca karbondioksit birikimi, ozonda sera etkisi yapmakta buda küresel ısınmaya yol açmaktadır. Küresel ısınmada dünyanın yapısını bozmakta ve canlı yaşamını tehlikeye atmaktadır. Bu döngüsel bir süreçtir. En küçük yapı değişikliği, insan ve diğer canlıların hayatını tehlikeye sokarak, birçok soruna yol açmaktadır.

Öğrenci çalışmasını oluştururken, kanın yapısında oluşan değişimlerde çevre ve küresel kirlenmelerin etkisi var mıdır? Sorusuna bilimsel yanıt aramış ve elde ettiği veriler doğrultusunda böyle bir çalışma hazırladığını ifade etmiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

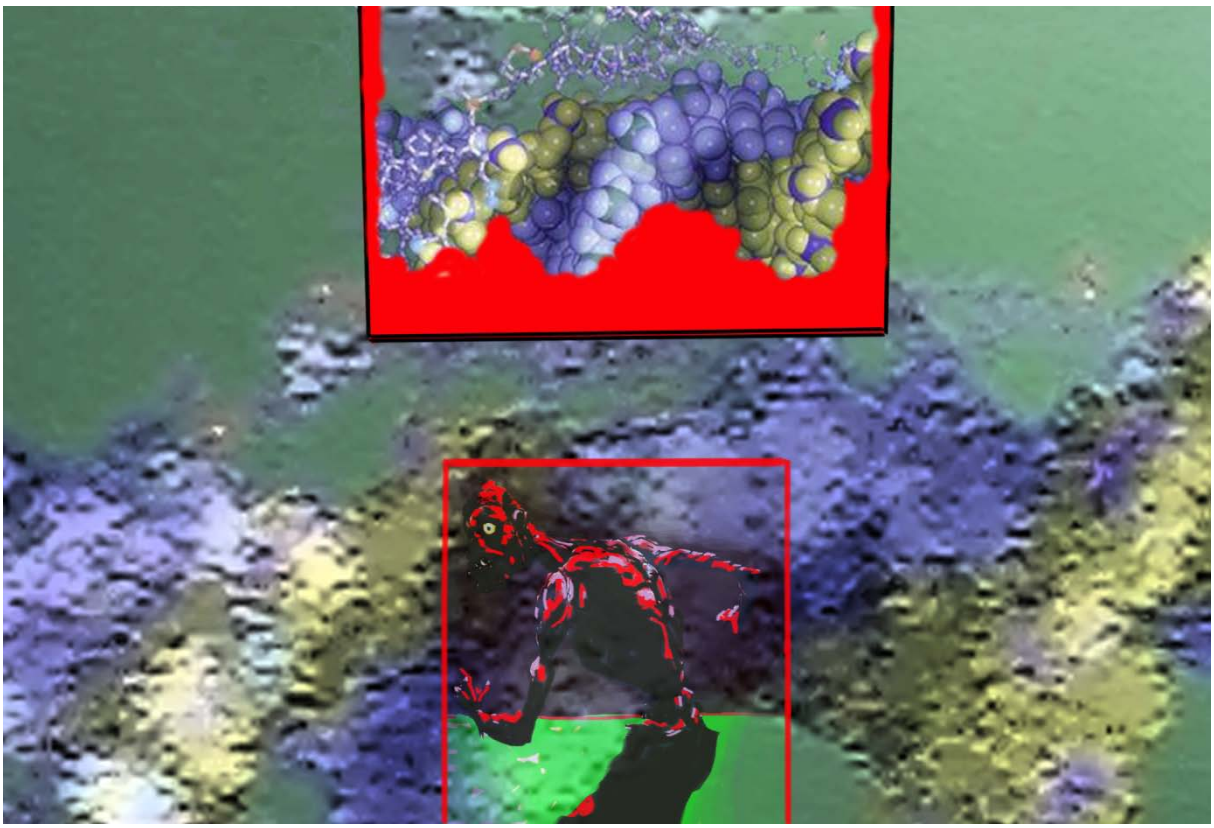
Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, resmin üst kısmının kırmızı renkte olduğu görülmektedir. Resmin daha çok alt kısımlarında gri, siyah ve beyazlar kullanılmış olup yuvarlak ve kırmızı renkteki kan hücreleri bu kısımda resmedilmiştir.

Öğrencinin eserinde, merkezde siyah beyaz olan kısım vücutta bulunan herhangi bir damarın yapısı olduğu düşünülmektedir. Bu yapının küçük bir kesitinde

kan hücrelerinin resmi net bir şekilde gösterilmek suretiyle, kanın damar içindeki hareketleri göz önüne serilmektedir.

Resmin siyah beyaz olan kısmındaki etki bir radyo aktif görüntüleme sisteminden elde edilmiş görüntüleri andırmaktadır. Buradan yola çıkarak bu çalışmanın canlı bedeninde oluşan sağlık sorunları ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Resmin üst bölgesinde kullanılan ve çok canlı bir etkiye sahip olan kırmızı renk, izleyicinin ilk etap da o kısma bakmasını sağlamaktadır. Buradaki renk insanda heyecan duygusunu (adrenalin) tetikler bir hava yaratmaktadır. Daha sonra göz grilere takılmak da ve en sonunda da grilerin içindeki, soluk kırmızıyla oluşturulan kan hücrelerinde gezinmektedir. Kırmızı rengin heyecan veren duygusu, açık ve koyu grilerin soğuk etkisiyle dengeye ulaşmıştır. Öğrenci resimdeki hareketi resmin alt kısmında yer alan şekiller ve bu şekillerin yönleriyle sağlamaya çalışmıştır. Eserin dokulu kâğıt üzerine yapılması da resmin hareketlenmesine büyük katkı sağlamıştır.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmada, kullanılan malzeme acısından ve konuyu ele alış bakımından Yeni Dışa vurum akımının özelliklerini kısmen ifade ettiği söylenebilir.

Resim 14: Gen-etik (Tuval Üzerine Yağlıboya 70x100)

Eserin Adı: “Gen-etik”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci bu eseri oluştururken, yapmış olduğu araştırmaya göre gen’in bir kalıtım birimi ve bir kromozomun belirli bir kısmını oluşturan nükleotid dizisi olduğunu ifade etmiştir. Yani gen en bilinen anlamıyla bir ebeveynden çocuklarına geçen belirli bir karakteristiği taşıyan biyolojik bir birimdir.

Genler babadan ve anneden, çocuğa geçtiği için ebeveynlerde bulunan hastalıklar da çocuğa geçmektedir. Günümüzde yaklaşık olarak 4000 tane gen bozukluğunun olduğu ve gün geçtikçe de bunların sayısının arttığı bilinmektedir. Gen bozukluklarının en önemli temel sebeplerden birisi ve belki de en önemlisi, doğanın dengesinin bozulmasıyla oluşan iklim değişiklikleri ve küresel ısınmaya sebep olan etkenlerdir.

Öğrenci bu çalışmayı canlıların kodlarını meydana getiren genlerin oluşumunu olumsuz yönde etkileyen nedenlerin ne gibi sonuçlar doğuracağını ve canlıların başlarına neler gelebileceğini anlatabilmek, insanları bu konuya daha duyarlı olmalarını sağlayabilmek için böyle bir çalışma yapmak istediğini ifade etmiştir.

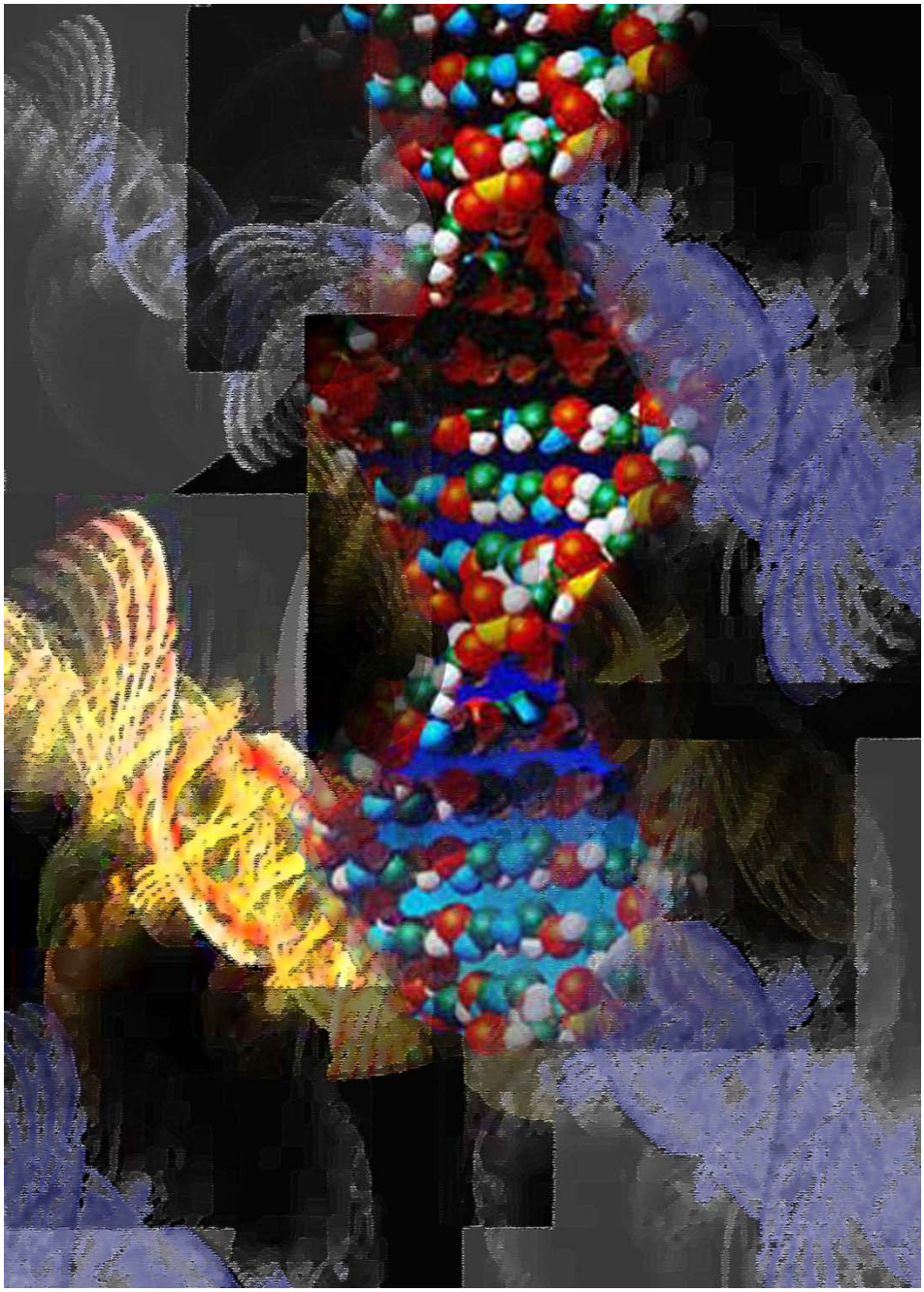
UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmanın, üst kısımda siyah bir çerçeveyle sınırlanmış, içinde kırmızı rengin hâkim olduğu bir gen (DNA) dizinin resmi dikkat çekmektedir. Burada resmedilen gen’in üst kısmında bozulmalar, parçalanmalar görülmektedir. Bu durumun gen’in sağlıklı olmadığının göstergesi olduğu düşünülmektedir. Bu düşünceyi güçlendiren diğer bir faktörse, resmin alt tarafında kırmızı bir çizgiyle çerçevelenmiş olan ve yaratığa benzeyen bir canlının varlığıdır. Adeta yukarıda DNA dizinin, hayat bulmuş halidir.

Resmin arka planını (fon) yine üst tarafta gördüğümüz DNA dizinin büyütülmüş ve birazda soyutlanmış hali oluşturmaktadır. Arka planın soluk bir şeklide ele alınması, ön plandaki görüntülerin daha kuvvetli bir şekilde algılanmasını sağlamaktadır.

Alt kısımda yer alan canlı figürünün ele alınışı biraz ironik olsa da yaratığa benzemesinden dolayı daha çok ürkütücüdür. Eser, insanda acaba genetik bozukluklar sonucunda ortaya böyle canlılar gerçekten çıkabilir mi? Sorusunu akla getirmektedir.

Yapılan eser Yeni Dışavurum akımının içinde incelendiği zaman, konunun ele alınışı, kullanılan malzeme ve özellikle anlatım bakımından oldukça etkili ve başarılı bir çalışma olduğu söylenebilir.

Resim 15: Mutasyon-Değişim (Tuval Üzerine Yağlıboya 80x120)

Eserin Adı: “Mutasyon-Değişim”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlı Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci eserini oluştururken, DNA dizininde oluşan değişimlerin (Mutasyonların) nelerden kaynaklandığını ve bunun sonucunda canlı bedeninde ne gibi değişiklikler yaşandığını düşünerek yola çıkmıştır.

Öğrencinin eserini oluşturmadan önce yapmış olduğu araştırma neticesinde, DNA üzerindeki küçük çaplı bir hata bile canlı olan organizma üzerinde korkunç sonuçlar doğurabildiğini öğrenmiştir. Bu değişimin nedeni ise kan hücrelerinin üretiminden sorumlu DNA molekülünün üzerinde bulunan şifrelerden birisinin dejenere olmasından dolayıdır. Medya organlarında zaman zaman gösterilen 6 ayaklı koyun, iki başlı sığır veya yapışık ikizler gibi örneklerin hepsi mutasyon sonucunda sakat kalmışlardır. Özellikle “Çernobil” faciasından sonraki kuşaklarda korkunç derecede sakatlıklar görülmüştür. Bunların nedeni tamamen DNA nın mutasyona uğramasındandır. Bu etmenlerin başında ise kimyasal maddeler, fiziksel etkiler, radyoaktif ışıma ve küresel ısınmalar gelmektedir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmanın, merkezinde sağlıklı bir DNA dizininin resmi görülmektedir. Arka planda hem fon oluşturmak hem de konunun anlatım özelliklerini güçlendirmek için çeşitli bölmeler kullanılmış ve bu bölmelerde bozuk DNA dizinlerinin gösterildiği anlaşılmıştır.

Sol alt köşede bir DNA dizininin şiddetli sarı kullanılarak oluşturulduğu görülmektedir. Sharmaya göre şiddetli sarı sinirleri haddinden fazla uyararak yıkım noktasına kadar götüre bilir. Diğer bozuk hücreler ise Gri ve Mor la oluşturulmuştur. Mor ise artan bir üretkenliği simgelemektedir.

Bu çalışmada kullanılan bu renkler adeta, kendilerine yüklenen anlamlarla bütünleşmektedir. Bozuk DNA nın şiddetli bir sarı ile yapılması; vücutta bir yıkım

etkisi yaratarak yaşamı olumsuz etkilediğini ve kullanılan Mor rengin ise, bir hücre bozulduktan sonra hızlı bir şekilde diğer hücrelerinde bozulduğunu vurgulamaktadır. Nedeninin ise; mor la yıkım alanındaki üretkenliğin bağdaştırıldığı düşünülmektedir. Özellikle Merkezde bulunan ve daha çok dikkat çekmesi beklenen sağlam DNA dizini yerine sol alt köşedeki Sarı renkle boyanmış bozuk DNA'nın dikkat çekmesi olumsuz olan şeylerin daha çok ön plana çıktığını vurgulamak için yapıldığı düşünülmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu eser, incelenilen Yeni Dışavurum Akımıyla ilgili malzeme kullanımı ve anlatım özellikleri bakımından bağdaştığı düşünülmektedir.

Resim 16: Nefes (Tuval Üzerine Kum, Talaş yapıştırma, Akrilik Boya 100x110)

Eserin Adı: “ Nefes”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Kum, Talaş yapıştırma, Akrilik Boya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Dünyanın ekolojik dengesinin bozulması, yaşam kaynaklarının hızla ve bilinçsizce tüketilmesi, teknolojik gelişmeler, sanayinin gelişmesi ve buna bağlı etkenlerden dolayı meydana gelen çevre kirliliğinin dünyayı yaşanmaz hale getireceğini ifade eden öğrenci; hava kirliliğine dikkat çekmek için böyle bir çalışma yaptığını söylemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Eserde, gaz maskesi takmış bir figürün sadece baş kısmı resmedilmiştir. Resmin izleyicide negatif ve soğuk bir etki yarattığı düşünülmektedir. Bu düşünceyi resimde kullanılan soğuk renkler; siyah, gri ve mavinin çok açık tonları destekler gibidir.

Gaz maskesinin havayı temizlemek için kullanılan kısmı yani en hayati yeri kırmızı renkle gösterilmiştir. Burada kullanılan kırmızı renk; hayatın gücü, enerjisi, canlılığı, heyecanı ve coşkusuyla ilişkilendirmiştir (Sharma,2007:23).

İzleyici daha sonra resmi takip ettiğinde, gözlerin olması gereken bölgede göz yerine beyaz bir zemin içinde, gri bir boşlukla karşılaşmaktadır. Bu da resmin en baştan beri estirdiği soğuk ve yaşamdan uzaklaştıran havayı güçlendirmektedir.

Resmin fonunda kullanılan gri ve siyah bölmeler resmin kompozisyon özelliklerini güçlendirmekte, ayrıca öndeki portrenin daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Ayrıca resmin genelindeki soğuk ve rahatsız edici havayı bütünler niteliktedir.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışmanın; Yeni Dışavurum akımının anlatım özelliklerine uygunluk gösterdiği, kullanılan malzemenin çeşitliliği, normal tuval

resminin dışına çıkılması resme olumlu açıdan yansımıştır. Bütün bu etkenlerden dolayı çalışmanın başarılı olduğu düşünülmektedir.

Resim 17: Öldüren Güzellik (Kağıt üzerine dijital manipülasyon, kolaj 50x70)

Eserin Adı: “Öldüren Güzellik “
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Kağıt üzerine dijital manipülasyon, kolaj.

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci, bir kozmetik ürünü kutusunda yazılı olan “No animal testing” hayvanlar üzerinde test edilmemiştir ibaresini gördükten sonra bir araştırma yaptığını ve bunun sonucunda böyle bir çalışma yapmak istediğini ifade etmiştir.

İnsanların güzel görünmek, güzel kokmak ve bakımlı olmak için kullandığı kozmetik ürünler, içeriğinde birçok hayvansal yağ barındırmaktadır. Bu ürünlerin yapımında kullanılan hayvanların bilinçsizce avlanması türlerinin tehlike altına girmesine neden olmaktadır. Ayrıca birçok kozmetik ürün, insanların kullanımına sunulmadan önce hayvanlar üzerinde test edilmektedir.

Parfüm, deodorant, saç spreyi vb gibi gaz içerikli ürünler atmosfere yayılarak hava kirliğine neden olmakta ve küresel ısınmayı tetikleyerek canlıların yaşamını tehdit etmektedir. Bununla birlikte bazı kozmetik ürünlerinin başta kanser olmak üzere birçok hastalığa neden olduğu da bilinmektedir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Eserde ilk dikkati çeken kırmızı ruj ile boyanmakta olan bir dudaktır. Kırmızı renk, uyarıcı bir renktir, dikkat çeker, tansiyonu yükseltir ve heyecanlandırır. Uçar; bu rengin tehlike, tutku, heyecan, cinsellik ve dışa dönüklüğü çağrıştırdığını belirtmiş, kırmızı rengin dalga boyunun diğer renklerden daha fazla olduğunu bu yüzden de diğer renklerden daha fazla dikkat çektiğini ifade etmiştir (Uçar,2003:51).

Resim incelendiğinde ağız kısmı içinde, öldürülmüş balıklar görülmektedir. Bu balıkların yağları kozmetik yapımında kullanıldığı için ölümlerinin de bu yüzden gerçekleştirildiği düşünülmektedir.

Balıkların bu halleri, izleyiciyi hüzünlendirmektedir. Bu hüznü resimde kullanılan mavi ve griler destekler niteliktedir.

Yapılan bu çalışma ile insanların güzellik tutkuları yüzünden canlıların hayatını tehlikeye atmaktan çekinmedikleri vurgulanmaya çalışılmıştır.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma, kullanılan malzeme ve konuyu anlatım özellikleri bakımından incelendiğinde, Yeni Dışavurum akımının özelliklerini göstermektedir.

Resim 18: Su Savaşı (Tuval Üzerine Dijital Baskı- Akrilik 80x80)

Eserin Adı: “Su Savaşı”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Dijital baskı-Akrilik

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci, küresel ısınmanın giderek artması, doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi sonucunda oluşan susuzluk ve kuraklığın, canlıların yaşamını olumsuz yönde etkilediğini ve ölümlerine neden olduğunu ifade etmiştir. Gerekli önlemler alınmazsa gelecekte daha çok canlının bundan olumsuz yönde etkileneceği ve yaşamın devamının tehlikeye gireceğini belirtmiştir.

Öğrenci yaptığı bu çalışma ile susuzluğa ve kuraklığa dikkat çekmek istediğini ifade etmiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yaptığı bu çalışmada, ilk olarak birbiriyle mücadele eden insan figürleri göze çarpmaktadır. Buradaki insanlar gökyüzünden düşen su damlası için kavga etmektedirler.

İnsan yaşamının, temel taşı olan suyun önemini vurgulamak için gökyüzünden düşen su damlasının bilinçli olarak büyük şekilde resmedildiği düşünülmektedir. Kaynaklarının bilinçsizce tüketilmesi sonucunda su savaşlarının yaşanacağına atıfta bulunulan bu çalışmada, etraf çok ıssız ve çölleşmiş bir şekilde resmedilmiştir.

Resmin geneline kahverengi ve tonları hâkimdir. Sharma’ya göre kahverengi; kişisel canlılığı azaltan, yaşam gücünü negatife çeviren, çürümeyi ve doğanın ölmesini temsil eden bir renktir (Sharma,2007:29).

Resimdeki figürler siyah olarak gösterilmiştir. Siyahın çoğu kültürde ölümü ve matemi temsil ettiği bilinmektedir. Eserdeki renk kullanımı, resmi anlamlandırma bakımından başarılı bir şekilde kullanılmıştır.

Yapılan bu çalışma; kullanılan renkler, konunun anlatımı ve kullanılan malzeme bakımından, Yeni Dışavurum akımı içerisinde incelendiğinde, oldukça başarılı bir çalışmadır.

Resim 19: Teslimiyet (Tuval Üzerine Yağlıboya 70x100)

Eserin Adı: “Teslimiyet”
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci yaptığı bu çalışmada; dünyanın ekolojik dengesinin giderek bozulması sonucunda, atmosferin zaman içerisinde yok olacağını düşündüğünü ifade etmiş ve bu durumun insanları nasıl etkileyebileceğini ütopik bir şekilde resmederek izleyicinin dikkatini bu konuya çekmek istediğini söylemektedir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrencinin yaptığı bu çalışmada; gökyüzünde uçar gibi görülen insan figürleri vardır. Bu figürler bazı yerlerde deforme edilmiş şekildedir. Resmin kenarları siyah ve koyu mavidir. Renk merkeze doğru giderek açılmıştır. Bu durum boşluk izlenimi yaratmakta ve izleyiciyi resmin içine çekmektedir.

Resmin merkezinde bulunan deforme edilmiş insan bedenlerinin döngüsel bir şekilde, ele alınması, sanki bu bedenlerin boşlukta süzülerek yukarı doğru çekildiği hissini yaratmaktadır.

Resmin solunda düz bir çizgi olarak görülen kırmızı renkteki şerit resmin yukarıya doğru gidişini kuvvetlendirmiş ve derinlik hissini artırmıştır.

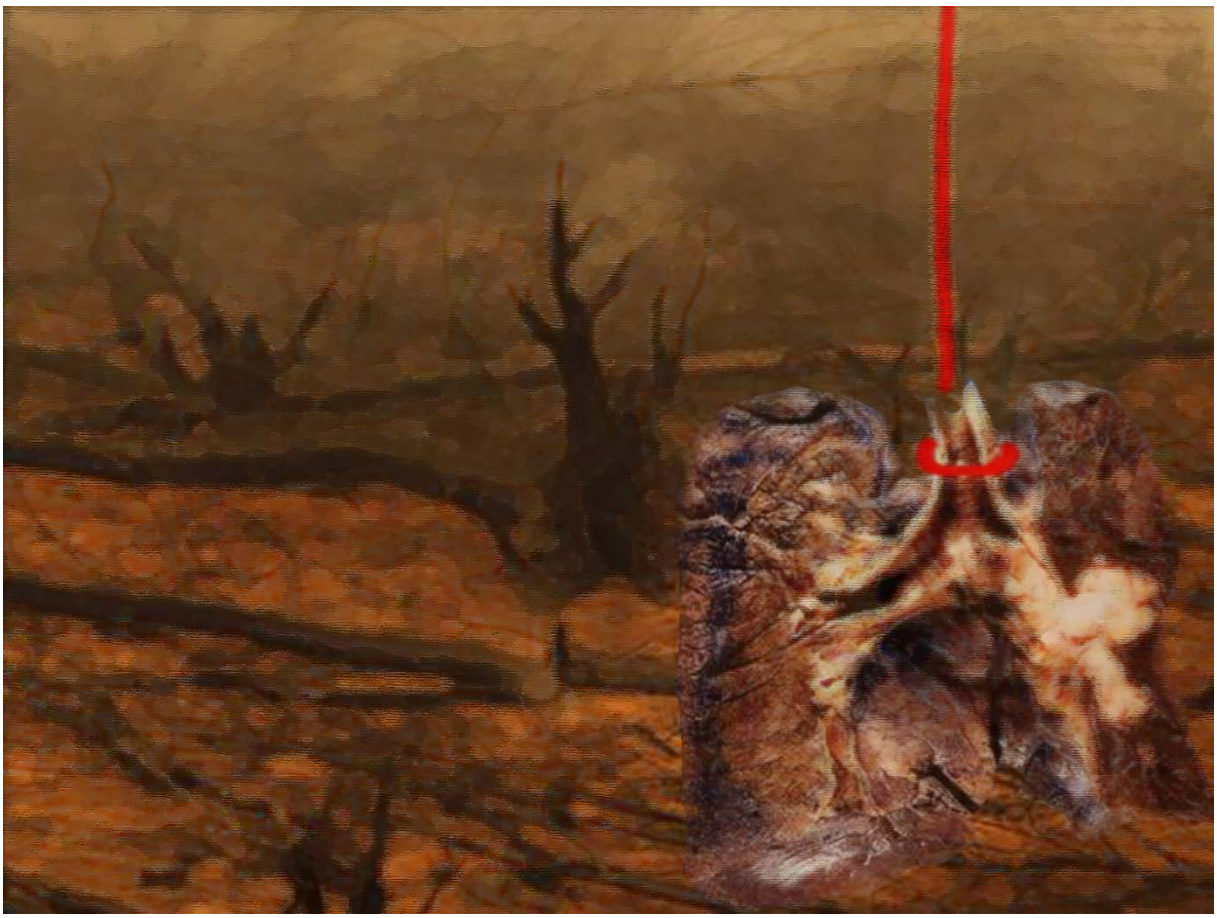
Resimde sembolik olarak kullanılan kırmızı; hayatın gücü, enerjisi, canlılığı, heyecanı ve coşkusuyla ilişkilendirilmiştir (Sharma,2007:23). Bunun yanı sıra figürlerin içine doğru gidiş gösterdiği mavi renkte; sakinliğin, uyumun ve teslimiyetin rengi olarak kullanılmıştır. Resmin kenarlarındaki siyah renk ise ölümü ve yaşamdan uzaklaşmayı sembolize etmektedir.

Renklerin bu çalışmadaki anlatım özelliklerini ele almak gerekirse; ölümü ve matemi temsil eden siyah rengin resmi kenarlarını çerçevelemesi, canlıların yaşam alanlarının giderek daraldığını düşünmemize neden olurken, sakinliğin, uyumun ve

teslimiyetin rengi olan mavi'nin giderek azalması, figürlerin kırmızı renkten canlılıktan uzaklaşması da bu fikri destekler niteliktedir.

Buradan yola çıkarak öğrencinin, dünyanın ekolojik dengesinin bozulması sonucunda, canlıların yaşam alanlarının yok olması ve dünyanın yaşanılacak bir yer olmaktan çıkabileceği varsayımına ulaşılabilinir.

Öğrencinin yapmış olduğu bu çalışma, kullanılan malzeme ve konuyu anlatım özellikleri bakımından incelendiğinde, Yeni Dışavurum akımının özelliklerini başarılı bir şekilde gösterdiği düşünülmektedir.

Resim 20: Yanan Ormanlarımız mı Yoksa Ciğerlerimiz mi? (Tuval Üzerine Yağlıboya 90x105)

Eserin Adı: “Yanan Ormanlarımız mı Yoksa Ciğerlerimiz mi”?
Eserin Dâhil olduğu Sanat Akımı: Yeni Dışavurum
Eserin Yapım Tekniği: Tuval Üzerine Yağlıboya

ESERİN ANALİZİ

ÖĞRENCİNİN BU ESERİ YAPIŞ AMACI

Öğrenci çalışmasını oluşturmadan önce bir ön araştırma yapmış ve bunun sonucunda; orman yangınlarının giderek arttığı ve canlıların yaşam alanlarının giderek azaldığını öğrendiğini ifade etmiştir. Bu durumun bir sonucu olarak, canlıların yaşamlarını yitirdiği, birçoğunun da nesillerinin tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu söylemiştir.

Öğrenci, canlıların yaşam alanı ve oksijen kaynağı olan ormanların önemini vurgulamak için böyle bir çalışma yapmış ve hazırladığı bu çalışma ile insanların konuya olan duyarlılığını arttırmak istemiştir.

UZMANLARIN ESER HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Öğrenci bu çalışmasında, orman yangınından geriye kalan doğayı resmetmiştir. Yangında kül olmuş ağaçlardan geriye kalanlar ve havaya yayılan dumanlar görülmektedir. Resmin sağ alt köşesinde yer alan ve kırmızı bir iple aslı olan ciğer, resmin en çarpıcı öğesidir.

Çalışmada, kırmızı iple asılı duran ciğer, izleyicinin dikkatini bu noktaya çekmektedir. Ciğerin deformasyona uğramış olması ve kahverengiyle resmedilmesi çürümeyi ve yok oluşu temsil ederken(Sharma,2007:29), kırmızı iple asılı olması ölümü hatırlatmaktadır.

Resimde, kahverengi ve tonları yoğun olarak kullanılmıştır. Kahverenginin, yok oluşu ve çürümeyi temsil ettiği bilinmektedir. Çalışmada kullanılan bu renkle anlatım güçlendirilmeye çalışılmıştır.

Dünyanın ciğerleri olarak kabul edilen ormanların yok olması, ekolojik dengenin bozulmasının en büyük nedenlerindendir. Bu durum canlıların yaşam

alanlarının tükenmesine ve türlerinin yok olmasına neden vermektedir. Yapılan bu çalışma ile orman yangınlarına ve bu durumun sonuçlarının canlılar üzerindeki ektilerine dikkat çekmeye çalıştığı düşünülmektedir.

Ayrıca ormanların yok olması küresel ısınmaya sebebiyet veren sera gazlarının temizlenmeden atmosfere yayılmasına sebebiyet vermektedir. Buda küresel ısınmayla iklim değişikliğine ve buna bağlı olarak da canlılar için olumsuz sonuçlar doğurduğu bilinmektedir.

Öğrencinin yapmış olduğu çalışmanın; konu anlatımı, kullandığı görsel öğeler ve renk kullanımının başarılı olduğu düşünülmektedir

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu kısmı, bulgular ve yorumlar sonucunda ulaşılan verilere dayanarak hazırlanmıştır.

Üniversite son sınıf (4.Sınıf) öğrencilerinin Resim Atölye dersinde "Küresel ısınma sonucu ortaya çıkabilecek çevre sorunlarının, insanları ve yaşayan diğer canlıları nasıl etkileyeceği ve bu durumun öğrencilerin ruhsal durumlarından süzülüp dışa vurmada, resim bir araç olarak kullanılabilir mi?" konulu alternatif uygulama örneği olan araştırmada, ilk olarak öğrenci ve öğretim elemanı görüşme formları hazırlanmıştır. Öğretim elemanına ve uygulamaya katılan öğrencilere bu formdaki sorular yöneltilerek veriler elde edilmiştir. Görüşme formlarının yanı sıra nitel araştırmanın en önemli veri toplama kaynaklarından birisi olan video döküm kaydı verileri toplanmıştır. Tekrara düşmemek adına belli bir aşaması eklerde gösterilmiş ve daha sonra araştırmanın gerekli yerlerinde kullanılmıştır. Ayrıca bulgular ve yorumlar bölümünden elde edilen verilerden de yararlanılarak elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

6.1.SONUÇLAR

6.1.1 Birinci alt amacın bulgularına göre uygulamaya katılan öğretim elemanı; dünyadaki sanat akımlarını takip eden, bilginin sürekli değiştiğine inanan ve bu değişen ve gelişen bilgilerin yayılmasında teknolojik gelişmelerin önemli olduğu fikrini savunan birisidir. Öğretim elemanı aynı zamanda kendi eğitim felsefesinin temeline "eğitimin evrensel niteliklere göre" şekillenmesi gerekliliğini yerleştirmiş bunu yaparken de milli değerlerden kopmamak gerekliliğini savunmuştur. Öğretim elemanının, teknolojik gelişmeler, küresel ısınma ve iklim değişikliklerine karşı oldukça duyarlı olduğu gözlemlenmiştir.

Uygulamaya katılan öğrencilerin bu bölüme isteyerek geldikleri, okulun ve atölyenin genel kurallarına uyum gösterdikleri dikkat çekmiştir.

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin; düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilen, sorgulayan ve öğrenme isteklerinin üst seviyede oldukları sonucuna varılmıştır.

6.1.2. İkinci alt amacın bulgularına göre uygulamaya katılan öğrencilerin; ekonomik ve sosyal durumlarının birbirine yakın (homojen) olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin sosyal durumlarının birbirine yakın olması sınıf ortamında huzurlu bir atmosfer oluşturmuştur. Anlatılan konuların ilgi çekici ve kolay anlaşılır olması araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin dikkatini çekmiştir.

6.1.3. Üçüncü alt amacın bulgularına göre uygulama yapılan okulda; öğrencilerin kişisel ve eğitimsel ihtiyaçlarını genel olarak karşılayacak donanımların bulunduğu görülmüştür. Yine aynı okulda yapılan gözlemler ve araştırmalar sonucunda üniversitenin yapılanmasında, bölümlerin içerisinde kütüphane oluşturulması öngörülmediği için bu bölümde de bir sanat kütüphanesi olmadığı ancak okulun fiziki yapısının sanat eğitimine uygun olduğu gözlemlenmiştir.

6.1.4. Dördüncü alt amacın bulgularına göre; araştırmacının Resim Ana Sanat Atölye dersi için önerdiği "Küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliğinin canlılar üzerindeki etkileri nelerdir?" konusu, öğretim elemanı tarafından özenle ve düzenli bir şekilde işlenmiştir.

İşlenen bu konu sonucunda öğrencilerin; küresel ısınma ve çevre kirliliğine duyarlılıklarında gelişmeler olduğu gözlemlenmiştir.

6.1.5. Beşinci alt amacın bulgularına göre; öğrencinin yapmış olduğu işlerin tek bir uzman tarafından değerlendirilmesi yerine, üç kişiden oluşan bir kurul tarafından (sanat akımına uygunluk, anlatım, üslup, renk, biçim kullanımı ve özgünlük gibi) değerlendirilmesinin öğrenciler açısından daha etkili ve kalıcılığın daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

6.1.6. Altıncı alt amacın bulgularına göre; öğrencilerin yapmış olduğu "Küresel ısınma sonucu ortaya çıkabilecek çevre sorunları, canlıları nasıl etkileyecektir?" konulu resimler, üç uzman tarafından değerlendirilmiş ve sonucunda, uygulamanın başarılı olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin uygulama sonucunda dışavurum akımını öğrendikleri, çevreye karşı olan duyarlılıklarının arttığı ve resimle ifade edebilme güçlerinin oldukça geliştiği sonucuna varılmıştır.

6.2.ÖNERİLER

Araştırmanın bu kısmı, sonuçlarda ulaşılan verilere dayanarak hazırlanmıştır.

6.2.1. Düşündüklerini rahatlıkla ifade edebilen, sorgulayan, öğrenme istekleri üst düzeyde olan ve çevrelerine karşı duyarlı öğrenciler yetiştirmenin en önemli ve etkili yolunun öğretim elemanlarından geçtiği düşünülmektedir.

Eğitim ve öğretim ortamında bulunan öğretim elemanlarının dersleriyle ilgili bilgi edinme ve bu bilgileri yayma konusunda kendilerini geliştirmeleri, dünya sanatıyla iç içe olmaları, dünyadaki teknolojik gelişmeleri takip edebilmeleri ve bu gelişmeleri sınıf ortamında uygulayabilmeleri onları daha başarılı kılacağı için öğretim elemanlarının kişisel gelişimlerine önem vermeye devam etmeleri önerilmektedir.

6.2.2. Öğrencilerin daha başarılı, karmaşık duygulardan uzak olabilmeleri ve eğitim konusunda daha istekli bir tutum sergileyebilmeleri için, sınıf ortamındaki öğrencilerin; kültürel ve sosyo ekonomik düzeyleri birbirine yakın(homojen) öğrenci gruplarından oluşturulması önerilmektedir.

6.2.3. Sanat eğitimi veren kurumların kendilerine ait, yüksek teknolojilerle donatılmış (bilgisayar, internet... vb) kütüphanelerinin olması öğrencinin daha kısa sürede istediği bilgileri erişmesi ve bilgi edinmesi açısından önemlidir.

Bu tip kurumların sınıf ortamlarının rahat olması, yüksek teknolojili sınıflar yapılmasının yanı sıra bünyelerinde kendilerine ait sanat kütüphanelerinin bulundurulması önerilmektedir.

6.2.4. Sanat eğitimi alan öğrencilerin dünyaya ve yaşadıkları çevreye karşı sorumluluklarının olduğu her fırsatta anlatılmalı ve bu düşüncenin daha kalıcı olabilmesi için öğrencilerle "çevre kirliliği" ile ilgili projeler yapılmalı, bu projeler sonucunda ortaya çıkan eserlerin çeşitli sanatsal platformlarda sergilenmeleri sağlanmalı.

Böylece hem öğrencilerin hem de ortaya çıkan eserleri izleyen insanların çevreye karşı duyarlılıklarının artacağı düşünüldüğü için bu tip projelerin yapılması önerilmektedir.

6.2.5. Öğrenciye daha sağlıklı, kişisellikten uzak (tarafsız) dönüt sağlayabilmek için ortaya çıkan eserlerin tek bir uzman veya resim atölye öğretim elemanının değerlendirmesi yerine, en az üç uzmandan oluşan bir kurul tarafından değerlendirilmesi önerilmektedir. Bu durum ayrıca, öğrenci açısından yapılan işin ciddiyetinin farkındalığını arttırabilir.

6.2.6. 21.yy'ın gelişmeler ve teknoloji çağı olduğu bilinmektedir. Bu gelişmelerin olumlu olduğu kadar olumsuz yönlerinin olduğu ve zaman zaman bu olumsuz öğelerin çevreye zarar verdiği ve canlı hayatını tehdit ettiği rahatça gözlemlenebilir.

Bu araştırmada olduğu gibi çevre ve sanat konusunu bünyesinde barındıran, geleceğin sanat eğitimcisi olacakları düşünülen üniversite gençliği ile benzer çalışmaların yapılmasının öğrencilerin hem sanatsal bilgilerini çoğaltmak, hem de çevreye karşı olan duyarlılıklarını artırmak açısından önemli olduğunu düşündürdüğünden çevre duyarlılığı konularında çok alanlı olarak başka araştırılmaların yapılması da önerilmektedir.

6.2.7. Gelecekte sanat eğitimcisi olacak öğrencilerin çevre duyarlılıklarını artırmak ve bilinç düzeylerini geliştirmek adına Lisans ve Yüksek Lisans programlarında “Sanat ve Cevre” konulu derslerinin eğitim programlarına alınması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

ABACI, O. (2003). Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Görse Sanat Eğitimi. Ankara Morpa Kültür Yayınları.

ADAMS, E. CHISHOLM, T. (1999).Art,Design and Environment:A Programme for Teacher Education" NSEAD.

AKDENİZ,H.(1990). Çağdaş Resim Sanatında Kuram(Düşünce Boyutu) ve Türk Resim Sanatına Yansıması Üzerine Bir Araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış doktora Tezi.

AKDUR, R. (2005). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevre Koruma Politikaları, Türkiye'nin Avrupa Birliğine Uyumu. Ankara. Ankara Üniversitesi Basımevi.

AKKURT, N D (2007). Aktif Öğrenme Tekniklerinin Lise 1.Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji ve Çevre Kirliliği konusunu Öğrenme Başarılarının ve Çevreye Yönelik Tutumlarına Etkisi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Öğretmenliği Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

ALTINTAŞ, O.(2007).Sanat Eğitimi ve Çağdaş Türk Resminde Nü. Ankara. Sur Yayınları.

ALTINTAŞ, O.(1995). D Gurubu Sanatçıları ve Eserlerinin Ön- Arka Yapı Kategorileri Bakımından İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara.

ANTMEN,A. (2000). A' dan Z' ye Yirminci Yüzyıl Sanatı. Sanat Kültür Antika. Sayı.16. Üç ayda bir yayınlanan sanat dergisi.

BALTER, M.(2009).Sanat ve Simgeselliğin Kökeni Üzerine. Haziran. Bilim ve Teknik Dergisi,

BAŞLAR, S, ŞAHİN, N. (1993). Ekolojik Denge ve Yok Olan Değerlerimiz. Çevre Dergisi Ekim, Kasım, Aralık Sayı:9.

BAHR, H.(2003). Dışavurumculuk. Hazırlayan: Enis Batur. Modernizmin Serüveni. İstanbul. Yapı Kredi Yayınları.

BATUR, E. (1997). Modernizmin Serüveni. İstanbul. Yapı Kredi Yayınları.

BATUR,E. (2003). Modernizmin Serüveni. İstanbul. Yapı Kredi Yayınları.

BAYHAN, M. (1996). Yazılarla Fotoğraf. İstanbul. Eğe Yayınları.

BAYKAM, B. (1990). Boyanın Beyni. İstanbul. Genç İşadamları Derneği Yayınları.

BERK, N, ÖZSEZGİN, K. (1983).Cumhuriyet Dönemi Türk Resmi. İstanbul. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

BOYDAŞ, N.(2004). Sanat Eleştirisine Giriş. Ankara. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

BUYURGAN, S, U. (2001). Sanat Eğitimi ve Öğretimi. Ankara. Dersal Yayıncılık.

BUYURGAN, S, MERCİN, L. (2010). Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları. Ankara. Görsed Yayınları.

CABANE, P. (2003). Die Brücke. Modernizmin Serüveni.Hazırlayan: Enis Batur. (Çeviren: Mehmet Rıfat). İstanbul. Yapı Kredi Yayınları.

CANSARAN,A. YILDIRIM,C.(2008).Çevre Eğitimi.Editör:Orçun Bozkurt. Ankara. Pegem Yayıncıık.

CEZAR, M. (1971). Sanatta Batıya Açılış ve Osman Hamdi. İstanbul. İş Bankası Yayınları.

CEYLAN, G.(2008).Ortaöğretim 10. Sınıf Düzeyinde Görsel Sanatlar Eğitimi Alan ve Almayan Öğrencilerin Yaşadıkları Çevrenin Estetiğine Bakış açılarının Karşılaştırılması. Gazi Üniversitesi Resim-İş Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

ÇETİN, İ. (1988). Ressam Mehmet Ali Laga ve Çanakkale Resimleri. Çanakkale.

ÇİZGEN, G, (1998).Fotoğrafın Görsel Dili. İstanbul.Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

DEMİR, A.(1993).Temel Plastik Sanatlar Eğitimi. Eskişehir. A.D.Ü. Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

DERMAN, İ. (1992). Fotoğraf. İstanbul. Ağaç Yayıncılık.

DİNÇER, M.(1988). Çevre Bilincinin Oluşmasında Çevre Eğitimini Rolü. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

DOĞAN, M.H.(1998). Estetik. İzmir. Dokuz Eylül Yayınları.

DOĞANAY, H.(1999). Coğrafya'ya Giriş. Konya. Çizgi Kitapevi.

DOĞAY, G. (2010). Ekoloji Ünitesinin Öğrenilmesinde Proje Tabanlı Öğrenme Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi (İstanbul Örneği). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

DURMUŞ, N.(2009). Görsel Sanatlar Eğitiminin İlköğretim I.Kademedeki Öğrencilerde Çevre Bilinci Düzeylerinin Gelişmesine Katkısı. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans Tezi.

EPİKMAN, R. (1939). Türk Plastik Sanat Hayatına Toplu Bir Bakış. Ülkü Halk Evleri Dergisi, Direktör; Fuat Köprülü, Ağustos Ankara.

EPİKMAN, R. (1938). Türkiye'de Plastik Sanatlar, Resim,Heykel, Mimari, Cumhuriyet Devrindeki İnkişafı. Ar Dergisi Birinci Teşrin,s.22,

ERDOĞAN,İ. EJDER,N(1997). Çevre Sorunları Nedenler Çözümler. Ankara.Doruk Yayımcılık.

ERGÜVEN, M. (2002). Yoruma Doğru. İstanbul. Yapı Kredi Yayınları.

ETİKE, S. (1991).Türk Sanat Eğitimin Tarihsel Gelişim Süreci İçinde Ortaokula Resim ve Öğretmeni Yetiştirme,(1923-1950). Yayınlanmamış Doktora Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü Ankara.

FISCHER, E.(1995). Sanatın Gerekliliği. İstanbul.Payel Yayınevi.

GENÇ, A. (1987).Tümel Bir Akım Olarak Alman Ekspresyonizmi. Ankara. Hacettepe Üniversitesi GSF Yayınları 7,

GEL, H,Y. (1990). Resim-İş Öğretiminde Yöntem ve Değerlendirme- Resim-İş Öğretimi ve Sorunları. Ankara. Türk Eğitim Derneği Yayınları.

GERMANER, S.(2008).Türk Sanatının Modernleşme Süreci:1950-1990. İstanbul. Modern ve Ötesi Sergi Kitabı.

GOMBRİCH, E. H.(1997). Sanatın Öyküsü. (Çeviren: Bedrettin Cömert). Dördüncü Basım. İstanbul. Remzi Kitapevi Yayınları,

GORE, A(2008). Tükenen Dünya.(Çeviren:Nurşan Üstüntaş).İstanbul.Sıren Yayınları.

GÖKGÖZ, A. (1980). Bütün Yönleriyle Fotoğrafçılık Siyah-Beyaz ve Renkli. İstanbul. Odak Yayıncılık.

GRAVES, M. (1951).The Art of Color and Design. New York. mc Graw Hill; 2. Edition.

GÜLTEKİN, G.(1992).Batı Anlayışında Türk Resim Sanatı.Ankara.T.C. Ziraat Bankası Kültür-Sanat Yayınları

HANÇERLİOĞLU, O. (1982). Felsefe Sözlüğü. İstanbul. Remzi Kitapevi.

HAUSER,A.(1984). Sanatın Toplumsal Tarihi. Çeviri: Yıldız Gölünü.İstanbul.Remzi Kitapevi.

HUGHES, R.(1993).The Shock Of The New, Art And The Century Of Change. London.Thames and Hudson,

HONNEF, K. (1992). Contemporary Art. Köln.Benedik Taschen.

ITTEN, J. (1983). Kunst der Farbe;subjektives Erleben und objektives Erkennen als Wege zur Kunst. German.Stuttgart.

İPŞİROĞLU, N, İPŞİROĞLU, M. (1997).Oluşum Süreci İçinde Sanatın Tarihi. İstanbul. Cem Yayınevi.

KANDINSKY, W.(1969).Du Spiritüel Dans I'Art" Paris.Editions Dencel.

KANDINSKY, W. (1981). Sanatta Manevilik Üzerine.(Çeviren: Ahmet Necati Bigalı) İzmir.

KAHRAMAN, H. B. (2002).Sanatsal Gerçeklikler, Olgular ve Ötesi. İstanbul. Everest Yayınları.

KARASAR, N. (1991). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara. Bahçeli Evler P.K:33,

KARATAŞ, S. (2003). Öğretim Amaçlı Web Sayfası Tasarımında Renk Kullanımı. Ankara. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 23,Sayı 2.

KILIÇ, L. (2002). Fotoğrafa Başlarken. Ankara. Dost Kitapevi.

KIRIŞOĞLU, O. T. (2005). Sanatta Eğitim. Ankara.Pegem Yayıncılık.

KOCATÜRK, U.(2005). Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri. Ankara. Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

KONGAR, E. (1989). Atatürk'ün Kültür Anlayışı(Ziya Gökalp ile Bir Karşılaştırma). Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Kongreye Sunulan Bildiriler C.III, 9.Türk Tarih Kongresi Ankara.

Kültür Bakanlığı, Ankara Resim ve Heykel Müzesi Katalogu. Ajans-Türk Matbaacılık.

KRAUSSE,A. C.(2005).Rönesans dan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü. (Çeviren Dilek Zaptcıoğlu). İstanbul. Literatür Yayıncılık.

LLOYD,J.(2000).Sanatsal ve Toplumsal Bir Başkaldırı Dışavurumculuk (Çeviren:Celal Üster). Sanat Kültür Antika. Sayı.16. Üç ayda bir yayınlanan sanat dergisi.

LYNTON,N.(1982).Modern Sanatın Öyküsü. Çeviren: Prof.Dr.Cevat Çapan, Prof. Sadi Öziş.İstanbul.Remzi Kitapevi.

MADDEN,T.J., HEWETT, K., ve ROTH, M. S. (2000). "Managing Images in Different Cultures: A Cross-National Study of Color Meanings and Preferences" Journal of International Marketing, 8/4.

ÖZAYTEN, N.(1988). Dışavurumculuk. Kalın Sanat Dergisi. Sayı 7.

ÖZEL, A. (2002). Sanat Eğitiminde Yeni Fırsatlar ve Eski Dirençler. Ankara. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sanat Eğitimi Sempozyumu.

ÖZSEZGİN, K. (1999). Cumhuriyet'in 75 Yılında Türk Resmi. İstanbul. İş Bankası Yayınları.

ÖZSOY, V. (2003). Görsel Sanatlar Eğitimi. Ankara. Gündüz Eğitimi ve Yayıncılık.

RİCHARD, L. (1999). Ekspresyonizm Sanat Ansiklopedisi. (Çevirenler: Beral Madra, Sinem Gürsoy, İlhan Usmantaş). İstanbul. Remzi Kitapevi.

Sanat Kültür Antika. (2000). Yirminci Yüzyıl Sanatı A'dan Z'ye Akımlar. Sanat Dergisi, Sayı: 16.

Sanat Dünyamız (2003) Üç Aylık Kültür ve Sanat Dergisi, Sayı: 88, Yapı Kredi Yayınları.

SERULLAZ,M. (1998) Empresyonizm Sanat Ansiklopedisi.(Çeviren:Devrim Erbil). İstanbul. Remzi Kitapevi.

STERN, N. (2008). American Economic Review. the Economics of Climate Change c.98

SHARMA, R.SHARMA, M. K. (2007). Renklerle Terapi. (Çeviri: Elçin Kafalı), İstanbul. Nokta Kitap.

SONTAG, S. (1991). Sanatçı: Örnek Bir Çilekeş.(Çeviren; Yurdanur Salman, Müge Gürsoy Sökmen), İstanbul. Metis Yayınları.

TANSUĞ, S. (1999). Çağdaş Türk Sanatı. İstanbul. Remzi Kitapevi.

TOLSTOY, L.N. (2004).Sanat Nedir?. (Çeviri: A.Baran DURAL, Bilge Karınca) İstanbul. Yayınları.

TUNALI, İ.(2008) Felsefenin Işığında Modern Resim- Modern Resimden Avangard Resme. İstanbul. Remzi Kitabevi.

TURANÎ, A. (1984). Batı Anlayışına Dönük Türk Resim Sanatı. Türkiye İş Bankası Yayınları.

TUZLAK,B. (2004). Sanat Eğitimi ve Çevre İlişkisi "İlköğretim (6.7.8.) Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitimi ve Sanat Eğitiminin Çevredki Sanatsal Objelere Etkisine İlişkin Görüşleri". Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

TÜRKDOĞAN, T. (2004). Çağdaş Sanat. Ankara. Piramit Yayıncılık.

TÜRKDOĞAN, G. (1984). Sanat Eğitimi Yöntemleri. Ankara. Ayyıldız Matbaası.

UÇAR, T. F. (2003). Görsel İletişim ve Grafik Tasarım. İstanbul. İnkılâp Kitapevi.

Vakit Gazetesi. 28 Mayıs 1928.

YAMAN, Z,Y.(1997) . Sanat Defteri. ISBN 975-7193-07-0. Vakıf Bankası Resim Katalogu.

YILDIRIM, A. ŞİMŞEK, H.(2004).Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara. Seçkin Yayınları.

YILDIZ,K. YILMAZ,M. SİPAHİOĞLU,Ş.(2009).Çevre Bilimi ve Eğitimi. Ankara.Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

YILMAZ, M.(2009). Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar. Ankara. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

YOLCU, E. (2004). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım.

YÜCEL, M.M.E.(2007).17.Yüzyıl Hollanda Resminde Sembol Kullanımı. İstanbul. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

ZAHN, L. (1959). Kleine Geschichte der Modernen Kunts. W.Berlin

İNTERNET KAYNAKLARI

http://www.felsefeekibi.com/sanat/sanatakimlari/sanat_akimlari_YeniDisavurumculuk.html(Erişim: 09.07.2010)

http://www.7gunsaglik.com.tr/metodoloji-nedir.html (Erişim:16.09.2010).

http://tr.wikipedia.org/wiki/Yerle%C5%9Ftirme_sanat%C4%B1 (Erişim:16.09.2010).

http://tr.wikipedia.org/wiki/Fresk,Erişim:16.09.2010).

http://www.genbilim.com/content/view/2729/ (Erişim: 03.10.2010).

http://www.marksist.org/kultur/122-kultur/3736-nouritza-matossian-ile-arshile-gorky-uzerine-soylesi (Erişim:29-10-2010).

http://www.renklerinanlamlari.com/renklerin-anlamlari.html (Erişim: 04.12.2010).

http://www.felsefeekibi.com/sanat/isimler_turk/isimler_alfabetik_turk_ali_avni_celebi.html(Erişim:15.11.2011).

İNTERNETDEN ALINAN RESİMLERİN KAYNAKÇASI

http://www.grizine.com/2010/09/13/ikonalasan-bir-kisisel-hikaye/ Erişim: 18.09.2010

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=522 Erişim: 20.09.2010

http://ayhan02atalay.blogcu.com/cevre-kirliliginin-nedenleri/10112130Erişim: 11.10.2010

http://1.bp.blogspot.com/_LCt67jwh1o/TBjwcR5BAXI/AAAAAAAAADw/FgczfFXrCxo/s1600/su-kirliligi.jpg Erişim: 12.10.2010

http://21grammm.blogspot.com/2008/10/mavi-svari-almanai.html Erişim: 23.10.2010

http://www.themorgan.org/exhibitions/exhibPast00.asp?id=99 Erişim: 02.11.2010

http://www.artnet.com/Galleries/ArtworkDetail.asp?G=&gid=154249&which=&ViewArtistBy=&aid=15093&wid=424177817&source=artist&sortby=imgorder
Erişim:04.11.2010

http://www.mehmetalicetinkaya.com/2010/06/georg-baselitz-1938/ Erişim 05.11.2010

http://www.ibiblio.org/wm/paint/auth/gauguin/sermon/ Erişim: 02.01.2011

EKLER

Ek:1 Öğretim Elemanı Görüşme Formu

1-Üniversite eğitimini hangi okulda aldınız? Bu okulu seçmenizdeki ana etken nedir?

1994 yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim-İş eğitimi Anabilim dalında lisans eğitimimi tamamladım.

Gazi üniversitesi Eğitim Fakültesi şimdi olduğu gibi o zamanda, Türkiye'deki en iyi eğitimi veren kuruluşlardan birisiydi. Özellikli Eğitim Fakültesi olması da bu etkenlerden bir tanesidir. Bizim öğrencilik yıllarımızdaki hocalarımız şu anda Türk sanatına yön veren usta isimlerdi.

2-Varsa lisansüstü eğitimleri nerede ve hangi sırayla aldınız?

Lisans eğitimimden sonra, yine aynı okulun Sosyal Bilimler Enstitüsünde 1998 yılında Yüksek Lisans Eğitimimi tamamladım. Halen Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Doktora öğrenimime devam etmekteyim.

3-Akademik unvanınız nedir?

Öğretim Görevlisi

4-Üniversite Öğretim Elemanlığı dışında başka bir kurumda çalıştınız mı?

Evet, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı çeşitli kurumlarında resim öğretmeni olarak görev yaptım, daha sonra üniversiteye geçtim.

5-Üniversitede Her gün bulunuyor musunuz? Öğrencileriniz size istedikleri zaman ulaşabiliyorlar mı?

Hemen hemen hafta içi her gün okuldayım. Atölyemin kapısı ve odamın kapısı öğrencilerime devamlı açıktır, isteyen istediği saatte bulabilir beni.

6-Lisans dersleri dışında, hangi derslere giriyorsunuz?(Yüksek Lisans-Doktora)

Lisans dersleri dışında başka bir derse girmiyorum.

7-Siz cevre kirliliği konusunda ne düşünüyorsunuz? Yaptığınız eserlerde bu konuya yer veriyor musunuz?

Ben doğanın insanı en güzel yönlerini gösterdiği yerlerde büyüdüm. O yüzden doğa ve doğanın verdiği güzellikler benim için önemlidir. İnsanlığın ve canlıların devamlılığı için çevre ve ekolojik dengenin sürekliliği can alıcı bir noktadır. Şu anda teknolojik gelişmelerin sonucunda ortaya çıkan çevre kirliliği, canlıların yaşamını tehdit edici boyuta gelmiştir. Ben teknolojik gelişmeler olmasın demiyorum, mutlaka olacak, insanlığın rahat yaşaması için gerekli şeylerdir. Teknolojik gelişmelerin neticesinde ortaya çıkan kirlilik ve bu kirliliğin oluşturduğu atık maddelerin, nasıl geri dönüşümünün sağlanacağı konusunda işin uzmanlarının acil tedbir alması gerektiğini düşünüyorum.

Biz sanatçılar ve sanat eğitimi veren insanların, diğer insanlardan bazı konularda biraz daha duyarlı olduğunu düşünüyorum. Özellikle çevre konularına her sanatçının kayıtsız kalmaması gerektiğini de düşünüyorum. Benim resimlerimde doğa ve içinde yaşayan canlılar özellikle insan önemli yer tutar. Resimlerimde doğa soyutlamaları ön plana çıkmaktadır.

8. Resim ana sanat derslerini nasıl işlemektesiniz ve ders saatlerini yeterli buluyor musunuz?

Atölye dersleri bilindiği üzere öğrencinin el becerilerini geliştirmesi, sanat sal bir üslup kazanması adına uygulama ağırlıklı derslerdir. Bende bu dersleri uygulama ağırlıklı işlemekteyim. Zaman zaman teorik bilgilerde vermekteyim. Bu planlı ve programlı bir şekilde olmaktansa öğrencilerin resimlerine bakarken bazı sanatçıların eserlerinden örnekler vermek koşuluyla olmaktadır.

Derslerin saatlerini az buluyorum nedenini ise; Günümüzde, Görsel Sanatlar Öğretmeni yetiştiren kurumlardan, mezun olan öğrencilerin sanatçı olmayacakları bu

kurumlardan mezun olanların sadece sanat eğitimcisi olabileceklerinin düşünülmesinde yattığı sanmaktayım.

Ek:2 Öğrenci A'nın Görüşme Formu

Öğrenci Görüşme Formu

1-Kaç yaşındasınız ve doğum yeriniz neresidir?

1988, Kayseri doğumluyum

2-Sizden başka ailenizin çocuğu var mı?

Evet, Benden yaşça büyük bir ablam var. Onun dışında benden küçük biri erkek diğeri kız iki kardeşim var.

3-**Varsa diğer kardeşleriniz eğitim durumu nedir?**

Ablam Üniversite mezunu. Erkek kardeşim liseyi bitirdi şu anda üniversiteye hazırlanıyor. Kız kardeşim ise ilköğretim 8. Sınıfta öğrenci.

4-Annenizin eğitim durumu nedir?

Ortaokul terk.

5-Babanızın eğitim durumu nedir?

Babam ortaokul mezunu.

6-**Anneniz ne iş yapıyor?**

Ailemize ait bir markette, babamla beraber çalışıyor, birde evin işleriyle ilgileniyor.

7-Babanız ne iş yapıyor?

Babamın marketi var. Esnaf.

8-Hobilerin var mı? (Kitap okumak, Müzik dinlemek, Sinemaya gitmek... vb)

Ödevlerimin dışında kitap okumayı tercih etmiyorum. Benim en büyük hobim, televizyon dizilerini izlemek.

9-Yaşadığın çevreyle ve bu çevrenin temizliliğiyle ilgili neler düşünmektesin?

Yaşadığım çevreye hiç o gözle bakmadım. Daha doğrusu o gözle nasıl bakılacağını bilmiyordum. Her tarafta binalar var, yollar var ve trafik çok yoğun, okula bu yüzden hep geç kalıyorum ama bunlar iyimi kötümü o konuda bir fikrim yoktu. Öğretimi gerçekleştirilen ders sayesinde çevremde olup bitenlere karşı gözlem yeteneğimin geliştiğini düşünüyorum.

10- Araştırma kapsamında hazırlanan görsel sunumların ve anlatımların öğrencilerin resimlerinde çevre sorunlarının dışa vurumu anlamında etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

Yaptığım çalışmalarda öğretim elemanının hazırladığı görsel sunumlar kompozisyon oluşturma aşamasında büyük katkılar sağladı. Bunun yanı sıra sosyal bir birey olarak çevre sorunlarına bakış acımda değişimler yaşamama sebep oldu.

11- Bir sanatçı ve sanat eğitimcisi adayı olan sizlerin toplumsal anlamda Çevre duyarlılığının geliştirilmesi bağlamında üzerinde düşen sorumlulukların ve bu soruna yönelik çözüm önerilerinizin neler olduğunu paylaşır mısınız?

Çevre sorunların ele alındığı sergiler açılabilir, bienaller düzenlenebilir ve halkın katılımı sağlanabilir.

Ek:3 Öğrenci B'nin Görüşme Formu

Öğrenci Görüşme Formu

1-Kaç yaşındasınız ve doğum yeriniz neresidir?

1986 Kütahya doğumluyum.

2-Sizden başka ailenizin çocuğu var mı?

Evet. Bir ablam ve ağabeyim var.

3-Varsa diğer kardeşleriniz eğitim durumu nedir?

Ablam lise mezunu, şu anda devlet memurluğu yapmakta. Ağabeyim ise, Üniversite mezunu, babamla birlikte esnaflık yapıyor.

4-Annenizin eğitim durumu nedir?

Annem, ortaokul mezunu.

5-Babanızın eğitim durumu nedir?

Babam, lise mezunu.

6-**Anneniz ne iş yapıyor?**

Ev hanımı.

7-Babanız ne iş yapıyor?

Kütahya'da çini işleri satan bir dükkânımız var onu işletiyor.

8-Hobilerin var mı? (Kitap okumak, Müzik dinlemek, Sinemaya gitmek... vb)

Özellikle belli bir hobim yok.

9-Yaşadığın çevreyle ve bu çevrenin temizliliğiyle ilgili neler düşünmektesin?

Bu dersi almadan önce çevre temizliğiyle ilgili kaygılar taşımıyordum. Bu yüzden yaşadığım çevredeki düzensizliklerin bir kısır döngüden ibaret olduğunu düşünüyordum, birileri nasıl olsa sahiplenir düşüncesiyle hareket ediyordum. Ancak bunun sadece buzdağının görünen yüzü olduğunu öğretimini gördüğümüz ders sayesinde anladım. İnanın bana hayata bakışım değişti.

10- Araştırma kapsamında hazırlanan görsel sunumların ve anlatımların resimlerinde çevre sorunlarının dışa vurumu anlamında etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

Ders içerisindeki yer alan etkinlikler ve dışavurum akımını benimsemiş sanatçıların yapıtları gerek konu secimi, gerek kompozisyon kurguları ve gerekse de üslup anlayışları açısından beni fazlasıyla etkiledi

Özellikle küresel ısınma konusunda yaptığım çalışma, öğretimin kavramsal boyutunda ele alınan konuların bir yansıması ve dışı vurumudur.

11- Bir sanatçı ve sanat eğitimcisi adayı olan sizlerin toplumsal anlamda Çevre duyarlılığının geliştirilmesi bağlamında üzerinde düşen sorumlulukların ve bu soruna yönelik çözüm önerilerinizin neler olduğunu paylaşır mısınız?

Bu soruna yönelik olarak resim, heykel ve fotoğraf derslerinde ürenler oluşturulabilir ve bu ürünler çeşitli yollarla halka indirgenip onlarında bilinç düzeyi yükseltilebilir.

Ek:4 Öğrenci C'nin Görüşme Formu

Öğrenci Görüşme Formu

1-Kaç yaşındasınız ve doğum yeriniz neresidir?

1987'de Malatya'da dünyaya gelmişim.

2-Sizden başka ailenizin çocuğu var mı?

Hayır, ailenin tek çocuğuyum.

3-Varsa diğer kardeşleriniz eğitim durumu nedir?

Yok.

4-Annenizin eğitim durumu nedir?

Anadolu Üniversitesinde Açık Öğretim Programında 2.sınıfta okuyor.

5-Babanızın eğitim durumu nedir?

Üniversite mezunu**.**

6-Anneniz ne iş yapıyor?

Kamu kuruluşunda memur.

7-Babanız ne iş yapıyor?

Kamu kuruluşunda memur. Yönetici pozisyonunda çalışmakta.

8-Hobilerin var mı? (Kitap okumak, Müzik dinlemek, Sinemaya gitmek... vb)

Evet, kitap okumayı çok seviyorum özellikle sanatçıların hayatlarını ve eserlerini içeren kitapları tercih ediyorum. Bunun yanı sıra, bol bol resim sergilerini takip ediyorum.

9-Yaşadığın çevreyle ve bu çevrenin temizliliğiyle ilgili neler düşünmektesin?

Yaşadığım çevrenin temiz ve düzenli olduğunu düşünmüyordum ama bu düzensizliğin içinde yaşamaya alıştım zannediyordum. O yüzdende çok fazla rahatsızlık duymuyorumdur. Herkesin benim gibi duyarsız bir şekilde yaşadığını düşünüyordum.

10- Araştırma kapsamında hazırlanan görsel sunumların ve anlatımların öğrencilerin resimlerinde çevre sorunlarının dışa vurumu anlamında etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

Kesinlikle düşünüyorum. Ders sayesinde zihnimde oluşan çevre sorunlarını kabullenmişlik duygusu yerini ekolojik dengenin parçası olduğum ve onu koruman gerekliliği duygusuna bıraktı.

11- Bir sanatçı ve sanat eğitimcisi adayı olan sizlerin toplumsal anlamda Çevre duyarlılığının geliştirilmesi bağlamında üzerinde düşen sorumlulukların ve bu soruna yönelik çözüm önerilerinizin neler olduğunu paylaşır mısınız?

Üniversiteler arası işbirliğine gidilerek yılın belirli zamanlarında çevre duyarlılığına yönelik etkinlikler gerçekleştirilebilir ve bu etkinliklerde sanatsal oluşumlar paylaşılabilir.

Ek:5 Öğrenci A'nın (Eseri Hakkında) Öz Değerlendirme Formu

Yapmış olduğunuz eser hakkında bilgi verebilir misiniz?

Konu olarak verilen küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliği içerisinde "Gaz Maskesiyle İp Atlayanlar" adını verdiğim çalışmanın çıkış noktası olarak, günümüzde hızla gelişen teknolojinin, ülkeler arasında enerji paylaşımı için çıkan savaşlarda kullanılan atom veya buna benzer zararlı bombaların, fabrika bacalarından çıkan zehirli gazların küresel ısınmayı tetikleyerek, ekolojik değişikliklere neden olduğunu ve bu yüzden dünyada yaşayan canlıların yaşam alanlarının giderek azaldığını düşündüğüm için böyle bir çalışma yaptım. Bu konuyla ilgili bazı araştırmalar yaptıktan sonra bunun üzerine eskiz çalışmaları yaptım ve daha sonra uygulamaya geçtim. Çalışmamın sonucunda ortaya çıkardığım eseri etkili buldum. Anlatmak istediğim konuyu direk anlatabildiğimi düşünmekteyim ayrıca kullandığım simgeleri de başarılı ve yerinde bulmaktayım.

Yaptığım resmin bize anlatılan Dışavurum kuramının özelliklerini taşıdığını düşünmekteyim.

Ek:6 Öğrenci B'nin (Eseri Hakkında) Öz Değerlendirme Formu

Yapmış olduğunuz eser hakkında bilgi verebilir misiniz?

Bize konu olarak verilen küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliği hakkında " Yanan Ormanlarımız mı? Yoksa Ciğerlerimiz mi?" adını verdiğim çalışmanın çıkış noktası olarak, orman yangınlarının giderek arttığı ve canlıların yaşam alanlarının giderek azaldığını, bu durumun bir sonucu olarak canlıların yaşamlarını yitirdiği, birçoğunun da nesillerinin tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu düşündüğüm için böyle bir çalışma yaptım. Çalışmama başlamadan önce kısa bir süre kararsızlık yaşadım ama daha sonra ne yapmak istediğime karar verdim. Daha sonra yapacağım çalışmanın eskizini hazırlamadan direk tuvalime çizerek boyadım.

Bu çalışmamla hissettiğim duygu ve düşüncelerimi en iyi şekilde ifade ettiğimi düşünmekteyim. Ortaya çıkan resmi beğendim. Yaptığım resmi bize anlatılan sanat akımı içerisinde olduğunu düşünüyorum.

Ek:7 Öğrenci C'nin (Eseri Hakkında) Öz Değerlendirme Formu

Yapmış olduğunuz eser hakkında bilgi verebilir misiniz?

Çalışma konu olarak verilen küresel ısınma, iklim değişikliği ve çevre kirliliği konusunda "Fabrikadan Çıkan Dumana Bak" adını verdiğim çalışmamı meydana getirdim. Bu çalışmanın çıkış noktası olarak, fabrikalarda kullanılan fosil yakıtlar nedeniyle oluşan dumanların havaya yayılması sonucunda oluşan çevre kirliliğine dikkat çekmek istedim. Çalışmama başlamadan önce eskiz hazırlamadım buda bende kısa bir süre kararsızlık yarattı ama aklımda yapmak istediğim çok fikir vardı. Bu fikirleri hocamla ve arkadaşlarımla paylaşarak ne yapabileceğimi buldum ve çalışmama başladım Yaptığım çalışma bittikten sonra başarılı buldum anlatmak istediğim duygularımı anlatabildiğimi düşünmekteyim.

Yaptığım resmi bize anlatılan Dışavurumcu kuramın içinde nitelendirmekteyim.

Ek:8 Eserler Hakkında Görüş Bildiren Uzmanların Değerlendirme Formu

Tablo 1

DIŞAVURUMAKIMINDAN ETKİLENEREK OLUŞTURULAN RESİMLERİN UZMAN DEĞERLENDİRMESİ

ÖĞRENCİLER	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Kısmen Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı
ÖĞRENCİLER	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarısız
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Kısmen Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Kısmen Başarılı

Tablo 1'den anlaşılacağı gibi 19. ve 20. resmi yapan öğrenciler birer uzman tarafından başarısız bulunmuş, bunun dışındaki öğrencilerin hepsi üç uzman tarafından başarılı bulunmuştur.

Uzmanlar tarafından; 48 tane başarılı, 10 tane kısmen başarılı ve 2 tanede başarısız notu verilmiştir.

Ek:9 Eserler Hakkında Görüş Bildiren Uzmanların Değerlendirme Formu

Tablo 2

SOYUT DIŞAVURUMAKIMINDAN ETKİLENEREK OLUŞTURULAN RESİMLERİN UZMAN DEĞERLENDİRMESİ

ÖĞRENCİLER	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı
ÖĞRENCİLER	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı

Tablo 2 ‘den anlaşılacağı gibi 1.uzman tarafından 8.resmi yapan öğrenci kısmen başarılı bulunmuş, bunun dışındaki öğrencilerin hepsi üç uzman tarafından başarılı bulunmuştur.

Uzmanlar tarafından; 59 tane başarılı, 1 tane kısmen başarılı notu verilmiştir.

Ek:10 Eserler Hakkında Görüş Bildiren Uzmanların Değerlendirme Formu

Tablo 3

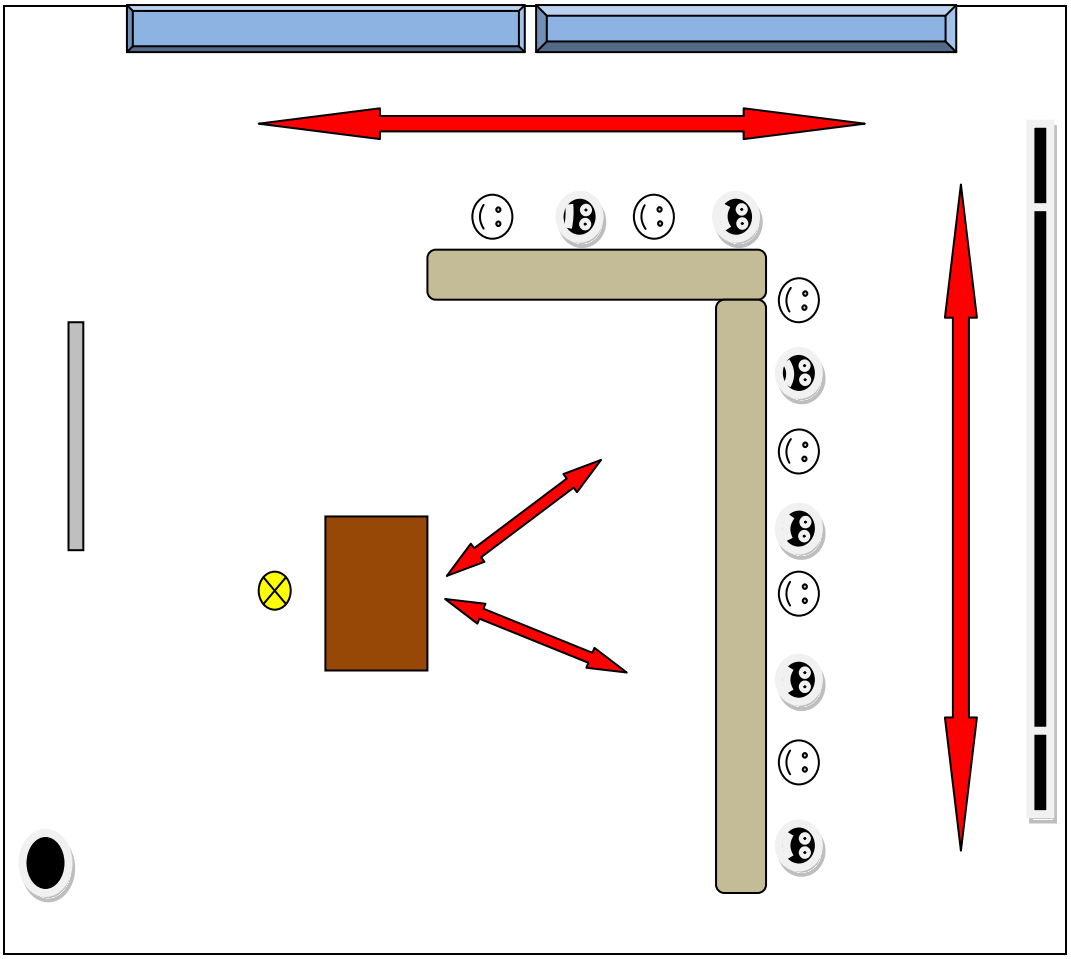
YENİ- DIŞAVURUMAKIMINDAN ETKİLENEREK OLUŞTURULAN RESİMLERİN UZMAN DEĞERLENDİRMESİ

ÖĞRENCİLER	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı	Başarısız	Başarılı	Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı	Başarılı
ÖĞRENCİLER	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız
2.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarısız	Başarılı
3.UZMAN	Başarılı	Başarılı	Kısmen Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı	Başarılı

Tablo 3'den anlaşıldığı gibi 6.resmi yapan öğrenciyi 2.uzman başarısız bulmuş, 8. Resmi yapan öğrenciyi 2. ve 3. uzman başarısız bulmuş, 20 resmi yapan öğrenci 1. uzman tarafından başarısız bulunmuştur. 8. resmi yapan öğrenci 1. Uzman tarafından kısmen başarılı bulunmuş,13. Resmi yapan öğrencide iki uzman tarafından kısmen başarılı bulunmuştur. Bunun dışında kalan öğrencilerin hepsi uzmanlar tarafından başarılı bulunmuşlardır.

Uzmanlar tarafından; 53 tane başarılı, 3 tane kısmen başarılı ve 4 tanede başarısız notu verilmiştir.

Ek:11 Teorik Dersin Anlatıldığı Sanat Dersliği

Öğretim Elemanının sandalyesi

Erkek Öğrenci

Kız öğrenci

Öğretim Elemanının masası

Projeksiyon perdesi

Pencere

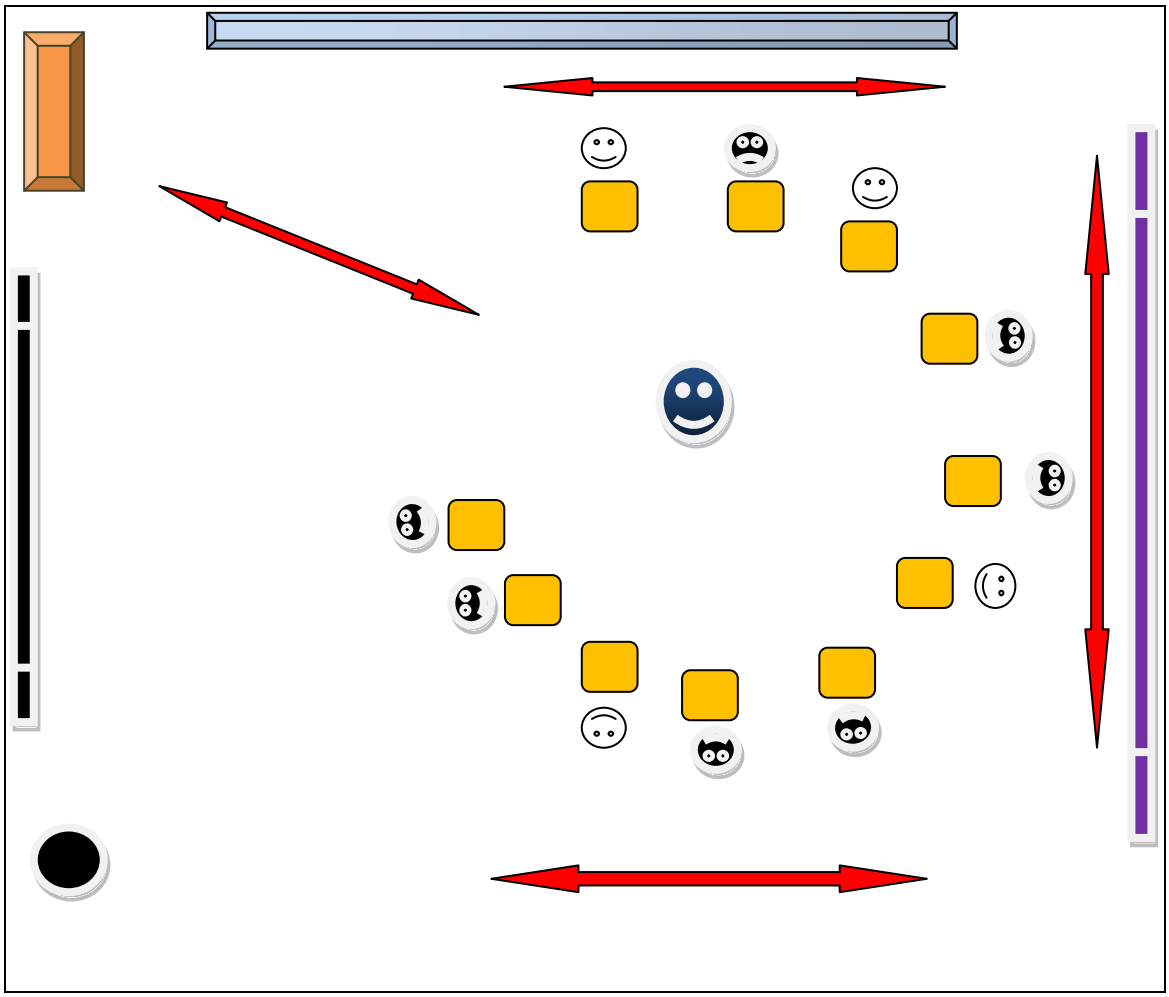
Öğretim elemanın ders esnasında gezdiği alanlar

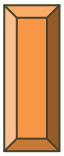
Öğrenci masası

Pano

Çöp kovası

Ek:12 Uygulama Dersinin İşlendiği Atölye Ortamı

Öğretim Elemanının Odası

Öğrenci Dolabı

Kız öğrenci

Erkek Öğrenci

Pencere

Öğretim elemanının ders esnasında gezdiği alanlar

Şövale

Öğretim Elemanı

Çöp kovası

Ek:13 Gözlemlenen Birinci (1) Dersin Video Kayıt Dökümü

10:00- Öğretim elemanı sınıftaki öğrencilere eksik arkadaşlarının olup olmadığını sordu. Öğrencilerden birisi 2 kişi yok hocam dedi

10:02- Kapı çaldı eksik olan iki öğrenci sınıfa girdi yerlerine oturdu.

10:05- Öğretim elemanı sınıf yoklaması yaptı.

10:20- Öğretim elemanı, çocuklar bu derste bu sınıfta toplanmamızın amacı, çevre kirliğinin insanları nasıl etkilediği ve bu etkilenmenin bizim sanatımıza ne kadarının dışa vurabildiğimizi konuşacağız. Ben size sanat nedir? Çevre kirliliği nedir? Kent kavramı nedir? Hangi sanatçılar kent kavramı üzerine eserler vermiş ve sanatlarına konu edinmiş... vb. konular hakkında projeksiyon makinesi yardımıyla anlatacağım. Daha sonra sizin fikirlerinizi de alarak dersimizi işleyeceğiz. Ders anlatım aşaması bittikten sonra atölyemize çekilip, gördüğümüz konuların içerisinde sizi etkileyen kısımları resimlerinizde yansıtmanızı isteyeceğim. Bu konuda bir şey sormak isteyen var mı?

10:30- (Kız Öğrenci) Hocam daha önce böyle bir etkinlik yapmadık şimdi neden yapıyoruz?

10:31- Evet daha önceki atölye çalışmalarımız uygulamaya yönelikti ve sizler kendi ürettiğiniz konular hakkında çalışıyordunuz. Arkadaşlar Üniversiteler sadece insanlara eğitim vermekle kalmaz bu eğitimin en iyisinin nasıl verileceğini de araştırır. Bunun için insanlar, Yüksek Lisans ve Doktorada tezleri yaparlar. Bizde bu dersi bir akademisyen arkadaşımızın ortaya koyduğu fikir doğrultusunda işleyeceğiz. Eğer bu uygulama başarılı olursa daha sonra atölye derslerinde bu uygulamaya yönelik çalışmalar yapıla bilsin diye.

10:34-(Kız Öğrenci) Bence başarılı olacak hocam.

10:35- Şimdi izninizle dersimize başlayalım arkadaşlar. Sizler 4. Sınıf öğrencileri olduğunuz için Sanat Nedir? Sorusunu açıklamaktansa ilk önce sizin cevaplamanızı isteyeceğim.

10:36- Parmak kaldıran bir erkek öğrenci cevap aldı. Sanat insanın düşündüklerini ve hissettiklerini çeşitli materyallerle ürüne dönüştürmesidir.

10:37- Başka bir erkek öğrenci söz alarak. Sancılı bir üretim sürecidir.

10:38- Kız öğrenci söz aldı. Sanat insanın içindeki estetik birikimlerini, güzel anlayışını ve varsa eğer içsel çözümsüzlüklerini çeşitli, aletler yardımıyla dışa vurmasıdır diyebiliriz. Bizler resim yaptığımız için; boya, fırça kullanıyoruz. Müzisyenler, çalgı aletleri kullanıyor ve bu her sanat tarzına göre değişiklik gösteriyor. Tek değişmeyen bu süreci insanların yaşaması ve duygularıdır.

10:40- Öğretim elemanı sözü aldı. Evet, çocuklar hepinizin yaptığı sanat tanımları doğru. Buradan yola çıkarak sizlerin artık sanat hakkında ve nasıl yapıldığı hakkında fikirleriniz oluştuğunu söyleyebiliriz. Peki, sizce sanat eğitimi nedir?

10:45- Kız öğrencilerden biri söz aldı, hocam arkadaşlarımızın sanat için yaptıkları yorumları ele alıp, onların bahsettikleri duygu birikimini aktarmak için kullanacağımız aletlerin nasıl kullanıldığını, öğretmemize sanat eğitim denir.

10:47- Başka fikrini söylemek isteyen arkadaşımız var mı?

10:48- Erkek öğrencilerden birisi söz aldı. Hocam yaratıcılık eğitiminin ön plana alındığı, estetik duyarlılık süzgecinden geçerek, bireysel ve toplumsal ilişkilerimizde yaşadığımız, olay ve bu olaylara karşı geliştirdiğimiz tutumların bilincine vardırılması, ayrıca kişinin kendi öz yeteneklerinin de ortaya çıkarak bunların kullanmanı sağlamasına sanat eğitim diyebiliriz.

10:50- Evet çocuklar sanat eğitimini tanımını birde ben yapayım ondan sonra kısa bir ara verelim. **Sanat eğitimi;** kişiye estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı olmak amacıyla, yeni biçimleri hissedip, eğlenmeyi ve heyecanlarını doğru biçimlere sevk etmeye çalışan bir alandır. Aslında en büyük hatayı sanat eğitimini sanatçı yetiştirmek olduğunu zannetmekle yapıyoruz. Aslında sanat eğitimi sanatçı yetiştirmek için değil, yetiştirmek de olduğu her kişiyi yaratıcılığa yöneltip, onun bilgisel, duyusal ve duygusal eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik verilen eğitimdir diyebiliriz. Sanat eğitimi, her yaştaki bireye verilebilir ve herkes için gereklidir. Sanat eğitimi insan'ın sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği ve yardımlaşmayı, doruyu seçme ve ifade

edebilmeyi, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatmayı, üretken olmayı sağladığı için gereklidir. Sanat eğitimi, gözlem yapma, orijinal buluş ve kişisel yaklaşımları destekler, pratik düşünceyi geliştirir. Olayları, olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü arttırır. Bireyin el becerisini geliştirir ve sentez yapmasına yardımcı olur. Dedikten sonra ara veriyoruz. 25 dakika sonra buradayız.

11:20- Herkes burada mı?

11:20- Sınıftan birkaç kişi evet dedi.

11:23- Çocuklar dersimizin bu aşamasında projeksiyon makinemizi açıp onun üzerinden işleyeceğiz. Bir örgenciden bilgisayarı amcasını istedi. Öğrenci bilgisayarı hazır hale getirdi.

11:30 Çocuklar resim sanatının çıkış noktasını bazı teorisyenler, ilkel yani mağara insanlarıyla eş tutmaktadır. Mağaralara yapılan ilk resimler insanoğlunun yaptığı ilk sanattır diye biliriz. Bu gördüğünüz mağara resmi geyiktir. Bu insanlar genelde avlandıkları hayvanların resimlerini yapmışlardır. Bazı resimlerde ise şu anda gördüğünüz resim gibi, korktukları hayvanlara ve doğa olaylarını kontrol altına alabilmek için, yani büyü amaçlı resimler yapmışlardır. Bazı teorisyenler bunu tapınmak amacıyla olduğunu da söylüyorlar.

Bazı uzmanlarsa bu resimleri, oyun teorisiyle açıklamaktadırlar. Sanatsal yaratımlar, estetik kaygılar güderek biçimsel bir güzelliğe ulaşmak için değil de, çalışma dışında enerji tüketimi sağlamak amacıyla insan doğasında olan bir gereksinimden doğduğunu söylemektedirler.

11:38- Bu konuda bir şey söylemek isteyen var mı? Yok, peki devam edeyim o zaman.

Çocuklar en eski yerleşim yerlerinin ana doluda olduğunu artık bilmeyen yoktur. Bu yerleşmelerin en önemlilerinden biriside Çatalhöyük'tür. Şu anda gördüğünüz duvar resmi Çatalhöyük'te bulunmuştur ve geyik avını sembolize eder. Diğer önemli yerleşim alanı da hacılardır bu gördüğünüz vazo, hacılara aittir. Bunlar iyi pişirilmiş, perdahlı çanak çömleklerdir. Kırmızı ve kahverengidirler. Genelde hayvan biçimli tören kapları ilginç örneklerini oluşturur.

Öğretim elemanı bir süre daha ana doludaki sanat gelişimi üzerinde durdu. Ve daha sonra Grit,Yunan, Roma, Helenistlik Dönemde Resim Sanatı konularını işledi.

13:00- Çocuklar bu haftalık bu kadar ders işlemenin yeterli olacağını düşünüyorum haftaya gene bu sınıftayız, unutmayın! Diyerek dersi bitirdi.

Gözlemlenen İkinci (2) Dersin Video Kayıt Dökümü

10:00- Çocuklar sınıf tam herhalde?

10:00- Sınıftan evet yanıtı geldi.

10:01- anlaşılan dersi bu şekilde işlemeyi sevdiniz?

10:02- Sınıftan evet yanıtı geldi.

10:03- Gecen hafta en son Helenistlik dönemi işlemiştik, bu hafta Doğu bölgelerindeki sanata değineceğiz. Bu arada bir arkadaşınız ben konuşurken projeksiyon makinesi açsın. İlk önce Hint sanatı hakkında konuşacağız, daha sonrada Çin sanatı ve böyle gidecek. Bilgisayarı açtınız mı diye öğrencilere sordu. Evet cevabı geldi.

10:08- Çocuklar Hindistan da bir çok din görülmüştür. Her dinin kendine özgü ritüelleri olduğunu düşünürsek ve bunlarında hem kültüre hem de sanatlarına yansıdığını düşünürsek ne olur?

10:10- Kız öğrencilerden biri söz aldı, çok kültürlü ve zengin bir sanat anlayışına sahip olurlar.

10:12- Evet doğru. Bu uygarlığın çeşitli dönemleri vardır. İslami dönemde Pers ve Hint etkileri görülür bu da kâğıt üstüne zamkla yapıştırma, süsleme ve minyatür anlayışını gelişmiştir. Gupta döneminde; resimlerine rengin egemen olduğu görülür. Bu gördüğünüz örnekler bu bahsettiğim döneme aittir. Aralarındaki farkı umarım görüyorsunuzdur. Çocuklar bu resimlerden de anlaşılacağı gibi Hintli, ressamlar farklı farklı konularda ve tarzlarda eserler vermişlerdir. Öğretim elemanı bu anlatım tarzıyla, hint resminden sonra sırasıyla, Eski Çin resmini, Eski Japon Resmini, Eski İran'daki Resim Sanatı, anlatmıştır ve derse 25 dakika ara vermiştir.

11:30- Öğretim elemanı derse başlamış ve sınıfın tam olup olmadığına bakmıştır.

Herkes burada olduğuna göre kaldığımız yerden devam edebiliriz herhalde, diyip derse başlamıştır. Çocuklar orta Avrupa sanatının gelişiminde Bizans'ın ve Bizans sanatının önemli olduğu bilinmektedir. Özellikle 330-726 yıllarında yapılan duvar mozaiklerinin hiçbirinin İstanbul'da olmadığını biliyoruz. Binansın ilk dönemlerinde yapılan işler Helenistlik sanatın izlerini taşır. Bunu da şuradan anlıyoruz; beyaz zemin üzerine yapılan figürler birbirlerine bağlı olmadıkları için belirli bir kompozisyondan söz edilemiyor. Bu da Helenistlik dönemin özelliklerindendir. Ayrıca İnsan, hayvan, ağaç vb. tasvirler bir zemin üzerinde serpiştirilerek gelişi güzel yerleştirilmiştir. Bu mozaiklerin Hıristiyanlıkla bir ilgisi yoktur. Konu ve renk bakımından tamamen ilk çağ Helenistlik resim zevkini yansıtmaktadır. Bu dönemden sonra İkona kırıcılığı başlamıştır ve bu olay sonunda resim sanatı çok büyük darbe almıştır. Kiliselerde de bulunan resim ve mozaikler tahrip edilmiştir. Öğretim elemanı bu konu hakkında biraz daha konuşarak öğrencilere örnekler göstermiştir.

12:00- 13. yy. Gotik Resim Sanatına geçmiştir. Bu konu üzerinde bir süre durmuş, bu dönemin resim örneklerini göstermiş, öğrencilerden yorum almış ve hafta görüşmek üzere diyip dersi 12:25' de bitirmiştir.

Gözlemlenen Üçüncü (3) Dersin Video Kayıt Dökümü

10:00- Öğretim elemanı sınıfa geldi, masasına geçti, öğrencilere günaydın dedi. Sınıfta eksik olup olmadığını sordu, bir kız öğrenci söz aldı iki kişinin olmadığını onlarında derse katılamayacaklarını ve mazeretlerini söyledi. Öğretim görevlisi peki dedi. Projeksiyon makinesinin ve bilgisayarın açılmasını istedi.

10:08- Çocuklar bu hafta Türkiye'deki resim sanatının gelişimini ve buna bağlı olarak da sanat eğitimini konuşacağız. Diyerek dersin içeriği hakkında öğrencilere bilgi verdi.

10:10- Çocuklar, Türk resim sanatı dendiği zaman Cumhuriyetin ilanından, günümüze kadar olan süreci kapsadığını biliyoruz herhalde. Ancak Türkiye'nin birde öncesi var Osmanlı devleti, çocuğu insan Osmanlıda sanatın olmadığı zanneder, ama bu düşünce ve bilgi yanlıştır. Türkiye'de sanat alanında modernleşme Osmanlı döneminde

19. yy. sonlarına doğru başlamıştır. Şu anda gördüğünüz resim Osman Hamdi'nin resmidir. 1880'lerin başında Osman Hamdi beyle Türk resim sanatı modernleşmeye geçiş yaşamaya başlamıştır. Bazı şeyler değişmeye başladı ancak belli bir kesim gelenekselden yanaydı, bu dönemde önemli değişimler yaşanmaya başlamıştır. Bizde durum böyleyken sizce batı resim alanında ne yapıyordu?

10:18- Hadi çocuklar hiçbir tahmininiz yok mu? Peki ben söyleyeyim o zaman; batı bu dönemde din olgusunun altındaydı, kiliseler çok güçlüydü ve incili halka daha iyi anlata bilmek adına sanatçılara bol bol resim yaptırıyorlardı. Bu da sanatçıların maddi olarak desteklendiği anlamına gelir. Bu da batının sanatının daha hızlı gelişimini sağlamıştır. Bizde bu tür aktiviteler olmadı için ne olmuştur? Evet, sanat yavaş gelişmiştir. Tabi bizle söylüyoruz ama bazı girişimlerde vardı mesela Cumhuriyet öncesinde, devlet tarafından sanatçıların bir çoğu yurt dışına eğitim almaları için gönderilmişti. Özellikle Çallı dönemi diye anılan, dönemde hemen hemen bütün sanatçılar yurt dışında iyi hocaların atölyelerinde eğitim almışlardı. Öğrencilerin Avrupa gönderilip eğitim almaları 1880 yılına kadar devam ve daha sonra bu eğitim durduruldu. Çocuklar bu eğitimin durdurulmasındaki sebebi; Paris'te 1860 yılında açılan Mektebi Osmaniye'de eğitim alan Türk ressamlar, bu okulda kendi içlerine kapanık yetiştikleri için yabancı dil öğrenmede zorluk çekmişlerdir. Eğitimi iyi olsun diye yurt dışına gönderildiler. Ama eğitim tam olarak işlev gösteremedi ve bunları başarısız oldunuz diye yurda çağırdılar ve üstelik çeşitli cezalara çarptırdılar.

Bu ressamlar ülkeye döndükleri zaman çeşitli sergiler açmışlardır. Bu gördüğünüz resimde o sergilerden birisindendir. Türkiye'de bilinen ilk toplu sergi hangisidir biliyor musunuz? Hayır mı? 1863'te Sergi-i Osmanî'dir. Ancak Türkiye'de düzenlenen gerçek anlamdaki ilk karma sergi Şeker Ahmet Paşa'nın yerli ve yabancı ressamları bir araya getirerek 1873'te açılmasını sağladığı sergidir.

Öğretim elemanı Çocuklar sıkıldıysanız ara verelim biraz diye sormuştur, çocuklardan evet cevabı gelince derse 20 dakika ara vermiştir.

11:20- Çocuklar, bu sergilerden sonraki en önemli olaylarda birisi 1908 yılındaki Osmanlı Ressamlar Cemiyetinin Kurulmasıdır. Buda II. Abdül Hamit dönemine denk gelmektedir. Bu dönemde resim sanatında önemli bir hareketlenmede

dikkat çeker. Bu cemiyetin öncülüğünde 1916 yılında Galatasaray Lisesinin resim dershanesinde sergi açılmıştır ve bu sergiler daha sonraki yıllarda devam etmiştir.

Öğretim elemanı Türk resim Sanatı hakkında biraz daha bilgi vermiş, daha sonra ise Gazi Terbiye Enstitüsü'nün kısa bir tarihini vermiş, türk resim sanatına ve sanat eğitimine getirileri üzerine konuşmuştur. Daha sonra Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulunun (Şimdiki Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi) kuruluşu,gelişimi ve resim eğitimine katkılarından bahsetmiştir. Buralardan yetişen önemli ressamlar üzerine durmuş ve sınıfça resimler hakkında analizler yapmışlardır.

13:00-Ve haftaya görüşmek üzere diyerek dersi bitirmiştir.

Gözlemlenen Dördüncü (4) Dersin Video Kayıt Dökümü

10:00- Öğretim elemanı sınıfı geldi, masasına oturdu ve daha sonra sınıftaki öğrencilere nasıl olduklarını sordu, derse geçmeden önce beş (5) dakika kadar sohbet ettiler. Sınıf tam herhalde dese başlayalım mı? diye sorduktan sonra evet cevabı aldı ve derse geçti.

10:08- Çocuklar bu hafta kent ve bu kavramın sanata yansımaları hakkında konuşacağız, hangi sanatçılar bu kavramı neden işlemişleri konuştuktun sonra esas konumuz olan çevre konularına ve ekspresyonizm(Dışavurum) akımına bu hafta geçmeyi düşünüyorum. Diyerek dersine başladı.

10:10- Çocuklar kentlerin büyük yerleşim alanları olduğunu biliyoruz. İlk yerleşim alanlarının beş bin yıl önceye dayandığı söylenmektedir. Bu yerleşmelerin nerde olduğunu tahmin etmek isteyen var mı? Diye soru sordu. Öğrencilerden biri Diyarbakır' dedi. Öğretim elemanı nerden biliyorsun diye sordu? Öğrenci Diyarbakırlı olduğunu ve ilk yerleşkelerin Ergani'deki Çayönü, bölgesinde olduğunu söyledi. Öğretim elemanı evet doğru diyerek devam etti. Diğer bir yerleşkede Konya Çatalhöyük olduğu biliniyor dedi.

Günümüzdeki kent kavramıyla tabii ki ilk kent kavramları aynı şeyler değillerdir, günümüzdeki kent kavramı daha kapsamlıdır. Eski kentler basit tarım alanlarının olduğu yerleşkelerdi, şimdi ise kalabalık insan kitlelerinin yaşadığı, devasa yapıların bulunduğu ve insanların her türlü sosyal ve iş alanındaki ihtiyaçlarının

giderildiği yerleşkeler olma özelliğini kazanmışlardır. Hayatlarını rahat bir şekilde devam ettirmek adına kendilerine kültürel kavramlar çıkartmışlar ve yasalar koymuşlardır. Sizlerde kentlerde yaşayan insanlarsınız ve sizden modern kent tanımını istersem ne dersiniz bana?

10:17- Kız öğrencilerden biri söz aldı; insanların rahat yaşayabileceği yerleşim alanları dır dedi.

Arkasından başka bir arkadaşı söz aldı; rahat yaşayacağı ama hayat güvencesi de olan yerler olmalı ve çalışabileceği iş imkânları da olmalı ki biz ona modern kent diyebilelim dedi.

Başka bir erkek öğrenci; sadece bina olarak düşünülmemeli, bence modern kentlerde yeşillik alanlarda olmalı, parklar bahçeler gibi dedi.

Öğretim elemanı devam etti; evet gençler hepsi doğru ve bunların hepsinin birleşmesi yeni bir kavramı ortaya çıkarmıştır. "Modern Kent Tasarımı" bu tarsımlar insanların raht etmesi adına yapıldı için, yavaş yavaş birey ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu toplumun içinde toplumdan uzak insanların yetişmesine sebebiyet vermektedir. Çocuklar daha sonra modern mimari bitip post modern mimari başlamıştır ve bu iki akım arasında gelgitler yaşanmıştır. Bu süreç sanatçılarında etkilenmesine yol açmıştır.

Mesela Walter Gropius gibi mimarlar ve Mondrian gibi neo-plastik sanatın öncü isimleri tarafından da uygulanmıştır. Şu anda Mondrian'ın resmini görüyoruz. Bu sanatçılar ortak alanları, geleneksel formlardan uzak, basit, dikey ve yatay hatlardan oluşan geometrik formları benimsemeleridir. Bunların eserlerinde sadelik ve işlevsellik ön planda yer almıştır. Bunlar için, ele aldıkları konuların çoğaltılabilirliği, geliştirilebilirliği ve ekonomik çözümler için uygun olması gerekmektedir. Diyerek sözüne devam etti mimari ve sanata yansımalarını bir müddet daha konuştuktan sonra, küresel ısınma ve insan üzerine olan etkilerini konuştular, daha sonra çevre kirliliği ve canlı hayatını nasıl tehdit ettiği üzerine tartışmalar gerçekleştirdiler ve 20 dakika derse ara verdiler.

11:15- Öğretim elemanı, aradan sonra derse Dışavurum akımıyla devam etti. Kirchner'in resimlerini gösterdi ve üzerine sınıfta tartışıldı. Almanya'nın Münih

şehrinde Vassily Kandinsky ve Franz Marc Der Blaue Reiter(Mavi Süvari) adlı bir ressamlar birliğini nasıl kurduklarını ve bu akım içinde önemli yeri olan "Mavi Süvari Almanağı" hakkında ilgi verdi. Daha sonra Franz Marc'resim örnekleri üzerinden sanatçının akım içindeki yerini tartıştılar. Dışavurum akımının en önemli ismi olan Munch'ın hayatı ve eserleri hakkında konuştu ve eserlerini gösterdi. Daha sonra Ekspresyonizm akımının içinden doğan, "Soyut Dışıvarum" hakkında örnekler gösterdi ve önemini uzun uzun anlattı, sanatçıların çalışmalarından ve atölye ortamlarından örnekler gösterdi. En son konu olarak günümüz tarihine yakın olan ve etkileri halen devam eden "Yeni Dışavurum" akımı hakkında konuşuldu,

13:00- Öğretim elemanı dersi bitirmeden önce, öğrencilere haftaya neler yapacaklarını açıkladı.

Gözlemlenen Beşinci (5) Dersin Video Kayıt Dökümü

10:00- Öğretim elemanı sınıfı geldi ve öğrencilere projeksiyon makinesiyle bilgisayarı açmalarını söyledi. Sınıfa genel bir baktıktan sonra eksiğimiz yok galiba dedi. Sınıftan yok hocam cevabını aldı ve masasına yerleşip, projeksiyon makinesinin açılmasını bekledi.

10:08- Öğretim elemanı sınıftaki, öğrencilere en son nerede kaldığımız hatırlıyor musunuz? diye sordu.

10:09- Kız öğrencilerden biri Yeni Dışavurum Akımını bitirdik hocam diye cevap verdi.

10:10- Öğretim elemanı derse başladı, Arkadaşlar o zaman bu hafta Dışavurumcu Etkilerin Türk Resim sanatına yansımaları göreceğiz ve arkasından da renk bilgisi ve renklerin anlamları hakkında konuşup bu haftayı bitireceğiz diyerek konuya girdi.

10:15- Arkadaşlar Türkiye'de soyut sanatın en yoğun başlangıç dönemi 1950'lerin başına denk gelir. Ressamlar batı sanatını ve orda neler olup bitiyor diye takip etmeye başladıkları dönemdir. Daha önce klasik üsluptan vazgeçmeyen ve soyut sanatı yadırgayan ressamlar bile 1950'lere gelindiğinde soyut sanatı savunmaya ve uygulamaya başladılar. Türkiye'de Dışavurumcu-Soyut sanat anlayışı Akademik sanat

anlayışına bir tepki ve çağdaş sanat akımlarına katılma isteğiyle başladığını biliyoruz. İlk çalışmalar 1951'de Nuri İyem, şu anda gördüğünüz resmin sanatçısı, Nuri İyemin atölyesinde, çalışan Ömer Uluç, evet bu resmin sahibi, Sefa Hidiş, ve diğer sanatçıların yapıtlarıyla ortaya konmaya başlamıştır.

10:20- Bu grubun içinden Ömer Uluç, 1953 yılında ABD'ne gitmiş ve orda doruk noktasına ulaşmış Soyut-Dışavurum anlayışından çok etkilenmiş özellikle Fransız sanatçı De Stael' in etkileri çok görülür. Çocuklar resimlerine dikkat ediyorsunuz değimli?

10:28- Kız öğrencinin birisi söz aldı. Hocam çalışmaları sanki ipi andırıyor değimli?

10:29- Fırça hareketleri ve rahat kullanımından dolayı öyle bir etki var diyerek söze başlayan öğretim elemanı Ömer Uluç'un tarzına uzun uzadıya anlattı.

10:40- Öğretim elemanı devam etti; Çocuklar bu akımın güçlü temsilcilerinden biriside Zeki Faik İzer'dir Bu anlayıştaki ilk çalışmasını 1957'de Sultan Ahmet Camii'nin Camları adlı yapıtı ile ortaya koyan sanatçının bu tablosu, 1961'de New York Guggenheim Müzesinde Türkiye 1.si olarak sergilenmiştir. Şu anda gördüğünüz resim.

10:48- Öğretim elemanı bu akımın Türk Sanatına yansımalarını anlatmaya devam etti ve bir sonra ara verdi.

11:20- Çocuklar şimdi de son konumuz olan renkleri ve renklerin bilinen anlamlarını işleyeceğiz. Rengin ne olduğunu bilen var mı aranızda?

11:22- Öğrencilerin hepsi söz almak istedi, öğretim görevli erkek öğrencilerden birine söz verdi. Öğrenci; ışığın cisimlere çarparak, gözümüzde bıraktığı etkiye denir, dedi. Bir başka öğrenci söz aldı; ışığın prizmadan geçerek, kırılmasıyla oluşan ışı tayfıdır dedi. Öğrencilerin fikirlerini bir süre aldı.

11:30- Daha sonra öğretim elemanı, ışığı, rengi ve rengin bilinen anlamlarını projeksiyon makinesi yardımıyla uzun uzun anlattı. Daha sonra dışavurum sanatçılarının renkleri nasıl kullandıklarını anlattı.

12:35- Arkadaşlar haftaya teorik dersimiz olmayacak bu hafta itibariyle bitirdik. Artık bu öğrendiğimiz konuların üzerinden ve özellikle "Dışa Vurum Akımı'nın "özelliklerini kullanarak, günümüz insanının ve canlıların en büyük sorunu olan küresel ısınma, ekolojik denge bozulmaları ve çevre kirliliği hakkında resimler üretmeye başlayacağız. Bunun için sizde araştırmalar yapın. Nasıl resimler yaparsak, insanlara dünyanın gidiş hattının kötü olduğunu anlatabiliriz? Bunu düşünün ve eskizler yaparak gelin. Sınıfta yaptığımız eskizleri tartışalım ve ortaya ürünlerimiz koyalım. Dedikten sonra dersi bitirmiştir.

Not: Normal şartlarda 8 saat atölye dersi olan bu sınıfların, yaptığımız uygulama için üç (3) saati kullanılmıştır. Öğrenciler bu ders den çıktıktan sonra, atölyelerine giderek normal resim çalışmalarını yapmışlardır. Her bir kayıt tutulan bir (1)gün, haftalık ders saatine denk düşmektedir. Bu kaydı verilen sınıfın dışında, iki sınıfa da aynı uygulama yapılmıştır. Burada çok fazla yer kaplayacağı düşünüldüğü ve işlenen sürecin hemen hemen aynı olması nedeniyle yer verilmemiştir.

Ek:14 Gözlemlenen Resim Sanat Atölye Dersinin Video Kayıt Dökümü

10:00- Öğretim elemanı odasında öğrencilerin gelmesini bekliyor. Bu arada öğrencilerde yavaş yavaş gelip şövalelerinin başına geçip yerleşiyorlardı. Kullanmak için getirdikleri malzemeleri hazırlıyorlardı.

10:10- Öğretim elemanı odasından çıkıp, öğrencilere sınıfın tam olup olmadığını sordu ve sınıfın tam olduğu cevabını alınca atölyeye çıktı. Öğrencilerinin hepsinin görebileceği gibi atölyenin merkezinde durdu.

10:15- Öğretim elemanı derste neler yapılacağını anlatmaya başladı. Çocuklar gecen haftalar itibariyle, teorik olarak işlediğimiz derslerin uygulamaya dökülmesi ve ürüne dönüşmesi için bu haftadan itibaren çalışmaya başlayacağız. Ana konumuzun Küresel Isınma doğrultusunda İnsan ve canlı hayatına etkilerini resmedeceğiz. Bu resimleri yaparken de işlediğimiz Dışavurum akımından yararlanacağız. Dışavurum akımının gelişim dönemlerine göre üçe ayırmıştık. Dışavurum, Soyut Dışavurum ve Yeni Dışavurum diye. Diğer grupların biriyle Dışavurumu çalışacağız, sizinle de, Soyut Dışavurum akımından ve eserlerinden yola çıkarak çalışalım istiyorum. Geçen dersimizde, bu derse doküman toplayarak ve eskiz yaparak gelmenizi istemiştim bunu yapmayan var mı?

10:25- Öğrencinin birisi söz aldı. Hocam ben malzemelerimi getirdim ama eskiz yapmadım. Etkilendiğimiz akım Dışavurum olduğu için anlık duygularımı yansıtmak istiyorum, bir plana kalmak istemedim dedi.

10:30- Öğretim elemanı, olabilir bu da bir yöntem dedi.

10:32- Öğrencilerin yaptıkları eskiz çalışmalarına bakarak olumlu fikirler beyan etti ve öğrencilerin çalışması için odasına gitti. Gün boyunca ara ara çıkarak çalışmaları kontrol etti. Yardıma veya fikre ihtiyacı olan öğrencilerin hocanın odasına girerek fikir sordular, hoca onları yönlerdi. Dersin bitimine kadar bu süreç devam etti.

Not: 3 grubun dersi altı (6) hafta boyunca gözlemlendi. Ortaya çıkan gözlem dökümü sürecinin hemen hemen aynı olması nedeniyle ve bu bölümün çok fazla yer tutmaması amacıyla diğer gözlem dökümlerine yer verilmemiştir.

Ek:15 Ana Sanat Atölyede Resim Dersi İşlenirken

Ek:16 Ana Sanat Atölye Dersinin Teori Kısmı İşlenirken

